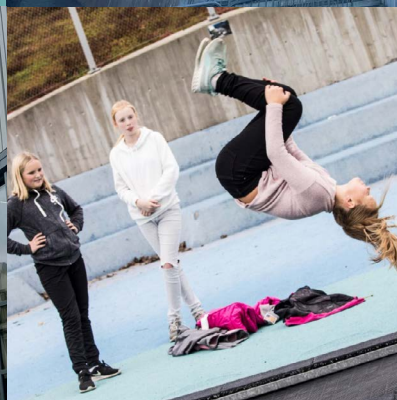
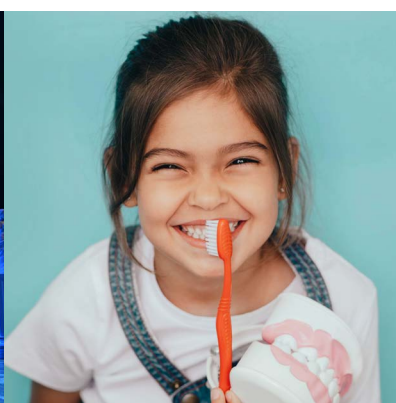

AGDER
fylkeskommune

Årsberetning 2021

Rekke 1,
bilder fra venstre mot høyre:
Adobe Stock
Adobe Stock
Eilert Sundt videregående skole,
fotograf: PGAS for Agder
fylkeskommune

Rekke 2,
bilder fra venstre mot høyre:
Fotograf: Julia Marie Naglestad
Eilert Sundt videregående skole,
fotograf: PGAS for Agder
fylkeskommune
Fotograf: Julia Marie Naglestad
Agder Kollektivtrafikk,
fotograf: Jon-Petter Thorsen,

Rekke 3,
bilder fra venstre mot høyre:
Adobe Stock
Agder Kollektivtrafikk,
fotograf: Jon-Petter Thorsen
Agder Kollektivtrafikk,
fotograf: Jon-Petter Thorsen,

Rekke 4,
bilder fra venstre mot høyre:
Fotograf: Julia Marie Naglestad
Fotograf: Julia Marie Naglestad
Fotograf: Julia Marie Naglestad

Innholdsfortegnelse

1	Forord.....	3
2	Sammendrag	3
3	Demokrati	6
	3.1 Politisk organisering	6
	3.2 Fylkestinget	7
	3.3 Fylkesutvalget og hovedutvalgene	8
	3.4 Andre råd og utvalg	9
	3.5 Ombud i Agder	10
4	Organisasjonen.....	11
	4.1 Ledelse og medarbeiderskap	12
	4.2 Bærekraftig virksomhetsstyring i Agder fylkeskommune.....	13
	4.3 Internkontroll	16
	4.4 Eierstyring	18
	4.5 Felles mål for organisasjonen.....	19
5	#Agder2030	29
	5.1 Mål for Agder 2030.....	30
	5.2 #vårtagder - regional struktur for samhandling	31
	5.3 Regional planstrategi for Agder	32
	5.4 Oppfølging av handlingsprogrammet til Regionplan Agder 2030	33
6	Klima	40
	6.1 Innledning.....	40
	6.2 Klimamål Agder.....	41
	6.3 Status klimagassutslipp Agder.....	42
	6.4 Status klimatiltak 2021-2024.....	43
	6.5 Større satsinger.....	48
7	Økonomi	51
	7.1 Driftsregnskap	52
	7.2 Investeringsregnskap	59
	7.3 Analyse av økonomisk status	70
	7.4 Balansen	77
	7.5 Finans	78
8	Fylkeskommunedirektør.....	82
9	Analyse og plan	82
10	Folkehelse	85

11	Innovasjon og organisasjonsutvikling	89
12	Næring, kultur og kulturminnevern	92
13	Regionplan 2030.....	97
14	Økonomi og styring.....	103
15	Samferdsel og eiendom	108
16	Utdanning	124

Virksomheter

17	Arendal videregående skole	133
18	Byremo videregående skole	137
19	Dahlske videregående skole	141
20	Eilert Sundt videregående skole	146
21	Flekkefjord videregående skole	149
22	Kristiansand katedralskole Gimle.....	153
23	Kvadraturen videregående skole	158
24	Lillesand videregående skole	163
25	Mandal videregående skole	167
26	Risør videregående skole	172
27	Sam Eyde videregående skole	176
28	Setesdal vidaregåande skule.....	180
29	Sirdal videregående skole	185
30	Søgne videregående skole	188
31	Tangen videregående skole	192
32	Tvedestrand videregående skole	198
33	Vennesla videregående skole	203
34	Vågsbygd videregående skole	208
35	SMI-skolen i Arendal.....	212
36	SMI-skolen i Kristiansand	214
37	Karriere Agder	216
38	Fagskolen i Agder.....	219

1 Forord

Nå er vi godt i gang

Det andre driftsåret i Agder fylkeskommune er nå lagt bak oss. Også 2021 var et år preget av koronapandemien. Jeg er stolt av hvordan vi har taklet de utfordringene den har gitt. Gjennom digitale løsninger, godt samarbeid og velvillig innstilling, har vi stått på for egden, og for Agder.

Samfunnsoppdraget vårt er klart: alt vi gjør skal bidra til at Agder blir et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår.

Målet vårt når vi kun gjennom godt samarbeid. I 2021 har vi sammen med de 25 kommunene, næringslivet og offentlig sektor, akademien og frivilligheten på Agder, etablert samhandlingsstrukturen #vårtagder. Gjennom systematisk samarbeid i faglige nettverk og forum for samfunnsutvikling skal vi ta tak i de store utfordringene vi har på Agder. Kort fortalt, levekårene skal opp, klimautslippene skal ned!

Våre videregående skoler, fagskolen og fagopplæringen er helt avgjørende for å nå våre felles mål. Vi har aldri før formidlet så mange læreplasser som vi gjorde i 2021. Det er svært gledelig for både elev og bedrift, men også en anerkjennelse av den gode jobben som gjøres med formidling. Vi har også tatt i bruk verktøyet Visma inSchool ved våre videregående skoler. Dette er et stort løft, som vil gjøre hverdagen enklere.

I årsberetningen vil du se hva vi har prioritert og hvordan vi har løst vårt mangfoldige samfunnsoppdrag på nye måter.

Tusen takk til alle medarbeidere for flott innsats i vårt andre driftsår!

Kristiansand 21. mars 2022

Tine Sundtoft

Fylkeskommunedirektør

2 Sammendrag

Agder fylkeskommune har gjennom de to første driftsårene bygget en organisasjon med sterke fagmiljøer, konstruktive medvirkningsarenaer og motiverte medarbeidere som opplever mening og mestring i arbeidet.

Fylkeskommunen har bygget opp en betydelig endringskompetanse som følge av krevende omstillingsprosesser fra etableringen av Agder fylkeskommune og koronasituasjonen. Vi har kommet langt i utviklingen av digitale og fleksible arbeidsformer. Samtidig må vi erkjenne at omstillingsprosessene og koronasituasjonen har medført at fylkeskommunen ennå ikke har fått erfare ordinær drift over tid.

Gjennom 2021 har fylkeskommunen hatt et svært høyt aktivitetsnivå. Dette har ført til noe arbeidspress. Endringsprosesser over en lang tidsperiode har medført en viss slitasje og trøtthet i organisasjonen. Dette har resultert i et for høyt korttids- og langtidssykefravær, og det vurderes som sannsynlig med fortsatt høyt sykefravær frem mot sommeren.

#VårtAgder – regional struktur for samhandling i Agder

Utvikling av Agder gjør vi best gjennom samarbeid på tvers av forvaltningsnivåer, fagområder og sektorer. Samarbeid om å nå målene ligger derfor helt sentralt i Agder fylkeskommunes strategi.

I 2021 har vi sammen med de 25 kommunene, næringslivet og offentlig sektor, akademia og frivilligheten på Agder, etablert samhandlingsstrukturen #vårtagder. Gjennom systematisk samarbeid i faglige nettverk og forum for samfunnsutvikling skal vi ta tak i de store utfordringene vi har på Agder. Målet er å etablere flere arbeidsplasser, bedre levekårene og lykkes med omstillingen til et samfunn med lavere klimagassutslipp.

I 2021 er det etablert en modell med tre åpne fora for samfunnsutvikling. Disse skal speile de tre bærekraftsdimensjonene og de tre gjennomgående perspektivene i Regionplan Agder 2030:

- levekår, likestilling, inkludering og mangfold
- næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser
- klima og miljø

Foraene er åpne for alle og skal legge til rette for bred involvering, handling og måloppnåelse. Arbeidet i foraene forankres hos toppledelsen i kommuner og i andre sentrale organisasjoner i Agder. Vi har nå en helhetlig samhandlingsstruktur for ordførere, kommunedirektører, kommunalsjefer, kommunale fagfolk, eksperter, næringsliv, akademia og andre. Dette gjør at vi lettere kan kople satsinger som hører sammen, sikre felles virkelighetsforståelse, diskutere målkonflikter og få omsatt gode ideer til handling.

Regionplan Agder 2030 er strategien, og i handlingsprogrammet presenteres prioriteringene. Foraene vil benyttes aktivt for å utarbeide og rullere handlingsprogrammet.

Nødvendig effekt får vi når alle spiller på agderlaget for å omsette felles mål om å bli en bærekraftig region i 2030. Gjennomføringskraften ligger i 25 kommuner og én fylkeskommune, med våre til sammen 30 000 kommunalt ansatte.

Sammendrag klima og miljø – vår miljømessige bærekraft

Den største milepælen i 2021 for klimaarbeidet i Agder fylkeskommune var at fylkestinget i juni vedtok ambisiøse klima- og miljømål for egen organisasjon mot 2030. Og 2021 ble året da Agder fylkeskommunes første klimabudsjett skulle følges opp, med totalt 32 klimatiltak fordelt på ulike avdelinger i organisasjonen. Samtidig arbeidet vi for å sikre innspill fra organisasjonen til nye klimatiltak for 2022, slik at fylkestinget i desember 2021 kunne nå en ny milepæl og vedta et ambisiøst

klimabudsjett for 2022.

Klimaregnskapet for 2021 viser at utslippene går feil vei, både på Agder og i Agder fylkeskommune. Prioritering av ytterligere tiltak i den kommende budsjettprosessen blir avgjørende for å nå målsettingene våre.

I tillegg til klimabudsjett og -regnskap er Miljøfyrtårn et viktig verktøy for miljøledelse og systematisk arbeid for å nå våre organisatoriske mål. Miljøfyrtårnsertifisering er ikke noe nytt i Agder fylkeskommune. Vår historie startet med sertifisering av Risør videregående skole i 2009, og vi har nå 46 sertifiserte enheter. Målt etter antall ansatte så er 90 prosent av virksomheten sertifisert.

Sammendrag medarbeidere – vår sosiale bærekraft

Agder fylkeskommune har satt den sosiale bærekraften og den menneskelige kapitalen på agendaen. I 2021 startet Agder fylkeskommune arbeidet med å sertifiseres i Likestilt arbeidsliv. Formålet med sertifiseringsordningen er å gjøre det enklere å arbeide aktivt og systematisk for mangfold, inkludering og likestilling, og mot utenforskap og diskriminering.

Sertifiseringsordningen er et arbeidsgiververktøy som handler om likestilling, inkludering og mangfold i vid forstand, og dekker alle diskrimineringsgrunnlagene. Fylkeskommunen ønsker å belyse eventuelle problemstillinger, forbedre seg og sikre kvalitet på disse områdene internt, og gå foran som en ambassadør i dette arbeidet.

Agder fylkeskommunes likestillingsredegjørelse har vært et sentralt arbeid i 2021. Redegjørelsen dekker alle diskrimineringsgrunnlagene i henhold til aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP). Hele redegjørelsen er vedlagt årsberetningen.

Menneskene i Agder fylkeskommune er drivkraften og den viktigste ressursen for at organisasjonen skal kunne nå målene i Regionplan Agder 2030. Medarbeiderundersøkelsen 10-faktor fra KS er både medarbeiderskaps- og ledelsesorientert, og fanger opp viktige faktorer på medarbeider-, gruppe-, organisasjons- og ledernivå, som skal danne grunnlag for utvikling i hele organisasjonen. Medarbeiderundersøkelsen hadde sin oppstart høsten 2021 og vil bli gjennomført i hele organisasjonen i løpet av våren 2022.

Sykefraværet, både korttids- og langtidsfraværet økte fra 2020 til 2021, totalt fra 5,9 prosent til 6,7 prosent.

Sammendrag økonomi – vår økonomiske bærekraft

Regnskapet for 2021 viser et netto driftsresultat på 457 mill. kroner. Dette utgjør 7,7 prosent av brutto driftsinntekter. Korrigert netto driftsresultat (korrigert for netto avsetning til bundne fond og premieavvik pensjoner) er 355 mill. kroner, eller 6 prosent.

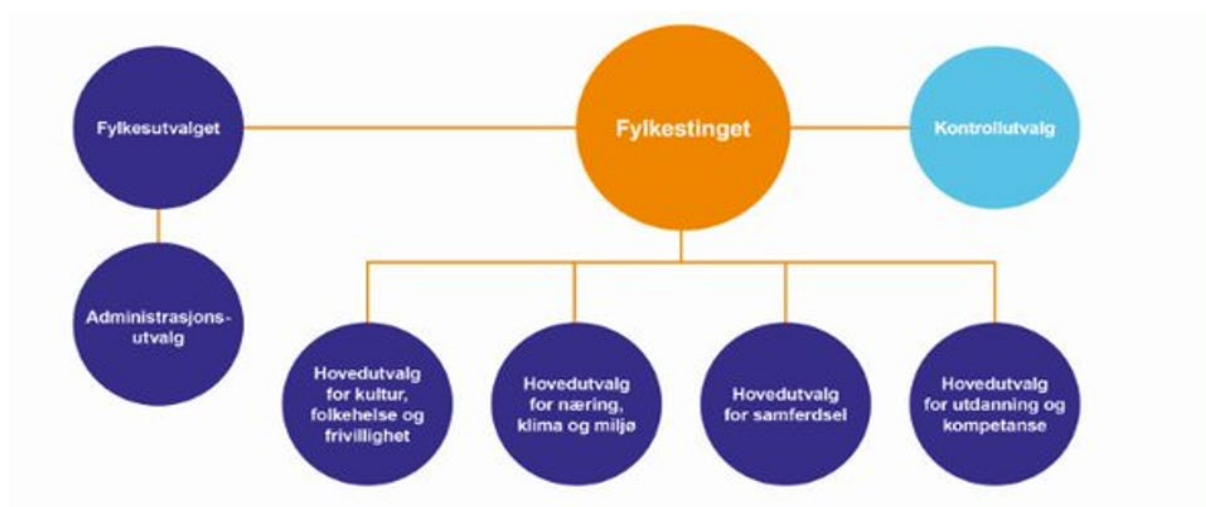
Før regnskapsavslutningen er øremerkede midler avsatt til bundne fond med 526,7 mill. kroner, og det er avsatt 115 mill. kroner til disposisjonsfond i henhold til politiske vedtak gjennom året. Videre har vi, i tråd med økonomireglementet (FT-sak 95/2020), foretatt følgende avsetninger:

Positivt premieavvik avsatt til disposisjonsfond	86,9 mill. kroner
Innsparing ved virksomhetene (inntil fem prosent av ramme)	56,3 mill. kroner
Sum	143,2 mill. kroner

Når alle de regnskapsmessige transaksjonene er gjennomført har vi et mindreforbruk på 104,4 mill. kroner. Etter nye regler i kommuneloven skal regnskapet avsluttes i balanse. Beløpet på 104,4 mill. kroner er derfor avsatt til disposisjonsfond. For mer informasjon vises det til økonomikapittelet i årsberetningen.

3 Demokrati

3.1 Politisk organisering

Politisk virksomhet

Politisk organ	Antall møter	Antall saker
Fylkesting	6	91
Fylkesutvalg	12	177
Hovedutvalg for samferdsel	5	47
Hovedutvalg for utdanning og kompetanse	8	34
Hovedutvalg for næring, klima og miljø	6	21
Hovedutvalg for kultur, folkehelse og frivillighet	6	62
Administrasjonsutvalget	11	31
Kontrollutvalget	7	47

I tråd med fylkestingets vedtak i sak 12/21 punkt 9 «Prinsipper om overføring av mer/mindreforbruk gjelder også politisk virksomhet og blir overført til påfølgende år» fremkommer overføringene for politisk virksomhet i tabellen (tall i hele tusen kroner):

	Regnskap	Regulert budsjett	Avvik	Overført til 2022
Fylkestinget	9 098	15 186	6 088	759
Fylkesutvalget m/administrasjonsutvalg	4 291	3 881	-410	194
Hovedutvalg for utdanning og kompetanse	2 173	2 609	436	130
Hovedutvalg for samferdsel	2 236	2 609	373	130
Hovedutvalg for næring, klima og miljø	2 135	2 609	474	130
Hovedutvalg for kultur, folkehelse og frivillighet	2 157	2 609	452	130
Sum	22 092	29 505	7 413	1 473

Da det kan være feilføringer mellom de ulike organene har vi valgt å fordele innsparingen på fem prosent likt på alle organ i forhold til regulert budsjett. Dette er i samsvar med fylkestingets fordeling av innsparingen for 2020.

3.2 Fylkestinget

Foto: Agder fylkeskommune/ J. Buchard

Fylkestinget er øverste politiske organ og består av 49 representanter. Agder fylkeskommune er organisert etter hovedutvalgsmodellen med fire hovedutvalg i tillegg til fylkesting og fylkesutvalg. Kvinneandelen i fylkestinget er 45 prosent.

Fylkestinget var ved utgangen av 2021 sammensatt av representanter fra følgende

partier:

Parti	Antall representanter
Arbeiderpartiet	10
Demokratene	3
Fremskrittspartiet	5
Høyre	10
Kristelig folkeparti	6
Miljøpartiet de grønne	3
Uavhengig	1
Pensjonistpartiet	1
Rødt	1
Senterpartiet	5
SV – Sosialistisk venstreparti	2
Venstre	2

3.3 Fylkesutvalget og hovedutvalgene

Fylkesutvalget

Fylkesutvalget har et helhetlig og koordinerende ansvar for fylkeskommunens drift, og har et spesielt fagansvar for områdene økonomi, regionale utviklingsprosjekter og levekår. De elleve medlemmene velges av og blant fylkestingets medlemmer for fire år.

Hovedutvalgene

Hovedutvalgene er fylkestingets faste utvalg med et bestemt saksområde fastsatt av fylkestinget gjennom hele perioden.

Hovedutvalg for utdanning og kompetanse har ni medlemmer og har ansvar for fylkeskommunens oppgaver knyttet til opplæring. Dette innebærer ansvar for hele utdanningssektoren med videregående skoler, SMI-skolen, PP-tjenesten, fagskole, Karriere Agder, fagopplæring, oppfølgingstjenesten, voksenopplæring, botilbud og opplæring innenfor kriminalomsorgen.

Hovedutvalg for samferdsel har ni medlemmer og har ansvar for fylkeskommunens oppgaver knyttet til samferdsel, trafikksikkerhet og mobilitet, herunder ansvar for å følge opp leveranser fra Agder kollektivtrafikk AS.

Hovedutvalg for næring, klima og miljø har ni medlemmer og har ansvar for fylkeskommunens oppgaver knyttet til næring, reiseliv, landbruk, høstbart vilt og innlandsfisk, naturforvaltning, akvakultur, klima, energi, marin sektor, vassdrag og vannforvaltning.

Hovedutvalg for kultur, folkehelse og frivillighet har ni medlemmer og har ansvar for fylkeskommunens oppgaver knyttet til kultur, bibliotek, kulturminnevern, folkehelse, tannhelse, friluftsliv, idrett og frivillige organisasjoner.

Administrasjonsutvalget

Administrasjonsutvalget er fylkeskommunens øverste partssammensatte utvalg for behandling av saker som gjelder forholdet mellom fylkeskommunen som arbeidsgiver og de ansatte. Administrasjonsutvalget består av fylkesutvalgets medlemmer og de ansattes representanter, til sammen 16 medlemmer.

3.4 Andre råd og utvalg

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse

Rådet for personer med nedsatt funksjonsevne er et fylkeskommunalt organ oppnevnt av fylkestinget. Rådsmedlemmene blir valgt for fire år av gangen og skal være bredt sammensatt med spredning i alder og erfaringsbakgrunn. Rådet har ti medlemmer.

Rådsmedlemmene regnes som folkevalgte og har samme rettigheter og plikter som medlemmene av folkevalgte organer. Rådet skal gjennom uttalelser sikre brukermedvirkning for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Fylkeseldrerådet

Agder fylkeseldreråd velges av fylkestinget, og fungerer i fylkestingsperioden. Eldrerådet er et rådgivende organ for fylkeskommunen i alle saker som gjelder eldre, og har ni medlemmer. Rådet har rett til å uttale seg i sakene. Rådets rolle er å gi anbefalinger og innspill.

Ungdommens fylkesutvalg

Ungdommens fylkesutvalg skal være ungdommenes talerør overfor politikere og beslutningstakere, og skal ha en rådgivende rolle. Rådet skal representere ungdommens interesser og har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder ungdom. Ungdomsrådet kan også ta opp egne saker. Medlemmene i rådet blir valgt for ett år av gangen, og har 14 medlemmer. Ungdomsrådsmedlemmene er valgt for å representere ungdom i fylket.

Råd for likestilling, inkludering og mangfold

Formålet med rådet er å hente inn kunnskap og perspektiver fra grupper i befolkningen som har erfaringer knyttet til diskrimineringsgrunnlagene i LIM-planen (likestilling, inkludering og mangfold). Dette skal bidra til et mer systematisk arbeid med å integrere likestillingsperspektiver i regional samfunnsplanlegging. Rådet har ni medlemmer.

Rådet skal gi råd tidlig i prosesser og på et overordnet nivå. Rådet skal involveres i oppfølging av LIM-planen og i utarbeidelsen og oppfølgingen av andre regionale planer og relevante strategiske satsinger som fylkeskommunene deltar i.

Kontrollutvalget

Kontrollutvalgets formål er på vegne av fylkestinget å forestå det løpende tilsyn med forvaltningen i fylkeskommunen. Kontrollutvalget har fem medlemmer valgt av fylkestinget. Utvalgets leder er også medlem av fylkestinget. Utvalgets formål og oppgaver er nedfelt i egen forskrift med hjemmel i kommuneloven.

Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS (Vetaks), hvor

fylkeskommunen er en av eierne, ivaretar sekretariatsfunksjonen for kontrollutvalget.

Kontrollutvalgets årsberetning vil bli forelagt fylkestinget.

Agder Kommunerevisjon IKS er fylkeskommunens valgte revisor.

3.5 Ombud i Agder

Agder fylkeskommune har tre aktive ombudsområder.

Oppvekstombudet i Agder

Oppvekstombudet skal bidra til at barn og unge i Agder skal få oppleve en trygg, inkluderende og meningsfull oppvekst i barnehage, grunnskole, videregående opplæring og i sin fritid. En god oppvekst handler også om at ingen barn skal oppleve krenkelser som mobbing, diskriminering eller rasisme.

Oppvekstombudets årsberetning for 2021 kommer som egen behandling.

NAV-ombudet i Agder

NAV-ombudet i Agder skal på fritt og selvstendig grunnlag jobbe for å veilede NAV-brukere i Agder som trenger hjelp til å komme videre i sin sak. NAV-ombudet tilbyr hjelp til selvhjelp. NAV-ombudet skal bistå med råd og veiledning, samt utarbeide oversikter som på en objektiv måte sier noe om brukernes opplevelser av NAV. NAV-ombudets rolle er å være en uavhengig bistandsperson for Agders innbyggere. NAV-ombudet skal bistå med råd og veiledning samt utarbeide oversikter som på en objektiv måte sier noe om brukernes opplevelser av NAV, i hovedsak vil bistand bestå i hjelp til selvhjelp.

NAV-ombudet i Agder er nylig tilsatt. Ombudet er i gang med å opparbeide seg innsikt og oversikt, og skal formidle en objektiv informasjon til politikere og befolkning hvordan NAV Agder oppleves av brukerne.

Personvernombudet

Personvernombudet skal styrke vår evne til å følge personvernregelverket. En dedikert person, som både skal kunne opptre i uavhengighet og som er faglig kompetent, øker sikkerheten for at virksomheten følger reglene i praksis. Dette kommer til nytte for både virksomheten selv og de som vi behandler personopplysninger om.

Personvernombudet skal gi råd i egen virksomhet og skal følge med på at krav i personvernregelverk og interne retningslinjer for personvern blir fulgt.

Personvernombudet skal også være et mulig kontaktpunkt for de som virksomheten behandler personopplysninger om, for eksempel om innsyn eller andre rettigheter. Fylkeskommunen skal involvere ombudet i alle spørsmål som gjelder vern av personopplysninger.

I likhet med tidligere år har personvernombudet i 2021 brukt mest tid og ressurser på å gi råd og bistand til ulike deler av vår organisasjon. Noen eksempler på innsatsområder i 2021:

- innføringen av det skoleadministrative systemet Visma InSchool

- bistand til å utarbeide risiko- og sårbarhetsanalyse for IKT-system, både nye og ved endringer av eksisterende
- råd og bistand i forbindelse med IKT Agder-samarbeidet
- avvik på informasjonssikkerhets- og personvernfeltet
- 2021 har vært et nokså vanlig år med hensyn til henvendelser fra elever eller andre som fylkeskommunen behandler opplysninger om. Antallet er beskjedent – det er dessverre vanlig. I 2021 behandlet fylkeskommunen for første gang en protest etter nye regler i GDPR (personvernforordningen). Saken er et eksempel på at elever og andre kan kontakte personvernombudet og få råd om rettigheter i den aktuelle situasjonen, og eventuelt også få hjelp til å kreve en rettighet. Eleven reagerte på en funksjon i et av våre IKT-systemer, og oppfattet denne som en form for overvåking. Eleven innga en formell protest etter personvernforordningen mot denne bruken av personopplysninger. Saksbehandlingen konkluderte med at vedkommende hadde rett til å slippe den aktuelle bruken av personopplysninger. Saken fikk også større ringvirkninger: Den aktuelle funksjonen ble slått av for alle fylkets elever.

Koronasituasjonen har i 2021 satt sitt preg på arbeidet, og oppgavene har i hovedsak vært utført fra hjemmekontor. Mulighetene for å besøke ulike deler av vår organisasjon har dermed naturlig nok vært begrenset i 2021. Koronasituasjonen synes å ha medført litt færre henvendelser og spørsmål fra interne.

2021 var første år med QM+ som IKT-system for innmelding og håndtering av avvik, også informasjonssikkerhet og personvern. Dette gir god innsikt, og bistanden har vært både råd om praktisk håndtering av avvik og mulige tiltak, samt vurderinger av regelverkskravene til om Datatilsynet eller berørte skal informeres om hendelsen. Se vedlegg til saken for avviksoversikt.

4 Organisasjonen

Fylkeskommunen er det regionale forvaltningsorganet, og styres av et folkevalgt fylkesting. Samfunnsoppdraget til Agder kan oppsummeres gjennom hovedmålet i Regionplan Agder 2030: "Sammen skal vi utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår!"

For å løse samfunnsoppdraget har fylkeskommunen flere roller knyttet til å være samfunnsutvikler, myndighetsutøver og tjenesteprodusent.

Agder fylkeskommune har 3 000 medarbeidere med høy kompetanse som arbeider for å levere på samfunnsoppdraget gjennom videregående opplæring, samferdsel, kultur, næringsutvikling, folkehelse, tannhelse og en rekke andre fagfelt.

Fylkeskommunen har blant annet ansvar for

- 18 videregående skoler med over 11 000 elever og 3 000 løpende lærekontrakter
- Fagskolen i Agder med nærmere 500 studenter

- SMI-skolen Agder med avdelinger i Arendal og Kristiansand (sosialmedisinske institusjoner)
- 28 tannklinikker som tilbyr tannbehandling til barn, ungdom og voksne
- 4 000 km fylkesveg inkludert gang- og sykkelveg
- kollektivtransport med 19 millioner årlige bussreiser i Agder

Nærmere informasjon om vår organisasjon og våre tjenester finnes på våre nettsider, under "Om oss".

4.1 Ledelse og medarbeiderskap

Samfunnsoppdraget og organisasjonspolitik

Organisasjonspolitik kan defineres som handlinger, holdninger og verdier som medarbeidere og ledere står for og praktiserer i vårt forhold til hverandre. I Agder fylkeskommune ligger de førende prinsippene, i tillegg til tillitsbasert medarbeiderskap og mestringsorientert lederskap, til grunn for måten vi løser samfunnsoppdraget vårt på. Vi skal utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår.

Vi skal arbeide for at likestilling og mangfoldsarbeid er en integrert del av fylkeskommunens måte å tenke og jobbe på. Fylkeskommunen skal være i stand til å løse sine oppgaver både som myndighetsutøver, demokratisk arena, tjenesteprodusent og samfunnsutvikler.

I dette arbeidet har ledere og medarbeidere et felles ansvar for å praktisere organisasjonspolitikken og skape en organisasjonskultur preget av tillit, åpenhet og medbestemmelse.

Førende prinsipper

Våre ni førende prinsipper definerer hvordan vi må være for å løse samfunnsoppdraget. Prinsippene skal reflekteres i fylkeskommunens holdninger og handlinger, samt måten vi organiserer arbeidet på i fylkeskommunen:

- åpenhet og tillit
- samhandling på tvers, internt og eksternt
- kvalitet i leveransene og brukeren i sentrum
- en robust og fleksibel fylkeskommune
- en synlig fylkeskommune
- tydelig strategisk retning, og god gjennomføring
- innovasjon og kontinuerlig forbedring
- bruke fylkeskommunens samlede kompetanse
- en attraktiv og framoverlent fylkeskommune

Tillitsbasert medarbeiderskap

Medarbeiderskap handler om hvordan vi forholder oss til den jobben vi skal gjøre og til hverandre som kolleger, ledere og medarbeidere i organisasjonen.

I Agder fylkeskommune leder og samhandler vi basert på åpenhet og tillit, både internt og eksternt. Tillit innebærer at vi som et grunnleggende utgangspunkt stoler på hverandre og på våre samarbeidspartnere og deres kompetanse.

Tillit kommer ikke av seg selv, men krever noe av hver enkelt av oss.
Vår organisasjon preges av tillit gjennom:

- Deling: Vi deler og etterspør kompetanse og informasjon, og drøfter ting i fellesskap, slik at vi lærer og forbedrer beslutningsgrunnlaget vårt og unngår konkurranse- og forhandlingskultur.
- Trygghet: Vi har rom for å prøve og feile, og er åpne for nye løsninger, slik at vi lærer og får til kontinuerlig forbedring og innovasjon.
- Selvstendighet: Innenfor gitte rammer har vi stor frihet til å løse oppgavene våre.
- Lojalitet: Lojaliteten er alltid seende, kritisk og verdiforankret og innebærer en sterk grad av to (likeverdige) parter som kommuniserer aktivt sammen. Vi bidrar konstruktivt i beslutningsprosesser, og er lojale til politiske vedtak og administrative beslutninger.
- Tilbakemeldinger: Vi er gode til å gi hverandre konkrete og nyttige tilbakemeldinger og anerkjennelse, slik at vi sammen kan bli enda bedre.

Mestringsorientert ledelse

I Agder fylkeskommune er vi opptatt av lederskap som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger. På den måten vil vi som medarbeidere oppleve mestring og yte vårt beste. Viktige elementer i mestringsorientert lederskap er å gi:

- retning – hvor skal vi? (roller, krav og mål)
- mening – hvorfor skal vi dit? (motivasjon)
- individuell oppmerksomhet og støtte – hva trenger jeg for å gjøre jobben?

10-faktor medarbeiderundersøkelse

Menneskene i Agder fylkeskommune er drivkraften og den viktigste ressursen for at organisasjonen skal kunne nå målene i regionplan Agder 2030. Medarbeiderundersøkelsen 10-faktor fra KS er både medarbeiderskaps- og ledelsesorientert, og fanger opp viktige faktorer på medarbeider-, gruppe-, organisasjons- og ledernivå, som skal danne grunnlag for utvikling i hele organisasjonen.

Medarbeiderundersøkelsen er i tråd med KS arbeidsgiverpolitiske satsing "Skodd for fremtida" og KS "Guide til god ledelse". De ti faktorene som måles er viktige innsatsfaktorer for å oppnå organisasjonens mål og kvalitet på tjenestene og vil derfor være et godt virkemiddel for å forsterke forholdene tillitsbasert medarbeiderskap og mestringsorientert ledelse.

Medarbeiderundersøkelsen hadde sin oppstart høsten 2021 og vil bli gjennomført i hele organisasjonen i løpet av våren 2022. De samtlige resultatene vil bli fremlagt senere.

4.2 Bærekraftig virksomhetsstyring i Agder fylkeskommune

Bærekraftig utvikling er utvikling som tilfredsstiller dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å tilfredsstille sine behov. For å sikre en bærekraftig utvikling må vi jobbe på tre områder:

- økonomi (økonomisk bærekraft)
- medarbeidere (sosial bærekraft)
- klima og miljø (miljømessig bærekraft)

Områdene utgjør de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling. Sammenhengen mellom disse avgjør om noe er bærekraftig.

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Bærekraftsmålene ligger til grunn for målene i Regionplan Agder 2030 og er en viktig føring i Agder fylkeskommunes virksomhet.

Plan- og styringssystem

Fylkeskommunens plan- og styringssystem skal sikre sammenheng mellom politikken langsiktige målsettinger, prioritering av tiltak gjennom økonomiplan, løpende virksomhetsplanlegging og god gjennomføring. Plan- og styringssystemet er basert på lover, forskrifter og retningslinjer fra sentrale myndigheter.

Regionplan Agder 2030 ligger til grunn for vårt planarbeid, og inneholder mål og angir veier til målet, som alle er sentrale premisser for fylkeskommunens planlegging. I tillegg er FNs bærekraftsmål, andre planer og føringer, samt krav gitt gjennom lov og forskrift, førende i styringen av Agder fylkeskommune. Gjennom våre arbeidsformer og systemer for plan og styring vil vi legge til rette for at alle fylkeskommunens ansatte sammen skal eie samfunnsoppdraget og se sitt bidrag til å oppfylle målsettingene.

Plan- og styringssystemet er nærmere beskrevet i vårt økonomiplandokument.

Verktøy for bærekraftig virksomhetsstyring

For å bidra til at vi sikrer en ønsket utvikling innenfor de tre bærekraftsdimensjonene

bruker Agder fylkeskommune ulike tilnærminger og styringsverktøy.

Plan- og styringssystemet rammer inn hele fylkeskommunens virksomhet i samsvar med gjeldende krav fra sentrale myndigheter. Plan- og styringssystemet står også sentralt i den politiske styringen av fylkeskommunen. Økonomiplanen er et avgjørende verktøy for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling der aktivitets- og investeringsnivå holdes på et riktig nivå. I tillegg vil våre rutiner for internkontroll og økonomistyring være sentrale for å sikre en forsvarlig økonomi i egen virksomhet.

Gjennom plan- og styringssystemet prioriteres de fleste av fylkeskommunens satsinger som gjøres enten alene eller sammen med andre aktører. Disse satsingene vil kunne bidra inn mot alle dimensjonene i bærekraftsbegrepet. Gjennom styringsdokumentene er det viktig å få frem hvilke satsinger vi gjennomfører og hvordan disse bygger opp under FNs bærekraftsmål og målene i Regionplan Agder 2030.

Fylkeskommunen er en av Agders største arbeidsgivere, med over 3 000 ansatte. Det stiller store krav til oss som organisasjon og arbeidsgiver innenfor alle bærekraftsdimensjonene. Gjennom å sette felles mål som gir retning for organisasjonen, sikrer vi styring som bygger opp under vårt samfunnsansvar.

I tillegg har vi tatt i bruk verktøy som støtte i arbeidet med å drive bærekraftig virksomhetsstyring. De mest aktuelle av disse verktøyene beskrives nærmere her.

Likestilt arbeidsliv

Likestilt arbeidsliv er en sertifiseringsordning for private og offentlige virksomheter som jobber praktisk, systematisk og strategisk for å fremme likestilling, hindre diskriminering og skape mangfold. Les mer om Likestilt Arbeidsliv på <https://likestilltarbeidsliv.no/>

Miljøfyrtårn

Agder fylkeskommune med tilhørende virksomheter er Miljøfyrtårnsertifisert. Sertifiseringen er en dokumentasjon på at vi holder en høy standard innen helse, miljø og sikkerhet. Den fordrer at vi planlegger og gjennomfører forbedringstiltak, rapporterer prestasjoner årlig og at vi hvert tredje år kan dokumentere dette i en resertifiseringsprosess.

Miljøfyrtårnarbeidet er viktig for oppfølgingen av fylkeskommunens vedtatte mål for klima og miljø. Les mer om Miljøfyrtårn på <https://www.miljofyrtarn.no/>.

Klimabudsjett og klimaregnskap

Klimabudsjettet er et styringsverktøy med konkrete tiltak som skal bidra til utslippsreduksjon og bidra til å nå klimamål vedtatt i Regionplan Agder 2030. Mens økonomi måles i kroner, måles klimabudsjett i tonn CO₂.

Klimabudsjettet følges opp gjennom et klimaregnskap som inngår som en del av fylkeskommunens årsberetning. Status for tiltakene i klimabudsjettet blir rapportert gjennom tertialrapporteringen.

4.3 Internkontroll

Internkontrollen kan defineres og vurderes inn i en modenhetsskala på fire trinn:

tilfeldig – formalisert – systematisert – integrert og helhetlig

Agder fylkeskommunes internkontroll skal være systematisert, som defineres slik:

- ansvaret og organisering er klarlagt
- dokumentasjon er utviklet og tatt i bruk helt ut i organisasjonen
- avvik håndteres fortløpende
- risikoanalyser er gjennomført og repeteres årlig
- nødvendige kontroller og forbedringer kjøres jevnlig som en del av årshjulet

Strategi for innføring av internkontrollen i Agder fylkeskommune ble godkjent og iverksatt høsten 2021. I strategien ligger fylkeskommunedirektørens krav og målsettinger til internkontroll.

Strategien gjenspeiler beskrivelsen i kommuneloven § 25 av den systematiserte internkontrollen gjennom fem punkter (bokstav a-e). En egenkontroll ble gjennomført i januar 2022 for å fastslå status på internkontrollen samlet sett for fylkeskommunen. Vi beskriver kort status ved årsskiftet 2021/2022 og planlagt aktivitet fremover:

a) Utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering

Agder fylkeskommune har ved utgangen av 2021 i stor grad oppfylt kravene som ligger i dette punktet gjennom eksterne og interne nettsider. Avdelinger og virksomheter skal tilfredsstille alle kravene til beskrivelse av egen virksomhet i tråd med strategien.

b) Ha nødvendige rutiner og prosedyrer

Informasjonen og beskrivelsene i punkt a) ovenfor må på en rekke områder nedfelles i forpliktende dokumenter som ansvarliggjør hvem som skal utføre tjenestene og hva, når og hvordan disse skal utføres.

Ved utgangen av 2021 er det god fremdrift i redaksjonskomiteene og minimumskravene beskrevet i strategien rundt dokumentasjon, er i stor grad ferdigstilt. Det gjenstår noe arbeid rundt arkivering og tilgjengeliggjøring i tråd med kanalstrategien for fylkeskommunen.

c) Avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik

Uønskede hendelser, avvik og forbedringer meldes inn og følges opp ved bruk av kvalitetssystemet QM+. Antallet månedlige innmeldinger har gjennom 2021 variert, noe som dels skyldes pandemi og nedstengning av store deler av virksomheten. I tillegg kan kulturen for å sende inn HMS-meldinger bedres ved de fleste virksomheter. Høsten 2021 ble det iverksatt opplæring av ansatte og ledere i innmelding og behandling av ulike typer meldinger i QM+, for å øke bevisstgjøringen rundt avvikshåndteringen som et middel for å trygge arbeidsplassene og levere bedre tjenester. Mer fokus på å sende inn HMS-meldinger vil fortsatt være et satsingsområde i 2022. Det vil utvikles måltall på avvikshåndtering (antall meldinger, behandlingstid og lignende). For 2021 ble 758 HMS- og kvalitetsmeldinger sendt inn,

og sammenlignet med kommuner av tilsvarende størrelse ligger fylkeskommunen langt under i antall, og bør ha som mål å øke antallet med en faktor på fire til fem (over 3 000 meldinger årlig).

Fylkeskommunen skal også avdekke og følge opp risiko for avvik gjennom aktiv bruk av risiko- og sårbarhetsanalyser, modenhetsanalyser og andre verktøy for å avdekke områder som krever særskilt tiltak eller overvåking. Strategien for innføring av internkontroll legger til grunn at alle avdelinger og virksomheter har gjennomført en lokalt utviklet modenhetsanalyse. ROS-analyser hvor dette er påkrevet, skulle vært påbegynt innen utgangen av 2021. Her gjenstår det mye arbeid.

d) Dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig
Arbeidet med å dokumentere en tilfredsstillende internkontroll er påbegynt, og det utvikles en rapporteringer som inngår i kvalitetssystemene og ivaretar historikk på utførte kontroller, som vernerunder, medarbeidersamtaler, psykososiale undersøkelser, hendelsesbaserte innmeldinger og lignende dokumentasjon.

Utvidet bruk av kvalitetssystemene QM+ og Stratsys vil ha stor oppmerksomhet i 2022, med utvikling av sjekklister for utførelse av tjenester, spørreskjemaer som gjelder kontroller på utførte tjenester og digitalisering av rutiner. Ved å bruke kvalitetssystemene i disse prosessene vil dokumentasjon genereres automatisk og være tilgjengelig for senere bruk og oppfølging. Eksempler på digitalisering av prosesser kan være vernerunder, tilsettings- og avgangsprosedyrer, sikker jobbanalyse, egenkontroller og ledelsens gjennomganger av ulike fagområder.

e) Evaluerer og ved behov forbedrer skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll

Strategien for innføring av internkontroll legger til grunn en rekke tiltak for å evaluere og forbedre internkontrollen. Arbeidet er påbegynt og vil fortsette i 2022 med utvikling av årshjul for internkontrollen, årlig egenkontroll av det systematiske arbeidet med internkontroll, samt fastsettelse av mål for internkontrollen.

Sjekklister for året 2021 på status for internkontrollen ble gjennomført i januar 2022 og danner grunnlaget for utvikling av tiltaksplan 2022 for internkontroll.

Informasjonssikkerhet og personvern

Agder fylkeskommune har hatt et mål om økt digitalisering av tjenester, brukersentrert tjenesteutvikling og en mer effektiv og samordnet utnyttelse av felles IT-løsninger. I 2021 ble Visma inSchool (VIS) tatt i bruk av samtlige videregående skoler i Agder fylkeskommune. Utrullingen av VIS satte sitt preg på personvern- og informasjonssikkerhetsarbeidet høsten 2020 og i 2021. Jus og informasjonsforvaltning bidro med flere ressurser inn i arbeidet med personvernkonsekvensanalysen for VIS, samt ved etableringen av behandlingsprotokollen og databehandleravtalen for systemet. Ut ifra et personvern og informasjonssikkerhetsperspektiv var utrulling av VIS svært vellykket. Det ble ikke rapportert inn alvorlige avvik knyttet til systemet og bruken av dette i 2021.

Jus og informasjonsforvaltning hadde også et høyt fokus på ivaretagelsen av personvernssikkerheten for elever som lever på skjermet adresse, samt på etablering av gode retningslinjer som kan bidra til å redusere sikkerhetsrisikoen for elever med

beskyttelsesbehov. I forbindelse med dette arbeidet er det innhentet råd fra Agder politidistrikt og en har nå fått etablert en kommunikasjonskanal til forebyggende enhet i politidistriktet. Begge parter er fornøyd med at vi nå har fått etablert en god dialog.

For øvrig ble det gjennomført opplæring i forpliktelsene etter personopplysningsloven og personvernforordningen for systemeiere og systemansvarlige og de ulike rollenes oppgaver ble presisert. I 2021 var det også fokus på etablering og oppdatering av databehandleravtaler og flere systemeiere fikk på plass behandlingsprotokoller for sine systemer.

I desember 2021 mottok fylkeskommunen et forhåndsvarsel om vedtak fra Datatilsynet. Forhåndsvarselet er gitt for avvik fylkeskommunen meldte inn til Datatilsynet første halvår 2020. Det er i øyeblikket kontakt med Datatilsynet for å avklare mulige konsekvenser av et eventuelt vedtak i saken.

4.4 Eierstyring

I 2021 har det vært jobbet med å sette Agder fylkeskommunes eierstyring i system. Vi har etablert en arbeidsgruppe for eierstyring og det er etablert en struktur med eieransvarlige i administrasjonen som har konkrete oppgaver i oppfølgingen av fylkeskommunens eierskap.

Vi har utviklet en egen styringsmodell for eierstyring i fylkeskommunens ledelses- og styringsverktøy Stratsys. Denne modellen er med på å legge til rette for helhetlig oversikt og styring, samt sikre nødvendige koblinger mellom eierstyring og overordnet samfunnsoppdrag og regionplan.

I 2021 har vi kategorisert Agder fylkeskommunens eierskap og innlemmet dette i styringsmodellen i Stratsys. Det er etablert sjekklister per selskap, som sikrer at alle eieransvarlige utfører de handlinger som skal gjøres per hovedkategori.

Fylkestinget behandlet 13. desember 2021 eierskapsberetningen for Agder fylkeskommune for 2021. Fylkestinget godkjente beretningen og sluttet seg til kategorisering av selskapene med tilhørende prinsipper for oppfølging. En oppdatert utgave av eierskapsberetningen er tilgjengelig på Agder fylkeskommunes nettsider.

I 2022 er det selskap som er presentert som "svært vesentlige" som vil ha hovedfokus. Vi vurderer også fortløpende eierskapet knyttet til de "vesentlige" og "mindre vesentlige" selskapene når det gjelder avvikling eller avhending av eierpost.

I oktober 2021 ble Sørlandsreiser AS avviklet. Agder fylkeskommune var her majoritetseier, med en eierandel på 83 prosent. Sørlandsreiser AS ble etablert i 1996 av Aust-Agder fylkeskommune, Vest-Agder fylkeskommune og Destinasjon Sørlandet Kristiansand.

Ved årsskifte ble det gjennomført en virksomhetsoverdragelse av virksomheten til Sørlandets Europakontor AS. Eierne (Agder fylkeskommune, Arendal kommune og Kristiansand kommune) har vært enig om overdragelsen og den ble vedtatt av fylkestinget i sak 110/20.

4.5 Felles mål for organisasjonen

Fylkeskommunen som samfunnsutvikler skal ha høye krav og forventninger til egen organisasjon innenfor de tre bærekraftsdimensjonene. Våre felles mål er derfor gruppert som følger:

- økonomi (økonomisk bærekraft)
- medarbeidere (sosial bærekraft)
- klima og miljø (miljømessig bærekraft)

Arbeidet med våre felles mål er et pågående arbeid. Restansene er særlig avhengig av utrulling av vårt internkontrollsystem og sertifiseringsprosessen likestilt arbeidsliv.

4.5.1 Økonomi

Agder fylkeskommune må ha en bærekraftig økonomi med et aktivitetsnivå innenfor forsvarlige økonomiske rammer. Samtidig skal vi som en del av vårt samfunnsoppdrag bidra til en bærekraftig økonomisk utvikling i samfunnet rundt oss.

Økonomiske måltall

Fylkestinget vedtar i forbindelse med behandling av økonomiplan, klimabudsjett og budsjett, økonomiske måltall for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling. Hovedpoenget med finansielle måltall og økonomisk strategi er å sikre god økonomisk handleevne på lang sikt, samt ivareta de løpende økonomiske forpliktelser. Det er valgt ut tre nøkkeltall som indikatorer for dette:

- netto driftsresultat
- disposisjonsfond
- gjeldsgrad

Indikatorene er nærmere beskrevet i eget kapitel om finansielle nøkkeltall.

4.5.2 Medarbeidere

Målsettingene innenfor perspektivet "medarbeidere" er for Agder fylkeskommune satt opp med utgangspunkt i at fylkeskommunen har to viktige roller:

- Som en av landsdelens største arbeidsgivere har vi et særlig ansvar for å bidra til sosial bærekraft i Agder. Vi har arbeidsgiveransvar for over 3000 ansatte og skal kvalifisere egder til arbeidslivet gjennom utdanningsløp og lærlingeordningen.
- Vi må som alle arbeidsgivere i Norge, ivareta en lovbestemt plikt til å jobbe aktivt, målrettet og planmessig for å skape mer likestilling og hindre diskriminering på arbeidsplassen, og dokumentere og redegjøre for dette arbeidet.

Mål og medarbeiderindikatorer for Agder fylkeskommune som organisasjon

FNs bærekraftsmål	Indikator og mål	2020	2021	Mål 2030
3. God helse	Arbeide forebyggende med sykefravær, med en målsetting om et sykefravær under 5,5 %	5,9 %	6,7 %	5,5%
8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst	Heltidskultur** (prosentandel ansatte med ansettelsesforhold mindre enn 100 prosent av alle ansatte fordelt på kvinner og menn)		**	
8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst	Midlertidighet** (antall ansatte som arbeider midlertidig fordelt på kvinner og menn)		8,6 % /4,5 %	
5. Likestilling mellom kjønnene	Kjønnsbalanse/kjønnsfordeling i virksomheten**		61,6% /38,4 %	
5. Likestilling mellom kjønnene	Uttak av foreldrepermisjon**		**	
8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst	Medarbeidersamtale gjennomføres årlig			
8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst	Lønnskartlegging** (kartlegge forskjeller i gjennomsnittslønn mellom kvinner og menn på de ulike stillingsnivåene)		**	
8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst	Medarbeiderundersøkelse skal gjennomføres minimum hvert tredje år, med 90 % deltagelse (en av tre puljer gjennomførte i 2021, resten våren 2022)		76 %	90 %
8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst	5 % av dem som ansettes i Agder fylkeskommune skal ha hull i CV-en eller nedsatt funksjonsevne**		**	5 %
8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst	Antall personer inne på arbeidsmarkedstiltak		3-5	15
8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst	Antall lærlinger		87	120
8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst	Antall praksisplasser og arbeidsmarkedstiltak fra NAV		5	10
8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst	Antall sommerjobber	ca. 15	ca. 20	50

**Analyseres, vurderes og detaljeres gjennom Agder fylkeskommunes sertifisering i Likestilt arbeidsliv
Indikatorer og mål detaljeres gjennom denne prosessen

***Gjennomføres første gang høsten 2021 og våren 2022

Sosial bærekraft

Agder fylkeskommune skal sette den sosiale bærekraften og den menneskelige

kapitalen på agendaen. I 2021 startet vi arbeidet med å bli sertifisert i Likestilt arbeidsliv. Formålet med sertifiseringsordningen er å gjøre det enklere å arbeide aktivt og systematisk for mangfold, inkludering og likestilling, og mot utenforskap og diskriminering.

Sertifiseringsordningen er et arbeidsgiververktøy som handler om likestilling, inkludering og mangfold i vid forstand, og dekker alle diskrimineringsgrunnlagene. Fylkeskommunen ønsker å belyse eventuelle problemstillinger, forbedre seg og sikre kvalitet på disse områdene internt, og gå foran som en ambassadør i dette arbeidet.

Du kan lese mer om dette arbeidet i likestillingsredegjørelsen for Agder fylkeskommune som ligger vedlagt årsberetningen.

Heltid

Agder fylkeskommune er opptatt av at det skal ansettes i hele stillinger. Samtidig er det situasjoner i organisasjonen vår som innebærer at ikke alle oppnår 100 prosent stillingsstørrelse. Dette viser seg gjerne i utdanningssektoren, der tilsettingsforholdet er avhengig av ledige ressurser, og der det er eksplisitte fagkrav ved tilsetting. I tillegg har utdanningssektoren ansatte som følger skoleåret og dermed får komprimerte stillingsforhold.

Hvis en ansatt har flere arbeidsforhold i samme virksomhet som til sammen utgjør 100 prosent, regnes personen ikke som deltidsansatt. Hvis en person er ansatt i flere arbeidsforhold som til sammen utgjør under 100 prosent, regnes dette som én ansatt i deltidsstilling.

Arbeid med heltidskultur kommenteres nærmere i likestillingsredegjørelsen for Agder fylkeskommune. Denne ligger som vedlegg til årsberetningen.

Inn i arbeid

Inkluderingsdugnaden skal sørge for at Agder fylkeskommune bidrar til at flere kommer i arbeid og aktivitet på Agder. Dette gjelder utsatte grupper, med stor risiko for å bli diskriminert i arbeidslivet (alle diskrimineringsgrunnlagene er relevante), og mennesker med hull i CV.

	2021	2030
Læringer	90	120
Praksisplasser	5	10
Sommerjobber	ca. 20	50

Inkluderingsdugnaden er et sentralt arbeid i forbindelse med sertifiseringen i likestilt arbeidsliv og vil være gjenstand for videre arbeid i 2022.

Lønnsoppgjøret 2021

I tarifforhandlingene om regulering 2. avtaleår (mellomoppgjøret) kom KS og LO kommune, YS kommune og Akademikerne kommune til enighet etter at meklingen ble avsluttet 27. mai. Rammen for oppgjøret i fylkeskommunene ble en årslønnsvekst på 2,9 prosent.

Samferdselsområdet var ikke gjenstand for lønnsharmoniseringen ved

sammenslåingstidspunktet og dette medførte lønsmessige skjevheter innenfor de som ble overført fra Statens vegvesen. I tillegg var det generelle lønnsnivået høyere i Agder fylkeskommune enn i Statens vegvesen. Flere fylkeskommuner har gjort lønsmessige grep for å forhindre kompetanseflukten og sørget for et harmonisert lønnsnivå.

I utdanningssektoren har ikke avdelingsledernivået vært gjenstand for en lønnsharmonisering ved sammenslåingstidspunktet og lønnsspennet fra lavest til høyest lønn i denne gruppen var på ca. 220 000 kroner. I tillegg til at lederansvaret må gjenspeiles utfordres lønnsnivået av lærergruppen lektor med tilleggsutdanning.

Disse forholdene har vi tatt hensyn til ved oppgjøret i 2021.

Etter lønnsoppgjøret har det vært gjennomført en lønnskartlegging i organisasjonen. Detaljer om dette finnes i vedlagt likestillingsredegjørelse.

I likestillingsredegjørelsen beskrives kjønnsbalansen i Agder fylkeskommune og uttak av foreldrepermisjon fordelt på kvinner og menn.

Rekruttering og kompetanse

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	2 538	2 606
 Midlertidige årsverk	314	325

Utvikling i antall årsverk

Enhet navn	Faste 2020	Faste 2021	Midlertidige 2020	Midlertidige 2021
Analyse og plan	17	17	0	0
Folkehelse	174	194	22	21
Innovasjon og organisasjonsutvikling	55	54	7	9
Næring, kultur og kulturminnevern	51	55	5	5
Regionplan 2030	28	29	1	4
Økonomi og styring	51	50	3	0
Samferdsel og eiendom	154	160	8	8
Utdanning	2 007	2 046	270	278
Samlet	2 538	2 606	314	325

Differansen mellom faste årsverk i 2020 og i 2021 er 68 årsverk i forhold til lønnsandel. Oversikten viser at det er elleve flere midlertidig ansatt antall årsverk. (Antall årsverk regnes ut ifra lønnsprosent som er utbetalt per 31.12.2021)

Økningen i tannhelse henger sammen med en feilrapportering for 2020. Beregningen innen utdanningssektoren skyldes noe økt aktivitet for skoleåret 2021/2022.

Antall medarbeidere registret som midlertidig ansatte i vårt system er sammensatt. I dag inngår frikjøpte tillitsvalgte, lærlinger, trainee, praksisplasser, prosjektstillinger, egne ansatte i prosjektstillinger, vikarer for fødselspermisjon og utdanningspermisjon. Mens oppdragstakere som eksamensvakter og sensorer inngår ikke i tallene for midlertidige ansatte.

En oversikt over faste/midlertidige årsverk fordelt på kjønn finnes i likestillingsredegjørelsen for Agder fylkeskommune. Denne ligger som vedlegg til årsberetningen.

Alderssammensetning i Agder fylkeskommune

Statistikken viser at den største aldersgruppen er mellom 40 og 59 år (1 907) og har økt med 81. Aldersgruppen over 60 år er noe færre, men fortsatt høy (413), noe som betyr at det fortsatt kan bli stor utskifting av den samlede kompetansen de kommende årene. Det å rekruttere for et fremtidig arbeidsliv med den rette kompetansen, blir en viktig målsetting.

Aldersgruppe	Personer	Kvinner	Menn
Under 20	41	15	26
20 - 29	218	135	83
30 - 39	578	365	213
40 - 49	922	565	357
50 - 59	985	581	404
60 - 62	225	135	90
Over 62	188	97	91
Sum	3 157	1 893	1 264

Sykefravær

Sum sykefravær	2020	2021
Agder fylkeskommune	5,9%	6,7%
Analyse og plan	0,5%	2%
Folkehelse	10,9%	12%
Innovasjon og organisasjonsutvikling	3%	6,1%
Næring, kultur og kulturminnevern	3,9%	5,2%
Regionplan 2030	4,3%	9,8%
Økonomi og styring	4,1%	5,3%
Samferdsel og eiendom	4,3%	4,4%
Utdanning	5,8%	6,5%

Sykefravær	2020	2021
Korttid	1%	1,3%
Langtid	4,9%	5,3%
Sum fravær	5,9%	6,7%

Agder fylkeskommune skal arbeide forebyggende og med klar målsetting om at

sykefraværet skal reduseres i hele organisasjonen. Det skal være tett oppfølging fra leder til medarbeider, og det skal jobbes med tilrettelegging for å sørge for at ansatte ikke blir lenge borte fra jobb. Fylkeskommunens mål er å ha maksimalt 5,5 prosent sykefravær innen 2030, ref. våre miljømål for helse.

Det totale sykefraværet i Agder fylkeskommune var 6,7 prosent i 2021. Av dette var 1,3 prosent korttidsfravær (under 16 dager), og 5,3 prosent var langtidsfravær. Fraværet var relativt stabilt gjennom året, men med noe høyere fravær i første og siste kvartal.

Sykefraværet varierer i Agder fylkeskommune, og det høyeste fraværet har vært på folkehelse, relatert til tannhelsetjenesten. Dette er en utfordring som har vart over flere år, noe tannhelsetjenesten jobber målrettet med. Lavest sykefravær er på analyse og plan og på samferdsel og eiendom. Utdanningssektoren har stått i en spesielt krevende situasjon med høy belastning de siste to år. Til tross for dette viser sykefraværet 6,5 prosent.

Det er grunn til å tro at det stigende sykefraværet i noe grad kan ha sammenheng med koronasituasjonen som var i 2021. Det var høyt smittetrykk i perioder av året. Flere ansatte har vært på hjemmekontor i store deler av året, og den totale belastningen økte hos flere av fylkeskommunens ansatte.

Sykefraværet rapporteres kvartalsvis i hovedarbeidsmiljøutvalget (HAMU), og lokalt i AMU. Ved høyt sykefravær vurderer og iverksetter den enkelte avdeling nødvendige tiltak i samråd med avdeling for HR eller bedriftshelsetjenesten (BHT). HR eller BHT er også involvert i enkeltsaker. Dersom arbeidstaker har redusert arbeidsevne over en lengre periode, vil leder i samarbeid med HR følge den ansatte tett opp og gjøre nødvendige avklaringer.

Som et ledd i det systematiske arbeidet knyttet til forebygging av sykefravær, har det i 2021 vært satset på flere kompetansehevingstiltak for våre ledere. Gjennom et eget opplæringsprogram for nye ledere, samt innen lederopplæring i tannhelsetjenesten, har forebygging og håndtering av sykefravær blitt satt på dagsorden. Dette vil det arbeides med videre i 2022.

Oppfølging av sykefravær er en viktig del av det systematiske HMS-arbeidet. Arbeidet med å forebygge sykefravær og utvikle helsefremmende arbeidsplasser vil bli prioritert i tiden fremover.

HMS

Agder fylkeskommune skal være en helsefremmende arbeidsplass som arbeider for et forsvarlig arbeidsmiljø. Dette skal vi gjøre for å sikre de ansattes fysiske og psykiske helse.

Helse, miljø og sikkerhetsarbeidet (HMS) skal være systematisk og ha fokus på kontinuerlig forbedring.

- Sikre ansattes arbeidsforhold gjennom forebygging og rutiner på arbeidsplassen. Eks. verneutstyr, sikring, stoffkartotek, vold og trusler og lignende
- Varslingsrutiner skal være kjent og lett håndterbart, for blant annet å sikre at

- det ikke forekommer trakassering og kjønnsbasert vold
- Alle ansatte skal ha kompetanse i bruk av QM+, både dokumentbibliotek og avviksmelding

Helsebelastende konflikter, mobbing og trakassering er ikke akseptert i Agder fylkeskommune. Fylkeskommunen utarbeidet i 2021 en rutine for håndtering av konflikter, mobbing og trakassering. Formålet med denne rutinen er å forebygge og sikre en forsvarlig og systematisk håndtering av konflikter, mobbing og trakassering.

Miljøfyrtårnsertifiseringen har krav om at virksomheten har rutiner for å lære opp ansatte i grunnleggende helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid og holde dem oppdatert på endringer. Det gjennomføres årlig vernerunder og medarbeidersamtaler, og hvert tredje år måles medarbeidertilfredshet. Agder Arbeidsmiljø IKS yter bedriftshelsetjeneste og bistår med tjenester for å skape sunne og trygge arbeidsforhold.

Arbeid med etikk i Agder fylkeskommune

Agder fylkeskommune fikk på plass retningslinjer for etisk refleksjon første halvår 2021. Retningslinjene er ment som en veiledning for hvordan vi skal reflekter rundt etiske dilemma. Retningslinjene tar også opp spørsmål som rolleforståelse, vår rolle som markedsaktør, representasjon, reiseutgifter, gaver osv.

I 2022 oppfordres lederne i Agder fylkeskommune til å løfte etikk som tema i møter med sine medarbeidere og tilrettelegge for at etisk refleksjon blir en selvfølgelig del av vurderingene når en står overfor et etisk dilemma.

Det finnes også en rekke problemstillinger i fylkeskommunen som bør besvares på samme eller tilsvarende måte hver gang de kommer opp. I slike tilfeller kan det være hensiktsmessig å ta i bruk normering. Vi har derfor besluttet å utnevne et team som skal vurdere hvilke områder og problemstillinger som bør reguleres ved normering i form av tydelige reglement eller retningslinjer. Slike områder kan for eksempel være avhending av brukt utstyr, utlån av utstyr, spørsmål om bierverv etc.

Klima og miljø

I fylkestinget 15. juni ble klima- og miljømål for Agder fylkeskommune som organisasjon vedtatt. I avsnittene under presenteres klima- og miljømålene for Agder fylkeskommune som organisasjon, samt indikatorer for å følge utviklingen over tid.

For å bidra til å nå klimamålene i Regionplan Agder, ble en rekke tiltak vedtatt i klimabudsjett 2021-2024. I klimabudsjettet er det klimatiltak som vil bidra til reduksjon av klimagasser i egen organisasjon og i Agder.

Klima- og miljøindikatorer

I tabell 1 presenteres de 13 prioriterte indikatorer på klima og miljø, med tilhørende klima- og miljømål for 2030. Indikatorene utgjør de største klima- og miljøpåvirkningene for Agder fylkeskommune på organisasjonsnivå.

Tabellen under viser resultater i 2020 og 2021 for 13 klima- og miljøindikatorer på organisasjonsnivå, sett opp mot vedtatte mål i 2030. 2019 er valgt som referanseår for reiseaktivitet, pga. koronasituasjonen.

FNs bærekraftsmål	Indikator og mål	Resultat 2020	Resultat 2021	Mål 2030
 7. Ren energi for alle	Redusere energiforbruk med 30 % kwh per årsverk, kwh/årsverk	15 097	16584	10500
 12. Ansvarlig forbruk og produksjon	Redusere mengde avfall per årsverk med 50 %. Totale mengder avfall per årsverk i kg per år. ¹	298	368	149
 12. Ansvarlig forbruk og produksjon	Kildesorteringsgrad i % i egen drift per år. ²	48 %	55 %	70 %
 13. Stoppe klimaendringene	Tjenestereiser fly og bil, redusert med 50 %, fra 2600 (2019 ref. år) til 1300, km/årsverk/år	867	817	1300
 13. Stoppe klimaendringene	100 % utslippsfri kjøretøy og maskinpark. % -andel utslippsfrie kjøretøy og maskiner	10 % (25/243)	16 % (42/268)	100 %
 13. Stoppe klimaendringene	Andel som benytter, sykkel, gå, kollektivt har økt fra 40 % i 2019 til 60 % i 2030.	-	-	50 %
 15. Liv på land	80 % reduksjon i nedbygging av natur i 2030. Antall dekar som er omgjort fra skog og myr til bygge/samferdselsformål per år.	250	176*	50
 15. Liv på land	80 % reduksjon i nedbygging natur i 2030. Antall dekar som er omgjort fra dyrkamark til bygge/samferdselsformål per år.	19	14*	4
 15. Liv på land	Antall km artsrike vegkanter som er registrert i NVDB og lagt inn i driftskontraktene.	68	71	
 13. Stoppe klimaendringene	Redusere utslippene av klimagasser knyttet til drift av egen virksomhet med 63 % fra 2020 til 2030, % endring.	Ref. år	Økt med 31 %	63 %
 13. Stoppe klimaendringene	I 2030 er 90 % av kollektivtransporten utslippsfri, % andel elektriske busser av totale busspark.	2,4 % (11/449)	2,6 % (11/431)	90 %
 13. Stoppe klimaendringene	Alle virksomhetene er Miljøfyrtårn -sertifisert. Antall sertifiserte virksomheter.	90 %	90 %	100 %
	Antall leverte klima og miljørapporter	46	49	53

[1] Resultatet for 2020 er korrigert og måltallene justert

[2] Resultatet for 2020 er korrigert

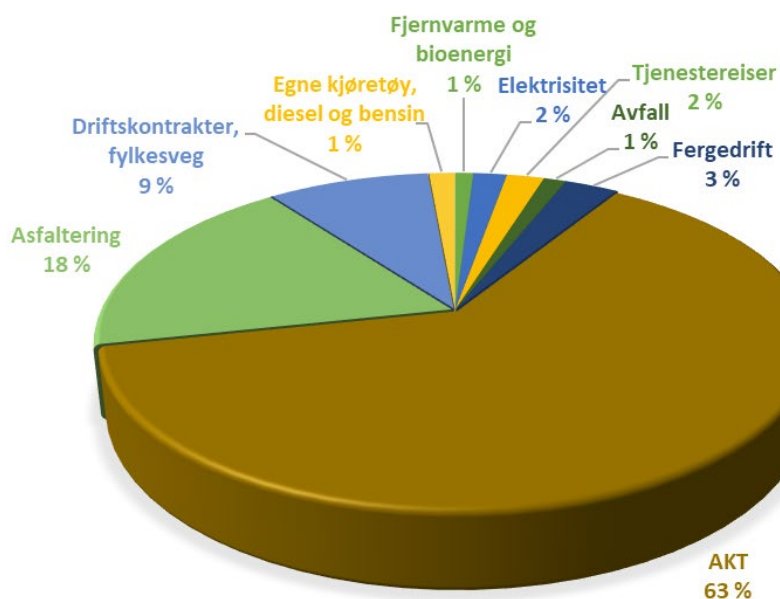
[*] Gjennomsnittstall for siste fire år, 2018 til 2021

Klima- og miljømål i utbyggingsprosjekter, er gjengitt i sin helhet i et eget avsnitt. Ikke alle mål lar seg måle med en indikator over tid, og følgene mål ble også vedtatt av fylkestinget:

- vår innkjøpsmakt skal brukes som et strategisk verktøy i klima- og miljøpolitikken
- vi skal være en pådriver for nullutslippsløsninger for transport og anleggsdrift ved å bidra til etablering av nødvendig infrastruktur og premiere utslippsfrie løsninger i sine anskaffelser
- vi skal implementere sirkulære løsninger og sikre bærekraftige forbruk i egne virksomheter, prosjekter og drift

Klimaregnskap

Utslippene fra fylkeskommunens egne virksomheter og tjenestekjøp utgjør bare om lag to prosent av de direkte klimagassutslipp innenfor Agders geografiske område. Vi har direkte påvirkningskraft på utslippsnivået. Det påligger oss et særlig ansvar om å «feie for egen dør» for å kunne lede an i rollen som samfunnsutvikler i henhold til regionplanens mål. Klimaregnskapet for Agder fylkeskommune som organisasjon er presentert i figuren under.

Scope	Utslippskilde	2020 tonn CO2e	2021, tonn CO2e2
Scope 1	Utslipp egne kjøretøy, maskiner	408	451
Scope 2	Fjernvarme og bioenergi	116	318
Scope 2	Elektrisitet	527	583
Scope 3	Tjenestereiser, egen bil	339	483
Scope 3	Tjenestereiser, fly	71	169
Scope 3	Avfall	251	390
Scope 3	Fergedrift	974	925
Scope 3	AKT	13 280	20 253
Scope 3	Asfaltering	6 035	5 863
Scope 3	Driftskontrakter, veg	2 609	2 840
Sum		24 609	32 273

Klimaregnskap for Agder fylkeskommune som organisasjon 2021 sammenliknet med

2020.

Klimaregnskapet for 2021 inkluderer kun fylkeskommunens faste drift, og inkluderer ikke utslipp og opptak knyttet til arealbruk og utslipp knyttet til produksjon av varer og tjenester utover det som er spesifisert. Med unntak av utslipp knyttet til elektrisitetsproduksjon, og deler av reisevirksomheten og asfaltproduksjonen, skjer disse utslippene innenfor Agders geografiske område. Klimagassutslipp i utbyggingsprosjekter er presentert under.

Klimagassutslippene økte med 31 prosent i forhold til i 2020. Nesten hele økningen skyldes at AKT gikk over fra biodiesel til vanlig diesel på bussene. Dette som følge av endringer i produktforskriften fra 1. juli 2020. Forskriften ble endret slik at den enkelte omsetter av biodrivstoff i sum måtte oppfylle kravene til innblanding av biodrivstoff. Salg av rent biodrivstoff til fylkeskommunen resulterte da i redusert innblanding av biodrivstoff til andre kunder. Ettersom klimaeffekten av fylkeskommunens innsats dermed ble eliminert, gikk fylkeskommunen sammen med AKT derfor bort fra bruk av ren biodiesel i bussdriften.

Mål og klimaregnskap i utbyggingsprosjekter

Ettersom klimaregnskapet for Agder fylkeskommune kun omfatter faste driftsoppgaver, og siden det er store klimagassutslipp knyttet til utbyggingsprosjekter har fylkestinget vedtatt klimamål for utbyggingsprosjekter som gjengitt under.

Agder fylkeskommune skal jobbe systematisk for å minimere klimafotavtrykket i utbyggingsprosjekter. Klimagassutslippene skal vurderes i alle faser av utbyggingsprosjekter.

Det er et mål om at det gradvis skal innføres et areal- og klimabudsjett og regnskap i de utbyggingsprosjekter fylkeskommunen påtar seg.

Eilert Sundt videregående skole i Farsund ble fullført i 2021. I tillegg til å overholde passivhuskrav og Energiklasse A, er det for de to nybygde delene lagt til grunn at byggene skal overholde Futurebuilt's nZEB definisjon (nær nullenergibygg). Dette oppnås ved å bygge et energieffektivt bygg, bruk av biobrensel som energiforsyning og lokal strømproduksjon ved bruk av solceller. Sammenlignet med et standard bygg, har nybyggene i Farsund en reduksjon i klimagassutslipp knyttet til materialbruk på 34 prosent (620 tonn CO₂e). Bruk av tre til utvendig kledning og innvendig til gulv, skillevegger og himlingsplater og stendere i innervegger, har bidratt til dette, sammen med høy grad av resirkuleringsandel på armeringsjern og konstruksjonsstål, samt bruk av lavkarbonbetong.

Byggeprosjektet videreutvikler Eilert Sundt videregående skoles karakter som byskole og utvidelsen er tilpasset eksisterende bystruktur blant annet med solceller med skiferliknende solcellepaneler på taket av nybygget sentralt mot høyre i bildet.

Tap av natur og biologisk mangfold er en stor utfordring verden over. I perioden

2017-2020 bygde Agder fylkeskommune ned 265 dekar per år av skog, myr og dyrket mark. Dette tilsvarer rundt 40 fotballbaner i året. Det ble derfor vedtatt seks naturmål. Vi skal:

- *redusere nedbygging av natur (skog og myr) med 80 prosent fra 250 dekar/år i 2020 til 50 dekar per år i 2030*
- *redusere nedbyggingen av dyrkbar mark med 80 prosent fra 19 dekar/år i 2020 til 4 dekar/år i 2030*
- *legge til rette for artsrike vegkanter, pollinerende insekter og ivareta naturmangfold*
- *i våre byggeprosjekt som berører vann/vassdrag ivareta kantsoner og tilrettelegge for vandring av fisk*
- *i egne prosjekter sikre restaurering/gjenoppbygging av ødelagt natur*
- *i egne prosjekter følge opp/kartlegge og ivareta kystnære økosystemer i sjø*

5 #Agder2030

Regionplan Agder 2030 er et overordnet strategisk styringsdokument for hele Agder. Planen beskriver de viktigste utfordringene og mulighetene for landsdelen og gir et ønsket fremtidsbilde for 2030.

Planen er grunnlaget for politikkutformingen i Agder og beskriver hva som skal til for å nå konkrete mål. Den er retningsgivende for prioritering, samordnet innsats og virkemiddelbruk fra ulike offentlige aktører. Planen er utarbeidet etter smart spesialiseringsmetodikken og peker på relevante områder for internasjonalt samarbeid.

Regionplan Agder 2030 er også førende for alle deler av organisasjonen og aktivitet i Agder fylkeskommune. Økonomiplanen og årsbudsjettet skal gjenspeile aktiviteten og forventet effekt for å nå målene for Agder 2030. Gjennom våre styringsdokumenter beskriver vi hvordan vi vil jobbe for å nå målene som er satt for Agder 2030 og i hvilken grad vi lykkes.

Klimagassutslippene skal ned og levekårene skal opp.

Link til Regionplan Agder 2030: <http://agderfk.no/f/p1/i4d721a77-52f4-49e3-ba9e-42cb0c5a8b4e/regionplan-agder-2030.pdf>

16. juni 2021 vedtok Agder fylkesting handlingsprogram for Regionplan Agder 2030. Agder fylkeskommune retter en stor takk til de mange i Agder som har bidratt med kompetanse, engasjement og konkrete tiltak i dette handlingsprogrammet.

Link til handlingsprogrammet: <https://agderfk.no/f/p1/id39ab966-5bd0-4992-aded->

Videre i dette kapitlet vil vi beskrive målene i regionplanen, samhandlingsstrukturen #vårtagder, status for regional planstrategi og status for oppfølging av handlingsprogrammet.

5.1 Mål for Agder 2030

Regionplan Agder 2030s hovedmål er å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår. Dette innebærer å:

- bruke hele Agder, og sørge for at utviklingen kommer alle deler av Agder til gode
- samarbeide om å nå FNs bærekraftsmål på regionalt og lokalt nivå
- jobbe kunnskapsbasert og målrettet for å forbedre levekårene gjennom en langsiktig og helhetlig levekårssatsing
- redusere klimagassutslipp på Agder med minst 45 prosent innen 2030
- utnytte mulighetene som digitalisering gir

Regionplan Agder 2030 har fem tema som skal være hovedsatsingsområder frem mot 2030:

- attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter
- verdiskaping og bærekraft
- utdanning og kompetanse
- transport og kommunikasjon
- kultur

I tillegg har planen tre gjennomgående perspektiver som samsvarer med de tre dimensjonene av bærekraft i hovedmålet:

- næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser
- levekår, likestilling, inkludering og mangfold
- klima og miljø

Innenfor hovedsatsingsområdene er det definert 30 mål som ligger til grunn for planlegging, prioritering og virksomhetsstyring i Agder fylkeskommune. De tre gjennomgående perspektivene samsvarer også med de gjennomgående perspektivene i vårt system for virksomhetsstyring.

For å se om vi går i riktig retning for å nå målene for Agder 2030 har Agder fylkeskommune valgt ut indikatorer, som på et overordnet nivå følger med på utviklingen for de 30 målene i Regionplan Agder 2030. En oversikt over mål og indikatorer er tilgjengelige på nettstedet *agdertall*:

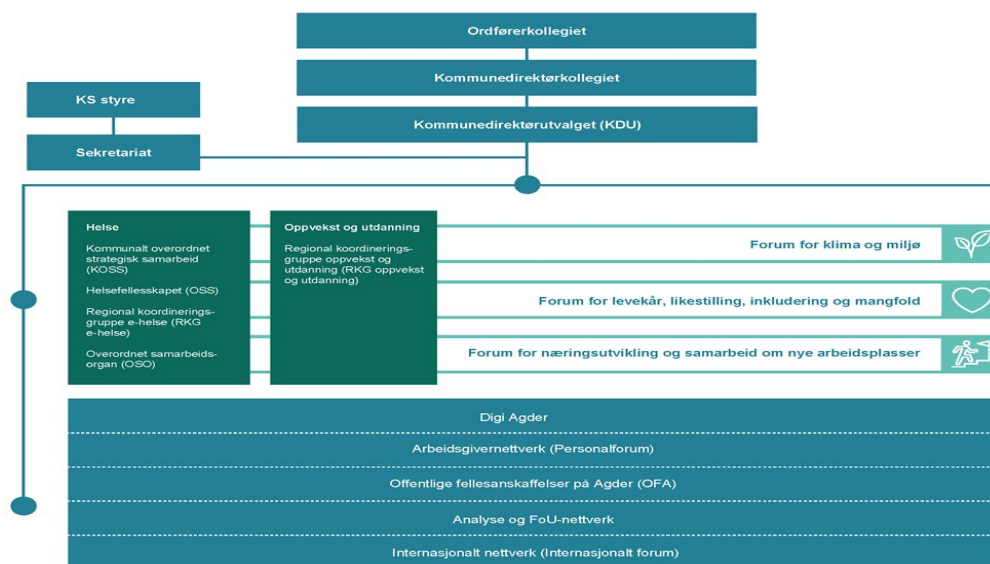
<https://agderfk.no/agdertall/regionplan-agder-2030-nar-vi-malene/>

5.2 #vårtagder – regional struktur for samhandling

Offentlige og private aktører på Agder har lang tradisjon med å samarbeide for å nå felles mål. Sammen har vi blant annet lyktes med å etablere universitetet, få på plass viktig infrastruktur, og trekke til oss nye offentlige og private arbeidsplasser.

Etter en evaluering i perioden 2019 til 2020 ble arbeidsformen for regional samhandling i 2021 revidert og forbedret. Målet er at samarbeidet styrkes og at vi i Agder skal få til store felles satsinger for å utvikle regionen. Det gjør vi best gjennom samarbeid på tvers av forvaltningsnivåer, fagområder og sektorer.

Framover vil nye arenaer for toppledere, fagfolk, ansvarlige og andre ressurspersoner brukes for å nå felles mål. FNs bærekraftsmål fungerer som en overbygning for den regionale samhandlingen. Regionplan Agder 2030, kommuneplanene til de 25 kommunene på Agder og andre planer og nasjonale strategier gir retning for arbeidet i den regionale samhandlingsstrukturen.

Sentralt i modellen står de tre åpne fora for samfunnsutvikling. Disse skal speile de tre gjennomgående perspektivene i Regionplan Agder 2030:

- levekår, likestilling, inkludering og mangfold
- næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser
- klima og miljø

Foraene skal legge til rette for bred involvering, handling og måloppnåelse. Det jobbes med å utarbeide mandat for disse foraene, og det planlegges å gjennomføre fire møter i hvert forum i 2022. Arbeidet i foraene forankres hos toppledere i kommuner og i andre sentrale organisasjoner i Agder.

I 2021 har den prioriterte oppgaven vært å etablere samhandlingsstrukturen. En milepæl var gjennomføring av det første forum for samfunnsutvikling i #vårtagder 23. november. Her fikk deltakere fra Agder-kommunene, næringslivet, politikken, akademia, frivilligheten og andre aktører høre ulike innledninger, samtale og gi

innspill til hvordan vi sammen skal løse Agders utfordringer.

Les mer om regional struktur for samhandling på våre nettsider:

<https://agderfk.no/vare-tjenester/regionplan-agder-2030/regional-struktur-for-samhandling/>

5.3 Regional planstrategi for Agder

Regional planstrategi for Agder 2020-2024 ble vedtatt i fylkestinget høsten 2020. Gjennom regional planstrategi har fylkestinget bestemt hvilke planer og strategier som skal utarbeides i løpet av inneværende valgperiode. Tabellen under angir status ved utgangen av 2021 på aktuelle planer og strategier.

Plan eller strategi	Ansvarlig avdeling	Status per 31.12.2021
Regionplan Lister 2030	Avdeling for plan	Ferdigstilt og vedtatt i februar.
Regional plan for vannforvaltning i vannregion Agder	Avdeling for bærekraftig utvikling	Ferdigstilt og vedtatt i desember.
Regional plan for handel og senterstruktur i Agder	Avdeling for plan	Under arbeid. Formell melding om oppstart var i oktober.
Regional plan for mobilitet Agder	Avdeling for strategi og mobilitet	Under arbeid. Formell melding om oppstart var i oktober.
Regional plan for bolig, areal og transport i kristiansandsregionen	Avdeling for plan	Under arbeid. Formell melding om oppstart var i oktober.
Regional plan for naturmangfold	Avdeling for bærekraftig utvikling	Ikke påbegynt. Settes i gang i 2022. Forsinket ift. opprinnelig ambisjon om å «starte opp raskt etter vedtaket av planstrategien».
Aktive liv i Agder – regional plan for fysisk aktivitet, idrett, friluftsliv og folkehelse	Avdeling for kultur, idrett og frivillighet	Ikke påbegynt. Settes i gang i 2022.
Regional plan for Setesdal	Avdeling for plan	Ikke påbegynt. Oppstart i 2022.
Regional plan for Østre Agder		Utarbeides ikke likevel, fordi kommunene i Østre Agder ikke ønsket å prioritere den.
Handlingsprogram for fylkesveg 2021–2024	Avdeling for strategi og mobilitet	Ferdigstilt og vedtatt i juni.
Tannhelsestrategi	Folkehelse	Ferdigstilt og vedtatt i desember, men utredningsarbeidet fortsetter i 2022.
Frivillighetsstrategi	Avdeling for kultur, idrett og frivillighet	Under arbeid. Slutføring forsinket pga. kapasitetsutfordringer.
Studentstrategi Agder 2030	Avdeling for samskaping og internasjonalisering	Under arbeid. Slutføring utsatt fra desember 2021 til mars 2022 pga. utsatt høringsfrist.
Strategi om talentsatsinger i skolen ("Strategi for elever med stort læringspotensial")	Utdanning	Under arbeid.

Plan eller strategi	Ansvarlig avdeling	Status per 31.12.2021
Skolebruksplan for Agder	Utdanning	Under arbeid. Fortløpende prosess med vedtak underveis om konkrete tiltak.
Landbruksstrategi	Avdeling for virkemidler og entreprenørskap	Under arbeid.
Energistrategi for Agder	Avdeling for bærekraftig utvikling	Ikke påbegynt. Oppstart i 2022.
Strategi for kulturarv 2030	Avdeling for kulturminnevern og kulturturisme	Ikke påbegynt. Oppstart i 2022. Forsinket ift. opprinnelig ambisjon om å starte opp «slutten av 2020».
Strategi for høstbart vilt og høstbar innlandsfisk	Avdeling for bærekraftig utvikling	Ikke påbegynt. Settes i gang i 2022. Forsinket ift. opprinnelig ambisjon om å «starte opp i 2021» Inngår mest sannsynlig i arbeidet med plan for naturmangfold.
Eventuelt: Strategi for grunnopplæringen i Agder		Utarbeides ikke med bakgrunn i administrative prioriteringer.
Eventuelt: Smart spesialiseringsstrategi for Agder		Utarbeides ikke med bakgrunn i administrative prioriteringer.

5.4 Oppfølging av handlingsprogrammet til Regionplan Agder 2030

For å nå de konkrete målene for Agder 2030, ble det sommeren 2021 vedtatt et handlingsprogram som skal være verktøyet for å oppnå målene. Handlingsprogrammet er delt inn i de tre tverrgående temaene som også går igjen i regionplanen og i vårt system for virksomhetsstyring:

- klima og miljø
- levekår, likestilling, inkludering og mangfold
- næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser

Rulleringen av handlingsprogrammet til Regionplan Agder 2030 er igangsatt og det vil i 2022 bli tatt stilling til videre prosess. Gjennom rulleringen skal prioriteringene fra forane i #vårtagder bli tatt hensyn til. Oppdatert informasjon finnes på Agder fylkeskommunes nettsider.

Regionplan Agder 2030 og handlingsprogrammet vil være en viktig premiss for arbeidet med budsjett og økonomiplan både for Agder fylkeskommune og kommunene på Agder. Mål og tiltak for Agder fylkeskommunes som organisasjon vil fremkomme av fylkeskommunens budsjett- og økonomiplandokument. I disse dokumentene for perioden 2022-2025 har direktørområdene definert indikatorer og angitt mål og tiltak knyttet opp mot Regionplan Agder. Metodikken for dette arbeidet er fortsatt under utvikling. 2021 har vært preget av etableringen av #vårtagder, noe som fremover vil være et sentralt virkemiddel i arbeidet med å nå målene for #agder2030.

Siden handlingsprogrammet først ble vedtatt i 2021, har vi for budsjettåret 2021 få konkrete tiltak å rapportere på under hvert direktørområde. Vi gir her en kort oversikt over status for tiltak og handlinger på et overordnet nivå, delt inn etter de tre

gjennomgående perspektivene.

Grønn status innebærer at handlingen er utført, gul at det er under arbeid og rød status at den ikke er startet opp. Status reflekterer dermed ikke om tiltaket eller handlingen er i rute i henhold til en fremdriftsplan. Enkelte tiltak mangler status, listen vil bli løpende oppdatert i kommende styringsdokumenter.

Tiltakene og handlingene vil i mange tilfeller være nærmere omtalt andre steder i dokumentet, f.eks. under klimabudsjett/klimaregnskap eller under ett eller flere berørte direktørområder.

5.4.1 Klima og miljø

Tiltak og handling	
Strategi for nullutslipp innen transport i Agder	
Elektrifisering av kollektivtrafikk. Nullutslipps fylkesferjer, anleggsmaskiner, varetransport i byene, tungtransport og tjenestebiler i egen organisasjon.	
Bidra til robust hurtigladenettverk i alle kommuner i Agder.	
Langemyr-prosjektet. Langemyr skal utvikles som nytt knutepunkt for transport med bærekraftige energiløsninger.	
Karbonfangst på Returkraft.	
Utvikle et klimapositivt teknologi- og transportknutepunkt.	
Samarbeid- og innovasjonsarena for bygging, drift og vedlikehold av vei	
Opprettelse av "Pilotvei Agder".	
Fagutvalget for forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) veg.	
Klimavennlige Innkjøp på Indre Agder	
Direkte rådgivning på klimafaktorer i det enkelte innkjøp.	
Generere, utveksle og formidle kunnskap og kompetanse om klima i innkjøp.	
Utforske strukturelle muligheter for å bruke klimavennlige kommunale innkjøp som mobiliseringsfaktor for å posisjonere regionalt næringsliv for et grønt skifte.	
Elektrifisering av bilferjesamband	
Ombygging av ferjeleier og tilrettelegging for lading. I denne sammenheng vurderes andre elektrifiseringstiltak tilknyttet dette.	
Videreutvikle stasjonsbyene i Agder	
Videreutvikle stasjonsbyene som knutepunkt for kollektivtrafikken, både for pendlere, fritidsreisende og turister.	
Hurtigladeinfrastruktur på togstasjoner i indre Agder.	
Ladeplan for el-båter i Arendal og Agderkysten	
Utvikling av en ladeplan som muliggjør ferdsel langs Agderkysten i nullutslippsfritidsbåter.	
Skaffe oversikt over rekkevidde, tekniske muligheter og begrensninger i båtene som forventes på markedet.	
Kartlegge tilgjengelig kapasitet i nettet til anbefalte ladestasjoner.	
Vurdering rundt aktuelle lokasjoner for ladestasjonen.	

Tiltak og handling	
<i>Elektriske Bortelid.</i>	
Samarbeidsprosjekt - oppgradering av ladekapasitet for trafoer i destinasjon Bortelid.	
Demodag - elektriske biler gode på vinterføre.	
Etablering av ti kommunale ladepunkt ved Bortelid skisenter.	
Innkjøp av to elektriske snøscootere i drift av Bortelid skisenter.	
Mobil ladestasjon fra sjø til fjell (samarbeid med Arendal kommune).	
Prøveprosjekt med intern elbuss til og fra skisenteret.	
<i>Sykkelbyene i Agder</i>	
Målet med sykkelbysatsingen er å øke aktiv, helsefremmende transport med 25 prosent innen 2024. Dette målet skal nås med en kombinasjon av fysiske og holdningsskapende tiltak.	
<i>El-sykel i Setesdal. Etablere et nettverk av elsykler i Setesdal for innbyggere og turister.</i>	
Etablere et elsykkelsystem i Evje og Hornnes Bygland og Valle.	
Innkjøp av sykler med utstyr, og innkjøp og etablering av overvåkningssystem for utlån av syklene.	
Tilrettelegge for videre utbygging av systemet.	
<i>BærekraftLAB ved Risør videregående skole</i>	
Risør videregående skole setter av tid i timeplan til tverrfaglig arbeid en dag hver uke fra skoleåret 2021/2022.	
Skolen prøver ut pedagogiske og didaktiske metoder og prosjektprosesser basert på Design Thinking. Elevene skal bidra med faktiske, bærekraftige handlinger og produkter.	
Lærere og elever trener på bruk av utforskende og prosjektorienterte lærings og vurderingsmetoder.	
Elevene samarbeider med lokalsamfunnet, kommune, bedrifter, organisasjoner og forskningsmiljøer.	
<i>Klimakalkulatoren – Verktøy for å kutte utslipp og binde karbon i norsk landbruk</i>	
Kompetanseheving på klimakalkulatoren for fem kommuner i Agder, og uttesting på fem bruk.	
<i>Minimere nedbygging av dyrka jord</i>	
Kartlegging av regionalt viktige jordbruksarealer i Agder.	
Fokus på jordvern i offentlig planarbeid.	
Sørge for at matjord som flyttes i forbindelse med utbygging sikres forsvarlig gjenbruk til matproduksjon.	
Bevisstgjøre landbruksnæringen om plassering av bygninger og infrastruktur.	
Informere og bevisstgjøre om konsekvensene av nedbygging av dyrka jord og lovverk i den forbindelse.	
<i>Satsing på økt dyrking av grønt og korn i Agder og urbant landbruk</i>	
Fremme kompetanseheving og stimulere gode fagmiljøer.	
Støtte investeringer og utviklingsarbeid.	
<i>Skogbruk – legge til rette for en aktiv forvaltning av skogen som fornybar ressurs også som klimagassreducerende tiltak</i>	
Drive aktiv veiledning og kunnskapsoverføring til næringen.	
Utbedre og fjerne flaskehalser på det kommunale og fylkeskommunale veinettet.	
Ha gode insentiver for å utvikle og ta i bruk digitalisering og ny teknologi i landbruk og skogbruk med sikte på effektiv og klimavennlig produksjon.	

Tiltak og handling	
Tiltak mot spøkelsesfiske i Raet nasjonalpark	
Rydding av tapte fiskeredskaper, og tiltak for å hindre fremtidig redskapstap i og rundt Raet nasjonalpark.	
Teknologiutvikling.	
Teknologi og erfaringer fra Raet nasjonalpark skal overføres til lignende tiltak i Jomfruland, Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker.	
Rydd Norge Agder.	
Rydding av marin forsøpling fra minimum 40 prosent av ytre kystlinje av Agder. Ryddingen vil bli gjennomført i gitte prioriterte områder, etter utlysning og tildeling av midler til i hovedsak profesjonelle og/eller semiprosesjonelle aktører.	

5.4.2 Levekår, likestilling, inkludering og mangfold

Tiltak og handling	
Helhetlig satsing på barn og unge gjennom universelle tiltak	
Utvikling og systematisk bruk av felles kunnskapsgrunnlag, f.eks. Ungdata, Utdanningsdirektoratets brukerundersøkelser, Folkehelseundersøkelsen og Godt begynt.	
Økt foreldreinvolvering og systematisk foreldresamarbeid, f.eks. tilby foreldre-veiledningskurs for førstegangsforeldre, obligatorisk kurs for innvandrere etter ny integreringslov, islandsmetodikk.	
Bedre leseferdigheter gjennom READ- prosjektet hvor foreldre leser sammen med barna.	
Sikre god tilgang til fritidsaktiviteter av høy kvalitet for alle barn og unge, stille kvalitetskrav for voksne som gir tilbud på kultur- og fritidsarenaer, og vurdere fritidsaktiviteter i forlengelse av skoledagen.	
Videreutvikle nærmiljø med gode møteplasser, blant annet gjennom planprosesser, bruk av skolebygg etter skoletid, bibliotek og frivillighetssentralene.	
Vurdere videreføring av tiltak i Folkehelseprogrammet i Agder.	
Systematisk satsing på flere egder i arbeid	
Målet med programmet Flere i arbeid er å bidra til å øke sysselsettingsandelen i hele Agder. Programmet rettes mot ungt utenforskap. Det skal bidra til å gi flest mulig et godt liv, ta i bruk arbeidskraft og redusere velferdsutgifter.	
Jobbe mot alle former for diskriminering i arbeidslivet og bruke systematikk som sikrer likestilling og mangfold.	
Felles satsing på heltidskultur, blant annet gjennom læringsnettverket "Nytt blikk" og heltid som norm når stillinger utlyses.	
Følge opp målsetting om at 5 prosent av ansettelser skal være mennesker med nedsatt arbeidsevne eller hull i CV.	
Leve hele livet – skape et mer aldersvennlig Agder	
Regionalt nettverk skal bidra med kompetanse og kunnskapsdeling mellom kommunene.	
Eldrerådene bidrar aktivt til medvirkning i lokalt arbeid i dialog med kommunene.	
Prosjekt IKT-seniorer Agder skal bidra til å hindre og forebygge opplevd ensomhet gjennom å styrke den digitale kompetansen hos seniorer i Agder.	
Pilot møteplassbiblioteket – utvikle trygge, inkluderende møteplasser som er spesielt tilrettelagt for å motvirke digitalt utenforskap og ensomhet hos eldre. Styrke sosiale nettverk og legge til rette for læring, veiledning og oppfølging av digital kompetanse hos eldre.	
Kvinnespranget - et konsept for en erfaringsbasert, lokalt forankret inspirasjonssamling for å fremme likestilling.	
Agder fylkeskommune tilbyr å arrangere Kvinnespranget en gang i året i Lister, Setesdal og Østre Agder. Konseptet skal ha en lokal forankring og egenart i regionene der det arrangeres.	
Kvalifisering av voksne - flere fullfører videregående opplæring med fagbrev som mål.	

Tiltak og handling	
Etablere et helhetlig system som bidrar til gode overganger i utdanningsløpet og som gjør at voksne kan fullføre utdanning. Systemet skal også omfatte opplæring av minoritetsspråklige voksne, og ivareta fylkeskommunens forpliktelser i ny integreringslov.	
Kvalifisering av ungdom - flere lykkes med å fullføre yrkesfaglig utdanning	
Legge til rette for at alle kvalifiserte elever som ønsker det skal få tilbud om læreplass. Utvikle system for vg3 fagopplæring i skole som bidrar til økt formidling.	
Styrke arbeidet for bedre psykisk helse, og et trygt og godt læringsmiljø for alle elever og læringer	
Kartlegge, evaluere og forsterke skolenes arbeid for et trygt og godt læringsmiljø. Utvikle helhetlig system for forebygging, avdekking og håndtering av trakassering og mobbing. Etablere digital skolehelsetjeneste.	
Sikre høy kompetanse hos lærere, barnehagelærere, instruktører og barnevern - desentralisert og regional etterutdanning for ansatte i barnehage, grunnskole, videregående skole, lærebedrift og barnevern	
Kartlegge kompetansebehov og utvikle relevante tiltak som styrker kompetansen og profesjonsfellesskapet i skoler og barnehager.	
Kartlegge kompetansebehov og utvikle relevante tiltak som styrker kompetansen i barnevernet.	
Redusere frafall i videregående opplæring - hindre at elever slutter på skolen eller lærebedriften, og sikre at de som slutter følges opp.	
Sikre et likeverdig tilbud i oppfølgingstjenesten (OT) i alle regioner. Etablere ordninger, som Venneslabrua og styrket elevtjeneste, som gir tilbud til ungdom utenfor opplæring. Fortsatt styrke Venneslabrua, og andre etablerte prosjekter som Jobbskolen, Lindesneslosen og etablere det som tilbud i hele Agder.	
Styrke arbeidet for å sikre at elever med en funksjonsnedsettelse får gode overganger mellom utdanningsinstitusjoner, fullfører utdanning og sikres et meningsfullt arbeid	
Kartlegge dagens praksis og behov for forsterkning.	

5.4.3 Næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser

Tiltak og handling	
Videreutvikle virkemidler for innovasjon og næringsutvikling	
Følge opp forslag til tiltak og forbedringer i regional virkemiddelgjennomgang.	
Utvikle bedre og mer effektive konsesjonssøknads- og saksbehandlingsprosesser, særlig innen blå/marine næringer.	
Styrke og dedikere fylkeskommunale ressurser for å bistå mindre aktører innenfor den marine næringen i forbindelse med konsesjonssøknader.	
Styrke arbeidet med entreprenørskap og innovasjon knyttet til mer klimavennlig og bærekraftig forretningsomstilling og sirkulær økonomi	
Etablere kompetansesentre for nye bærekraftige næringer.	
Legge til rette for utviklingsprosjekter innen blå næringer gjennom satsing på forskning, utvikling og innovasjon (FoUol) og etablering av tilskuddsordninger.	
Styrke arbeidet med sosialt entreprenørskap med særlig vekt på distriktskommunene.	
Utvikle entreprenørskap og bærekraftig vekst rundt de etablerte industriklyngene	
Styrke vertskaps- og tilretteleggerrollen for å tiltrekke ny industri og skape ringvirkninger av store nyetableringer.	
Utvikle kompetansesentre og bedriftsnettverk for blå og grønn verdiskaping	
Etablere arenaer for samarbeid og kompetanseheving for både forvaltning og næring.	

Tiltak og handling	
Videreføre samarbeidsprosjektet "Blått Kompetansesenter Sør" og utarbeide en felles strategisk satsing for blå næringer i Agder.	
Videreutvikle bedriftsnettverk for små og mellomstore bedrifter innenfor skog-, tre- og primærnærings.	
Øke lokal videreføring ved å tilrettelegge for industribedrifter i alle ledd i verdikjeden for tømmer og treprodukter.	
Kartlegging av marine næringsareal - gi en kunnskapsbasert kartlegging av egnede sjøareal til marin verdiskaping og øke kompetanse og samarbeid i forvaltningen	
Lage en oversikt over tilgjengelig sjøareal i Agder, basert på kjent kunnskap om miljøforhold, eksisterende reguleringer, bruk av sjøen og dagens forvaltningsregimer.	
Prosjektet skal videre gjennomføre en analyse av ønsket bruk av arealene og konfliktområder.	
Kompetanseløft for samfunnsplanlegging - bistå og veilede kommuner som ønsker å bruke samfunnsplanlegging mer aktivt for bærekraft, innovasjon og utvikling	
Få bedre regionale og kommunale planprosesser knyttet til FNs 17 bærekraftsmål.	
Utvikle og gjennomføre et kompetanseløft for samfunnsplanlegging.	
Etablere piloter for å bistå og veilede distriktskommuner som ønsker det mer aktivt i samfunnsplanleggingen.	
Kompetansepilot Agder - mobilisering til etterspørselsdrevet kompetanseutvikling i distriktsnæringslivet	
Prosjektets leveranse er å foreslå og implementere en bærekraftig og innovativ modell som skal være en generell pådriver for kompetanseutvikling, kartlegge kompetansebehov hos målgruppen, koble utdanningstilbud med behov og tilrettelegge for gjennomføring av distriktsvennlig kompetanseutvikling	
Regionalt program for bærekraftig distriktsutvikling - styrke distriktskommunenes arbeid med lokale problemstillinger	
Programmet skal identifisere og forsterke tiltak som virker i distriktskommunene. Det er etablert et samarbeid mellom fylkeskommunen og Bygland kommune, som kjører en pilot som en del av det nasjonale Gnist-programmet. Det er også opprettet en digital møteplass, for å få innsikt i distriktskommunenes utfordringer, fortrinn og behov.	
Agder symbiose - sirkulær økonomi	
Kompetanseheving.	
Kartlegge aktører og bygge relasjoner i Agder, Norden, og EU.	
Kartlegge materialstrøm og indentifisere piloter/prosjekter.	
Identifisere en form for regionalt samarbeid.	
Agder Batteri - innovasjons-økosystem for vekstbedrifter innen batteri- og energisystemsegmentene. Tiltak blir å bygge opp rundt miljøene med kompetanse, infrastruktur innen materialproduksjon, celledfabrikasjon, demontering, sortering og gjenbruk av elbilbatterier.	
Delingsarena – webinarer og nettverk for kompetansedeling.	
Vertskapsattraktivitet.	
Kompetansebygging og utdanning tilpasset behov knyttet til batteriverdikjeden.	
Innovasjonsarena for energisystemer, gjenbruk og resirkulering av batterier.	
Utvikle fylkeskommunens rolle som pådriver for å synliggjøre og utvikle næringsareal i Agder som en del av Agders strategi for å sikre overgang til grønn industri, beholde kompetanse i regionen og sikre næringer som kan gi vekst i sysselsettingen i Agder	
Etablere en digital, kartbasert oversikt over næringsareal av en viss regional betydning i Agder. Løsningen skal presentere særlig vesentlig informasjon om lokalitetene, og samtidig være enkel å bruke	

Tiltak og handling	
Etablere drifts- og oppdateringsrutiner.	
Øke bruken av innovative og bærekraftige offentlige anskaffelser	
Etablere et regionalt innkjøpssamarbeid for grønne produkter og lokal (kortreist) mat.	
Videreutvikle reiselivs- og opplevelsesindustrien, blant annet ved å stimulere til felles produktutvikling og nye, sammenhengende verdikjeder	
Etablere et reiselivsprosjekt som skal identifisere hvilke forutsetninger som må være på plass for å sikre utvikling av bærekraftige opplevelsessatsinger.	
Utvikle prosjektet Matdestinasjon Agder som en merkevare for landsdelen.	
Det digitale Agder- administrering av statlig støtteordning for bedre digital infrastruktur i Agder	
Øke dekningen av høyhastighetsbredbånd for husstander, private og offentlige virksomheter. Viktig i sammenheng med e-helse.	
Etablere regionale samarbeid innenfor muligheter koblet til havvind - arbeide sammen med sentrale aktører, andre regioner og bransjemiljøer om nytt regelverk og et nytt virkemiddel for havvind	
Samle de inviterte aktørene og utrede en mulig samhandlingsstrategi.	
Utvikle nye forretningsmodeller og etablere samhandlingsprosjekter innen nåværende og nye forretningsområder.	
Definere nye FoU prosjekter, samhandle med FoU og Innovasjonsmiljøer nasjonalt og internasjonalt.	
Utrede muligheten av å utvikle et bredt anlagt prosjekt mot Sørlege Nordsjø II i Nordsjøbassenget.	
Etablering av industriell produksjon av biokarbonprodukter i Agder som kan levere «grønne» karbonprodukter til energi, transport og industri i regionen og ellers	
Følge opp og støtte initiativ for biodrivstoffproduksjon basert på lokale ressurser.	
Følge opp og støtte initiativ for produksjon av biokarbon til prosessindustrien i regionen basert på lokale ressurser.	
DataArena - pilot for å effektivisere og forbedre informasjonsutveksling mellom involverte samfunnsaktører under planlegging av kraftnettet	
Kompetanseheving på områder knyttet til elektrifisering.	
Samhandling mellom aktører for produksjon, distribusjon og forbruk av elektrisk energi.	
Utvikling av kartbasert løsning for effektivisering av prosess for tilkobling av elektrisk forbruk og produksjon.	
Smart bærekraftprogram for små og mellomstore bedrifter	
Kompetanseheving, nettverksbygging, mobilisering av næringslivet i Agder til å omstille seg til det grønne næringslivet med grønn forretningsutvikling, sikre at næringslivet lykkes i å omstille seg.	
Gjennomgang av kompetansesentrene på kunstfeltet og tilskudds- og stipendordninger for kunstnere og kulturarbeidere	
Avholde sær- og fellesmøter.	
Drøfte og evaluere sær- og fellesoppgaver.	
Arbeide med prosjekt mot økt kompetanse og sysselsetting.	
Kulturarv – Setesdalskulturen Jobbe videre med UNESCO- statusen for Setesdal som utgangspunkt for en samlet regional satsing. Benytte statusen til kompetanseheving og utvikle en modell for samskaping om immateriell kulturarv	
Nettverksbygging med aktuelle parter i og utenfor Setesdal.	

Tiltak og handling	
Drøfte og evaluere sær- og fellesoppgaver.	
Kulturarv - kystkultur/uthavner	
Etablering av regionalt partnerskap på Agder og internasjonal kontakt med aktuelle samarbeidspartnere.	
Etablere en prosjektstruktur for videre arbeid.	
Gjennomgang av arkiv- og museumsstrukturen i Agder	
Fylkeskommunen vil sammen med AAMA, VAM og Arkivsenter Sør, samt eierkommunene utrede og vurdere om dagens arkiv- og museumsstruktur er hensiktsmessig organisert.	
En utvidelse av prosessen avventes inntil en har gjennomført en utredning med de tre nevnte institusjonene, men en gjør en vurdering av dette i en utredning.	
Fylkeskommunen forankrer prosessen i Kulturdepartementet, og ber om statlige stimuleringsmidler hvis det blir besluttet å gå videre med prosessen.	

6 Klima

6.1 Innledning

Den største milepælen i 2021 for klimaarbeidet i Agder fylkeskommune er at fylkestinget i juni vedtok ambisiøse klima- og miljømål for egen organisasjon mot 2030. I 2021 ble også Agder fylkeskommunes første klimabudsjett fulgt opp, med totalt 32 klimatiltak fordelt på ulike avdelinger i organisasjonen. Samtidig arbeidet vi for å sikre innspill fra organisasjonen til nye klimatiltak for 2022, slik at fylkestinget i desember 2021 kunne nå en ny milepæl og vedta et ambisiøst klimabudsjett for 2022.

Klimabudsjettet er styringsverktøyet som brukes for å bidra til å nå de vedtatte målene for klimagassreduksjon både for Agder som region (45 prosent) og internt for egen organisasjon (63 prosent). For å bidra til å nå overordnede målsettinger i Regionplan Agder 2030, ble en rekke tiltak vedtatt i klimabudsjett 2021-2024. Status på de vedtatte tiltakene er presentert i kap. 6.4. De viktigste satsningene i 2021 er beskrevet nærmere i kap. 6.5.

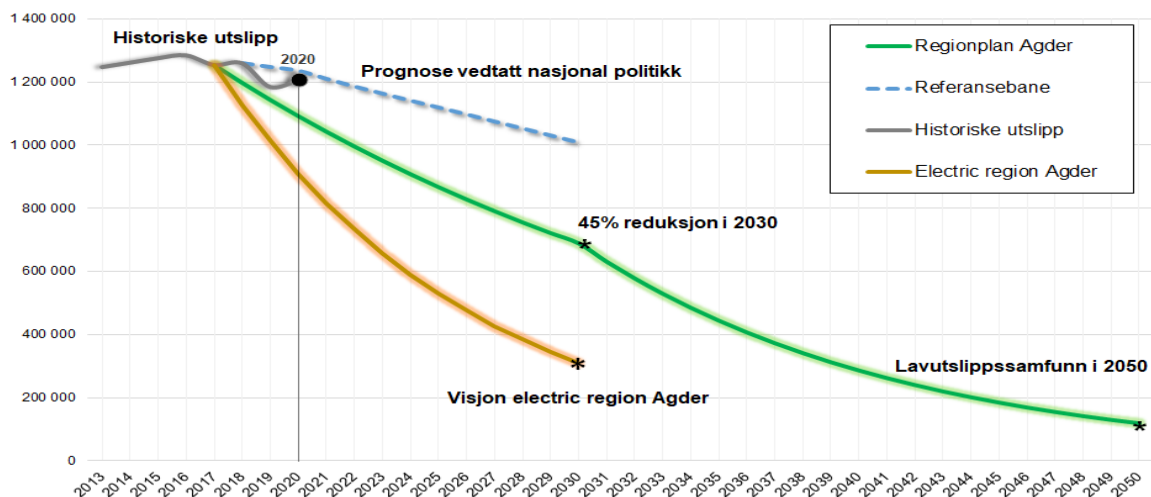
Beregninger viser at klimatiltakene i det vedtatte klimabudsjettet utgjør ca. ti prosent av nødvendig utslippsreduksjon for å nå klimamålene for Agder. For å nå vedtatte mål og bidra til de store utslippskuttene, må det imidlertid brukes enda sterkere virkemidler og et bredt spekter av tiltak fra alle aktørene i både offentlig og privat i alle de 25 kommunene i Agder i årene fremover. Agder fylkeskommune skal ta sin del av utslippsreduksjonene som kreves, og dersom alle andre også gjør det vil vi sammen kunne nå målene i regionplanen og Parisavtalen.

Miljødirektoratet publiserer årlig utslippsregnskap for fylker og kommuner, men med ett års forsinkelse. Miljødirektoratets kommunefordelte klimagassregnskap viser at utslipp av klimagasser i Agder i 2020 var på 1 206 783,8 tonn CO₂-ekvivalenter, sett bort fra kvotepliktig sektor. Agder har en utslippsreduksjon på 3,7 prosent fra referanseåret 2017 til 2020, men det har vært en økning på 1,9 prosent fra 2019 til 2020. Dette gjør at vi fremover må ta enda større kutt over færre år for å nå ønsket reduksjon på Agder.

Klimabudsjettet er avgrenset til tiltak som Agder fylkeskommune har hovedansvar for.

6.2 Klimamål Agder

Gjennom Regionplan Agder 2030 er det vedtatt at Agder skal redusere direkte klimagassutslipp med minst 45 prosent innen 2030 (ikke-kvotepliktig sektor), og Agder skal bidra til å oppnå lavutslippssamfunnet. Agder fylkeskommune har også stilt seg bak en regional felles visjon kalt «Electric Region Agder». Visjonen innebærer at Agder skal bli 100 prosent elektrisk og fornybart. Dersom visjonen blir nådd vil reduksjonene tilsvare ca. 70-80 prosent kutt i direkte utslipp i Agder.

Figuren viser historiske utslipp (grå), referansebane (blå) og nødvendig utslippsbane (grønn) for å nå målet om 45 prosent reduksjon i 2030, samt lavutslippssamfunn i 2050 (90 prosent utslippsreduksjon). Orange linje viser visjonen «Electric Region Agder».

Miljødirektoratet publiserer årlig utslippsregnskap for fylker og kommuner, men med ett års forsinkelse. Miljødirektoratets kommunefordelte klimagassregnskap viser at utslipp av klimagasser i Agder i 2020 var på 1 206 783,8 tonn CO₂-ekvivalenter, sett bort fra kvotepliktig sektor. Agder har en utslippsreduksjon på 3,7 prosent fra referanseåret 2017 til 2020, men utslippene økte med 1,9 prosent fra 2019 til 2020. På landsbasis ble utslippene redusert med 3,5 prosent fra 2019 til 2020, og Agder er det eneste fylke med økte utslipp.

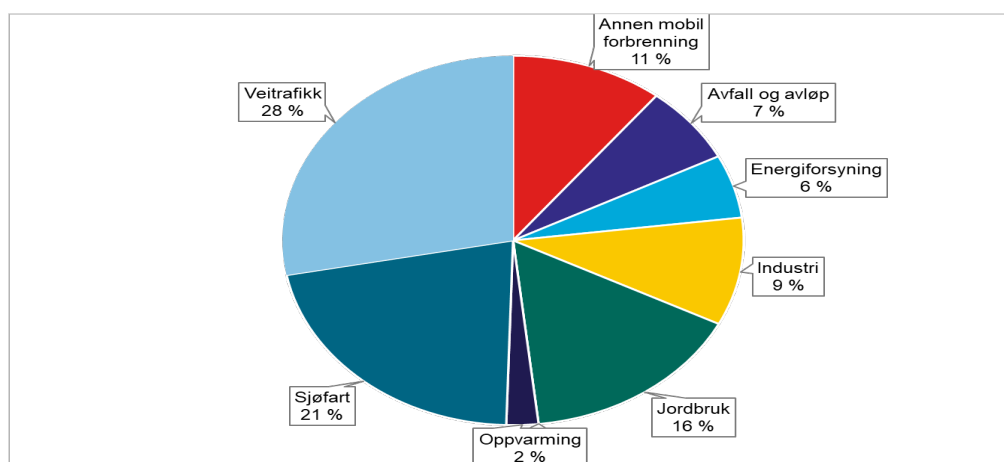
Figuren over illustrerer målebanen (grønn) ved en årlig utslippsreduksjon på ca. 4,5 prosent fram til 2030, og deretter en årlig nedgang på 8,4 prosent frem til 2050. Med referanseår 2017 har vi i 2018, 2019 og 2020 til sammen sluppet ut nesten 218 000 tonn mer enn vi ville gjort dersom vi «lå på målebanen» i disse årene. Vi er dermed på etterskudd i forhold til målsettingen, og dette gjør at vi fremover må ta enda større kutt over færre år for å nå målsettingene i Regionplan Agder.

Framskrivningen (referansebanen, blå linje) baserer seg på hvilke utslippsendringer som er forventet som en konsekvens av nasjonal klima- og miljøpolitikk. Tallgrunnlaget er hentet fra Klimakur 2030 og baserer seg på beregninger som er gjort for nasjonale utslipp utarbeidet av Finansdepartementet i 2020. Framskrivningen er tilpasset Agders utslippshistorikk og befolkningsframskriving.

Slike framskrivninger er usikre, men gir likevel en pekepinn på forventet utvikling. Det forutsettes videre at nasjonale tiltak og generell teknologiutvikling vil bidra med ca. 1/3 av målsettingens utslippskutt.

6.3 Status klimagassutslipp Agder

Figuren under viser klimagassutslipp fra aktiviteter sortert på sektorer for 2020. Tallene er hentet fra ERA-modellen (kilder: Miljødirektoratet/SSB) og dekker direkte utslipp på Agder, men ser bort fra kvotepliktig sektor og dermed storparten av industriutslippene.

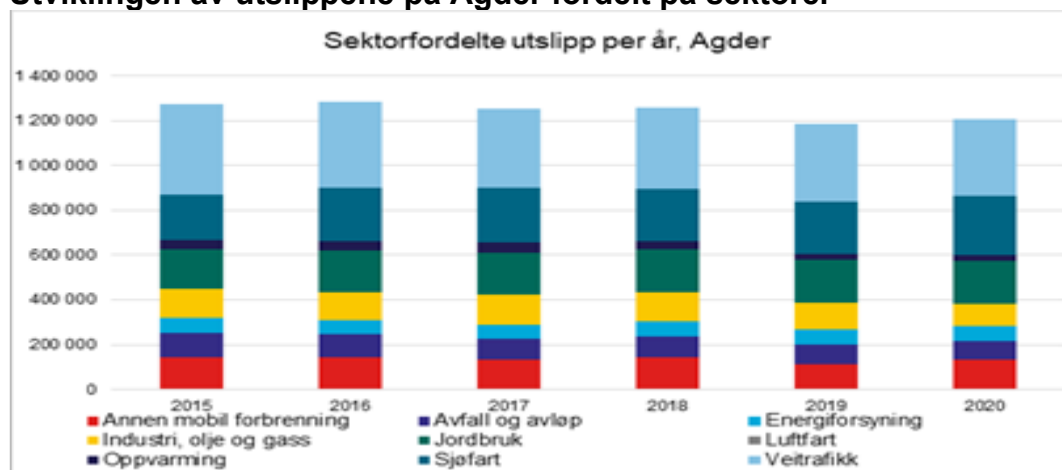
Figur, Utslppsregnskap Agder 2020, eks. kvotepliktig sektor

Som vist i figuren over er det veitrafikk, sjøfart, jordbruk og annen mobil forbrenning som er de største utslippskildene på Agder.

Det presiseres at statistikken kun gir en oversikt over de direkte utslippene innenfor Agders geografiske grenser. Dette innebærer at indirekte utslipp som skjer andre steder i verden som konsekvens av Agdersamfunnets forbruk ikke er inkludert.

Utslipp og opptak i utslippssektoren skog og arealbruk inngår ikke i Agder fylkeskommunes klimabudsjett.

Utviklingen av utslippene på Agder fordelt på sektorer

Figuren viser utviklingen av utslippene på Agder (eks. kvotepliktig sektor) fordelt på

sektorer fra 2015 til 2020.

Hovedårsaken til økningen i de samlede utslippene er en økning i utslipp fra sjøfart og annen mobilforbrenning. Utslippene har gått litt ned i sektorene industri, vegtrafikk, luftfart og avfall og avløp. Utslipp fra energiforsyning, oppvarming og jordbruk var på samme nivå som i 2019.

Koronasituasjonen preget 2020 med reiserestriksjoner og hjemmekontor. Dette resulterte i mindre reisevirksomhet, spesielt med fly, men også i personbiltrafikken. Utslippsreduksjonen er likevel liten, siden det bare er utslipp knyttet til avgang og landing som blir registrert som utslipp fra fly i Agder, og fordi økt tungbiltransport og lavere biodieselforbruk nesten har fjernet effekten av redusert personbiltrafikk og større elbilandel.

Den kraftige utslippsøkningen knyttet til sjøfart er overraskende siden vi vet at deler av skipstrafikken slik som fergesambandet Kristiansand- Hirtshals også har vært redusert som følge av koronasituasjonen. Forklaringen ligger i at flere fartøy har hatt lang liggetid i havner i Agder og at det er beregnet utslipp knyttet til denne tiden.

Annen mobil forbrenning viser også betydelig økning. Her er metoden for beregning og fordeling av utslippene mellom fylker og kommuner forbedret. Det kan ha gitt høyere tall for Agder, men årsaken kan også ligge i at det er et høyt aktivitetsnivå i regionen.

Kommentarer til endringer i utslippsnivå i kommunene (2019-2020):

Arendal kommune og Kvinesdal kommune har de mest markante økningene i klimagassutslipp. For Arendals del er økningen knyttet til "Annen mobil forbrenning" og "Sjøfart", kompensert av litt lavere utslipp fra "Vegtrafikk". For Kvinesdals del er økningen knyttet til "Industri" og "Sjøfart".

Det er bare Froland, Tvedestrand og Vennesla kommuner som har redusert utslippene med mer enn fem prosent. For Venneslas del skyldes dette markant lavere utslipp fra "Industri".

6.4 Status klimatiltak 2021-2024

I det følgende presenteres status på klimatiltakene i klimabudsjettet for 2021.

Direkte

Tiltak	Status	Ansvarlig
Etablere Byvekstavtale for Kristiansandsregionen. Nullvekstmål for personbiltransport.	 Pågående	Enhet Strategi og mobilitet
Kommentar Arbeidet pågår som planlagt. Bompenggeordningen for en avtale er politisk behandlet i Fylkestinget og Bystyret i Kristiansand. Saken er oversendt til Vegdirektoratet og Samferdselsdepartementet for videre prosess. Formelt skal bompenggeordningen vedtas av Stortinget før forhandlingene kan starte. Det er gitt signaler på at det kan startes forberedende arbeider. Det forventes tilbakemelding fra Direktoratet om når disse forberedende		

Tiltak	Status	Ansvarlig
arbeidene kan starte opp.		
Fornye sykkelbyavtaler med Farsund, Mandal, Grimstad og Arendal	✓ Avsluttet	Enhet Strategi og mobilitet
Kommentar Mål i sykkelbyavtalene er at aktiv transport, sykkel og gange, skal øke med 25 % innen 2024 i sykkelbyene. De nye avtalene med kommunene ble undertegnet av fylkesordfører, ordfører fra kommunene og avdelingsleder i Statens vegvesen i september 2021.		
Fossilfri fjernvarme	▶ Pågående	Enhet Utbygging eiendom
Kommentar Det er ikke inngått noen nye kjøpsavtaler om fjernvarme i 2021. Fylkeskommunens krav om fossilfri fjernvarme er formidlet til Agder Energi varme.		
Fossilfri og mest mulig utslippsfri bygge- og anleggsplass, Fagskolen i Agder	▶ Pågående	Enhet Utbygging eiendom
Kommentar Entreprenør rapporterer månedlig på energiforbruk. Med unntak av behov for en mindre mengde sveisegass har entreprenøren løst oppgaven greit. Det har vært flere positive presseoppslag. Hittil i anleggsperioden har tiltaket redusert klimagassutslippene med ca. 130 tonn CO ₂ e.		
Fossilfri og mest mulig utslippsfri bygge- og anleggsplass. Tangvall videregående skole	▶ Pågående	Enhet Utbygging eiendom
Kommentar Anlegget gjennomføres i henhold til plan og kontrakt med bruk av biodiesel som hovedgrep for å redusere klimagassutslippene. Det foreligger ikke tallgrunnlag som viser status for resultatoppnåelse.		
Gradvis elektrifisering av bybusser på Agder. Potensiale for utslippskutt.	▶ Pågående	Enhet Strategi og mobilitet
Kommentar Avdeling for strategi og mobilitet har sammen Agder kollektivtrafikk utarbeidet et notat som legger opp til at 90 % av kollektivtransporten skal være utslippsfri i 2030. Det er nå elleve elbusser på Agder; syv i kontrakt "Kristiansandsområdet", tre i "Aust-Agder vest" og en i kontraktssområde Vest. I tillegg er det to elektriske minibusser som brukes av prosjektet AKT Svipp.		
Hidra og Andabeløy, el. ferjer	! Forsinket	Enhet Strategi og mobilitet
Kommentar Ny kontrakt med avtale om helelektrisk fergedrift i Flekkefjord kommune startet opp 1. september 2021. Operatøren er Boreal Sjø. Både utbedring av ferjekaiene og levering av nye ferjer er forsinket. Ferjekaiene ble overtatt sent i 2021, men det vil pågå oppfølgingsarbeid på de i 2022. De nye ferjene forventes levert tidlig i 2022, og skal settes i drift i første kvartal 2022. Det er innført autopass til billettering. Sanntidssystemet vil være på plass ved oppstart av elferjene. I samarbeid med blant annet Flekkefjord kommune vurderes det om el-satsingen kan benyttet innen eksempelvis blå næring.		
Kartlegging av egne kjøretøy og maskiner/maskinpark og utskiftingsplan	✓ Avsluttet	Enhet Internservice
Kommentar Det er gjort en kartlegging av kjøretøy og maskinparken til Agder fylkeskommune. Excelarket blir oppdatert løpende hos internservice, men oppdateres årlig med andel elektriske personbiler/varebiler/busser/lastebiler/båter etc. I utgangen av 2021 er det totalt 268 kjøretøy og maskiner i Agder fylkeskommune, og av disse er 42 elektriske. Total elektrifiseringsgrad 16 prosent. Vedrørende utskiftingsplan ble det på fylkestinget i juni vedtatt følgene mål; 100 % utslippsfri kjøretøy og maskinpark innen		

Tiltak	Status	Ansvarlig
2030.		
Klimafordelaktige krav til maskinparken som drifter fylkesvegene. Reduksjon av antall kjørte km for drift av veinettet.	 Pågående	Enhet Drift veg
Kommentar Drift veg har utarbeidet klimaregnskap for 2021. Seksjonen fører nå månedlig oversikt og klimagassutslipp. Det er innført ny vinterdriftsklasse med lavere standard på deler av ny Mandalskontrakt. Medfører færre overfarter ved snøfall.		
Klimafordelaktige krav ved leveranse av asfalt. Øke asfaltdekkelevetiden.	 Pågående	Enhet Vedlikehold veg
Kommentar Det vil i alle kontraktene for 2022 settes krav til innlevering av klimaregnskap, per mnd. som inkluderer alle faser av en leveranse. Det vil i 2 av 4 kontrakter bli satt spesifikke kriterier til vektning av Co2 utslipp i vurdering av tilbudene. De av tilbyderne som har høyere utslipp av Co2 vil få tillagt en sum på tilbudssum før vurdering og kontrahering kan skje. Metode og kriterier er satt i samarbeid med øvrige fylkeskommuner og SVV. Vurdering av de ulike tilbud vil bli utført i samarbeid med Asfaltteknisk institutt som er bransjeledende på området. Dette vil forhåpentligvis gi effekt i form av at lave utslipp fra produksjon og leveranse verdsettes, og at leverandørene hensyntar dette.		
Klimavennlige arbeidsreiser (til og fra jobb)	 Pågående	Enhet Innovasjon og organisasjonsutvikling
Kommentar Koronasitasjonen har redusert antall arbeidsreiser til og fra jobb betraktelig, også i 2021. Den har endret en del reisemønstre, både for kollektivbrukere, pendlere, syklister og gående og ikke minst for bruken av fleksible arbeidsformer. Ved systemsetting av vår nye hverdag er flere aspekter ved klimavennlig arbeidsreiser et sentralt element, særlig gjennom økt bruk av digitale løsninger og "den fleksibel og fysiske hverdag". Prosessen med å etablere Agder fylkeskommunes eiendomsstrategi er påbegynt og vil bli behandlet i 2022. Et viktig punkt er parkeringsavgift og -begrensninger ved våre fylkeskommunale bygg.		
Klimavennlige tjenestereiser på vei.	 Pågående	Enhet Innovasjon og organisasjonsutvikling
Kommentar Koronasitasjonen reduserte antall tjenestereiser på vei betraktelig. Innføringen av vår nye hverdag og fleksible arbeidsformer har redusert reisebehovet i tjeneste betraktelig. Særlig økt bruk av digitale løsninger og "digitalt førstevalg" har bidratt godt. Dette arbeidet vil forsterkes i 2022. Det er også økt antall elbiler og elsykler på arbeidsplassene i perioden. Økt dekning forsterker klimavennlige tjenestereiser og legger til rette for at flere kan sykle, gå eller ta kollektivt til og fra jobb.		
Utslippskrav til drosjenæringen. Og tilskudd til hurtiglader for eldrosjer i Arendal	 Pågående	Enhet Strategi og mobilitet
Kommentar Arbeidet går som planlagt. Det er etablert hurtiglader for drosjer på Krøgenes. Arbeidet med å etablere en hurtiglader for drosjer i Arendal sentrum pågår. Det er Arendal kommune som følger opp etableringen av denne.		

Energi

Tiltak	Status	Ansvarlig
Energioppfølging i bygg	 Pågående	Enhet Utbygging eiendom
Kommentar Energy Manager er installert som energioppfølgingssystem for hele virksomheten. Det gjenstår oppkobling av flere målere i det enkelte bygg for bedre overvåkning og styring av energiforbruk. Det gjenstår opplæring og etablering av gode rutiner for å identifisere og følge opp unødvendig energiforbruk. Energiforbruket steg med 9 prosent fra 2020, dvs. 2,3 millioner kilowatt timer. Betydelig kaldere vintermåneder i 2021 er hovedforklaringen. Utslippene knyttet til energibruk har økt med 21 tonn CO2e (3 prosent).		
Solenergi på fylkeskommunale bygg	 Avsluttet	
Kommentar Det er etablert solcelleanlegg tilknyttet følgende videregående skoler: Flekkefjord, Mandal, Vågsbygd, Tangen, Kvadraturen, Setesdal, Dahlske, Sam Eyde og Risør. Anleggene er tilrettelagt for undervisning med egne dataskjermer i vrirleområder og egen nettside for nedlasting av produksjonsdata.		

Indirekte

Tiltak	Status	Ansvarlig
Avfallsredusert drift av fylkeskommunale bygg	 Pågående	Enhet Utbygging eiendom
Kommentar 90 prosent av fylkeskommunens virksomhet er Miljøfyrtårnsertifisert. Sertifiseringene stiller krav til virksomhetenes avfallsrutiner og legger grunnlag for forbedringstiltak. Fylkeskommunen gjennomfører sammen med Kristiansand kommune prosjektet her "Ta vare på ressursene - Agder". Det er anskaffet et digitalt kartleggings- og formidlingssystem som skal legge til rette for økt ombruk. I en pilotfase skal dette brukes til økt ombruk av møbler og inventar knyttet til flytte- og byggeprosjektene i tilknytning til ny fagskole og tannklinikk, nytt fylkeshus og omrokninger i administrasjonsbygget på Fløyheia, Arendal. Først og fremst som følge av bedre rapportering så har avfallsmengden økt. Klimagassutslippene knyttet til avfallsbehandlingen har økt med 139 tonn CO2e (55 prosent).		
Færre tjenestereiser med fly	 Pågående	Enhet Innovasjon og organisasjonsutvikling
Kommentar Koronasitasjonen har redusert antall tjenestereiser med fly betraktelig også i 2021. Reiseveilederen til Agder fylkeskommune fremmer klimavennlig reiseform. Fremtiden arbeidsform med tilhørende digitale virkemidler vil fremme andre møteformer enn fysiske samlinger som innebærer fly, både som heldigitale eller hybride. Det er i dag langt større krav til å vurdere behovet for å møtes fysisk, både klima og tidsbruk fordrer dette. I 2021 er det noe mer tjenestereise med fly enn i 2020, etter pandemien må det forventes noe økt tjenestereising med fly.		
Klimafordelaktig materialbruk, Fagskolen i Agder	 Pågående	Enhet Utbygging eiendom
Kommentar Det leveres på et klimavennlig bygg i henhold til kontrakt. Det gjøres små justeringer underveis, og her blir klimahensyn og dokumentasjon i form av EPD-er vektlagt. Royalimpregnert kledning erstattes som følge av brannkrav med tilsvarende og mer klimavennlig kledning (innfarget kobberimpregnert furu). Arbeidet er i rute.		
Klimafordelaktig materialbruk, Tangvall skolesenter	 Pågående	Enhet Utbygging eiendom
Kommentar Det leveres på et klimavennlig bygg i henhold til kontrakt. Det gjøres små justeringer underveis, og her blir klimahensyn og dokumentasjon i form av EPD-er vektlagt. Royalimpregnert kledning erstattes som følge av		

Tiltak	Status	Ansvarlig
brannkrav med tilsvarende og mer klimavennlig kledning (innfarget kobberimpregnert furu). Arbeidet er i rute.		

Andre verktøy og aktiviteter

Tiltak	Status	Ansvarlig
Areal- og transportsamarbeid i Kristiansands- og Arendalsregionen	 Pågående	Enhet Strategi og mobilitet
Kommentar Arbeidet pågår som planlagt. Bolig-, areal-, og transportplan for arendalsregionen er blitt enda mer aktuell etter at Nasjonal transportplan 2022-2033 har åpnet for statlig tilskudd til regionbyene. Statlig tilskudd forutsetter et helhetlig opplegg for finansiering og mål om nullvekst for personbiltrafikken.		
Bidra til at husstander i Agder får bredbånd	 Pågående	Enhet Strategi og mobilitet
Kommentar Fylkeskommune administrerer ordningen med statsstøtte til bredbåndsutbygging i det digitale Agder (DDA). Tilskuddet fra staten sammen med tilskudd fra fylkeskommunen og kommunene fordeles ut på aktuelle prosjekter i hele Agder gjennom en dialogbasert anskaffelse. Det arbeides med 29 prosjekter i 12 kommuner for 2021 tildelingen. Dette omfatter om lag 850 boliger.		
Elektrifisering innen samferdsel - utredning, tilrettelegging	 Pågående	Enhet Strategi og mobilitet
Kommentar Politisk sak om arbeid med nullutslipp innen samferdsel ble vedtatt mai 2021 (HSAM 31/21). Arbeidet vil bli innlemmet i regional plan for mobilitet. Kristiansand havn og Kristiansand kommune har signalisert at de vil invitere Hirtshals havn, Hjørning kommune, Agder fylkeskommune og andre interesserte til et felles prosjekt med mål om å gjøre fergestrekningen Kristiansand Hirtshals utslippsfri 2030.		
Fylkeshus med høy klimaprofil	 Pågående	Enhet Utbygging eiendom
Kommentar Anskaffelsesfasen med konkurransepreget dialog er gjennomført. Dialogfasen forbedret prosjektenes klima- og energiløsninger i stor grad. Det er inngått kontrakt for oppføring av et bygg med 1070 tonn (56 prosent) lavere CO2-utslipp enn et standard referansebygg. Utstrakt bruk av lavkarbon ekstremt betong og CO2 -gunstig takteking bidrar mest til dette. Det vil bli en høy grad av elektriske anleggsmaskiner slik at ca. 70 % av energiforbruket i byggefasen blir utslippsfritt.		
Føringer for bærekraft i fylkeskommunens utbyggingsprosjekter	 Forsinket	Enhet Utbygging
Kommentar Arbeidet skal koordineres med eiendomsstrategi for bygg som er under utarbeidelse og er derfor forsinket. Strategi for vegdelen skal bli beskrevet i regional mobilitetsplan som er under utarbeidelse og planlagt vedtatt våren 2023. Retningslinjene for bærekraft skal bli utarbeidet som et eget internt dokument underordnet vedtatte strategier. Muligheten for å koordinere retningslinjene med eiendom skal vurderes i første halvdel av 2022. Tiltaket er derfor videreført i klimabudsjett 2022.		
Klima og energiprojekter	 Pågående	Enhet Bærekraftig utvikling
Kommentar Klimasatsprosjektet Agder symbiose ble ferdigstilt 1. oktober 2021. Anbefalingene fra forprosjektet jobbes det videre med i 2022, og Agder symbiose styrkes som en regional satsning i 2022. Arbeidet med klimabudsjett, havvind, Langemyrprosjektet, elektrifisering og karbonfangst går i henhold til plan.		
Klimafordelaktig materialbruk for vegbygging i fylkeskommunens konkurransegrunnlag	 Forsinket	Enhet Utbygging

Tiltak	Status	Ansvarlig
Kommentar Arbeidet er ikke påbegynt på grunn av kapasitet og ressurser. Tiltaket er videreført i klimabudsjett 2022.		
Klimakommunikasjon	 Pågående	Enhet Innovasjon og organisasjonsutvikling
Kommentar Klimakommunikasjon er et av de viktigste verktøyene vi har for å stimulere både egne arbeidstakere og innbyggere til mer klimavennlig adferd. Økt bevisst om klimakommunikasjon både internt fra ledelsen i egen organisasjon og ut mot næringsliv, kommuner og innbyggere er viktig. I 2021, har vi lagt vekt på å kommunisere både internt og eksternt om: - Vårt Agder og profileringen av samhandlingsstrukturen og de tre forumene - Våre store eiendomsprosjekter og deres klimaprofil, eksempelvis Tvedestrand vgs, Fagskolen i Agder, Tangvall skolesenter, Fylkeshuset i Agder. - Vår nye hverdag, post korona, og redusert tjenestereising med fly, arbeidsreiser til og fra jobb og tjenestereiser på vei. Særlig fokus på fleksibilitet i forbindelse med arbeidssted. - Våre store klimasatsinger, eksempelvis Langemyr, Morrow, klimaprofilen på handlingsprogrammet investeringer på fylkesvei, mobilitetsstrategien, klimabudsjett, solceller - Innkjøp, eksempelvis, fremtidig kollektivanbud og AKT Svipp		
Klimapartnere	 Pågående	Enhet Bærekraftig utvikling
Kommentar Klimapartnere er Norges viktigste partnerskap for grønn samfunns- og næringsutvikling. I 2021 arrangerte Klimapartnere Agder både digitale og fysiske samlinger for klimapartnere i nettverket, i tillegg til toppleder møtet i november. Fokusområder har i 2021 vært sirkulærøkonomi, bærekraft tuftet på profitt, klimarisiko i kommunene, den grønne løsningsbanken, hydrogensatsing på Agder, klimakommunikasjon, Lydløsfestival og klimaregnskap.		
Miljøfyrtårn -miljøledelse i Agder fylkeskommune	 Pågående	
Kommentar Agder fylkeskommune er sertifisert etter hovedkontormodellen. 47 enheter er sertifisert, dette utgjør 90 prosent av virksomhetene.		
Pilotprosjekt på klimaregnskap -Fv. 415 Selåsvatn - Simonstad	 Avsluttet	Enhet Utbygging veg øst
Kommentar VegLCA er testet ut på reguleringsplan og byggeplan. Det er skrevet en evalueringsrapport hvor anbefalingen er å begynne å bruke verktøyet VegLCA for å utarbeide klimabudsjett og klimaregnskap på vegutbyggingsprosjekter.		
Pilotprosjekt på klimaregnskap - Hølleveien	 Avsluttet	Enhet Utbygging veg vest
Kommentar VegLCA-verktøyet er testet ut på prosjektering for Hølleveien. Det er skrevet en evalueringsrapport hvor anbefalingen er å begynne å bruke verktøyet VegLCA for å utarbeide klimabudsjett og klimaregnskap på vegutbyggingsprosjekter.		
Rapportering på klimagassutslipp i prosjekter.	 Forsinket	Enhet Innovasjon og organisasjonsutvikling
Kommentar Løsning besluttet, må implementeres i prosjektrammeverket og deretter rulles ut til alle pågående prosjekter		

6.5 Større satsinger

De viktigste satsningene i 2021 er beskrevet nærmere under.

Electric Region Agder

Arbeidet med Electric Region Agder startet opp høsten 2017. Mer enn 50 regionale organisasjoner har deltatt i utformingen av visjonen Electric Region Agder. I 2021 har det vært fokus på å realisere visjonen og få til elektrifiseringsprosjekter som støtter opp under visjonen.

Klimapartnere

Klimapartnere er Norges viktigste partnerskap for grønn samfunns- og næringsutvikling. I 2021 arrangerte Klimapartnere Agder både digitale og fysiske samlinger for klimapartnere i nettverket, i tillegg til et toppledermøte i november. Fokusområder har i 2021 vært sirkulærøkonomi, bærekraft tuftet på profitt, klimarisiko i kommunene, den grønne løsningsbanken, hydrogensatsing på Agder, klima-kommunikasjon, Lydløsfestival og klimaregnskap.

Langemyr, et klimapositivt teknologi- og transportknutepunkt

På oppdrag fra Kristiansand kommune og Agder fylkeskommune er det gjennomført en kartlegging og utarbeidet en rapport om Langemyr. På Langemyr ligger i dag forholdene godt til rette for å ta i bruk ulike transportløsninger, utnytte synergier mellom energibærere, samt å ta i bruk nye teknologiske løsninger. Samlet gjør dette Langemyrområdet til et unikt område nasjonalt. Det er avdekket at Langemyr kan bli et fremtidig transport- og teknologiknutepunkt med negative klimautslipp.

Samarbeidet med Kristiansand kommune om videreutvikling av Langemyrområdet fortsetter i 2022.

Karbonfangst på Returkraft

Det er etablert en regionalpolitisk gruppe som skal samarbeide om etablering av fullskala karbonfangstanlegg på Returkraft innen 2030. Mål for Regionalpolitisk arbeidsgruppe er;

- få på plass nasjonale rammevilkår for karbonfangst innen 2025
- utforme en omforent, regional politisk handlingsplan for karbonfangst på Returkraft
- etablere brede politiske allianser, lokalt, regionalt og nasjonalt
- informere allmenheten, regjering og storting
- Informere om vedtak og tilslutning fra eiere, bakenforliggende kommuner og andre interessenter

Agder symbiose

I 2020/2021 ble forprosjekt Agder symbiose -industriell symbiose i Agder gjennomført med støtte fra Klimasatsordningen til Miljødirektoratet. Hensikten med forprosjektet var å utforske det regionale handlingsrommet og framskynde overgangen fra en lineær til en sirkulær økonomi på Agder. Agder fylkeskommune var prosjektleder for Klimasatsprosjektet, og prosjektdeltakere var Eyde-klyngen, Universitetet i Agder (ENTERS), Lister nyskaping, Kristiansand kommune og Arendal kommune.

Agder symbiose videreføres i 2022 som en regional satsning. En felles satsing og retning for regionen vil gjøre det mulig å posisjonere oss nasjonalt og internasjonalt.

Et bredt anlagt regionalt prosjekt innen det globale havvindmarkedet

I juni vedtok fylkestinget en egen politikk for havvind. Agder fylkeskommune støtter Fremtidens havvind-etableringen – et bredt anlagt regionalt prosjekt for næringslivet.

Agder fylkeskommune leder en regionalpolitisk havvindgruppe som jobber med etablering av baser i Agder, ilandføring av kraft og politisk påvirkning av nasjonal havvindspolitik.

Tilrettelegging for økt gåing og sykling

Det er stor aktivitet for å tilrettelegge for gåing og sykling. I handlingsprogram for fylkesveg er en stor del av investeringsprosjektene slike tiltak. Flere prosjekter ble åpnet for trafikk, og mange er under planlegging og bygging. Det er inngått nye sykkelbyavtaler med Arendal, Farsund, Grimstad og Mandal (Lindesnes), der både fylkeskommunen og kommunene forplikter seg til satsing på gåing og sykling i planer og budsjett. For byer uten sykkelbyavtaler eller bompengemidler er det vedtatt et eget programområde "sykkel i sentrum", som skal bidra til økt aktivitet for gåing og sykling. Det nye programområdet "trygg skoleveg" vil bidra til å realisere en rekke trafiksikkerhetstiltak som vil tilrettelegge og sikre vegnettet for myke trafikanter.

Elektrifisering

El-ferjene på sambandene til Hydra og Andabeløy skulle vært satt i drift fra september 2021, men på grunn av forsinket levering av ferjene er oppstart utsatt til første kvartal 2022. Det er etablert hurtiglader for taxi på Krøgenes i Arendal.

Miljøfyrtårn

Det er etablert et miljøledelsessystem for nye Agder fylkeskommune. Sertifisering etter hovedkontormodellen er gjennomført i henhold til denne og det arbeides med å sertifisere alle virksomhetene. 47 av 54 enheter er nå sertifisert; dette omfatter 90 prosent av de ansatte.

Solenergi på fylkeskommunale bygg

For å stimulere til grønn omstilling og lokal fornybar energiproduksjon, ble det i forbindelse med korona-pandemien anlagt solcelleanlegg på ni skolebygg. Det er også anlagt små undervisningsanlegg på skoler hvor dette er relevant i henhold til læreplanen og et nettbasert undervisningstilbud med mulighet for bearbeiding av produksjonsdata fra skolenes egne solenergianlegg.

Anleggene vil produsere ca. 900 000 kWh med en levetid på ca. 30 år. Strømproduksjonskostnaden er beregnet til 0,50 kr/kWh. Vi hadde til sammen 16 solcelleanlegg i drift ved utgangen av året. Forventet produksjon i 2022 er 2,3 millioner kilowatt timer.

Klimavennlig og energieffektiv bygging

Eilert Sundt videregående skole er satt i drift. Det er et passivhus med energiklasse A. Den nyanlagte delen er et nær nullenergibyg (Futurebuild nZEB). Dette oppnås ved å bygge et energieffektivt bygg med biobrensel og solceller som energiforsyning.

Tangvall skolesenter er under oppføring som pluss hus. Dette innebærer bruk av materialer med lavt klimagassutslipp og at solcelleanlegget er dimensjonert slik at det i tillegg til å dekke byggets energiforbruk, også skal dekke 20 prosent av klimagassutslippene fra materialene i bygget (ZEB-O + 20 prosent M).

Fagskolen i Agder og Grimstad tannklinikk er snart ferdig med et solcelleanlegg som dekker byggets strømforbruk, mens oppvarming og kjøling skjer med fjernvarme.

Bygget får innovative løsninger som sorptiv kjøling og saltvannsbatteri. Både Tangvall skolesenter og Fagskolen i Agder bygges med fossilfrie byggeplasser.

Nytt fylkeshus er i forprosjektfase. Et lavt energiforbruk som dekkes med solceller og fjernvarme/kjøling, bruk av betong med svært lave klimagassutslipp og en byggeplass nesten uten bruk av dieseldrevne maskiner, vil kjennetegne prosjektet.

7 Økonomi

Vesentlige avvik fra budsjett og fylkestingets premisser for bruk av midlene

Fylkeskommunedirektøren skal i årsberetningen forklare vesentlige beløpsmessige budsjettavvik og fylkestingets premisser for bruk av bevilgningene som kommer frem av årsbudsjettet. Fylkestingets premisser for bruk av bevilgningene er blant annet beskrevet i økonomiplan 2021-2024, klimabudsjett og budsjett 2021 kapittel 4, samt budsjettdelen av dokumentet. De fleste av fylkestingets premisser for bruk av midlene, slik de er beskrevet i budsjettdokumentet, vil naturlig inngå i fylkeskommunes daglige drift og aktiviteter. Små og store avvik vil forekomme på alle områder gjennom et regnskapsår. Dette kapittelet i årsberetningen omtaler avvik som har større beløpsmessige konsekvenser.

Det er utarbeidet økonomiske handlingsregler og finansielle måltall som skal være langsiktige mål for hvordan fylkeskommunens økonomi skal utvikle seg. Det er foretatt en grundig analyse av de finansielle måltallene i kapittel 7.3. I dette kapittelet er det også foretatt en sammenligning med andre fylkeskommuner.

2021 har i stor grad vært påvirket av koronasituasjonen og det har påvirket aktiviteten og hverdagen til våre politikere, ledere og medarbeidere. Vi har tatt med oss nyttige erfaringer fra 2020, og utviklet nye arbeidsformer og -metoder ytterligere. Det har ført til at mye av aktiviteten har kunnet gå uten store endringer.

På enkelte områder har vi hatt økte kostnader som følge av koronasituasjonen. Størst konsekvenser har det hatt for kollektivtrafikken. Gjennom året har vi rapportert til sentrale myndigheter om økonomiske utfordringer på de ulike områdene, og fylkeskommunene har fått tilleggsbevilgninger for å dekke økte kostnader. Vi har på denne måten ikke fått store økonomiske utslag av koronasituasjonen. De videregående skolene og tannhelsetjenesten har også i noen grad økte kostnader som følge av koronasituasjonen, selv om det har vært noen geografiske forskjeller i omfanget.

Prosjekt innsparing

Prosjekt innsparing ble etablert i 2020 med mål om å redusere utgifter fra og med 2021. Det at Agder skal bli et lavutslippssamfunn med gode levekår, ligger som en rammebetingelse for innsparingsprosjektet. Våre varige innsparinger skal sikre fortsatt gode tjenester og samtidig sikre økonomisk handlingsrom til tiltak for å nå målene i Regionplan Agder 2030.

Gjennom prosjektet er det foretatt endringer og omprioriteringer som til sammen gir i underkant av 80 mill. kroner i varig innsparing i 2021. Dette er gjort ved å hente ut synergier fra fylkessammenslåingen, avvikling av dupliserende IT systemer,

tjenestekjøp, vakante stillinger og reisekostnader.

I tillegg er det etablert en strategi som går ut på at ledige midler til enhver tid bør avsettes til disposisjonsfond. Fylkeskommunedirektøren anser dette som viktig dersom en skal ha en bærekraftig økonomi i årene fremover. I løpet av 2021 er det ved behandling av tertialrapportene og sak om endringer i budsjett 2021, avsatt betydelige beløp til disposisjonsfond, i tråd med nevnte strategi.

Investeringer

Arbeidet med handlingsprogram for fylkesveg startet opp i 2020. Handlingsprogram for 2022-2024 ble behandlet av fylkestinget i sak 39/2021 i juni. Videre er det vedtatt en skolebruksplan som legger rammene for investeringer i skolebygg.

I juli 2021 ble det inngått avtale med utbygger Baneheia Park AS om bygging av nytt fylkeshus i Kristiansand. Totalrammen for prosjektet er på 425 mill. kroner.

I det følgende gis det en helhetlig vurdering av investeringsregnskapet mot budsjett. I tillegg gis det en redegjørelse for fremdrift i viktige prosjekter, jf. kap. 7.2.

7.1 Driftsregnskap

Tabellen nedenfor viser hovedstørrelsene i driftsregnskapet. Tabellen viser regnskapet sammenlignet med regulert budsjett 2021. Etter tabellen følger kommentarer til noen av postene. Alle tall i tabellene i dette kapittelet er i hele tusen kroner.

Økonomisk oversikt drift	Regnskap 2021	Reg. budsjett 2021	Avvik
Rammetilskudd	-2 523 520	-2 494 679	28 841
Inntekts- og formuesskatt	-1 941 057	-1 878 920	62 137
Andre skatteinntekter	-31 480	-31 480	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-379 270	-374 458	4 812
Overføringer og tilskudd fra andre	-894 354	-804 545	89 809
Brukerbetalinger	-24 916	-33 610	-8 694
Salgs- og leieinntekter	-137 129	-103 140	33 989
Sum driftsinntekter	-5 931 726	-5 720 832	210 894
Lønnsutgifter	1 854 083	1 802 420	-51 663
Sosiale utgifter	460 342	400 956	-59 386
Kjøp av varer og tjenester	2 098 607	2 318 507	219 900
Overføringer og tilskudd til andre	865 019	1 395 094	530 075
Avskrivninger	356 768	288 500	-68 268
Sum driftsutgifter	5 634 819	6 205 477	570 658
Brutto driftsresultat	-296 907	484 645	781 552
Renteinntekter	-26 483	-23 318	3 165
Utbytter	-1 000	-6 200	-5 200
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	-9 900	-5 000	4 900
Renteutgifter	58 626	61 808	3 182
Avdrag på lån	175 428	175 428	0
Netto finansutgifter	196 671	202 718	6 047
Motpost avskrivninger	-356 768	-288 500	68 268
Netto driftsresultat	-457 004	398 863	855 867
Overføring til investering	174 470	161 416	-13 054
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	46 652	-462 760	-509 412
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	235 882	-97 519	-333 401
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	457 004	-398 863	-855 867
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0

Differansen mellom regulert budsjett og regnskap når det gjelder brutto og netto driftsresultat må ses i sammenheng med overførte midler fra 2020 og avsetning til fond. Mindreforbruket for overføringer og tilskudd til andre på utgiftssiden gjenspeiles i netto avsetning til bundne fond.

Driftsinntekter

Det er store avvik mellom regulert budsjett og regnskap, noe som skyldes at vi ikke i tilstrekkelig grad klarer å følge opp merinntekter med tilsvarende endringer i budsjettet. Ser vi bort fra avvikene knyttet til skatteinntekter og rammetilskudd er imidlertid avvikene betydelig mindre enn i 2020. Det viser at vi er blitt flinkere til å følge opp merinntekter med budsjettendringer. Vi vil fortsatt ha oppmerksomhet på dette i 2022.

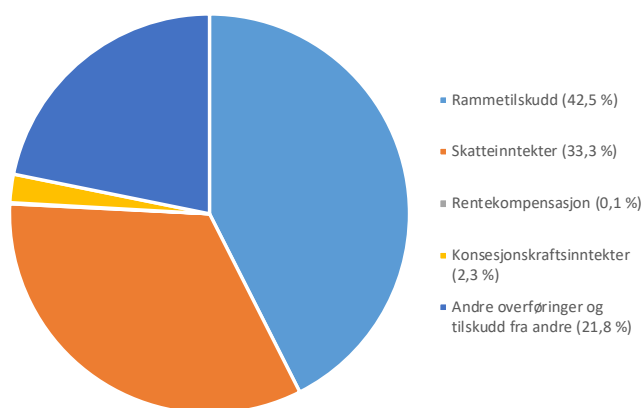
Netto driftsutgifter (netto ramme) er det sentrale begrepet i budsjettfullmaktene og den økonomiske styringen. Vi vil derfor alltid ha noe differanse mellom budsjett og regnskap når det gjelder andre driftsinntekter.

I budsjettet for 2021 har en lagt til grunn skatteinntekter og rammetilskudd som lå til grunn for statsbudsjettet for 2021. I løpet av året er det gjort endringer i samsvar med endringene i de statlige forutsetningene. Det er en betydelig økning i kommune-sektorens skatteinntekter i 2021. I løpet av året er skatteanslaget oppjustert med 64,8 mill. kroner. Skatteinntektene er 91 mill. kroner høyere enn anslått etter de siste prognosene for 2021 som kom i forbindelse med statsbudsjettet for 2022.

Inntektsutjevningen inntektsføres som rammetilskudd. Økningen i inntektsutjevning inngår i omtalen av skatteinntektene, og utgjør 28,9 mill. kroner.

I fylkeskommunens frie inntekter inngår skatt, inntektsutjevning og rammetilskudd. Til sammen utgjorde de frie inntektene i alt 4 496 mill. kroner i 2021. Frie inntekter fra skatt og rammetilskudd utgjør 75,8 prosent av brutto driftsinntekter i 2021. Skatteinntektene utgjør 33,3 prosent av brutto driftsinntekter i 2021. Tar en med inntektsutjevningen utgjør skatteinntektene 50,6 % av frie inntekter.

Brutto driftsinntekter fordeler seg slik:

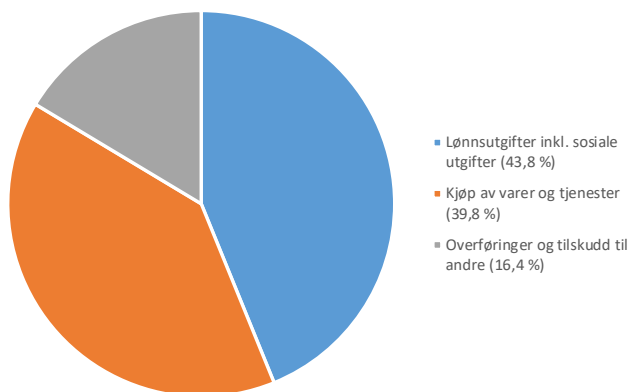
Konesjonskraftsinntekter

I 2021 har vi mottatt 135,8 mill. kroner i konesjonskraftsinntekter. Forventede inntekter ble oppjustert med 28 mill. kroner i løpet av året. Regnskapet for 2021 viser at vi har mottatt 1,7 mill. kroner mer enn budsjettet.

Driftsutgifter eksklusive avskrivninger

I tabellen foran, økonomisk oversikt drift, vises brutto driftsutgifter for fylkeskommunen samlet. Det er relativt store avvik mellom budsjetterte utgifter og regnskapet, noe som bl.a. har sammenheng med manglende budsjettering av avsetninger til fond. Ved årets slutt avsettes ubrukte øremerkede midler til bundne fond. Midler som gjennom året er bevilget til tilskudd eller spesielle formål gjennom politisk vedtak, men som ennå ikke er utbetalt, avsettes til ubundet fond ved årsavslutningen.

Brutto driftsutgifter fordeler seg slik:

Lønnsutgifter utgjør hovedtyngden av utgiftene med 43,8 prosent, mens kjøp av varer og tjenester utgjør 39,8 prosent. Overføringer og tilskudd til andre utgjør 16,4 prosent.

Avsetninger

Etter reglene i ny kommunelov skal regnskapet det enkelte år gjøres opp i balanse, enten ved bruk av fond eller ved avsetning til fond. Driftsregnskapet for Agder fylkeskommune for 2021 viste et regnskapsmessig mindreforbruk («overskudd») på 104,4 mill. kroner som er avsatt til disposisjonsfond.

Før regnskapsavslutningen er øremerkede midler avsatt til bundne fond med 526,7 mill. kroner, og det er avsatt 115 mill. kroner til disposisjonsfond. Videre har vi, i tråd med økonomireglementet vedtatt av fylkestinget i sak 95/2020, har foretatt følgende avsetninger:

positivt premieavvik avsatt til disposisjonsfond	86,9 mill. kroner
inntil 5 prosent av innsparingen ved virksomhetene	56,3 mill. kroner
sum	143,2 mill. kroner

Når alle de regnskapsmessige transaksjonene er gjennomført har vi et mindreforbruk på 104,4 mill. kroner.

Driftsutgifter per område

Tabellen nedenfor viser regnskap, budsjett og budsjettavvik for de ulike direktørområdene i fylkeskommunen.

Bevilgningsoversikt drift B	Regnskap	Opprinnelig budsjett	Regulert budsjett	Avvik
10 - Fylkeskommunedirektør	2 228	2 502	2 502	274
11 - Felles inntekter og utgifter	-218 652	-135 720	-190 978	27 674
20 - Analyse og plan	19 465	21 234	22 906	3 441
30 - Folkehelse	160 240	165 556	170 201	9 961
40 - Innovasjon og organisasjonsutvikling	114 461	133 271	121 047	6 586
50 - Næring, kultur og kulturminnevern	358 070	348 724	637 879	279 809
60 - Regionplan 2030	64 781	71 819	137 528	72 747
70 - Økonomi og styring	75 580	126 055	89 398	13 818
80 - Samferdsel og eiendom	1 427 729	1 378 815	1 651 551	223 822
90 - Utdanning	2 217 750	2 104 718	2 333 648	115 898
Herav 910 - videregående skoler	1 910 911	1 716 499	1 986 130	75 219
Sum bevilgninger drift, netto	4 221 651	4 216 974	4 975 682	754 031

I denne oversikten er ikke statstilskudd til viderefordeling budsjettet på de enkelte områdene hensyntatt. I tillegg kommer avsetninger og bruk av fond som heller ikke er med. Dette gjør at vi får relativt store differanser.

Tabellen nedenfor viser regnskap, regulert budsjett og budsjettavvik for de ulike direktørområdene i fylkesadministrasjonen. I denne oversikten er avsetning og bruk av fond hensyntatt.

	Regnskap	Regulert budsjett	Avvik	Avvik %
10 - Fylkeskommunedirektør	2 228	2 502	274	11,0 %
20 - Analyse og plan	20 739	22 600	1 861	8,2 %
30 - Folkehelse	6 606	7 313	707	9,7 %
40 - Innovasjon og organisasjonsutvikling	111 433	116 620	5 187	4,4 %
50 - Næring, kultur og kulturminnevern	240 338	248 752	8 414	3,4 %
60 - Regionplan 2030	45 417	51 546	6 129	11,9 %
70 - Økonomi og styring	77 177	87 927	10 750	12,2 %
80 - Samferdsel og eiendom	1 297 333	1 320 270	22 937	1,7 %
90 - Utdanning	263 725	240 092	-23 633	-9,8 %
Sum	2 064 996	2 097 622	32 626	1,6 %

Kommentarene som følger, er gitt i forhold til tabellen ovenfor. Samlet er det et mindreforbruk på 32,6 mill. kroner. Det er innsparing for alle direktørområdene med unntak av utdanning. Merforbruket for utdanning skyldes merutgifter for fagopplæring på 25,8 mill. kroner som følge av sterk økning i tallet på lærekontrakter og avlagte fagprøver.

Innsparing for ansvar 10 fylkeskommunedirektør er i hovedsak ubenyttede midler på posten til fylkeskommunedirektørens disposisjon, samt lavere reisekostnader o.l.

Analyse og plan har hatt mindre reiseaktivitet enn forventet, og det har vært begrenset deltagelse på seminarer. I tillegg har koronasituasjonen medført utsettelse av seminarer og opplæring for kommunene.

Deler av innsparingen for folkehelse skyldes lavere lønnsutgifter enn budsjettert som følge av vakanse i stillinger. I tillegg kommer noe lavere aktivitet som følge av koronasituasjonen.

Innovasjon og organisasjonsutvikling har et mindreforbruk på i overkant 5 mill. kroner i 2021. Mindreforbruket er i hovedsak knyttet til reduserte IKT-kostnader og lavere digitalt utviklingstrykk enn planlagt, samt vakante stillinger som enda ikke er besatt. Aktiviteten i området har vært lavere enn planlagt grunnet koronasituasjonen.

Mindreforbruket på avdeling for kultur, idrett og frivillighet og avdeling for kulturminner og kulturturisme skyldes i hovedsak avlysninger pga. pandemien i 2021 og øvrige prosjekter som ikke har latt seg gjennomføre i den forbindelse. Mer enn 700 forestillinger i Den kulturelle skolesekken er avlyst og selv om utøverne har fått honorar er det store innsparinger i reise, diett og overnatting, transport og lignende.

Regionplan 2030 har et mindreforbruk på 6,1 mill. kroner. Noe av dette er lavere aktivitet, særlig knyttet til det internasjonale arbeidet. Samtidig er det foretatt en gjennomgang av tidligere bevilgninger der aktiviteten ikke vil bli gjennomført og midlene kan inndras.

Økonomi og styring har en innsparing på i underkant av 10,8 mill. kroner. Deler av innsparingen, 1,6 mill. kroner, er knyttet til lønnsavsetningsposten. Videre er det et mindreforbruk for politisk virksomhet på 7,5 mill. kroner etter at fem prosent av mindreforbruket er avsatt til disposisjon i 2022. Dette skyldes lavere aktivitet som følge av koronasituasjonen gjennom deler av 2021.

Samlet har Samferdsel og eiendom et mindreforbruk på 22,9 mill. kroner i 2021. Av dette er det i tråd med økonomireglementet avsatt 6,1 mill. kroner knyttet til mindreforbruk drift og vedlikehold fylkesveg og 1,2 mill. kroner drift og vedlikehold eiendom.

Utdanning har et merforbruk på 23,6 mill. kroner ved utgangen av 2021. Merforbruket er i sin helhet knyttet til fag- og yrkesopplæring som har et merforbruk på 25,8 mill. kroner. Merforbruket skyldes økning i antall inngåtte lærekontrakter og avvikling av fag- og svenneprøver.

Tabellen nedenfor viser regnskap, budsjett og budsjettavvik for virksomhetene.

Ansvar	Regnskap	Regulert budsjett	Avvik	Overført til 2022
310 Tannhelsetjenesten	151 771	159 650	7 879	7 879
90018 Fagskolen i Agder	43 185	45 421	2 236	2 236
9101 Arendal videregående skole	94 430	98 788	4 358	4 358
9102 Byremo videregående skole	30 358	31 350	992	992
9103 Dahlske videregående skole	127 201	126 992	-209	
9104 Eilert Sundt videregående skole	81 675	85 839	4 164	4 164
9105 Flekkefjord Videregående skole	93 879	95 083	1 204	1 204
9106 Kristiansand katedralskole Gimle	180 406	185 805	5 399	5 399
9107 Kvadraturen videregående skole	170 810	170 351	-459	
9108 Lillesand videregående skole	77 854	80 561	2 707	2 707
9109 Mandal videregående skole	140 958	145 402	4 444	4 444
9110 Risør videregående skole	42 045	43 883	1 838	1 838
9111 Sam Eyde videregående skole	271 288	270 064	-1 224	
9112 Setesdal videregående skole	54 026	55 882	1 856	1 856
9113 Sirdal videregående skole	12 695	13 075	380	380
9114 Søgne videregående skole	30 158	30 457	299	299
9115 Tangen videregående skole	144 464	143 858	-606	
9116 Tvedestrand videregående skole	102 058	101 901	-157	
9117 Vennesla videregående skole	68 499	75 529	7 030	3 776
9118 Vågsbygd videregående skole	79 963	84 073	4 110	4 110
9119 SMI-skolen Arendal	19 940	24 759	4 819	1 238
9120 SMI-skolen Kristiansand	19 086	21 153	2 067	1 058
9130 Karriere Agder	17 117	20 992	3 875	1 050
Sum	2 053 865	2 110 868	57 003	48 988

I henhold til økonomireglementet har fylkeskommunedirektøren fullmakt til å avsette innsparingen til ubundet driftsfond for de virksomheter som har mindreforbruk ved avslutningen av regnskapet. Fullmakten gjelder mindreforbruk inntil fem prosent av netto budsjett for hver virksomhet. Det er avsatt 49 mill. kroner i henhold til denne bestemmelsen i økonomireglementet.

Avsetningen til disposisjon i 2022 for Vennesla videregående skole, SMI-skolen Arendal, SMI-skolen Kristiansand og Karriere Agder er korrigert til fem prosent av rammen. Differansen mellom 57 mill. kroner i tabellen ovenfor og 49 mill. kroner skyldes dette forholdet.

Tabellen nedenfor viser virksomheter med merforbruk i 2021.

Ansvar	Regnskap	Regulert budsjett	Avvik	Avvik i prosent
9103 Dahlske videregående skole	127 201	126 992	-209	-0,16 %
9107 Kvadraturen videregående skole	170 810	170 351	-459	-0,27 %
9111 Sam Eyde videregående skole	271 288	270 064	-1 224	-0,45 %
9115 Tangen videregående skole	144 464	143 858	-606	-0,42 %
9116 Tvedestrand videregående skole	102 058	101 901	-157	-0,15 %
Sum	815 820	813 166	-2 654	

Det er fem videregående skoler som har et lite merforbruk i 2021. For alle skolene utgjør merforbruket mindre enn 0,45 prosent av netto ramme. Et så lite merforbruk er i realiteten å sammenligne med budsjettbalanse. I tråd med økonomireglementet vil det gjøres tilsvarende reduksjon i virksomhetens budsjett for 2022. Midlene tilføres sentralt ubundet driftsfond (bufferfond fylkestinget). Samlet utgjør merforbruket i underkant av 2,7 mill. kroner.

7.2 Investeringsregnskap

Flere store investeringsprosjekter har vært pågående i 2021, og tiltakene var spredt over hele Agder. Koronasituasjonen har satt sitt preg på selve prosjektgjennomføringen, men har blitt løst slik at konsekvensene ikke har blitt omfattende. Fylkestinget har vært opptatt å ta et samfunnsansvar i denne spesielle situasjonen, og har bevilget 15 mill. kroner innenfor eiendom og 124 mill. kroner til tiltak på fylkesveg for å bidra til å opprettholde sysselsettingen i Agder.

Regulert investeringsbudsjett i 2021 har vært 1 054,5 mill. kroner. Av dette er 67,5 mill. kroner investeringer som er finansiert med midler fra virksomhetens driftsbudsjetter etter administrativ fullmakt. For å sikre finansiering av investeringsutgifter på 896,6 mill. kroner, er det brukt blant annet 460,1 mill. kroner i lån. Dette er 148 mill. kroner lavere enn budsjettet låneopptak. Flere av prosjektene går over flere regnskapsår, og det kan medføre enkelte tidsforskyvninger ift. hvilket år utgiften blir regnskapsført og når den er anslått/budsjettet. Dette er hovedårsaken til at årets låneopptak er lavere enn budsjettet. Fylkeskommunedirektøren vil i forbindelse med fremlegging av regnskapet fremme forslag til overføring av mer-/mindreforbruk fra 2021 til 2022 på det enkelte tiltak/programområde. Det vises til regnskapet og oversikten over samlede budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner.

I all hovedsak er gjennomførte prosjekter innenfor godkjent investeringsramme og planlagt ferdigstillelse.

Komplett oversikt over hele investeringsporteføljen, kommer frem i note nr. 17 i regnskapet. Løpende status om pågående eiendoms- og vegprosjekter, kommer frem under [Agderfk.no](https://www.agderfk.no).

7.2.1 Utbygging eiendom

Alle tall i tusen kroner.

Prosjektnavn	Prosjekt-ramme	Regnskap 2021	Regulert budsjett 2021	Avvik 2021
18 414 - Kvadraturen vgs. inneklimaprojekt	135 000	2 777	2 777	0
18 415 - Byggeprosjekt Søgne vgs. Søgnetunet	75 000	1 904	5 316	3 412
18 416 - Byggeprosjekt Søgne vgs. Tangvall	517 600	155 519	180 556	25 037
18 417 - Byggeprosjekt Eilert Sundt vgs. Farsund	402 059	122 073	135 723	13 650
18 418 - Byggeprosjekt Eilert Sundt vgs. Lyngdal	104 416	639	642	3

Prosjektnavn	Prosjekt-ramme	Regnskap 2021	Regulert budsjett 2021	Avvik 2021
18 419 - Byggeprosjekt Tvedestrand vgs.	580 000	6 413	7 099	686
184 110 - Byggeprosjekt Fagskolen i Grimstad	328 000	153 815	178 234	24 419
18 413 - Damanlegg Kristiansand planlegging	20 000	156	606	450
184 117 - Sjøfærfasiliteter - Øst	løpende	470	476	6
18 541 - Bussanlegg Doneheia*	22 000	14 887	17 000	2 113
18 542 - Nytt fylkeshus (Kristiansand)	425 000	15 499	25 000	9 501
18 544 - Administrasjonsbygg Arendal *	16 000	1 944	1 000	-944
184 112 - Solcelle på fylkeskommunale bygg	14 400	10 204	12 539	2 335
184 113 - Solcelleanlegg til undervisningsformål	600	315	315	0
18 411 - Skoleprosjekter Agder fylkeskommune	løpende	0	2 847	2 847
18 543 - SMI-skolen Arendal fase 2, utvidelse av elevarealer	10 000	3 901	3 900	-1
18 547 - Tilrettelagt avdeling - Mandal	0	2	2	0
18 548 - Tilrettelagt avdeling - Flekkefjord	0	4	4	0
184 116 - Mulighetsstudie ved Flekkefjord vgs	0	616	637	21

* **Merknad:** Prosjektene 18544 Administrasjonsbygg Arendal og 18541 Bussanlegg Doneheia er oppgitt med prosjektrammer eksklusiv merverdiavgift, siden de er definert som prosjekter i næringsvirksomhet. Noen prosjekter i tabellen ovenfor har kostnader og budsjett i driftsregnskapet i tillegg til investeringsregnskapet. Disse er inkludert i oversikten over for å få en samlet oversikt over prosjektene, dette gjelder bl.a. anleggsbidrag til Farsund kommune, midlertidige lokaler mv. og flyttekostnader.

Kvadraturen videregående skole – miljø- og klimatiltak

Utskifting av tekniske anlegg i blokk A og B ble igangsatt i 2019 og ferdigstilt til skolestart 2020. Det var i byggefasen nødvendig å korrigere for manglende prosjektering, noe som har ført til tillegg fra entreprenør. Det har i tillegg vært vanskelig å avgrense prosjektet som følge av funksjonsendringer/akkumulerte vedlikeholdsbehov underveis, som har resultert i økte kostnader. Den økonomiske rammen på 135 mill. kroner har vært under sterkt press, og endelig prosjektkostnad ble 135,7 mill. kroner. Prosjektet ble avsluttet 2. tertial 2021.

Søgne videregående skole – Søgnetunet

Praksisbygg for naturbruk er tatt i bruk. Utførte arbeider i 2021 har omfattet nødvendige endringer, sluttarbeider, og forberedende arbeider for å fullføre prosjektet, deriblant renovering av gjødselkjeller. Tiltaksplan for 2022 er rehabilitering av eksisterende sauefjøs – i tråd med vedtatt rom- og funksjonsplan. Prosjektramme på 75 mill. kroner er tilstrekkelig.

Søgne videregående skole – Tangvall

Bygging av nytt skolesenter og idrettshall på Tangvall gjennomføres i samarbeid med Kristiansand kommune. En skole som vil inneholde både ungdomsskole og videregående skole i tillegg til felles arealer. Byggeprosjektet ble igangsatt i 2020 og den videregående skolen ferdigstilles til skolestart 2023. Idrettshall, begge skolebygg og fellesareal som knytter skolene sammen var under tak i november 2021, og kranselag arrangert. Ut ifra tilgjengelig informasjon per 31.12.2021 anses bevilget prosjektramme på 517,6 mill. kroner som tilstrekkelig.

Eilert Sundt videregående skole – Lyngdal

Byggeprosjektet ble igangsatt i 2018 og ble ferdigstilt til skolestart 2019. Bevilget prosjektramme for prosjektet var 108 mill. kroner. Prosjektet ble avsluttet ifm. 2 tertial 2021. Det er påløpt i underkant av 105 mill. kroner. Mindreforbruket på 3,5 mill. kroner ble omdisponert til skolebruksplanen i budsjettet for 2022.

Eilert Sundt videregående skole – Farsund

Byggeprosjektet ble igangsatt i 2019 og ble ferdigstilt til skolens høstferie 2021. Bevilget prosjektramme for prosjektet er 384 mill. kroner, som følger av god økonomi i prosjektet ble rammen redusert med 10 mill. kroner i 2 tertial 2021. Prosjektramme inkl. ekstern finansiering (regnskapsteknisk tomteoverdragelse) er 402 mill. kroner. Det ble mottatt 1 mill. kroner i tilskudd fra miljødirektoratet i år. Prosjektet er nå inne i en 12 måneders prøvedriftsfase hvor byggherre og entreprenør gjør opp status en gang pr. mnd. Prosjektrammen er tilstrekkelig.

Tvedestrand videregående skole

Skolen ble overtatt av fylkeskommunen i mai 2020 og hadde offisiell åpning i august 2020. Prosjektet har vært et samarbeidsprosjekt mellom fylkeskommunen og Tvedestrand kommune, og har resultert i et bygg som oppfyller klima og miljøføringene som må legges til grunn for måloppnåelse i Regionplan. Prosjektrammen inkluderer kostnader til fjerning og oppussing av enkelte bygninger på Holt, dette ble ferdigstilt i 2021. Opprinnelig prosjektramme var 600 mill. kroner, i 2019 ble den redusert til 580 mill. kroner, som følge av god økonomi i prosjektet. Forventet sluttkostnad er 573 mill. kroner, mindreforbruket ble gjort opp i 2 tertial 2021.

Ny fagskole i Agder og tannklinikk - Grimstad

Byggearbeidene med å etablere en samlokalisert fagskole og tannklinikk ble igangsatt i 2020 og ferdigstilles i 2022. Fagskolen ferdigstilles til skolestart 2022 og tannklinikken før sommerferien 2022. En stor milepæl i prosjektet var tett tak på begge bygg, dette ble feiret med kranselag i oktober.

Ingen hendelser i prosjektet så langt tilsier at bevilget prosjektramme på 328 mill. kroner ikke skal være tilstrekkelig for å kunne avslutte som planlagt.

Damanlegg Kristiansand

Det planlegges rehabiliterings- og sikringstiltak på 6 dammer i bymarka på innsiden av Baneheia og bak Sørlandet sykehus. Fire dammer ligger på fylkeskommunal eiendom og to dammer ligger på kommunal eiendom. Forslag til konkrete tiltak ble sendt Norges vassdrags- og energidirektorat NVE i 2020, og det ble gjennomførte en høringsrunde. Våren 2021 fremkom ny informasjon om eierskap og ansvar for

respektive dammene, og det ble inngått et tettere samarbeid vedrørende eierskap med Kristiansand kommune. Ny gjennomgang og prøvetapping av dammene ble gjennomført sammen med kommunen, og målet er å få til en endelig avklaring mellom fylkeskommunen, kommunen og NVE i 2022.

Sjåførfasiliteter – Øst

I 2021 ble det for AKT etablert pausebrakker ved to lokasjoner i Arendal. Den ene ble etablert som midlertidig og mobil pausebrakke på Heggedalen ved Eydehavn, mens den andre ble etablert som et permanent bygg ved snuplassen på Stormoen ved Rygene. Elever ved Tangen vgs. sto for byggingen av sistnevnte brakke, og ble montert på klargjorte fundamenter. Kostnadene til grunnarbeid og klargjøring av tomter dekker AFK, mens AKT bekoster selve brakkene.

Bussanlegg Doneheia

Agder fylkesting har tidligere vedtatt å legge til rette for bred og rettferdig konkurranse blant tilbyderne av kollektivtjenester i Lindesnesregionen. Det ble derfor i fylkestinget i februar 2021 vedtatt å kjøpe tomt på 14,7 dekar på Jåbekk industriområde øst for Mandal. Tomten fremstår pr des. 2021 som grovplanert. Prosjekteringsarbeidet ift. infrastruktur og asfaltering pågår. Etter avtale med AKT og ny bussoperatør ferdigstilles disse arbeidene innen utgangen av 2022.

Nytt fylkeshus i Kristiansand

Våren 2021 ble det gjennomført en konkurransepreget dialog med i alt 3 tilbydere. I den endelige konkurransen var det Baneheia Park AS som vant anbudet. Totalentreprisekontrakt ble skrevet sommeren 2021, og avtale om tomt kjøp kom på plass på høsten. Baneheia Park har engasjert Consto AS som totalentreprenør, nødvendige avklaringer og prosjektering pågår. Det jobbes parallelt med et organisatorisk prosjekt "Reisen til fylkeshuset i Agder", der brukerinnspill beskrives og tas hensyn til i prosjektering av prosjektet. Planlagt byggestart er mars 2022 og prosjektet skal ferdigstilles sommeren 2024. Prosjektrammen er 425 mill. kroner.

Administrasjonsbygget i Arendal

Leieavtale er inngått med IKT Agder, og det pågår prosjektering og planlegging av ombyggingen. Det meste av rivearbeidene er utført i de eksisterende lokaler. Innredning av lokalene vi pågå fra januar 2022 til innflytting for IKT Agder sommer 2022. Budsjettavviket skyldes periodisering av kostnader som har kommet i 2021, og det er budsjett for dette i 2022. Prosjektrammen er 16 mill. kroner eks. mva., og ser ut til å være tilstrekkelig selv om prosjektet ikke er ferdigstilt.

Tiltakspakke "Solcelleanlegg på fylkeskommunale tak"

Det er tidligere vedtatt å montere solcelleanlegg på fylkeskommunale tak med en prosjektramme på 15 mill. kroner. Målet med prosjektet er å stimulere næringslivet i forbindelse med koronakrisen, redusere fylkeskommunens langsiktige energiforbruk og øke kunnskapen om solenergi blant elevene i videregående skole.

Solcellespesialisten har stått for utbygging på følgende videregående skoler: Flekkefjord, Mandal, Vågsbygd, Tangen, Kvadraturen, Dahlske, Sam Eyde, Risør og Setesdal studiested Hornnes. Anleggene er tilrettelagt for undervisning med egne dataskjermer og nettside med tilgang til undervisningsopplegg og produksjonstall. Anleggene produserer ca. 1 070 000 kWh årlig og har en levetid på ca. 30 år. Strømproduksjonskostnaden er beregnet til 0,50 kr/kWh. Mer enn 90 prosent av

produksjonen brukes direkte på skolene, resten selges inn på strømmettet. Det er oppnådd gode priser på anleggene slik at det gjenstår 2 mill. kroner av investeringsrammen som foreslås overført til 2022.

Skoleprosjekter Agder fylkeskommune

SMI-skolen Arendal fase 2, utvidelse av elevarealer:

Sommeren 2021 ble det besluttet å utvide elevarealene ved SMI-skolen. Tilbygget på rundt 160 m2 rommer nytt naturfagrom, musikkrom, grupperom, kjøkken og kunst og håndverksrom. Prosjektet omfatter også en mindre ombygging i eksisterende bygningsmasse, samt oppgradering av tekniske anlegg. Prosjektet ferdigstilles innen påske 2022. Prosjektrammen på 10 mill. kroner er tilstrekkelig for å ferdigstille planlagte tiltak.

Mulighetsstudie ved Flekkefjord videregående skole:

Arbeidet med mulighetsstudiet startet i mars 2021 og rapport ble oversendt utdanningsavdelingen 14. desember 2021. Alle møter ble gjennomført på teams. Det ble ikke oppnådd konsensus i arbeidsgruppa, det ble derfor foreslått to løsningsforslag:

- løsningsforslag 1 – fortsatt drift og utvikling av studiested Kvinesdal
- løsningsforslag 2 – flytte all skoledrift til Flekkefjord

Arbeidsgruppa skulle videre gi anbefalinger om plassering av en permanent løsning for HT-avdelingen og endte opp med å anbefale at det utredes nytt bygg på toppen av eksisterende verkstedbygg.

7.2.3 Utbygging veg

Tall i hele 1000 kr

Prosjekt - Beskrivelse	Prosjekt-ramme	Regnskap 2021	Regulert budsjett 2021	Avvik 2021
18401 - Programområde Planlegging	6 000	2 008	4 511	2 503
18402 - Programområde Grunnerverv	1 500	969	1 195	226
18403 - Programområde Rekkverk og TS-tiltak	33 000	21 896	33 032	11 136
18404 - Programområde Kollektivtiltak	10 000	5 824	14 311	8 487
18405 - Programområde Fast dekke på grusveier	2 000	1 939	2 182	243
18406 - Programområde Skredsikring	7 000	13 375	18 800	5 425
18407 - Programområde Fornyng av vegfundament og utstyr	4 000	4 314	9 289	4 975
18408 - Programområde Miljø- og støytiltak	2 500	723	2 823	2 100
18409 - Programområde Oppgradering av tunneler	43 600	16 425	22 251	5 826
184010 - Programområde Sykkelbytiltak	13 800	7 137	19 061	11 924

På grunn av en omfattende portefølje, og særlig på grunn av krevende planlegging

av mange koronatiltak, har aktiviteten på en del av programområdene vært noe lavere enn ønskelig.

Det har likevel blitt gjennomført en rekke tiltak, som er listet opp under. Samtidig er det planlagt tiltak for resterende midler, slik at mindreforbruket som overføres fra 2021 til 2022, i stor grad er bundet opp til prosjekter som skal gjennomføres i 2022.

Rekkverk- og TS-tiltak

Generelle TS-tiltak

- Fv. 3988 Rennesveien, 30 km/t og 1 fartshump
- Fv. 4076 Spangereid, 30 km/t og 1 fartshump.
- Fv. 4166 Hamrebakken, nedsatt fartsgrense og etablert sirkelhumper
- Fv. 483/Rv9 Grim, nytt krysningspunkt
- Fv. 496 Dvergsnes, 40 km/t og 3 fartshumper
- Fv. 496 Stangenes, 1 fartshump
- Fv. 4156 Selandsvengen, 3 fartshumper
- Fv. 462 Bjellandsvegen, 2 fartshumper
- Fv. 405 Kvarstein, fysisk skille/skoleveg
- Fv. 456 Langenesveien, 1 fartshump ved Kilenesheia
- Fv. 454 Drivenes, skilting og justering av skråning/veggkant/fjellrensk
- Fv. 458 Gismerøya, forlenge rekkverk
- Fv. 404 Solberg, opphøyd gangfelt
- Fv. 404 Bakken, fartshump
- Fv. 419 Skaresvingen – Åmdalsøya, fartshumper
- Fv. 3494 Arnevik, Narestø, fartshumper
- Fv. 3720 Kryssutbedring Frolandssenteret, opphøyd kryss til Røysa
- Fv. 3920 Moseidmoen
- Fv. 43/4188 Birkeland, etablere hump og justere GS-veg
- Fv. 4054 Smibakken, manglende fortau/ kobling til busstopp

Belysning

- Fv. 3975 Tangvall, intensivbelysning gangfelt
- Fv. 456 Søgne VGS
- Fv. 203 Tregde, belysningsstrek
- Fv. 42 Skeiekryset, utvide med 1-2 lyspunkt
- Fv. 3970 Trysnes, forlenge eksisterende belysning
- Fv. 4166 Hamrebakken, forlenge eksisterende belysning
- Fv. 4002 Holum skole, forlenge eksisterende belysning
- Fv. 418 Brokelandsheia – Renstøl
- Fv. 3622 Holvika skoler. Armatur byttet i Grooseveien

Forkjøringsregulering

- Fv. 203/Fv. 230 Tregdeveien
- Fv. 3786 Bjoråvegen
- Fv. 925 Raulivegen

Fjerning av gangfelt i 60 km/t

- Fv. 405 Heisel
- Fv. 405 Skjebua
- Fv. 401 Høvågveien, ved Blokksberg

Kollektivtiltak

- Fv. 4084 Alleen, etablering av 2 kantstopp
- Fv. 3920 Drivenesveien, oppgradering til universelt utformet stopp
- Fv. 152, Åros feriesenter, oppgradering til universelt utformet kantstopp
- Fv. 43 Kjørrefjord, leskur
- Fv. 43 Kalleberg, leskur

Fast dekke på grusveger

- Fv. 4045 Naglestad det arbeides med å avslutte påbegynt tiltak.
- Fv. 4040 Kvåle – Geiteskaret, utbedring pågår som undervisning for anleggsteknikk ved Byremo VGS.

Skredsikring

Prosjektene Sauehella og Ortevatn 2 på fv. 450 er ferdigstilt i 2021.

Fornyning av vegfundamenter og utstyr/kritisk forfall

Forsterkning av bruer

Fv. 4000 Haddeland bru: bygging av nye landkar og understøtting av brudekke etter flom. Fjerning av stein og rensk av elveløp.

Fv. 455 Møll bru og Homme bru er under prosjektering. Gjennomføres 2022.

Fornyning av elektroinstallasjoner

Gjennomført mindre tiltak med skifte av diverse styringsskap.

Murer/konstruksjoner

Gjennomført flere tiltak langs fv. 4091, samt et langs fv. 4212-Vestbygda. Bygget ny støttemur langs fv. 4004 Fasseland, samt reparert mur langs fv. 3820 Valle sentrum.

FOU vegfundament

Planlagt tiltak for test av miljøvennlig bindemiddel på fv. 3920 Dønnestad måtte utsettes til 2022 pga. værforhold.

Oppgradering av tunneler

Utbedring/oppgradering av tunneler for å tilfredsstille tunnelsikkerhetsforskriften (TSF).

Fv. 457 Flekkerøytunnelen

Oppgradering av Flekkerøytunnelen har vært under planlegging i flere år. Det er fortsatt uavklart hvorvidt «venterom for assistert redning» vil bli godkjent. Saken ligger til behandling i Samferdselsdepartementet. Konkurranses grunnlag er sendt ut og vi har mottatt ett tilbud. Arbeidet vil bli utført av Statens vegvesen på vegne av Agder fylkeskommune.

Fv. 465 Leirviktunnelen

Det er jobbet med planer i 2021, konkurransegrunnlaget ble klargjort for utsendelse i 2021.

Fv. 465 Ravneheitunnelen

Det er jobbet med planer i 2021. Utlysning og gjennomføring er ikke endelig bestemt.

Fv. 42 Gåsehelltunnelen

Tunnelen skal oppgraderes i henhold til tunnelsikkerhetsforskriften. Det pågår et arbeid inn mot Vegdirektoratet for å få godkjent teknisk løsning.

Det arbeides parallelt med muligheten for å knytte tunnelen sammen med Bjørkåstunnelen, for å fjerne det rasutsatte området i Valevika. Dette prosjektet er forutsatt delfinansiert med 250 mill. kroner i eksterne midler, som per i dag ikke er bevilget. Løsningen forutsetter samtidig at fylkeskommunens ramme til prosjektet økes betydelig ut over vedtatt ramme.

Den samlede tunnelporteføljen er underfinansiert, som følge av både prisøkning og behov for å gjennomføre mer omfattende prosjekter når det gjøres arbeid i tunnelene. Fylkeskommunedirektøren vil komme tilbake med forslag til dekning av disse kostnadene.

Sykkelbytiltak

- Fv. 43 GS Zion – Biland, og fv. 43 GS Vestbygda – Borhaug er ferdigstilt.
- Det er gjennomført flere tiltak etter GS-inspeksjoner
- Bygging av fv. 42 GS Strømsbusletta er forsinket, men det er inngått kontrakt for arbeidet, som vil starte opp tidlig i 2022.

Bompengeprosjekter

Prosjekt - Beskrivelse	Prosjektramme	Regnskap 2021	Regulert budsjett 2021	Avvik 2021
184430 - Fv.420 Ågre bru - Tjore, GS-veg	12 000	146	2 000	1 854
18434 - Fv.450 Kryss Sinnes samt GS-veg	62 600	27 148	24 950	-2 198
184325 - Fv.480 Agnefestveien	13 000	0	200	200
184354 - Fv.43 Viksvannet	34 000	111	0	-111
18432 - Fv.456/457 Kjoskrysset		1 240	0	-1 240

Fv. 420 Ågre bru – Tjore, GS-veg

Prosjektet er under reguleringsplanlegging.

Fv. 45 kryss Sinnes samt GS-veg

Prosjektet ble ferdig i desember 2021. Avsluttende arbeider vil bli utført våren 2022.

Fv. 480 Agnefestveien

I samarbeid med Lyngdal kommune vurderes det en alternativ løsning til vedtatt reguleringsplan. Arbeidet omfatter kun en del av veistrekningen.

Fv. 43 Viksvann, utbedring

Det planlegges en nedskalert løsning innenfor vedtatt reguleringsplan. Løsningen skal avklares med kommunene.

Fv. 456 Kjoskrysset

Prosjektet har gjennomført forberedende arbeider, blant annet rivning av fire bolighus 2021. Forberedende prosjekteringsarbeid ble påbegynt i 2021.

Vegprosjekter i Handlingsprogram for fylkesveg

Prosjekt - Beskrivelse	Prosjektramme	Regnskap 2021	Regulert budsjett 2021	Avvik 2021
184317 - Fv.456 Hølleveien	22 000	4 063	10 832	6 769
184320 - Fv.42 Eiken feriesenter - Tveitosen	29 000	13 962	16 944	2 982
18443 - Fv.410 Ny veg til Arendal Havn	140 000	28 213	19 000	-9 213
18446 - Fv.414 Fjellheim - Vegårshei kirke	12 000	9 842	8 544	-1 298
18449 - Fv.411 Laget - Bergendal	9 000	5 351	4 107	-1 244
18448 - Fv.415 Simonstad - Selåsvatn		255	279	24
184318 - Fv.460 Rødberg - Snik	26 200	3 257	5 313	2 056
184319 - Fv.456 Stokkeland bru	30 300	25	0	-25
18435 - Fv.419 og fv.469 Fergeleier Hidra og Andabeløy	41 000	25 488	36 740	11 252

Fv. 456 Hølleveien GS-veg

Konkurransesgrunnlag ble lyst ut i 2021. På grunn av forhandlinger om grunnnerverv vil kontrakt, vil først bli underskrevet primo 2022. Arbeidene vil bli utført som totalentreprise.

Fv. 42 Eiken feriesenter – Tveitosen, GS-veg

Prosjektet ble utført som totalentreprise, og ferdigstilt juni 2021. Sluttoppgjøret pågår.

Fv. 410 Ny veg til Arendal havn

Tiltaket er et samarbeid med Arendal kommune, som dekker halvparten av kostnadene for den nye vegen. Prosjektet var klargjort til utlysning i desember 2021. I sluttfasen mottok vi en endringsmelding i og med det måtte legges egne kjølevannsrør i hele veiens lengde som av planene til Morrow i Eyde energipark. De ekstra kostnadene dette medfører, belastes i sin helhet Arendal kommune. Prosjektet lyses ut i april 2022. Arendal kommunes andel er ikke innarbeidet i budsjettet og det er årsaken til budsjettavviket for 2021. Dette blir rettet opp i 2022, når finansieringsavtalen med Arendal kommune skal opp til politisk godkjenning.

Fv. 414 GS Fjellheim – Vegårshei kirke

Ferdigstilt og åpnet høsten 2021.

Fv. 411 Laget – Bergendal, vegutbedring

Prosjektet er ferdigstilt med et lite overforbruk på grunn av økt mengde lettfylling.

Fv. 415 Simonstad – Selåsvatn

Prosjektet er ferdig prosjektert. Det gjenstår noe grunnnerverv og oppdatering av konkurransegrunnlag før utlysning.

Fv. 456 Stokkeland bru, erosjonssikring

Det er i 2021 utført tilleggsarbeider med erosjonssikring/plastring av elvekant.

Fv.419 og fv.469 fergeleier Hidra og Andabeløy

Tre ferjekaier er oppgradert på Launes, Kvellandstrand og Abernes for at nye el-ferger skal kunne betjene dette ferjesambandet. Avviket per 31.12 skyldes manglende periodisering ift. kostnadspådrag. Kompletterende arbeider vil pågå våren 2022. Det rapporteres at tiltaket lar seg gjennomføre innenfor avsatt prosjektramme.

Status øvrige tiltak

Fv. 44 Skollabakken, utbedring

Forslag til løsning og gjennomføring vil bli lagt frem for politisk behandling.

Fv. 4208 Bakke og Bakkekleiv bru

Det er utført innledende arbeider for å klargjøre prosjekt som hovedsakelig forventes finansiert av staten.

Fv. 3908 Skudeviga – Kilura, fortau

Arbeidet med reguleringsplan pågår. Prosjektet er delfinansiert med midler fra koronapakken, og avhengig av bidrag fra Kristiansand kommune og ATP for å kunne realiseres.

Ferjefritt Agder

På grunn av høy utbyggingsaktivitet har tilgjengelige planleggingsressurser måtte prioriteres strengt, og det har derfor ikke vært aktivitet på dette prosjekt i 2021. Det planlegges en kvalitetssikring av eksisterende rapporter, samt en politisk sak om handlingsalternativer i 2022.

Tiltakspakken for koronapandemien

Prosjekt - Beskrivelse	Prosjektramme	Regnskap 2021	Regulert budsjett 2021	Avvik 2021
Tiltakspakke korona - fase 1 og 2	120 000	28 744	49 793	21 049
FT - sak 93/20 Ufordelt	4 000			

Det kan for 2021 gis følgende rapportering på enkelttiltak:

- Fv. 418 veglys Gjerstad er ferdigstilt innenfor budsjettrammen.
- Fv. 414 Moland, forlengelse av veglys er ferdigstilt.
- Fv. 3716 fortau Engenes – Åmfoss er nær ferdig prosjektert.
- Fv. 416 fortau Aklandsveien, er klargjort for utlysning.
- Fv. 351 SSS-veien, siktutbedring. Prosjektering pågår.
- Fv. 477 Bryggegata Mandal. Kontrakt er inngått med entreprenør.
- TS/krysningspunkt på fv. 43 og fv. 4108 Vanse ble ferdigstilt i 2021.
- Fv. 42 GS Skeie. Ferdig prosjektert, klart for utlysning.
- Fv. 44 Flekkefjord sentrum, oppgradering er under prosjektering.
- Fv. 4204 Sira, fortau er prosjektert, grunnnerverv gjenstår.

- Fv. 3994 Utbedring Hogganvikveien/Toftelandsmyra i Lindesnes kommune, er ferdig planlagt og prosjektert. Er blitt satt i bero i påvente av enighet om grunnnerv.
- Fv. 3608/3010 Homborsundveien / Fv. 42 Blakstadheia - Blakstad bru er innarbeidet i oversikten nedenfor – samarbeidsprosjekter med berørte kommuner.

Prosjekter med statlig/kommunal/privat finansiering

Prosjekt - Beskrivelse	Prosjektramme	Regnskap 2021	Regulert budsjett 2021	Avvik 2021
184422 - Fv.421 Fiane - Nygård, NV avtale	35 000	18 599	28 000	9 401
184460 - Fv.3608/3610 Homborsundveien, GS-veg *	10 000	0	4 000	4 000
184410 - Fv.42 Blakstadheia - Blakstad bru, GS-veg *	43 000	17 364	14 493	-2 871
184323 - Fv.468 Tonstad - Seland bru GS-veg	23 200	11 064	11 240	176
184338 - Adkomstveg Mjåvann, NV	64 800	34 470	33 652	-818
184324 - Fv.405 Vennesla rundkjøring	32 800	12 107	11 526	-581

* *Merknad:* Tiltaket er finansiert ved tiltakspakke for koronapandemien.

Fv. 421 Fiane – Nygård

Rundkjøring og GS er nær ferdigstilt. Bygging av støyskjermingstiltak og tiltak på boliger pågår.

Fv. 3608/3610 GS Homborsundsveien

Grimstad kommune jobber med reguleringsplan for strekningen. Avsetningen i 2021 er i sin helhet finansiert med tiltakspakken for koronapandemien.

Fv. 42 GS Blakstadheia – Blakstad bru

Byggestart var i august 2021. Krevende fjell og sprengningsforhold har forsinket fremdriften, og vegen har ikke kunne gjenåpnes som planlagt. Økte fjellmengder, krevende arbeidsforhold og strenge krav fra Bane Nor kan medføre økt kostnad i prosjektet. Et ras på eksisterende vei har komplisert gjennomføringen av prosjektet. Tiltaket er finansiert med 15,3 mill. kroner fra tiltakspakke for koronapandemien.

Fv. 468 Tonstad – Seland bru, GS-veg

Det er bygget 1550 meter GS-veg fra Fintlandsmonan til Tjomli, finansiert av Sirdal kommune. Det ble utbedret samtidig kurvaturen på om lag 600 meter av fv. 468 med midler fra koronatiltakspakken.

Adkomstveg Mjåvann, fra E39

Bygges av Nye Veier AS på vegne av Agder fylkeskommune, Kristiansand kommune og næringsaktører i Mjåvann industriområde. Det pågår forhandlinger om den endelige finansieringen av tiltaket.

Fv. 405 Vennesla, rundkjøring

Det er bygget rundkjøring, GS-veg og forlengelse av kommunale veger, samt

oppgradert VA-anlegg, finansiert av Vennesla kommune. Prosjektet ble startet i mars 2021 og ferdigstilt i 2021.

For alle prosjektkategorier er det et samlet sett et betydelig mindreforbruk i forhold til bevilget ramme. Dette skyldes i hovedsak forsinket fremdrift, og ikke reduserte kostnader. Flere prosjekter er også underfinansiert, og har behov for økte rammer. Overførte midler fra 2021 til 2022 vil derfor ikke kunne omdisponeres til nye prosjekter, uten at dette vil gi betydelige konsekvenser for fremdrift og mulighet for gjennomføring av allerede vedtatte prosjekter.

7.3 Analyse av økonomisk status

Driftsregnskapet for Agder fylkeskommune for 2021 viser som tidligere omtalt et regnskapsmessig mindreforbruk på 104,4 mill. kroner, som etter reglene i ny kommunelov er avsatt til disposisjonsfond. Netto driftsresultat er på 457 mill. kroner. Investeringsregnskapet er gjort opp i balanse.

Finansielle nøkkeltall

Ved behandling av økonomiplan for 2021-2024 og budsjett 2021 vedtok fylkestinget finansielle måltall for Agder fylkeskommune. Følgende måltall ble vedtatt:

- netto driftsresultat, 4 prosent
- disposisjonsfond, 5-8 prosent
- gjeldsgrad, 65 prosent

Hovedpoenget med finansielle måltall og økonomisk strategi er å sikre god økonomisk handleevne på lang sikt, samt ivareta de løpende økonomiske forpliktelser. Det er valgt ut tre nøkkeltall som indikatorer for dette.

7.3.1 Utvikling finansielle nøkkeltall

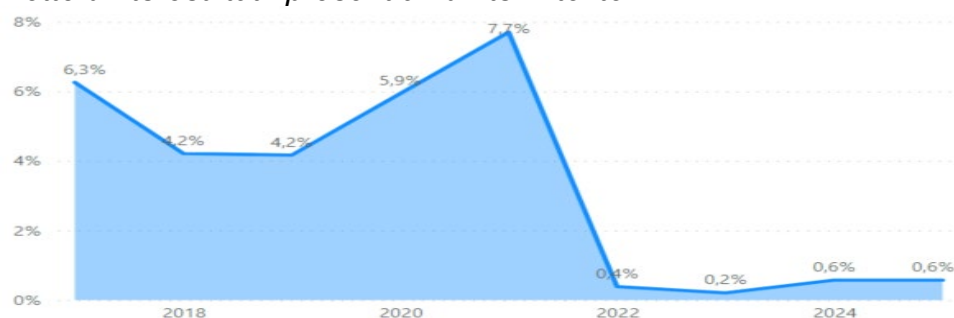
For nøkkeltallene i dette kapitlet er det brukt regnskapstall fra de to gamle fylkeskommunene for 2017 til 2019. For 2020 og 2021 er det brukt regnskapstall fra Agder fylkeskommune. For 2022-2025 er det vedtatt økonomiplan som brukes.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat viser driftsoverskuddet etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva fylkeskommunen sitter igjen med til avsetninger og investeringer. Agder fylkeskommune har et positivt netto driftsresultat på 457 mill. kroner, og driftsinntekter på 5,9 mrd. kroner. Netto driftsresultat er 7,7 prosent av driftsinntektene. Dette er litt høyere enn gjennomsnittet for landets fylkeskommuner som er på 7,4 prosent. Teknisk beregningsutvalg (TBU) anbefaler at netto driftsresultat ligger på minst 4 prosent.

Av netto driftsresultat utgjør 46,7 mill. kroner midler som er avsatt til bundne fond og 55,2 mill. kroner netto premieavvik. Korrigerer vi for disse forholdet er netto driftsresultat på 6 prosent.

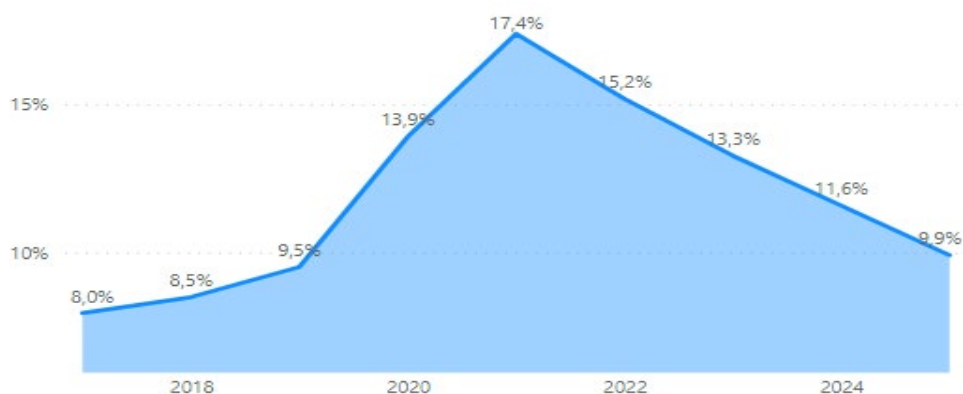
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter

Disposisjonsfond

Agder fylkeskommune har flere disposisjonsfond. Noen av disse er å anse som «øremerkede» fond, mens det «frie» disposisjonsfondet fungerer som en bufferkonto. I «øremerkede fond» inngår midler fylkestinget har disponert til ulike spesifikke formål. Det er lagt til grunn en strategi om at ledige midler til enhver tid skal avsettes til disposisjonsfond. Samlet har disposisjonsfond i løpet av 2021 økt med 235,9 mill. kroner. Årsavslutningsfond utgjør 168,6 mill. kroner, og vil bli tatt inn igjen i regnskap og budsjett for 2022. Korrigerer vi for dette er økningen på 67,3 mill. kroner.

Tabellen viser disposisjonsfond i prosent av driftsinntektene.

Bufferfond fylkestinget er ved årsavslutningen 614,8 mill. kroner. Det er i gjeldene økonomiplan planlagt å benytte 472 mill. kroner av disse midlene.

Fordeling av disposisjonsfond 31.12.2021

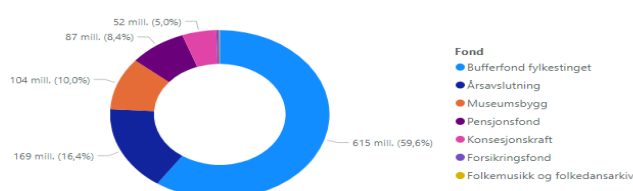

615 mill. kroner
Bufferfond fylkestinget

416 mill. kroner
Fond øremerket av fylkestinget

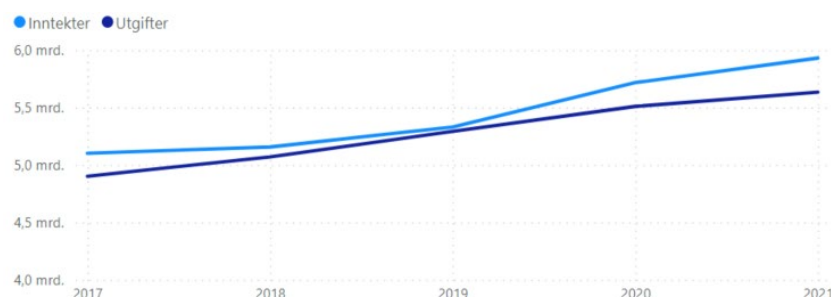
1031 mill. kroner
Disposisjonsfond

Disposisjonsfond Agder fylkeskommune

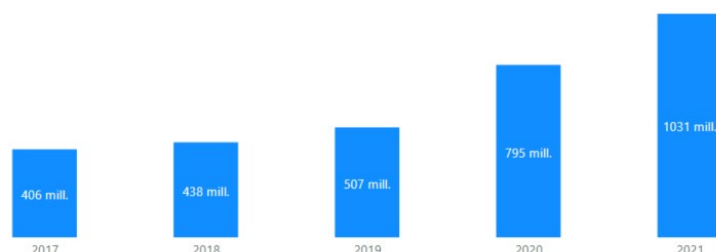

Grafen nedenfor viser utviklingen i utgifter og inntekter for perioden 2017 til 2021. Inntektene har vært høyere enn utgiftene i hele perioden, samtidig som disposisjonsfondet vokser og skaper større handlingsrom.

Utvikling i inntekter og utgifter

Utvikling i disposisjonsfond

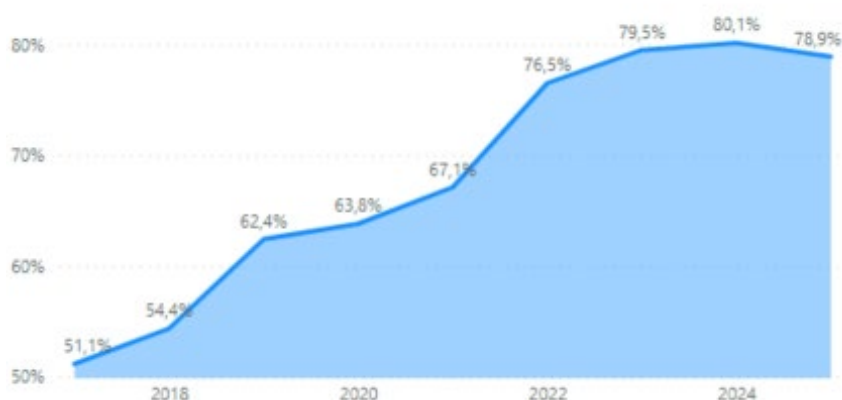
Gjeldsgrad

I 2021 er det brukt 460,1 mill. kroner i lån knyttet til investeringer. Låneopptaket er 149,3 mill. kroner lavere enn regulert budsjettert, og skyldes forsinkelser og periodiseringer i investeringsprosjekter. Det er betalt 175,4 mill. kroner i avdrag i løpet av 2021. Per 31.12.2021 er netto lånegjeld, korrigert for lån til videreutlån og finansieringsavtalene til kommuner, 4 mrd. kroner.

Ved utarbeidelsen av økonomiplan 2022 - 2025 var gjeldsgraden beregnet til 70,9 prosent for 2021. Gjennom 2021 har driftsinntektene blitt høyere enn budsjettert. Det påvirker gjeldsgraden at den blir lavere. Netto gjeldsgrad i prosent av driftsinntekter er 67,1 prosent ved utgangen av 2021. I grafen under har vi forutsatt at utsatt låneopptak i 2021 blir gjennomført i 2022 og ubrukte lånemidler er hensyntatt.

Gjeldsgraden er over fylkestingets vedtatte måltall på 65 prosent og vil øke også i årene 2022 – 2025, selv om den går noe ned i slutten av perioden. Vi har oppmerksomhet rundt den økende gjelden ved utarbeidelsen av økonomiplan for 2023-2026 med tanke på å redusere gjeldsgraden. I 2021 har vi styrket disposisjonsfondet og levert et godt driftsresultat som fører til at fylkeskommunen økonomiske handlingsevne fremdeles er god med nåværende gjeldsgrad.

Netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter

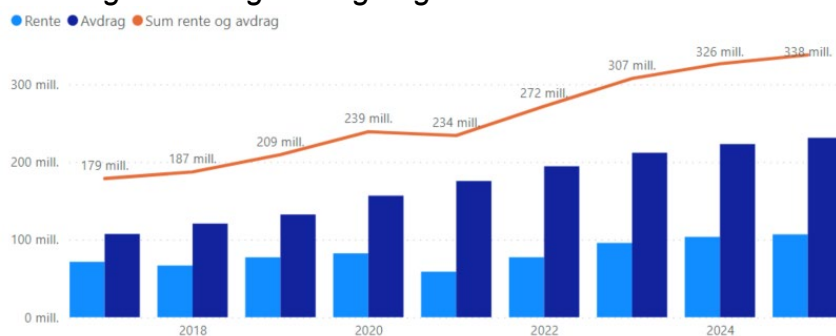

Utvikling i rente og avdragsutgifter

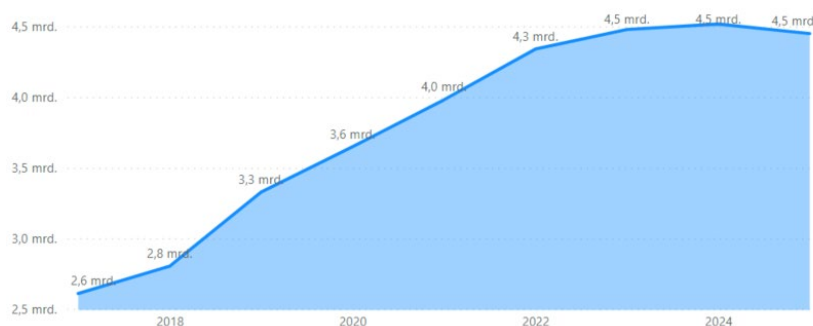
Fylkeskommunens handlefrihet påvirkes av størrelsen på gjelden ved at vi betaler renter og avdrag. Grafen under viser at avdragene og renteutgiftene i perioden fra 2017 til 2021 er økende og vil fortsette å øke frem til 2025, mens renteutgiftene viser mindre svingninger. 3,9 prosent av brutto driftsinntekter går med til å dekke renter og avdrag i 2021 andelen vil øke til 6,0 prosent i 2025. Tallene fremkommer ved å summer rente og avdragsutgiftene delt på brutto driftsinntekter.

Netto lånegjeld har fra 2017 til 2021 økt med 1 371,5 mill. kroner, som utgjør en prosentvis økning på 52,6 prosent. Basert på økonomiplan 2022-2025 vil utviklingen i netto lånegjeld nå toppen mellom 2023 og 2024. Fra 2024 vil fylkeskommunens lånegjeld gå ned.

Utvikling i rente og avdragsutgifter

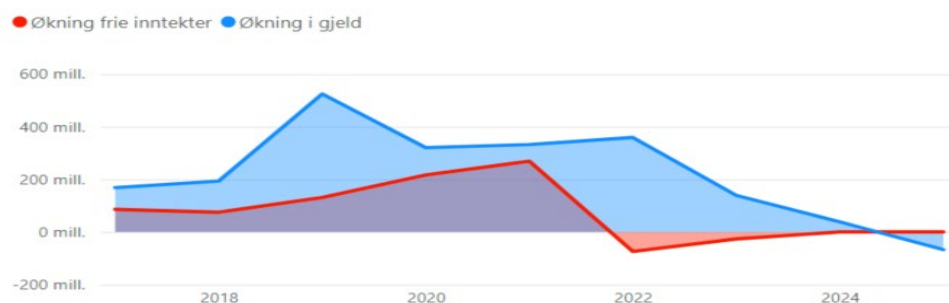

Utvikling i netto lånegjeld

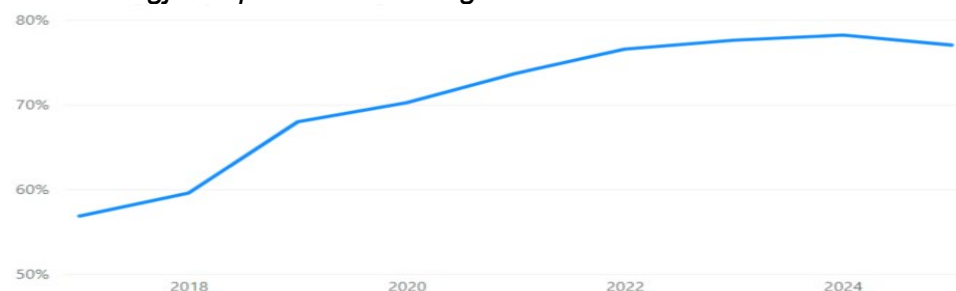
Økning i frie inntekter sammenlignet med økning i gjeld

Lånegjeld bør ikke vokse raskere enn inntektene over tid. Grafen under tar utgangspunkt i frie inntekter fra skatt og rammetilskudd. Det blå arealet er dominerende og skyldes at gjelden øker raskere enn inntektene. Det er først ved skjæringspunktet mellom den røde og blå linjen at gjeldsgraden begynner å flate ut. Fra 2024 til 2025 viser grafen at den røde linjen er større enn den blå, noe som er en positiv utvikling i forhold til det økonomiske handlingsrommet til fylkeskommunen.

Grafen under viser gjeldsgrad, der avsetninger til bundne fond er trukket ut av inntektene. Grafen viser at gjelden har vært økende over tid, men får ett retnings skift fra 2024.

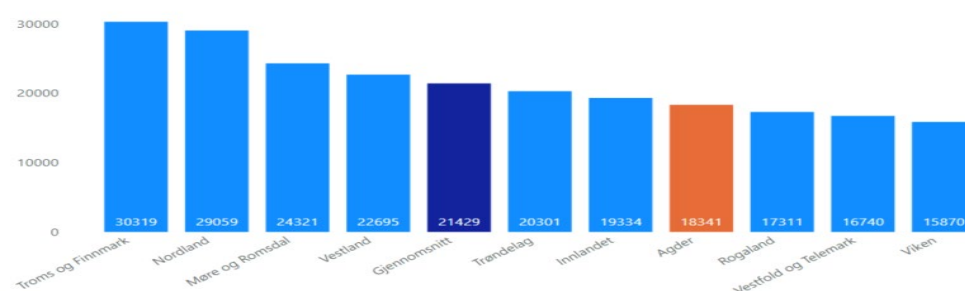
Netto lånegjeld i prosent av korrigerte driftsinntekter

Sammenligninger med andre fylkeskommuner

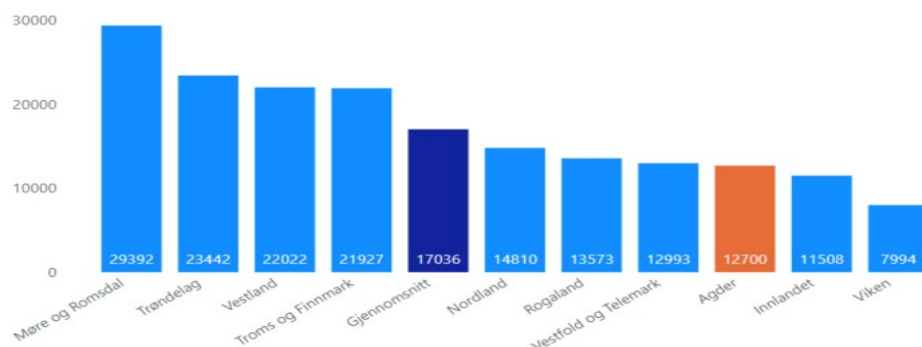
Nøkkeltallene som er brukt i grafene er samlet inn av Nordland fylkeskommune og KS sin regnskapsundersøkelse for fylkeskommunene. Dataene kan være beheftet med usikkerhet og feilkilder som følge av ulike regnskapsføring. Tallene er basert på ti fylkeskommuner (ekskl. Oslo).

Driftsutgifter per innbygger

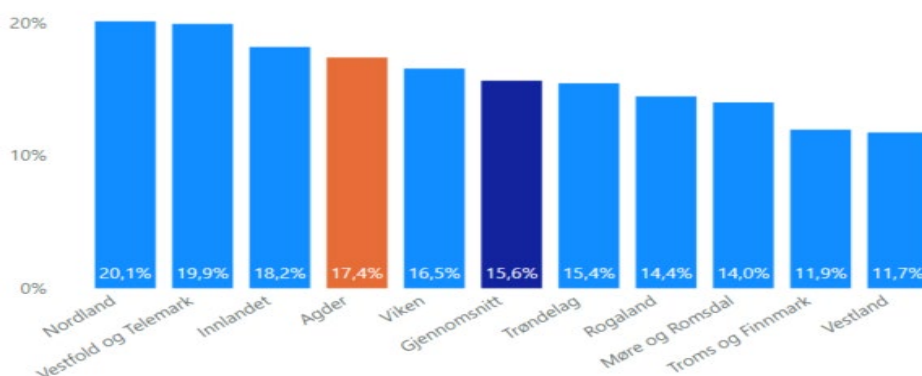
Driftsutgiftene per innbygger for Agder fylkeskommune er på 18 341 kroner i 2021. Landsgjennomsnittet er på 21 429 kroner. Økningen fra 2020 til 2021 er på 499 kroner for Agder fylkeskommune mens den er på 1 147 kroner for landsgjennomsnittet.

Netto gjeld per innbygger

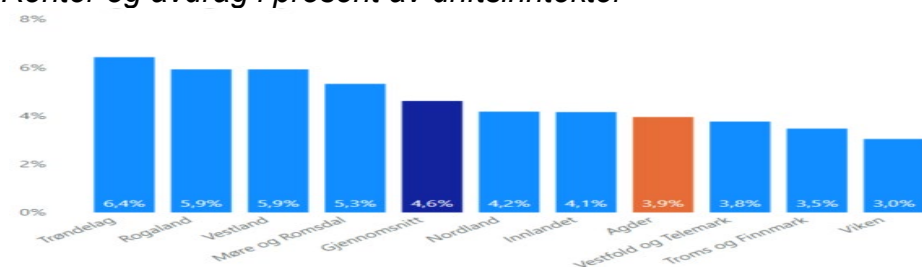
Gjeld per innbygger for Agder fylkeskommune er på 12 700 kroner i 2021. Landsgjennomsnittet er på 17 036 kroner. Økningen fra 2020 til 2021 er på 823 kroner for Agder fylkeskommune mens den er på 1 016 kroner for landsgjennomsnittet.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

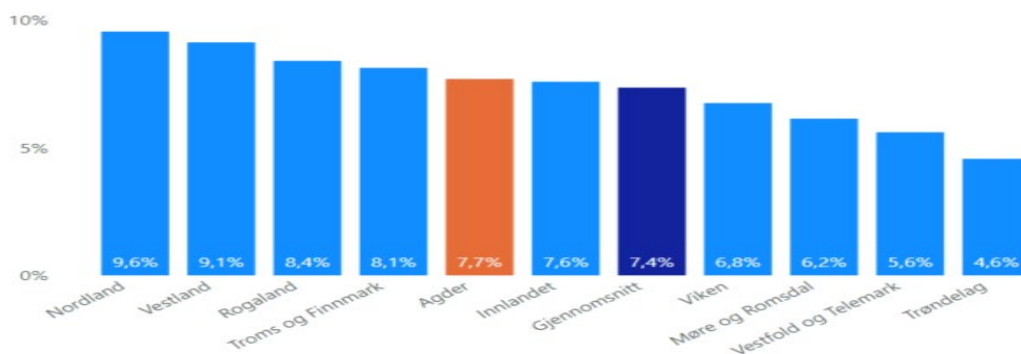
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter for Agder fylkeskommune er på 17,4 prosent i 2021. Landsgjennomsnittet er på 15,6 prosent.

Renter og avdrag i prosent av driftsinntekter

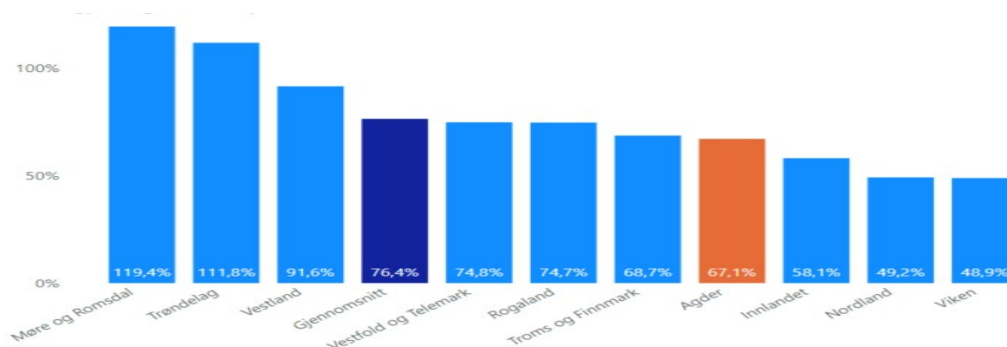
Agder fylkeskommune bruker 3,9 prosent av driftsinntektene til å betale avdrag og renter i 2021. Landsgjennomsnittet er på 4,6 prosent.

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

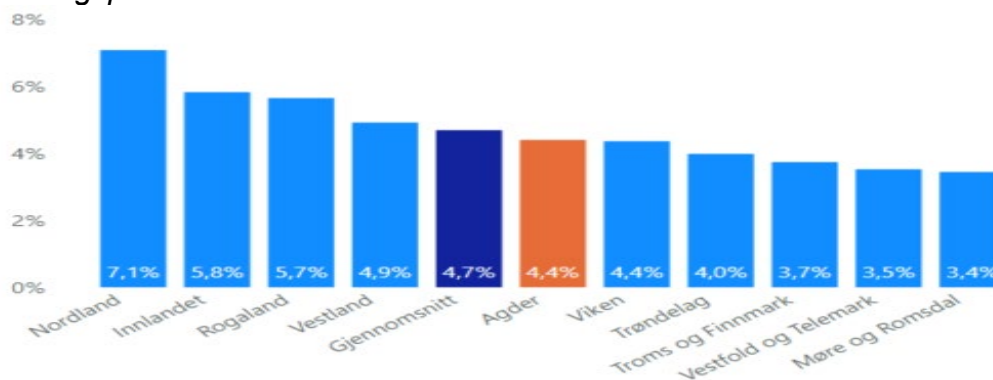
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter for Agder fylkeskommune er på 7,7 prosent. Landsgjennomsnittet er på 7,4 prosent.

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Netto gjeldsgrad for Agder fylkeskommune er på 67,1 prosent i 2021. Landsgjennomsnittet er på 76,4 prosent. Gjeldsgraden er beregnet ved å korrigere for lån til videreutlån og finansieringsavtaler til kommuner.

Avdragsprofil

Avdragsprofil er avdrag delt på langsiktig gjeld. Grafen viser at Agder fylkeskommune betaler 4,4 prosent i avdrag av netto gjeld. Landsgjennomsnittet er på 4,7 prosent.

Oppsummering sammenligning med andre fylkeskommuner

Grafene viser at Agder fylkeskommune ligger under landsgjennomsnittet for driftsutgifter og netto gjeld per innbygger. Disposisjonsfond og netto driftsresultat ligger over gjennomsnittet. Gjeldsgraden, avdragsprofil, samt rente og avdrag i prosent av driftsinntekter ligger under gjennomsnittet. Tallene gir et positivt bilde av økonomistyringen i fylkeskommunen. Vi må imidlertid være oppmerksom på at utgiftene til renter og avdrag vil stige i årene som kommer, samtidig som nytt inntektssystem gradvis innføres og vil gi oss lavere inntekter.

7.4 Balansen

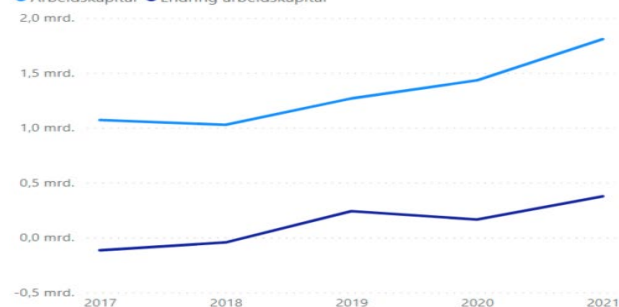
Det er brukt regnskapstall fra de to gamle fylkeskommunene for 2017 til 2019. For 2020 og 2021 er det brukt regnskapstall fra Agder fylkeskommune.

Tabellen som følger, viser hovedstørrelsene i balansen.

Balansen (beløp i mill. kroner)	2017	2018	2019	2020	2021
Anleggsmidler	11 001,9	11 803,0	12 236,3	12 878,7	12 856,4
- derav pensjonsmidler	3 057,6	3 239,9	3 509,9	3 576,1	3 087,0
Omløpsmidler	1 964,4	1 781,3	2 006,5	2 144,2	2 561,9
Sum eiendeler	12 966,3	13 584,3	14 242,8	15 022,9	15 418,3
Egenkapital	4 715,9	5 151,2	5 853,7	6 666,3	7 095,4
Langsiktig gjeld	7 357,0	7 678,6	7 649,6	7 644,2	7 554,7
- derav langsiktig lånegjeld	3 555,0	3 750,5	3 590,4	3 871,3	4 205,8
- derav pensjonsforpl. m/arb. avg.	3 802,0	3 928,1	4 059,2	3 772,9	3 348,9
Kortsiktig gjeld	893,5	754,5	739,5	712,4	768,2
Sum egenkapital og gjeld	12 966,3	13 584,3	14 242,8	15 022,9	15 418,3
Memoriakonto:					
- ubrukte lånemidler	47,2	1,8	92,7	49,2	136,4

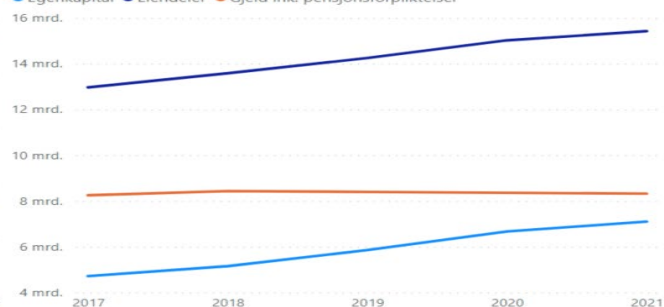
Arbeidskapital og endring arbeidskapital

Arbeidskapital Endring arbeidskapital

Utvikling i egenkapital, eiendeler og gjeld inkl. pensjonsforpliktelser

Egenkapital Eiendeler Gjeld inkl. pensjonsforpliktelser

Figuren til venstre viser utviklingen i arbeidskapitalen, som sier noe om i hvilken grad fylkeskommunen er i stand til å møte sine kortsiktige forpliktelser. Arbeidskapital er

definert som forskjellen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Arbeidskapitalen er bedret i 2021, og var ved årsslutt 1 793,7 mill. kroner.

Figuren til høyre viser en positiv utvikling fra 2017 til 2021 for fylkeskommunens samlede eiendeler og egenkapitalen. Langsiktig gjeld med pensjonsforpliktelse viser en utflating i samme periode.

7.5 Finans

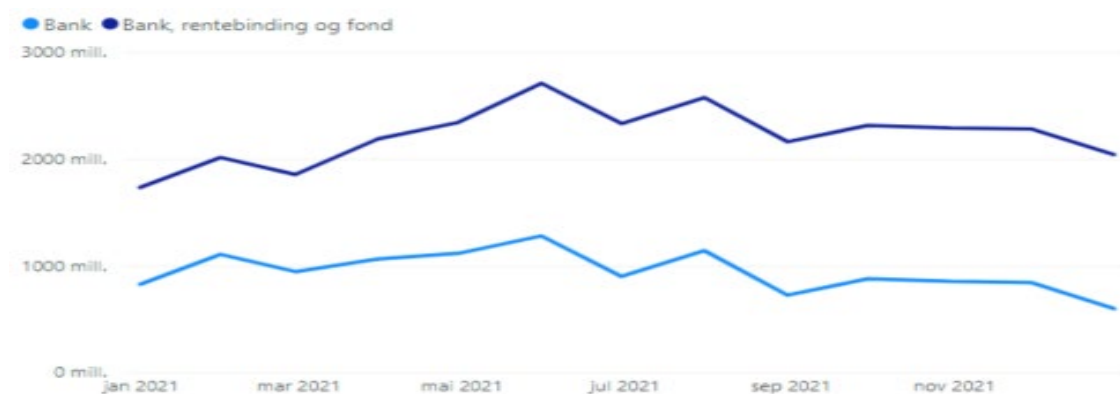
Likviditet

Likviditeten har i 2021 vært god. Det er alltid store utbetalinger i april og desember i driftsåret, og i 2021 har det vært god anledning til å håndtere disse. Gjennomsnittlig har foliobankbeholdning vært på 943,4 mill. kroner i 2021.

Fylkeskommunen har i tillegg plassert overskuddslikviditet i bank med rentebinding på 31 dager, ved årets slutt var det plassert 1 221,5 mill. kroner.

Ved utgangen av 2021 var markedsverdiene på aksje- og obligasjonsfond på 219,4 mill. kroner.

Likviditetsutvikling 2021

Aktivaforvaltning

Ved årets inngang hadde fylkeskommunen 209,5 mill. kroner plassert i rente- og aksjefond. Ved utgangen av 2021 var markedsverdiene på fondene 219,4 mill. kroner. Tabellen viser total markedsverdi fordelt innenfor hver aktiva klasse, og samlet oversikt av fond per område.

(Tall i 1000 kroner)

Aksjefond	Markedsverdi 31.12	I prosent	Kjøp/salg 2021	Regnskapsført tap/gevinst
DNB Global Indeks A	15 003	27,2 %	-	3 048
Handelsbanken Global Index Criteria	18 377	33,4 %	3 810	2 634
KLP AksjeNorden Indeks	3 332	6,1 %	-	642
Handelsbanken Norden Index Criteria	1 203	2,2 %	1 170	33
Handelsbanken Europa Index Criteria	3 776	6,9 %	3 642	134
Handelsbanken EM Index	2 461	4,5 %	2 550	89
DNB Klima indeks	1 172	2,1 %	1 094	78
ODIN Global B	6 921	12,6 %	6 380	541
DNB Teknologi A	2 824	5,1 %	2 734	90
Totalt aksjefond	55 069	100,0 %	21 379	7 112

Rentefond	Markedsverdi 31.12	I prosent	Kjøp/salg 2021	Regnskapsført tap/gevinst
Handelsbanken Obligasjon	-	0,0 %	- 7 357	88
KLP Kredittobligasjon	10 583	14,0 %	- 12 000	36
ODIN Europeisk Obligasjon	11 427	15,1 %	-	78
ODIN Norsk Obligasjon	43 744	57,7 %	9 351	409
Dnb Nordic Investment grade klasse D	10 030	13,2 %	10 000	30
Totalt rentefond	75 784	100,0 %	- 5	465

Andre fond	Markedsverdi 31.12	I prosent	Kjøp/salg 2021	Regnskapsført tap/gevinst
Handelsbanken høyrente	88 504	100,0 %	- 21 389	2 322
Totalt andre fond	88 504	100,0 %	- 21 389	2 322

Total	Markedsverdi 31.12	I prosent	Kjøp/salg 2021	Regnskapsført tap/gevinst
Aksjefond	55 069	25,1 %	21 379	7 112
Rentefond	75 784	34,5 %	- 5	465
Andre fond	88 504	40,3 %	- 21 389	2 322
Totalt	219 358	100,0 %	- 15	9 900

Det ble til sammen inntektsført 9,9 mill. kroner i urealisert gevinst for 2021.

Tabellen under viser avkastning per aktivaklasse sammenlignet med referanseindeks.

Fond	Benchmark	Resultat 2021	Resultat i %	Benchmark i %	Avvik
Aksjefond	MSCI ACMI (NOK)	7 112	22,6 %	19,9 %	2,6%
Rentefond + Andre fond	ST4X/NOGOVD3	2 788	1,5 %	-1,61 %	3,2%

Det er her brukt tidsvektet avkastning som gir en avkastning som er uavhengig av midler som er tilført eller trukket ut av porteføljen.

Årlig standardavvik basert på 20 måneders rullerende tidsperiode er 8,04 prosentpoeng for fylkeskommunens aksjefond og 7,15 prosentpoeng for MSCI ACWI. Årlig standardavvik basert på 24 måneders rullerende tidsperiode er 7,8 prosentpoeng for fylkeskommunens rente- og andre fond, og 1,95 prosentpoeng for ST4X/NOGOVD3.

Den relative risikoen i forvaltningen av finansielle aktiva er angitt ved å beregne standardavviket til differansen mellom faktisk avkastning og strategiavkastningen over 20 måneder. Den økonomiske fortolkning er at vi med 2/3 sannsynlighet kan forvente at den årlige avkastningen på fylkeskommunens aksjefond vil ligge innenfor +/- 2,66 prosentpoeng i forhold til MSCI ACMI. Når det gjelder rente- og andre fond vil en forvente +/-8,97 prosentpoeng i forhold til ST4X/NOGOC3 basert på 24 måneders rullerende tidsperiode.

Til tross for utfordringene rundt pandemien, stigende inflasjon og frykten for renteøkninger verden over, gikk det veldig bra med finansmarkedene i 2021. Hovedindeksen på Oslo Børs løftet seg ikke mindre enn 23,35 prosent i 2021 og 3 måneders Nibor endte på 0,95. For første halvår i 2022 vil stigende inflasjon og den russiske invasjonen av Ukraina prege finansmarkedene.

Risikoeksponeringen for fylkeskommunen har i samme periode økt. Det er kjøpt og solgt aksje- og rentefond i 2021, men samtidig har porteføljen blitt mer diversifisert ved at porteføljen nå har fjorten forskjellige fond mot ni i begynnelsen av året. Risikoeksponeringen må alltid ses i sammenheng med evnen til å kunne bære et eventuelt tap, se stresstest.

Renteinntekter

Agder fylkeskommune fikk renteinntekter på til sammen 26,5 mill. kroner, noe som er 3,2 mill. kroner mer enn revidert budsjett og 7,2 mill. kroner mer enn opprinnelig budsjett. Gjennom omorganisering av bankstrukturen har fylkeskommunen plassert store beløp på plasseringskonto med 31 dagers rentebinding som har gitt høyere renteavkastning. Dette utgjør ca. en mill. kroner. Gjennomsnittsløplikviditeten var 331 mill. kroner høyere enn hva man hadde budsjettet for 2021. Renten på låneopptak har i 2021 vært lavere enn renten på bankinnskudd. Ved å ta opp lån tidligere på året har dette også bidratt til å øke renteinntektene. Renten på fylkeskommunens bankinnskudd er tilknyttet tre mnd. NIBOR med et fast tillegg som varierer med markedsrenten. Gjennomsnittsrenten for fylkeskommunens bankinnskudd var i 2021 på 0,93 prosent og 1,08 prosent for binding med 31 dager.

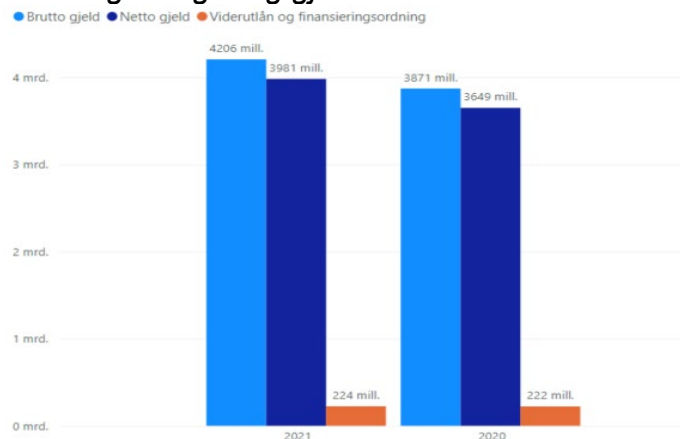
Gjeldsforvaltning

Gjeldsporteføljen består av 24 lån og tre rentebytteavtaler. Samlet gjeld er per 31.12.2021 på 4 205,8 mill. kroner, hvorav 224,4 mill. kroner gjelder videre utlån og finansieringsordning hvor kommunen dekker renter og avdrag på disse lånene.

Gjennomsnittlig vektet løpetid på lånene var 3,6 år ved årsskiftet og hadde rentebindingstid på 1,57 år. Det er gjennomført åtte refinansieringer og tre låneopptak i løpet av 2021. Gjennomsnittsrenten på gjeldsporteføljen er redusert fra 1,65 prosent per 1.1.2021 til 1,48 prosent per 31.12.2021 for netto gjeld.

Markedsrenten er beregnet til 1,53 prosent dersom gjelden ble tatt opp 31.12.2021 med tilnærmet samme fordeling. Differansen mellom markedsrenten og fylkeskommunenes rente på lån, knytter seg til renteterminer som reguleres i januar og at fylkeskommunen har sikret fastrenteavtaler på svært gunstig rente.

Utvikling i langsiktig gjeld

Det er i 2021 tatt opp 514,6 mill. kroner i nye lån i finansmarkedet. Låneopptaket inkluderer også lån knyttet til finansieringsordningen til Froland kommune på 23 mill. kroner, der renter og avdrag betales av kommunen. Fylkeshuset AS er avviklet og overtatt av Agder fylkeskommune i 2020, lånet er nedbetalt i 2021. Ubrukte lånemidler utgjør 136,4 mill. kroner hvor 123,3 mill. kroner gjelder fylkeskommunen og 13 mill. kroner gjelder finansieringsordningen.

Ved utgangen av året var 34,3 prosent av fylkeskommunens brutto lån fastrenteavtaler med binding over ett år.

I løpet av 2022 vil fire lån tilsvarende 1 005 mill. kroner forfalle og må derfor refinansieres. Det er også to rentebytteavtaler som forfaller, og som ikke blir fornyet. For å være sikret i forhold til refinansieringsrisiko, søkes det å spre låneporteføljen på ulike finansieringskilder, løpetid, beløp og forfall iht. til finansreglementet. Anbud på lån vil bli foretatt via Bergen Capital Management AS, som sikrer fylkeskommunen de beste markedsrentene. Refinansieringsrisikoen har normalisert seg og det oppleves ikke som vanskelig å refinansiere lånene. Det vises ellers til note seks, åtte og ni i årsregnskapet. Det er i 2021 betalt inn 175,4 mill. kroner på egen gjeld, noe som er i henhold til budsjett.

Renteutgifter

Renteutgiftene er på til sammen 58,6 mill. kroner, noe som er 3,2 mill. kroner mindre enn revidert budsjett. Det var i 2021 budsjettet med 1,4 prosent rente hvor fasiten ble 1,36 prosent. Oppsigelse og nedbetaling av lån med høy rente, samt oppbygging av en gjeldsportefølje med færre lån, har gitt en besparelse på ca. 1,5 mill. kroner. Opptak av nye lån og refinansieringer av eldre lån til svært gode rentebetingelser har også bidratt positivt til dette avviket.

Når det gjelder netto finansutgifter så ble det et positivt avvik på 6 mill. kroner i forhold til regulert budsjett, og et positivt avvik på 14 mill. kroner i forhold til opprinnelig budsjett.

Stresstest

I henhold til finansreglementet er det også foretatt en enkel beregning av renterisikoen for likviditet og gjeld sett i sammenheng.

Klasse	Balanse i %	Balanse i mill. kroner	Endrings parameter	Durasjon	Beregnet tap i mill. kroner
Netto gjeld med flytende rente	64,6 %	2 572,0	-2 %		-51,4
Netto gjeld med fast rente	35,4 %	1 409,4			
Sum netto gjeld	100,0 %	3 981,4			
Bankinnskudd		1 906,0	2 %		38,1
Sum gjeld og bankinnskudd					-13,3
Andre fond	40,4 %	88,5	-2 %	1	-1,8
Obligasjoner	34,6 %	75,8	-2 %	3	-4,5
Aksjefond	25,1 %	55,1	-30 %		-16,5
Sum langsiktige midler	100,0 %	219,4			-22,8
Sum tap					-36,2

Stresstesten tar for seg et scenario, i form av at renten stiger samtidig som aksjekursene faller. Effekten av en renteøkning på to prosent vil utgjøre en merkostnad på 51,4 mill. kroner for fylkeskommunes gjeld med flytende rente. En renteøkning på to prosent vil føre til økte inntekter på bankinnskudd med 38,1 mill. kroner. Nettoeffekt av en renteøkning på to prosent vil dermed være en kostnad på 13,3 mill. kroner. Dersom scenariet inntreffer vil resultatet på de langsiktige finansielle aktivaene være et tap på 22,8 mill. kroner. Når hele porteføljen ses under ett gir scenarioet et urealisert tap på 36,2 mill. kroner.

Vi har bygget opp et bufferfond som er på 615 mill. kroner per 31. desember 2021. Risikoen er beregnet som lav da et urealisert tap kan dekkes av fondet og ikke vil påvirke driften.

8 Fylkeskommunedirektør

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
10 Fylkeskommunedirektør	2 228	2 502	2 502	274
100000 Fylkeskommunedirektør	2 228	2 502	2 502	274

Det er et mindreforbruk på i underkant av 0,3 mill. kroner. Innsparingen skyldes ubrukte midler fra beløpet avsatt til fylkeskommunedirektørens disposisjon.

9 Analyse og plan

9.1 Innledning

I samarbeid med resten av organisasjonen og eksterne partnere bidrar analyseavdelingen til at Agder har best mulig kunnskapsgrunnlag for beslutninger og planer relatert til samfunnsutviklingen. Hovedaktiviteter i avdelingen handler om bruk av geografiske informasjonssystem, statistikk- og analysearbeid og formidling og tilgjengeliggjøring av kunnskap.

I samarbeid med kommuner, stat, næringsliv og organisasjoner bidrar planavdelingen til utvikling av regionale planer. Disse er sentrale verktøy for utvikling av regionen.

Planene er resultat av brede medvirkningsprosesser, er politisk vedtatt og gir en retning for samfunnsutviklingen. Planavdelingen har også stor aktivitet knyttet til kommunale planer, reguleringsplaner, planfaglig veiledning og mulighetsstudier.

9.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
20 Analyse og plan	20 739	21 234	22 600	1 861
200001 Analyse og plan	1 665	1 638	1 661	-3
200100 Analyse	7 033	8 264	8 379	1 346
200200 Plan	12 041	11 331	12 559	518

Også i 2021 har koronasituasjonen medført utsettelse av seminarer og opplæring for kommunene. Analyse og plan har hatt mindre reiseaktivitet enn forventet, og det har vært begrenset deltagelse på seminarer.

9.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	17	17
 Midlertidige årsverk		

Det er ingen endring i antall årsverk.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	0,5%	0,4%
Langtid	0%	1,6%
Sum fravær	0,5%	2%

Sykefraværet er svært lavt. Det økte noe i 2021. Dette skyldes skade som ikke var jobbrelatert.

9.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Analyseavdelingen

Analyseavdelingen arbeider for at Agder fylkeskommune og våre samarbeidsparter skal ha et best mulig kunnskapsgrunnlag for beslutninger og planer relatert til utviklingen av Agder. Dette skjer i stor grad gjennom samhandling med ulike fagområder internt i fylkeskommunen, men også eksterne fagmiljøer i kommuner, næringsklynger, academia, forskningsinstitutt, andre fylkeskommuner og offentlige samarbeidsparter. Avdelingen er involvert i aktiviteter og prosjekter innenfor mange ulike fagområder.

Avdelingen leder utarbeidelsen av regionalt kunnskapsgrunnlag ved å følge indikatorer for den brede samfunnsutviklingen, og bistår andre fagmiljø ved etablering, innsamling, systematisering og analyse av statistikk for ulike formål på tvers av organisasjonen. Kunnskapsgrunnlaget brukes i utarbeidelsen av regionale planer, sektorplaner, prioriterte politikkområder, veikart mv. Avdelingen har ansvar for utvikling av kunnskapsportal med statistikkbank og kartinnsynsløsninger for Agder fylkeskommune.

Hovedprosesser i analyseavdelingen er knyttet til geografiske informasjonssystem (GIS), statistikk- og analysearbeid og formidling og tilgjengeliggjøring av kunnskap.

Avdelingen gjennomfører GIS-analyser om demografi, mobilitet, utdanning, bolig-areal- og transportplanlegging, arealbruk, natur og miljø, transportsystem og ulike samfunnsspørsmål. Avdelingen produserer tematiske kart for formidling og presentasjon, bidrar i utvikling av innsynsløsninger og løsninger for datafangst og deltar i relevant utredningsarbeid. Avdelingen deltar i ulike nettverk, herunder som avtalepart i Norge digitalt og Geovekst, fylkeskommunale nettverk og regionale samarbeid. Nedenfor er noen eksempler på leveranser i 2021:

- etablering av kartløsning for næringsområder i Agder er gjennomført i samarbeid med avdeling for virkemidler og entreprenørskap (tiltak 1.11 i handlingsprogram til regionplan Agder)
- utvikling av kunnskapsportal for Agder, som lanseres våren 2022
- igangsatt pilot for arealregnskap med tre kommuner og deltakelse i internt og nasjonalt samarbeid om arealregnskap
- etablert registreringsløsning for innspill til handlingsplan for fylkesveier
- oppsett av kart- og analyseløsninger for arbeidet med en industristrategi for Agder
- ledelse av Ungdata-undersøkelsen 2022

Planavdelingen

Planavdelingen ledet arbeidet med Regionplan Lister 2030 som ble vedtatt i februar. Hovedmålet med Regionplan Lister 2030 er å utvikle Lister til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår.

Arbeidet med revisjon av to regionale planer ble startet opp i 2021. Den ene er Regional plan for bolig, areal og transport i kristiansandsregionen 2023-2050 som vil erstatte Regional plan for kristiansandsregionen og utvides til å også inkludere Lindesnes kommune. Den andre er Regional plan for senterstruktur og handel i Agder. Den vil erstatte Fylkesdelplan for senterstruktur og lokalisering av handel og tjenester i Vest-Agder (2003), og Regional plan for senterstruktur og handel i Aust-Agder (2015).

I 2021 ble det bevilget 1 mill. kroner til mulighetsstudier innen stedsutvikling i kommunene. Det var stor søknad fra kommunene, og ti kommuner fikk innvilget sine søknader. Prosjektene er ikke avsluttet og midlene kommer til utbetaling i 2022.

Kompetanseløft for samfunnsplanlegging ble startet opp i 2021. Bakgrunnen for prosjektet er at mindre kommuner ønsket bedre oppfølging og veiledning fra fylkeskommunen ved revidering av kommuneplanens samfunnsdel. Kommunene

Iveland, Birkenes, Hægebostad og Bykle deltar i prosjektet. Det er gjennomført flere dialogmøter med kommunene og ett fellesmøte om anvendt statistikk og relevant kunnskapsgrunnlag.

Det er stor aktivitet i kommunene, og planavdelingen svarte ut over 500 plansaker i i 2021, noe som er 60 prosent flere saker enn i 2020. Fylkeskommunen gikk til innsigelse i åtte reguleringsplaner i 2021 mot en i 2020. Planfaglig nettverk er viktig for den faglige utviklingen i kommunene. Dessverre har vi måttet begrense aktiviteten på grunn av koronasituasjonen. I 2021 gjennomførte vi en fysisk samling: *Fra plan til gjennomføring, kurs om utbyggingsavtaler* samt digitale samlinger om *Helsekonsekvensvurderinger av kommunale og fylkeskommunale planer*.

Planforum er en arena for drøfting av plansaker som driftes av fylkeskommunens planavdeling. Til tross for koronasituasjonen har denne arenaen blitt brukt aktivt av relevante faginstanser, og kommunene har fått gode innspill i mange planprosesser.

10 Folkehelse

10.1 Innledning

Folkehelse

Folkehelse er organisert som et eget område i Agder fylkeskommune. Det jobbes internt for å integrere folkehelseperspektivet i hele fylkeskommunens arbeid og tenke «helse i alt vi gjør». Eksternt samarbeider vi med kommuner og andre aktører om Agders utvikling på folkehelse- og levekårsfeltet. Vårt overordnede mål er å løfte levekårene på Agder, i tråd med Regionplan Agder 2030 og FNs bærekraftsmål. Den offentlige tannhelsetjenesten ligger også under område for folkehelse, men styres som en egen virksomhet.

Tannhelse

Den offentlige tannhelsetjenesten har ansvar for å gi tjenester til fylkets innbyggere som etter lov har krav på disse. Dette omfatter både barn, ungdommer og voksne i alle aldre. For barn under 18 år er tjenesten gratis. Den er også gratis for voksne der lovverket utløser retten. Aldersgruppen 19-åringer og 20-åringer betaler 25 prosent av gjeldende takster, mens prioriterte grupper utvides fra 2022 til å omfatte 21-åringer og 22-åringer. Den nye gruppen skal betale 50 prosent av gjeldende takster. Tannhelsetjenesten gir også tjenester til voksne betalende som ønsker våre tjenester i stedet for å benytte privat tannhelsetjeneste.

Tannhelsetjenesten i Agder består i dag av 28 større og mindre klinikker fordelt i 23 av fylkets 25 kommuner. Klinikkenes driftes under ledelse av 18 klinikkledere. Klinikkenes ansatte er i hovedsak tannhelsesekretærer, tannpleiere og tannleger. Virksomheten har også to psykologer, en sykepleier, en renholder og ufaglærte assistenter. De fleste klinikker har drift alle hverdager, mens noen har begrensede åpningstider.

Virksomhetens drift består i tillegg til klinikkenes, også av tannlegevakt i helgene, tannpleie og -behandling i fylkets fengsler, narkosebehandling i samarbeid med sykehusene, tiltak i samarbeid med Statens barnehus samt tjenester rettet mot

personer med traumer og andre angstrelaterte problemstillinger.

Tannhelsetjenesten har en administrativ stab bestående av fem personer. Ansvarsområdet er blant annet knyttet til faglig rådgivning, økonomirådgivning, IT-faglig brukerstøtte, koordinering av forebyggende tannhelsearbeid og ulike sekretærfunksjoner.

Dagens drift og ressursfordeling er utfordrende med tanke på forutsigbarhet og å sikre godt nok og stabilt nok fagpersonell i de mindre klinikkene. Erfaringene tilsier at tannhelsepersonell i mindre klinikker med små fagmiljøer søker mot større fagmiljøer på større steder. Dette utfordrer målformuleringer i Regionplan 2030 om å sikre bærekraftige tjenester, og samtidig ta hele Agder i bruk.

Ny tannhelsestrategi 2021-2024 er politisk vedtatt. Oppfølging av vedtaket kombinert med videreføring av kulturbygging og lederutvikling blir blant virksomhetens viktigste fokusområder i 2022. Blant annet gjennom en grundig utredning av ulike sider ved dagens struktur med mål om å tydeliggjøre fordeler og ulemper, styrker og svakheter med dagens struktur.

10.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
30 Folkehelse	158 376	165 556	166 963	8 606
3100 Tannhelsetjenesten	151 771	156 745	159 650	7 879
300001 Folkehelse	1 760	1 638	1 750	-10
300100 Folkehelse	4 845	7 173	5 563	717

Tannhelsetjenesten har i 2021 fått 3 mill. kroner i tilskudd til å dekke ekstra kostnader i forbindelse med koronasituasjonen.

Virksomheten har ca. 220 ansatte, inkludert en ledergruppe på 18 klinikkledere spredt rundt på Agder. Normalt vil en del utgifter brukes på kurs- og møtevirksomhet. Gjennom året er det meste gjennomført digitalt; en form for ufrivillig sparing. Videre har vi hatt vakanser i forbindelse med sykefravær og/eller ubesatte stillinger. Også dette medfører i sum større beløp i ufrivillig sparing.

Regnskapet som utarbeides i forbindelse med voksenbehandling, viser at voksenbehandlingen gir et overskudd. Til sammen har rundt 6 300 voksne fått undersøkelse og behandling i 2021. Klinikkerne i de to største byene, Arendal og Kristiansand, har betydelig overskudd på voksenbehandling. Andelen voksne på disse tannklinikkene varierer fra 2 prosent til 20 prosent. Halvparten av klinikkene i mindre tettsteder eller mindre byer har et ubetydelig underskudd på voksenbehandling. Her varierer andelen voksne betalende pasienter fra 5 prosent til 38 prosent.

Med bakgrunn i disse momentene satt opp mot resultatet fra 2020 og virksomhetens kompleksitet, vurderer virksomhetsleder tannhelsetjenestens årsresultat 2021 som akseptabelt sett i forhold til målsettingen om resultat nærmest mulig balanse. Samlet

har tannhelsetjenesten et mindreforbruk på 7,879 mill. kroner i 2021.

10.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	174	194
 Midlertidige årsverk	22	21

Antall årsverk oppgitt i 2021 er vesentlig større enn det som ble oppgitt i årsberetning for 2020. Dette skyldes feilrapportering innenfor tannhelsetjenesten for 2020, noe vi beklager. Virksomhetsleder for tannhelsetjenesten bekrefter at antall årsverk oppgitt i denne årsberetningen stemmer overens med gjeldende budsjett.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	2,5%	2,8%
Langtid	8,5%	9,2%
Sum fravær	10,9%	12%

Sykefraværet i området er for høyt sett i forhold til hva som vurderes som tilfredsstillende eller ønskelig, og det har økt fra 2020. Noe av korttidsfraværet kan nok tilskrives pågående pandemi. Langtidsfraværet har andre årsaker. Det er foreløpig ingen entydige indikasjoner på hva som forårsaker et langtidsfravær av dette omfanget.

Sykefravær vil få økt fokus i 2022, med bl.a. egne fagdager for klinikklederne med dette som tema, og fagdager som gjennomføres i samarbeid med HR-avdelingen.

10.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Folkehelse

Også 2021 har vært mye preget av koronasituasjonen. Vårt område har bidratt med oppdatert kunnskap til egen organisasjon samt prøvd å formidle både internt og eksternt de vanskelige avveiningene vi har stått i med å finne rett balanse mellom "sykdomsbyrde" og "tiltaksbyrde". Pandemiholdningen har styrket samhandlingen på Agder, noe vi tror vil være til stor hjelp i det videre folkehelsearbeidet. Koordinert, kunnskapsbasert jobbing som vi har brukt for å håndtere viruset, vil være det mest effektive også mot våre velkjente levekårsutfordringer.

Folkehelseprogrammet i Agder 2017-2021 med sine fire hovedsatsinger hadde sitt siste år med ekstern finansiering i 2021. Programmet har bidratt til tiltaksutvikling som vil leve videre og har styrket samarbeidsklimaet kommunene imellom. Av Agders 25 kommuner har 20 deltatt i en eller to av hovedsatsingene.

Resultatene fra både Ungdata- og Fylkeshelseundersøkelsene fra Agder 2019 har blitt godt brukt i 2021. Gjennom "levetårsteamet" har vi fått gjort analyser av Ungdataundersøkelsen som viser oss hvilke "beskyttelsesfaktorer" som bidrar til god

psykisk helse hos ungdommen på Agder. Videre har samarbeid med UiA om Fylkehelseundersøkelsen bidratt til at det er publisert minst fem vitenskapelige artikler samt to kronikker i våre regionaviser som har bidratt til et større søkelys på alkohol som en stor folkehelseutfordring.

Prioritert arbeid for vårt område har vært å bidra til en helhetlig satsing på barn og unge og et særlig fokus på tidlig innsats nærmere definert som "de 1 000 viktigste dagene" i våre liv. Dette arbeidet har en langsiktig horisont og vil skje i nært samarbeid med kommunene gjennom vår nyetablerte samhandlingsstruktur #vårtagder.

Tannhelse

Også tannhelsetjenesten har i 2021 vært påvirket av pågående pandemi i varierende grad. Klinikken har nesten uten unntak hatt normal drift, og i sum hatt lite koronarelatert fravær. En del drift er imidlertid vært påvirket av pasienter som har meldt forfall relatert til korona. Smittevernstiltak på klinikken er gjennomført i tråd med gjeldende nasjonale og lokale retningslinjer. Det er ikke påvist smittespredning via tannklinikkenes drift.

Møtevirksomhet, kurs og opplæring er i stor grad gjennomført som planlagt året igjennom. Da med digitale løsninger i de fleste tilfeller. Det er gjennomført klinikkledermøter ca. hver annen uke gjennom året. I tillegg fire samlinger med lederutvikling for klinikkledere, et opplegg i samarbeid med HR-avdeling. Virksomheten arrangerte også en to-dagers fysisk storsamling for alle ansatte (ca. 170 deltagere) i desember.

Ny tannhelsestrategi

I oktober ble Tannhelsestrategi 2021-2024 vedtatt i fylkestinget. fire av fem kapitler ble vedtatt, og arbeid med de vedtatte kapitlene ble påbegynt i desember. Dette fortsetter utover i 2022, og målsettingen er å materialisere de ulike mål og delmål om til praktiske tiltak der hovedfokus er tiltak og prosedyrer som favner hele virksomheten og bidrar til å utvikle tannhelsetjenesten til en mer homogen tjeneste enn hittil.

Vedtaket åpnet også for en grundig utredning av tannhelsetjenesten. Utredningen har målsetting om å utarbeide et best mulig beslutningsgrunnlag for politisk behandling når framtidig bærekraftig klinikkstruktur skal vedtas. Et av tiltakene er utvidede vernerunder med mål om å kartlegge alle sider ved det fysiske arbeidsmiljøet ved alle 28 tannklinikker. Målsettingen er at dette arbeidet er ferdig innen september 2022. Arbeidet ble igangsatt i desember da det ble etablert en arbeidsgruppe med representanter fra flere avdelinger i fylkeskommunen.

IT-struktur

Det er gjennomført omfattende prosess for å samle alle tannklinikker i en og samme database. Prosessen inkluderte pasientjournalssystemet Opus og røntgensystemet Romexis. Arbeidet ble fullført i juni.

Ny tannklinikk

Arbeidet med ny tannklinikk i Grimstad pågår. Oppstart av drift beregnes til august 2022, rett etter gjennomført sommerferieavvikling. Tannklinikken blir den første

klinikk som fylkeskommunen eier selv. Alle andre klinikker leies i dag, enten av kommuner eller av private. Årlige utgifter for leie av klinikkene er, basert på dagens leieavtaler, ca.16,6 mill. kroner.

Forebygging

Tannhelsetjenesten skal jobbe helsefremmende og forebyggende på en måte som bidrar til å styrke folks evne til å ivareta sin egen tannhelse. Dette krever samarbeid med alle kommunene i fylket, på ulike nivåer og på ulike møteplasser og i tillegg til andre naturlige samarbeidspartnere. Det jobbes kontinuerlig med å nå frem med informasjon til alle gruppene. Folkehelsearbeid innen tannhelse har også innvirkning på folks generelle helse, og tannhelsetjenesten er en viktig bidragsyter innen generell folkehelse.

Forskning og fagutvikling

To tannpleiere tar videreutdanning i forebyggende og helsefremmende tannhelsearbeid. En tannlege begynte høst 2021 på en treårig utdanning i pedodonti, en spesialistutdanning rettet mot barnetannpleie. Det pågår også et formelt samarbeid mellom tannhelsetjenesten og forskningsenheten på Sørlandets sykehus. To tannleger deltar i et forskningsprosjekt rettet mot doktorgrad. Dette prosjektet er delvis finansiert av statlige tilskudd.

11 Innovasjon og organisasjonsutvikling

11.1 Innledning

Vår oppgave er å bygge en organisasjon som løfter landsdelen.

Innovasjon og organisasjonsutvikling skal utvikle Agder fylkeskommune i ønsket retning. Formålet er å sikre gode rammer og skape utviklingstrykk i hele organisasjonen, slik at våre medarbeidere kan bidra til å løfte Agder i tråd med ambisjonene for Regionplan Agder 2030.

Innovasjon og organisasjonsutvikling skal blant annet:

- bidra til at Agder fylkeskommune er en fremtidsrettet organisasjon som gir ansatte rom for mestring og utvikling, til det beste for regionen
- utvikle en lærings-, forbedrings- og innovasjonskultur
- sette organisasjonen i stand til å utøve styring, ledelse, kommunikasjon og god forvaltningskultur
- være en drivkraft i å skape og ta i bruk mangfold og samarbeid på tvers av tradisjonelle fagområder, arbeidsformer og samfunnsaktører
- bidra til at digitalisering gir en enklere hverdag for våre innbyggere, næringsliv og frivillig sektor gjennom bedre tjenester, mer effektiv ressursbruk og legge til rette for produktivitetsøkning
- digitalisering, prosess- og tjenesteutvikling der teknologi er en muliggjører, vil skje i tett samarbeid med IKT Agder IKS og VIGO IKS

11.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
40 Innovasjon og organisasjonsutvikling	111 433	133 271	116 620	5 187
400001 Innovasjon og organisasjonsutvikling	32 013	36 142	36 019	4 007
400100 Digitalisering	-13	0	-12	1
400200 Dokumentsenter	13 682	13 754	13 652	-30
400300 HR	38 140	52 908	36 524	-1 616
400301 Frikjøpte, tillitsvalgte mv.	8 683	9 885	10 049	1 366
400400 Jus og informasjonsforvaltning	9 427	10 003	9 834	407
400500 Kommunikasjon	9 502	10 579	10 554	1 052

Innovasjon og organisasjonsutvikling har et mindreforbruk på i overkant 5 mill. kroner i 2021. Mindreforbruket er i hovedsak knyttet til reduserte IKT-kostnader og lavere digitalt utviklingsstrykk enn planlagt, samt vakante stillinger som ennå ikke er besatt. Aktiviteten i området har vært lavere enn planlagt grunnet koronasituasjonen.

11.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	55	54
 Midlertidige årsverk	7	9

Innovasjon og organisasjonsutvikling hadde i 2021 vakante stillinger. På vei inn i 2022 er det pågående prosesser for å sikre tilstrekkelig ressurser for å levere på oppdraget vårt.

For å sikre gode leveranser er deler av langtidssykefraværet dekket med noe midlertidighet ved to av avdelingene. De øvrige midlertidige årsverkene er tillitsvalgte, traineer og prosjektstillinger som rent teknisk ligger som midlertidige stillinger knyttet til avdeling for HR.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	0,6%	1,1%
Langtid	2,3%	5%
Sum fravær	3%	6,1%

Gjennom etableringen av Agder fylkeskommune og koronasituasjonen er det rapportert om stort arbeidspress i hele organisasjonen, over en for lang tidsperiode. Koronasituasjonen preger fortsatt organisasjonen, med sannsynlighet for økt sykefravær gjennom våren.

Både korttids- og langtidsfraværet ligger høyere i 2021 enn 2020. Fraværet ligger i

sum i overkant av vår organisatoriske målsetting. Til tross for stor arbeidsbelastning over tid synes fraværet ikke å være arbeidsrelatert.

11.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Til tross for koronasituasjonen har det vært stor aktivitet og utviklingstrykk i Agder fylkeskommune og innovasjon og organisasjonsutvikling i 2021. Nedenfor er noen utvalgte utviklingsaktiviteter:

- Lokale lønnsforhandlinger: Lønnspolitikken skal bidra til å utvikle, beholde og rekruttere ansatte slik at oppgavene blir løst på en god måte. Tarifforhandlingene i 2021 var et mellomoppgjør der resultatet ble en økonomisk ramme i 2021 som ga en lønnsvekst på 2,9 prosent for fylkeskommunen. Forhandlingene ble gjennomført høsten 2021 for alle kapitler, 3, 4 og 5.
- Prosjekt Likestilt Arbeidsliv har hatt en god utvikling, med 13 nye sertifiserte virksomheter og fem virksomheter som ble resertifisert. Prosjektet har ved årsskiftet 30 virksomheter i porteføljen, der også Agder fylkeskommune nå er i gang med internt prosjekt med mål om sertifisering i 2022.
- Lederutvikling: Agder fylkeskommune har siden 2020 gjennomført lederutvikling for lederne i fylkesadministrasjonen. Formålet er å etablere vårt lederskap i henhold til organisasjonspolitikken og sammen utvikle en organisasjon med felles organisasjonskultur for å løfte landsdelen.
- Medarbeiderundersøkelsen 10-faktor: Medarbeiderundersøkelsen er et viktig virkemiddel for å forsterke organisasjonspolitikken, tillitsbasert medarbeiderskap og mestringsorientert ledelse. Høsten 2021 har vi forberedt og startet pulje en av tre i medarbeiderundersøkelsen 10-faktor. Pulje to og tre går våren 2022, og oppfølging av undersøkelsen vil foregå i løpet av 2022 for alle puljene.
- eArkiv: Oppryddingen etter Aust-Agder fylkeskommune og Vest-Agder fylkeskommune er ferdigstilt. eArkivet tilgjengeliggjør dokumentasjon fra de tidligere organisasjonene og ble tilgjengelig i 2021.
- Visma InSchool (VIS): Innføringen av VIS, nytt skoleadministrativt system, har vært et av de større organisasjonsutviklingsprosjektene til Agder fylkeskommune i 2021, og et sentralt bidrag i utviklingen av "Agderskolen". Forberedelsene, innføringen og endringsledelsen er godt gjennomført. For å sikre god effekt av investeringen vil fokus fremover være på organisasjonsutvikling, ytterligere standardisering, enhetlig bruk og gevinstrealisering.
- Klart språk: Utrulling av ny språklov, inkludert Agder fylkeskommunes veileder og kursing av organisasjonen.
- Koronakommunikasjon: Også i 2021 har pandemien medført et stort kommunikasjonsbehov for organisasjonen og omgivelsene, med beredskap 24/7.
- Fremtidens arbeidsliv og arbeidsmiljø: Vår nye arbeidshverdag etter pandemien har vært et sentralt tema i 2021. Innføringen vil fortsette i 2022 og inngå som en del av "reisen til nytt fylkeshus".
- IKT-samarbeid: Mange deltar i de store endringene innenfor IKT-samarbeid regionalt og nasjonalt. I 2021 har vi utvidet selskapsavtalen til VIGO IKS til også å inkludere samferdsel og flere fellestjenester. KS omorganiserer sine

digitale fellestjenester med en selskapsetablering. Regionalt er flere nye kommuner tatt inn i IKT Agder og det pågår en prosess med ny eierstrategi. I tillegg er Digi Agder etablert som en del av #Vårt Agder og samstyringsstrukturen i KS.

- Utvalgte organisasjonsutviklingsprosjekter 2021/2022: Nytt biblioteksystem, ny telefoniløsning, pilotprosjekt ombruk og e-handel, nye Søgne vgs, bærekraftig klinikkstruktur, nytt fylkeshus, fagskolen i Agder, museumsstrukturen, AKT som mobilitetsselskap og samarbeidsmodell IKT-tjenesten på de videregående skolene.

12 Næring, kultur og kulturminnevern

12.1 Innledning

Næring, kultur og kulturminnevern

Næring, kultur og kulturminnevern skal være en pådriver for å bidra til et rikt kulturliv, økt verdiskapning og for at regionens betydelige kulturarv tas vare på og formidles på en fremtidsrettet måte. Agder skal utmerke seg som en region som tar i bruk sine fortrinn til beste for innbyggere og næringsliv slik at alle har mulighet til å delta i samfunnslivet.

Regionplan 2030 er det overordnede styringsverktøyet når strategien for ansvarsområdene skal utvikles. I 2021 er det utarbeidet en frivillighetsmelding. Den skal følges opp med konkrete tiltak i 2022 og det sammenfaller med at 2022 er utpekt som frivillighetens år. Det skal også utarbeides en kulturarvstrategi for Agder med oppstart i 2022.

Vi spiller en viktig rolle i å forme fremtidens museumspolitik. Vi har derfor tatt initiativ til å gjennomgå dagens struktur og bidra til en inkluderende prosess som skal foreslå en fremtidig struktur for museum og arkiv på Agder. Stortingsmelding 23 (2020-2021) Museene i samfunnet følges på denne måten aktivt opp.

Erfaringen så langt etter regionreformen viser at Agder fylkeskommune er en sentral aktør i arbeidet for næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser. Ikke minst har koronasituasjonen vist betydningen av samarbeid med næringsliv, universitet, kommuner og organisasjoner. Det pågår flere større industrisatsinger på Agder knyttet til det grønne skiftet, der fylkeskommunen er koblet på i ulike sammenhenger. Arbeidet med en regional virkemiddelgjennomgang og kartleggingsarbeidet som er utført i regional kompetansestrategi, viser at regionen har behov for arbeidskraft. Tilgang på arbeidskraft med riktig kompetanse, digitalisering og ny teknologi, forsterket søkelys på klima og miljø og samhandling mellom byer, tettsteder og distrikter er viktige tema for verdiskapning og næringsutvikling. I 2022 skal anbefalingene i gjennomgangene følges opp.

Kultur, idrett og frivillighet

Det er viktig for utviklingen av Agder å sikre at det regionale kulturlivet er preget av mangfold og skaperkraft. Avdelingen bidrar til å utvikle et sterkt kunst- og kulturliv i hele fylket, både innenfor det profesjonelle kulturliv og frivillig sektor. Fylkeskommunen bidrar til dette blant annet ved å tilby tilskuddsordninger og stipend,

utvikle gode visnings- og arbeidsarenaer og sikre utvikling av kompetansesentrene på kulturfeltet. Agder fylkeskommune bidrar til å utvikle en sterk institusjonell infrastruktur. Det er viktig å ha frie søkbare midler innenfor alle kunstsjangre.

Fylkesbibliotek

Bibliotekene er en del av den demokratiske og kulturelle grunnmuren og spiller en viktig rolle som inkluderende møteplass, bidrar til attraktive lokalsamfunn og bærekraftig infrastruktur. Fylkesbiblioteket bidrar til å sikre lik tilgang til digitale innholdstjenester, gjennom avtaler, prosjekter og målrettet utviklingsarbeid.

Kulturminnevern og kulturturisme

Avdelingen skal jobbe for økt interesse, bevaring og aktiv bruk av regionens kulturmiljø. Agders kulturarv er viktig for identitet og egenforståelse. Samarbeid med offentlige og private aktører skal sikre tilgjengelighet og kunnskap om regionens kulturmiljø, slik at de blir til glede, undring og opplevelse for alle. Avdelingen prioriterer arbeidet med en god klima- og miljøforvaltning av regionens kulturmiljø. Gjennom god veiledning av kommuner, håndverkere og private er gevinsten og opplevelsesverdien å bevare, restaurere og transformere eksisterende bygninger fremfor å rive og bygge nytt synliggjort.

Virkemidler og entreprenørskap

Avdelingen har ansvar for mobilisering og koordinering av det samlede næringspolitiske virkemiddelapparatet og for å legge til rette for økt bærekraftig verdiskaping gjennom et attraktivt, innovativt og bærekraftig næringsliv. Avdelingens hovedmål:

“Bidra til økt bærekraftig næringsutvikling gjennom mobilisering, koordinering og forvaltning av regionalpolitiske virkemidler og legge til rette for økt innovasjonsskapasitet i eksisterende og nye næringer. Avdelingen skal ivareta prosesser som skal styrke fylkeskommunen som næringspolitisk aktør.”

Avdelingen forvalter ulike avtaler og næringsrettede virkemidler. Satsinger og aktiviteter skal bidra til økt entreprenørskapskunnskap, flere vekstkraftige nyetableringer og økt bærekraftig verdiskaping i eksisterende næringer. Avdelingen skal ivareta oppdragsgiveransvaret ovenfor Innovasjon Norge og Siva og forvalte budsjetttrammen for programkategori 13.50 Regional- og distriktspolitikk på oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet. I tillegg har avdelingen ansvar for oppfølging av tilskudd til landbruks- og matpolitiske formål.

12.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
50 Næring, kultur og kulturminnevern	240 338	232 656	248 752	8 414
500001 Næring, kultur og kulturminnevern	1 726	1 712	1 734	8
500100 Kultur, idrett og frivillighet	82 386	81 960	85 875	3 489
500101 Fylkesbibliotek	7 380	8 020	8 101	721
500200 Kulturminnevern og kulturturisme	89 452	92 085	91 491	2 039

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
500201 Seksjon for arkeologi	0	0	0	0
500300 Virkemidler og entreprenørskap	59 394	48 878	61 550	2 156

Næring, kultur og kulturminnevern

Mindreforbruket på avdeling for kultur, idrett og frivillighet og avdeling for kulturminner og kulturturisme skyldes i hovedsak avlysninger pga. koronasituasjonen. og prosjekter som ikke har latt seg gjennomføre. Mer enn 700 forestillinger i Den kulturelle skolesekken er avlyst og selv om utøverne har fått honorar, er det store innsparinger i reise, diett og overnatting, transport osv.

Innenfor virkemidler og entreprenørskap er de ulike ordningene innenfor de syv hovedområdene i hovedsak brukt i henhold til retningslinjer, men det har vært foretatt noen omdisponeringer i henhold til politiske vedtak. Internasjonal satsing er av naturlige grunner ikke gjennomført.

12.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	51	55
 Midlertidige årsverk	5	5

Næring, kultur og kulturminnevern

Avdelingene har i 2021 i hovedsak fått oppbemannet i henhold til plan.

Kulturminnevern og kulturturisme

Avdelingen har hatt noen vakante stillinger som gjennomforåret ble besatt. Midlertidige stillinger knytter seg til prosjektet "Arkeologi på nye veier".

Virkemidler og entreprenørskap

Avdeling for virkemidler og entreprenørskap har i 2021 fått på plass to årsverk som i 2020 var ubesatt, men i opprinnelig bemanningsplan for avdelingen.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	0,9%	0,7%
Langtid	2,9%	4,5%
Sum fravær	3,9%	5,2%

Næring, kultur og kulturminnevern

Det er en liten økning i sykefravær sammenlignet med 2020. Avdelingene rapporterer likevel ikke bekymringsfullt høyt sykefravær, men viser til at mange ansatte har vært på hjemmekontor deler av året slik at tallene kanskje ikke er helt reelle.

Kulturminnevern og kulturturisme

Korttidsfraværet har vært omtrent som for 2020. Med utstrakt bruk av hjemmekontor og mulighet for å styre hverdagen selv ved sykefravær, er det mulig at dette tallet ikke er reelt.

Langtidsfraværet er gått opp noe i 2021.

Virkemidler og entreprenørskap

Avdelingen har i 2021 hatt noe økt langtidsfravær grunnet sykdom i en periode av året. Disse er nå tilbake i avdelingen som normalt. I en liten avdeling har slike hendelser stor påvirkning på statistikken. Avdelingen har i perioden hatt tilfredsstillende korttidsfravær.

12.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Næring, kultur og kulturminnevern

Selv om 2021 har vært preget av koronasituasjonen og hjemmekontor rapporterer avdelingene likevel om høy aktivitet. Mye aktivitet er tilpasset med formidlingsopplegg som er mulige å gjennomføre for kulturlivet, idretten og frivillighet. Det har vært gjennomført nybrottsarbeid innen digitale formidlingsformer. Både enkeltkunstnere og organisasjonene på kulturfeltet melder tilbake at stipend og priser har stor betydning. Mange festivaler og andre publikumsarrangementer har vært avlyst. Arbeidet med å styrke frivillig arbeid på Agder er blant annet gjort gjennom ansettelse av ny frivillighetsrådgiver som vil slutføre arbeid med ny frivillighetsmelding og sette i gang aktiviteter i tråd med innspill som er kommet inn.

Agder fylkeskommune jobber aktivt med å ta i bruk kulturmiljø og kulturarven som en ressurs i en bærekraftig og helhetlig samfunnsutvikling. Det er tre overordnede mål for kulturmiljø i den nye nasjonale kulturmiljømeldingen:

- Alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljø.
- Kulturmiljø skal bidra til bærekraftig utvikling gjennom helhetlig samfunnsplanlegging.
- Et mangfold av kulturmiljø skal tas vare på som grunnlag for kunnskap, opplevelse og bruk.

Ambisjoner, målsettinger og tiltak i regionplanen er sammenfallende med, og viktige bidrag til å nå de nasjonale målene.

Bygningsvernsenteret i Risør åpnet i august. Med dette er fylkeskommunen godt på vei til å nå målet om å *etablere og videreutvikle bygningsvernsentre*.

Bærekraftig reiseliv er et sentralt element i kulturruteprosjektet, og i 2021 ble det gitt tilskudd til kulturhistoriske båtruter for å utvikle et grunnlag for bærekraftige økonomiske driftsmodeller knyttet til publikumstrafikk og kulturturisme. I november ble StoryMap om Agders uthavner lansert.

Fylkeskommunen har et samordningsansvar for arbeidet med næringsutvikling, hvor hovedoppgaven er å være pådriver og tilrettelegger for næringsutvikling i hele fylket, med utgangspunkt i nasjonale og regionale føringer. Tilrettelegging for nyetableringer og videreutvikling av eksisterende næringsliv, er viktige satsningsområder for å bidra

til bærekraftig utvikling og økt regional konkurransekraft. Avdeling for virkemidler og entreprenørskap har ansvar for fylkeskommunens samlede næringspolitiske virkemiddelapparat.

Koronasituasjonen har også i 2021 påvirket næringslivet i regionen. Året har vært preget av behov for ekstraordinære tiltak for å kompensere for den akutte situasjonen næringslivet i regionen befant seg i. Avdeling for virkemidler og entreprenørskap har hatt særlig ansvar for følgende tiltak:

- *Ekstraordinære midler til bedriftsintern opplæring (BIO):* Virksomheter i Agder kunne i 2021 søke om midler som tilskudd til opplæring av egne ansatte i en krevende periode, for å unngå oppsigelser, og ruste virksomhetene for fremtiden. Avdeling for virkemidler og entreprenørskap gjennomførte totalt tre utlysninger, og tildelte 19,7 mill. kroner til totalt 75 virksomheter i regionen.
- *Ekstra tilskudd til SIVA:* Agder fylkeskommune fikk i 2021 i oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet å overføre midler til en styrking av SIVAs næringshage- og inkubasjonsprogram. Styrkingen av SIVAs program knyttet seg primært til økt etterspørsel av rådgivning og andre tjenester for gründere i regionen som følge av koronasituasjonen. Forslag til fordeling av midlene ble fremlagt Hovedutvalg for næring, klima og miljø og uavkortet videreført til SIVA.

Regional virkemiddelgjennomgang

I 2021 har avdelingen arbeidet videre med gjennomgangen av det regionale virkemiddelapparatet. Målet med den regionale virkemiddelgjennomgangen er å få et kunnskapsgrunnlag for bedre å kunne vurdere ressurser (i form av finansiering, råd og nettverk) som kanaliseres gjennom det regionale næringsrettede virkemiddelapparatet.

Høsten 2021 gjennomførte avdelingen sammen med politisk ledelse, workshoper rundt i hele Agder for å få frem brukernes behov til det regionale virkemiddelapparatet. Workshopene og konsekvensanalysen ble fremlagt fylkestinget i desember 2021, der det ble vedtatt å arbeide videre med et felles etablerersenter og en felles digital portal for de regionale virkemidlene. Avdeling for virkemidler og entreprenørskap jobber videre med disse punktene i 2022.

Måloppnåelse

Næringspolitiske satsinger og tiltak skal bidra til flere vekstkraftige bedriftsetableringer, sysselsettingsvekst og en mer variert næringsstruktur i landsdelen. Tall fra SSB viser en svak økning i antall nyetableringer per 1000 innbyggere i perioden 2018 til 2020. Sysselsettingsadelen i aldersgruppen 20-66 år viser en nedgang i samme periode. Andelen lønnstakere innen teknisk og forretningsmessig tjenesteyting viser en svak oppgang siden 2018. Økt fokus på disse effektindikatorerne bidrar til en mer strategisk forvaltning av fylkeskommunens næringspolitiske virkemidler og tydeliggjøre målene i Regionplan Agder 2030.

12.5 Status for verbalforslag budsjett 2021

Her rapporteres status for verbalvedtak fra vedtatt budsjett 2021 (fylkestingssak 93/2020) som følges opp av direktørområdet. En oversikt over status for alle politiske

vedtak finnes på Agder fylkeskommunes nettsider: <https://agderfk.no/politikk/status-for-politiske-vedtak/>.

Vedtakstekst	Status
Barn og unge er vår viktigste, men også vår mest sårbare ressurs. Svært mange av dem bruker mye tid i foreninger og lag for barn og unge, der frivillige legger ned et betydelig engasjement for at barna skal få gode oppvekstsvilkår og muligheter til varierte og verdifulle aktivitetstilbud. Fylkestinget ber om at hovedutvalg for kultur, frivillighet og folkehelse sammen med administrasjonen ser på hvilke behov en ser lag og foreninger har i arbeidet med opplæring av sine ledere. Formålet er å sikre trygge lag og foreninger i Agder.	Behandles i frivillighetsmeldingen - følges opp når ny rådgiver slutfører arbeidet med meldingen.
Fylkestinget ønsker at støtten til Kilden kulturhusdrift og Arendal kulturhus skal harmoniseres, og ber administrasjonen legge fram forslag til avtale om driftsstøtte til Arendal kulturhus og muligheter for å reforhandle avtalen med Kristiansand kommune. Hovedutvalget får i oppgave å utforme en forutsigbar innretning på støtten til alle fylkets kulturhus.	Midlertidig sak fremmet i 2021, følges opp av gjennomgang av støtte til kulturhus våren 2022.
Vi vil ta et krafttak for å skape nye arbeidsplasser med en offensiv satsing på næringsutvikling, og sikre bedre rammebetingelser for at næringslivsaktører skal lykkes. Posisjonen ønsker derfor å signalisere en vilje til et økonomisk løft for å bidra i denne sammenheng. Etter en gjennomgang av virkemiddelapparatet ønsker vi at fylkestinget får en sak til behandling hvor vi kan få mulighet til å prioritere økonomiske virkemidler for å utvikle næringslivet på Agder. Fylkestinget ber om sak hvor det utredes å opprette et regionalt såkornfond sammen med private investeringsmiljøer.	Sak om virkemiddelgjennomgang samt oppfølging av Agder Næringssselskap AS er fremlagt for hovedutvalget. Det ansettes ny daglig leder for selskapet som følger opp videre.
2 mill. kroner av midlene avsatt for mobilisering og kompetansetiltak for gründere prioriteres til sosiale entreprenører, deriblant 750 000 kroner til Hopeful Kristiansand.	Gjennomført ved etablering av retningslinjer, samt utlysning.
Fylkestinget er positive til Senter for Innovasjon i Mandal får innvilget et tilskudd til etablering, og ber om at en eventuell søknad behandles i hovedutvalg for næring, klima og miljø.	Søknad behandlet og innvilget.
Fylkestinget ber fylkesrådmannen innhente og synliggjøre hvorfor Agder er blant de fylkene med lavest arbeidsdeltagelse i landet. Rådmannen bes vurdere hvilke tiltak fra andre steder som har vist seg å fungere for å inkludere flere i arbeidslivet. Sak og fremdriftsplan fremlegges hovedutvalget.	Fulgt opp i sak 54/21 i hovedutvalg for kultur, folkehelse og frivillighet.

13 Regionplan 2030

13.1 Innledning

Regionplan 2030 har ansvar for å koordinere flere av fylkeskommunens oppgaver og satsinger knyttet til gjennomføring av Regionplan Agder 2030. Området består av to avdelinger:

- avdeling for bærekraftig utvikling
- avdeling for samskaping og internasjonalisering

Miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft og følgende tre gjennomgående perspektiver i regionplanen er utgangspunkt for arbeidet:

- klima og miljø
- levekår, likestilling, inkludering og mangfold
- næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser

Vi skal se disse perspektivene i sammenheng og tilrettelegge for internt og eksternt samarbeid - både regionalt, nasjonalt og internasjonalt - for å forsterke måloppnåelsen i Regionplan Agder 2030.

13.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
60 Regionplan 2030	45 417	50 839	51 546	6 128
600001 Regionplan 2030	1 715	1 690	1 713	-2
600100 Bærekraftig utvikling	18 168	31 199	20 709	2 540
600200 Samskaping og internasjonalisering	25 302	17 950	29 124	3 822
600201 Agder Europakontor Brussel	232	0	0	-232

På grunn av koronasituasjonen er tidsrammen for enkelte tilsagn og prosjekter forlenget. Ellers er tilskuddsordningene disponert og vil bli utbetalt fortløpende etter hvert som de ferdigstilles. Flere av tilskuddsmidlene (f.eks. til friluftsliv) er bundet opp i tilsagn til tiltak som skal gjennomføres i løpet av to år fra tilsagnet gis. Midler som ikke tidsnok brukes av mottaker og trekkes tilbake, skal fordeles på nytt gjennom tilskuddsordningen, jf. vedtatte retningslinjer.

Fylkeskommunens internasjonale aktiviteter ble særlig endret i 2020 og dette fortsatte inn i 2021. I sum er områdets produksjon og resultater som forventet sett i lys av utfordringene pandemien har ført med seg.

13.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	28	29
 Midlertidige årsverk	1	4

For å styrke arbeidet med marin forvaltning og verdiskaping, ble det opprettet en ekstra stilling på akvakultur og vannforvaltning i desember 2021. Dette er i tråd med fylkestingets vedtak 15.6.2021 av handlingsprogrammet til Regionplan Agder 2030: *Nytt punkt 1.1.3 Styrke og dedikere fylkeskommunale ressurser for å bistå mindre aktører innenfor den marine næringen i forbindelse med konsesjonssøknader.*

1.11.2021 fikk avdeling for samskaping og internasjonalisering tre nye medarbeidere

i forbindelse med virksomhetsoverdragelsen av Sørlandets Europakontor AS.

De fire midlertidige årsverkene er knyttet til en trainee fra Trainee sør, en treårig prosjektstilling (Kompetansepilot Agder) og to vikariater for å dekke opp for faste ansatte som jobber med prosjekter i en tidsavgrenset periode (Kompetansepilot Agder og Dagsturhytta Agder).

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	0,7%	1,1%
Langtid	3,6%	8,7%
Sum fravær	4,3%	9,8%

Området har i 2021 hatt noen langtidssykemeldte. Med ett unntak er alle ved årets slutt tilbake i 100 prosent jobb.

13.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Handlingsprogram til Regionplan Agder 2030

Vi arbeidet gjennom hele 2020 og halve 2021 med å etablere det første handlingsprogrammet til Regionplan Agder 2030. Handlingsprogrammet ble vedtatt i fylkestinget 15.6.2021. Formålet med handlingsprogrammet er å få frem de tiltakene som vil styrke det regionale samarbeidet, bygd opp rundt de tre gjennomgående perspektivene i Regionplan Agder 2030.

#vårtagder

#vårtagder er Agders struktur for regional samhandling. Strukturen skal styrke Agders gjennomføringskraft og posisjon nasjonalt. Målet er at vi i Agder skal få til store felles satsinger for å utvikle regionen - bedre levekår og reduserte klimagassutslipp. Det gjør vi best gjennom samarbeid på tvers av forvaltningsnivåer, fagområder og sektorer.

Regionplan Agder 2030, kommuneplanene til de 25 kommunene på Agder og andre nasjonale og regionale føringer gir retning for arbeidet i #vårtagder. FNs bærekraftsmål er overgripende for den regionale samhandlingen.

I samhandlingsstrukturen er det etablert tre fora for samfunnsutvikling. Dette er åpne møteplasser hvor deltakere fra kommuner, næringsliv, politikk, akademia og frivillighet møtes for dialog, mobilisering og handling. Hvert forum har et eget sekretariat som understøtter og koordinerer arbeidet, samt et strategisk råd. 23.11.2021 ble det gjennomført et første møte for de tre samfunnsforaene, med til sammen 250 deltakere fra hele Agder. Fylkeskommunen stiller med ressurser til sekretariatet og koordinerer arbeidet i samhandlingsstrukturen, i samarbeid med KS Agder.

Medvirkning

Det ble i 2021 arbeidet med å videreutvikle arbeidet med medvirkning gjennom fylkeskommunale råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom (forskrift om medvirkningsordninger), samt LIM-rådet som skal ivareta kunnskap og perspektiver fra grupper i befolkningen som har erfaringer knyttet til

diskrimineringsgrunnlagene i LIM-planen (likestilling, inkludering og mangfold). Rådenes taletid i fylkestinget ble i 2021 utvidet fra 20 minutter til inntil en time. Rådsmøtene er samordnet, slik at man alltid har en felles del før man samles i det enkelte råd.

Klima og miljø

Innenfor hovedsatsingsområde klima og miljø har vi bidratt til fylkeskommunens andre klimabudsjett. I fylkestinget 15. juni ble klima- og miljømål for Agder fylkeskommune som organisasjon vedtatt. Det har vært jobbet med grønn omstilling i samarbeidsnettverket Klimapartnere og med prosjekter som bidrar til å realisere visjonen om et helelektrisk Agder. Langemyrområdet er pekt på spesielt som et fremtidig klimapositivt energiknutepunkt, med flere spennende prosjekter på gang. Akvakultur og marin verdiskaping har vært et prioritert satsingsområde og det er etablert en tilskuddsordning for å bidra til mer kunnskapsbasert næringsutvikling innenfor marin sektor. Blått forum er videreført, og det er etablert et fylkeskommunalt samarbeid for å bedre dialogen om veien frem mot konsesjoner mellom søkere og forvaltningen. Det er også etablert en prøveordning for innsamling av eierløst marint avfall ved seks fiskemottak i Agder.

I 2021 er det jobbet med rullering av regional plan for vannforvaltning. Planen er sentral for arbeidet med å bedre vannkvalitet og miljø i Agder og berører store deler av fylkeskommunens virksomhet. Krypsiv, som er et av de store satsingsområdene i planen, er organisert i et prosjekt for å øke kunnskapen om hvordan en kan forebygge og håndtere problemveksten i Agder. Planen ble sendt på høring, og deretter godkjent politisk i desember.

Fylkeskommunen har et helhetlig ansvar for friluftsliv, som inkluderer oppfølging av de statlige sikrede områder og tilskudd til skjærgårdstjenesten. Regionplan 2030 har på friluftsområdet forvaltet tre statlige og en fylkeskommunal tilskuddsordning til både aktiviteter og tilrettelegging for friluftsliv i regionen. Vi har også prosjektledelsen i flere store prosjekter som friluftslivets ferdselsårer og «Dagsturhytta Agder» hvor alle fylkets 25 kommuner har sagt ja til å samarbeide med fylkeskommunen og Sparebankstiftelsen SR-bank om oppføring av 25 dagsturhytter. Hyttene planlegges oppført i løpet av 2022, 2023 og 2024 og skal være lavterskel turmål for befolkningen i Agder.

Fylkeskommunen støtter fylkets tre interkommunale friluftsråd og paraplyorganisasjonen Forum for Natur og Friluftsliv Agder økonomisk. I tillegg har fylkeskommunen samarbeidsavtaler med tilhørende handlingsprogram med fylkets tre turistforeninger. Både friluftsrådene og turistforeningene arbeider for å øke befolkningens deltagelse i friluftslivsaktiviteter, og med særlig vektlegging av de som i utgangspunktet har en høy terskel for deltagelse.

Fylkeskommunen har et overordnet ansvar for forvaltningen av høstbart vilt og innlandsfisk. Fylkeskommunen forvalter en statlig tilskuddsordning for vilt, og i 2021 ble et større regionalt elgbeitetakseringsprosjekt gjennomført i samarbeid med alle kommunene. Fylkeskommunen er videre ansvarlig for å forvalte villreinens leveområder, og samarbeider med andre fylkeskommuner om oppfølging av Heiplanen. Årets heiplansamling ble arrangert i Bykle med Agder fylkeskommune som vertskap. Det var stor deltagelse og god dialog om utfordringer knyttet til

villrein fjellet og bygdene.

Levekår, likestilling, inkludering og mangfold

Arbeidet med å bedre levekårene på Agder er organisert som et tverrgående team i fylkeskommunen. Det er blant annet igangsatt et prosjekt for å forsterke kvaliteten i videregående opplæring for minoriteter, samarbeid om en forsterket elevtjeneste for bedre levekår med Venneslabrua som pilot, samt et utredningsarbeid for å gjøre det mulig å utarbeide skreddersydde tiltak som treffer den enkelte kommunes levekårsutfordringer basert på Ungdata-undersøkelsen. Videre har det tverrgående teamet vært sentrale i etableringen av forum for levekår, likestilling, inkludering og mangfold i #vårtagder (regional samhandlingsstruktur).

Ansvar for integreringsområdet ble 1.1.2020 styrket ved å overføre oppgaver og ansvar på områder der fylkeskommunen fra før har en rolle (særlig innen kompetansepoltikken), der lokalkunnskap og nærhet til kommunene skal sikre bedre oppgaveløsning, og der det kreves en stor grad av koordinering og samordning på tvers av sektorer for å lykkes. En har i 2021 jobbet videre med å styrke oppgaveløsningen på tvers i organisasjonen.

Næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser

Fylkeskommunen samarbeider med næringsliv, sykehuset og universitetet om e-helsesatsinger i regionen. Vi er observatør i regional koordineringsgruppe for e-helse, prosjektet Ehelse Agder 2030 og fagrådet for e-helse på UiA. Fylkeskommunen er med i etableringen av et kompetansenettverk rundt i4Helse, sammen med NAV, kommuner, UiA og sykehuset. Velferdsteknologiske løsninger er avgjørende for en bærekraftig utvikling av helse- og omsorgssektoren fremover, og fylkeskommunen bidrar med å koble og legge til rette for gode samarbeid innenfor dette området.

Fylkeskommunen forvalter videre to forskningsrådssatsinger som skal bidra til forskningsbasert innovasjon og næringsutvikling i regionen. Forskningsmobilisering Agder skal stimulere små og mellomstore bedrifter med liten forskningserfaring til å bruke mer forskning i sine utviklingsprosesser. Regionale forskningsfond Agder er en tilskuddsordning som styrker regionens forsknings- og innovasjonsevne ved å mobilisere og gi tilskudd til forskning og innovasjon.

I arbeidet med kompetanse har vi i 2021 prioritert oppstart av prosjektet Kompetansepilot Agder. Dette er en treårig satsing på mobilisering til kompetanseutvikling i distriktet. Målgruppen er privat næringsliv. Kompetanseforum Agder ble opprettet for å tette kompetansegapet, koble aktører og tilrettelegge for innovasjon og samskaping, samt synliggjøre og styrke eksisterende tiltak og satsinger i regionen og foreslå nye. Arbeidet er fra 2021 videreført i den regionale samhandlingsstrukturen, i forum for næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser.

I 2021 er Studentstrategi Agder utarbeidet for at 1) studenter i Agder skal få en best mulig studietid og 2) flere nyutdannede velger å jobbe/bo/bosette seg i Agder etter endt utdanning. Strategien vedtas i 2022.

Regionalt program for bærekraftig distriktsutvikling har vært under utvikling våren 2021. 1,6 mill. kroner er tildelt kommuner som ønsker å legge til rette for steds- og

næringsutvikling gjennom å utforske og ta i bruk nye samarbeidsmodeller for innovasjon i kommunene. Utlysningen er koblet til det nasjonale Gnist-programmet, og følgende kommuner fikk tilsagn på 200 000 kroner: Bygland, Åseral, Gjerstad, Hægebostad, Kvinesdal, Vegårshei og Iveland.

Fylkeskommunens øvrige satsinger på næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser er beskrevet under området til næring, kultur og kulturminnevern.

Internasjonalisering

Det internasjonale arbeidet er et verktøy for å styrke måloppnåelsen i regionplanen. Dette arbeidet har vært sterkt preget av koronasituasjonen og svært mange møteplasser har blitt begrenset i antall og omfang helt siden mars 2020. En har likevel fått etablert og utviklet en del prosjekter, herunder nevnes:

Agder fylkeskommune deltar i ungdomsprosjektet NEUEYT om demokrati og deltagelse. Prosjektet er finansiert gjennom Erasmus+ programmet, og har partnere fra Italia, Frankrike, Kypros, Hellas og Nord-Makedonia, og tar utgangspunkt i et sett med felles utfordringer når det gjelder ungdoms demokratiske medvirkning i samfunnet. Prosjektet vil også gi muligheter for ungdom i Agder til å møte og utveksle erfaringer og idéer med europeiske ungdom om ungdommers mulighet til å påvirke samfunnet de lever i.

Agder fylkeskommune er partner i et treårig EØS-prosjekt for å fremme entreprenørskap i skolene i Latgale-regionen i Latvia og motvirke fraflytting. Prosjektet fokuserer på utveksling av god praksis mellom Latgale og Agder om entreprenørskap i skolen, og Ungt entreprenørskap bidrar inn i prosjektet. EØS-midler finansierer prosjektet.

Gjennom Erasmus+ har Agder fylkeskommune utviklet skolenettverk som setter regionen i stand til å videreutvikle og i større grad ta i bruk mobilitetsvirkemidlene innenfor programmet. Agder fylkeskommunes satsing på internasjonalisering har gitt resultater. Fylkeskommunen er akkreditert for skole og fag- og yrkesopplæring i Erasmus+, og er dermed sikret stabil finansiering i hele perioden 2021–2027.

Agder har fått midler fra forskningsrådet til et regionalt EU-nettverk for mobilisering til økt deltakelse i EUs forsknings- og innovasjonsprogram Horisont Europa i perioden 2021-2024. Det regionale EU-nettverket Horizon South Norway består av aktører innen forskning, næringsliv og offentlig sektor som vil samarbeide om å øke Agders deltagelse i programmet.

Fylkeskommunen er representert i Europapolitisk forum for regionale og lokale myndigheter. Politikere og administrasjon deltar i programstyrene for Interreg Øresund-Kattegat-Skagerrak og Interreg Europa. Fylkeskommunen er medlem av den europeiske interesseorganisasjonen Conference of Peripheral Maritime Regions of Europe (CPMR) og den geografiske kommisjonen for Nordsjøen – North Sea Commission (NSC). Fylkeskommunen er videre medlem i nettverksorganisasjonen European Regions Research and Innovation Network (ERRIN) med administrativ deltagelse i styre og arbeidsgrupper.

I 2021 ble vedtaket om å avvikle Sørlandets Europakontor fulgt opp. De ansatte ble overført til fylkeskommunen 1.11.2021, og selskapet ble meldt oppløst til

14 Økonomi og styring

14.1 Innledning

Økonomi og styring har ansvaret for å sikre kontinuerlig oppmerksomhet på helhetlig styring og god og effektiv drift. Området har fokus på god regnskapsforvaltning og lønnstjenester, strategisk innkjøpsarbeid og funksjonell tilrettelegging av det politiske arbeidet. Økonomi og styring har også et overordnet ansvar og myndighet innenfor økonomisk planlegging, oppfølging og rapportering. Dette ansvaret omfatter også å sikre god økonomisk styring og solidarisk og målrettet økonomioppfølging, i tett samarbeid med fylkeskommunedirektørens lederteam og øvrige ledere i organisasjonen.

Området består av følgende avdelinger:

Budsjett og økonomioppfølging

Avdelingen har ansvar for gode prosesser innenfor økonomisk planlegging og prioriteringer i samspill med hele organisasjonen. Målet for avdelingen er å sikre økonomiske styringsdata av god kvalitet gjennom effektiv bruk av fagsystemene våre, evaluering og kontinuerlig forbedring av økonomiprosessene.

Avdelingen yter tjenester til alle fylkeskommunens områder i form av veiledning, opplæring og rådgivning. Vi bidrar også med økonomifaglig kompetanse i prosjekter, utredningsarbeid og lignende. Avdelingens hovedtjenester er økonomisk rådgivning, økonomiplan og årsbudsjett, tertialrapportering og årsberetning.

Innkjøp og anskaffelser

Avdeling for innkjøp er ansvarlig for at kontrakter og avtaler inngås og følges i tråd med lov om offentlig anskaffelse og tilhørende forskrift. Hovedvirkemiddelet er konkurranse.

Avdelingen har som mål å sikre effektiv ressursutnyttelse, likebehandling, forholdsmessighet, etterprøvbarhet og forutberegnelighet. Avdelingen har også ansvar for OFA - Offentlig fellesinnkjøp på Agder.

Lønn og regnskap

Avdeling for lønn og regnskap har ansvar for funksjonene regnskap og lønn for hele fylkeskommunen, inn- og utbetalinger og regnskapsrapportering. Avdelingen har ansvar for god opplæring og oppfølging av lønns- og regnskapspersonale ved andre enheter, for eksempel skolene. Avdelingen har også en sentral rolle i å bidra til økt bruk av digitalisering i arbeidsprosessene i våre IKT-løsninger på regnskap- og lønnsområdet.

Hovedtjenestene er fakturamottak, merverdiavgift, Xledger – systemoppfølging, finans og likviditetsforvaltning, regnskap, kvalitetssikring og internkontroll, kunder og inkasso og lønn.

Politisk sekretariat

Politisk sekretariat har ansvar for å administrere det politiske systemet i fylkeskommunen. Målsettingen er å legge til rette for en god og åpen politisk styring og demokratiske prosesser i fylkeskommunen. Dette innebærer blant annet å sørge for at de formelle strukturene fungerer, og at det legges til rette for aktive politiske prosesser og god koordinering av saksgangen.

Hovedoppgaver er sekretariatsfunksjoner for fylkestinget med underliggende politiske organer og bistand til politisk og administrativ ledelse i det daglige arbeid. I dette arbeidet ligger også møteplanlegging, gjennomføring av offentlige valg, rutineutvikling, vedlikehold av politisk web og mediekontakt, samt kurs og opplæring av saksbehandlere.

Virksomhetsstyring

Avdelingen har ansvaret for at vi har gode systemer for virksomhetsstyring og prosesser som bidrar til at målene i Regionplan Agder 2030 blir nådd. Avdelingen skal legge til rette for at fylkeskommunen har en forsvarlig drift, en tilfredsstillende internkontroll og gjennomfører et kontinuerlig forbedrings- og kvalitetsarbeid.

Virksomhetsstyring koordinerer fylkeskommunens porteføljestyring, tilrettelegger for økonomisk rapportering og rådgivning i investeringsprosjekter og følger opp eierstyring og finansstrategi.

Ansatte i avdelingen deltar i prosjektgrupper, gjennomfører utredninger og bistår organisasjonen med kompetanse. Avdelingens hovedtjenester er virksomhetsstyring, økonomiplan, internkontroll, investeringsprosjekter, finans, eierstyring samt roller og tilgangsstyring.

14.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
70 Økonomi og styring	77 177	126 055	87 927	10 750
700001 Økonomi og styring	1 701	1 638	1 709	9
700100 Budsjett og økonomioppfølging	7 287	47 589	9 069	1 782
700200 Innkjøp og anskaffelser	5 016	6 769	5 186	170
700300 Lønn og regnskap	11 848	13 336	12 232	384
700301 Lønn	4 973	5 159	5 040	67
700400 Politisk sekretariat	5 388	5 541	6 056	668
700401 Politisk ledelse, råd og utvalg	31 504	36 934	39 004	7 499
700500 Virksomhetsstyring	9 460	9 089	9 631	170

Budsjett og økonomioppfølging

Regnskapet for 2021 viser et mindreforbruk på i underkant av 1,8 mill. kroner. Den samlede posten til dekning av lønnsoppgjør er budsjettert her. Det er en innsparing for lønnsavsetningsposten på 1,649 mill. kroner.

Innkjøp og anskaffelser

I 2021 hadde avdelingen innkjøp og anskaffelser vakante stillinger som førte til en lavere lønnskostnad enn opprinnelig budsjett. Disse vakante stillingene ble besatt i desember 2021. Noen av oppgavene har vært løst gjennom 2021 ved kjøp av konsulenttjenester.

Politisk sekretariat

Politisk ledelse, råd og utvalg har et positivt avvik på nesten 7,5 mill. kroner. Avviket på område 700400 er i all hovedsak knyttet til feilføring av utgifter knyttet til IKT lisenser for politikere. Det er mindreforbruk på alle utvalg. Dette skyldes lavere aktivitet enn budsjettert. Bakgrunnen for dette er i all hovedsak koronarestriksjoner i 2021.

Virksomhetsstyring

Det ble i 2. tertial varslet om mulig merforbruk for avdelingen ved årsslutt. Ved blant annet å holde en stilling vakant i årets to siste måneder og minimere innkjøp av konsulenttjenester fra Stratsys, har avdelingen samlet sett kommet ut med et positivt årsresultat.

14.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	51	50
 Midlertidige årsverk	3	0

Innkjøp og anskaffelser

Avdeling for innkjøp og anskaffelser har hatt sju faste årsverk i 2021, men budsjetterer med ti årsverk fra og med 2022. Det har i lengre tid vært knyttet noe usikkerhet til antall årsverk med bakgrunn i prosessen som pågår rundt reorganiseringen av OFA. Det vil sannsynligvis komme ytterligere endringer i forbindelse med vedtak i denne saken.

Politisk sekretariat

Endring i årsverk skyldes en omorganisering i august 2021. Ansvar for resepsjon og læringer på fylkeshuset ble overført til seksjon for internservice.

Virksomhetsstyring

Avdelingen har ved årsslutt en medarbeider i permisjon.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	0,6%	1,2%
Langtid	3,6%	4,1%
Sum fravær	4,1%	5,3%

Korttidsfraværet ligger lavt i området, selv om det er en økning fra 2020. Dette må ses i sammenheng med koronasituasjonen og fraværsregler forbundet med dette.

Langtidsfraværet er relativt høyt og har vært økende det siste året. Det er ulike årsaker til fraværet. Noe skyldes kronisk sykdom og fraværet er ikke arbeidsrelatert. Fraværet påvirker kapasiteten innenfor området.

Fraværet forventes å bli redusert i 2022. Kapasiteten vil økes også ved nyansettelser.

14.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Budsjett og økonomioppfølging

I de første månedene av 2021, var avslutningen av regnskapet for 2020 og utarbeidelsen av årsberetningen for Agder fylkeskommune for 2020 sentrale arbeidsoppgaver. Da dette var første gang, var vi opptatt av å finne god og felles praksis.

Arbeidet med tertialrapporteringen er videreutviklet i løpet av året, og tertialrapportene omfatter nå hele organisasjonen. I tertialrapportene legges det vekt på å gi et realistisk og godt bilde av økonomi og aktivitet på rapporteringstidspunktet.

Videreutvikling og bruk av systemene våre på en effektiv og god måte er en prioritert oppgave. Etter en opplæringsdag i høst har alle deler av organisasjonen tatt i bruk fagsystemet for budsjett. Dette øker kvaliteten i budsjettarbeidet.

Ansatte i avdelingen har gjennom året bidratt i en rekke prosjekter og utredningsarbeid, og bistår organisasjonen med kompetanse. Medarbeidere i avdelingen har bl.a. bidratt ved innføringen av nytt skoleadministrativt system og innføringen ISY prosjektøkonomi (prosjektstyringssystem for større investeringsprosjekter).

Innkjøp og anskaffelser

I september 2021 ble Kristiansand kommune fullverdig medlem av innkjøpssamarbeidet OFA (Offentlige Fellesinnkjøp Agder). Det betyr at hele det kommunale Agder er deltakende i det som nå er Norges største kommunale innkjøpssamarbeid, målt ved antall kommuner.

Flere av vareleveranseavtalene i både Agder fylkeskommune og OFA har gått over på utslippsfri transport i nærområdet og noen over lengre avstander. Det er også en markant økning i bruk av svanemerkede produkter i vareavtalene. Avdelingen har i samarbeid med fagopplæring sikret premiering og/eller krav knyttet til lærlinger i våre kontrakter. Dette kommer i tillegg til de aktuelle seriøsitetsbestemmelsene.

OFA bidrar aktivt i innovasjonspartnerskapet for velferdsteknologi. Konkurransen ble kunngjort i 2021 og har høstet nasjonal oppmerksomhet, på grunn av høy grad av innovasjonspotensiale og bred samhandling mellom de offentlige aktørene på Agder.

Lønn og regnskap

Året 2021 har vært preget av høy aktivitet. Gjennom hele 2021 har avdelingen vært aktivt med innenfor lønnsområdet, i implementeringen av VIS-prosjektet (Visma InSchool). Her var vi sentrale både ved planlegging, gjennomføring, veiledning og kursing av virksomhetene.

På regnskapsområdet har det vært utarbeidet og implementert en rekke rutiner på

mange områder, for eksempel rutiner og retningslinjer for utleggsrefusjon, kredittkort og mobiltelefon. Videre er avdelingen aktivt med i ulike faggrupper i IKT-Agdersamarbeidet, og vi jobber systematisk for å utvikle vår fagkompetanse for å kunne drifte avdelingen på en god og effektiv måte.

Politisk sekretariat

Alle oppsatte politiske møter ble gjennomført som planlagt i 2021. I 2021 var det valg til Stortinget. Valget ble gjennomført på en trygg og god måte uten avvik.

Virksomhetsstyring

Gjennom 2021 har avdeling for virksomhetsstyring fulgt opp fylkeskommunens investeringsportefølje gjennom å bidra til god styring av de enkelte prosjekt på parametere som økonomi, fremdrift og kvalitet. Avdelingen har så også bidratt i arbeidet med fylkeskommunens prosjektrammeverk og porteføljestyring, blant annet gjennom arbeid med Prosjektportalen 365 og rammeverk for gevinstrealisering.

Arbeidet med helhetlig styring, målrettet kvalitetsarbeid og internkontroll har også vært en prioritert oppgave i 2021. Arbeidet med å etablere og utvikle et system for internkontroll er nærmere beskrevet i et eget kapittel i årsberetningen. Vi har startet opp et arbeid med å etablere et system for virksomhetsstyring som bidrar til en rød tråd fra overordnede planer og føringer til virksomhetsplaner for direktørområder, avdelinger og virksomheter. Agder fylkeskommune deltar i et samarbeid med Viken og Vestfold og Telemark fylkeskommuner om opsjon på anskaffelse av nytt verktøy for virksomhetsstyring.

Vi har ellers fulgt opp løpende våre oppgaver knyttet til rollestyring og tilganger, finansstrategi og finansforvaltning, samt konsesjonskraft. I 2021 etablerte vi to nye styringsmodeller i verktøyet Stratsys for henholdsvis oppfølging av fylkeskommunens eierstyring og status for politiske vedtak. Gjennom bruk av disse styringsmodellene kan vi nå løpende publisere status for politiske saker på Agder fylkeskommunes nettsider, samt utarbeide eierskapsmelding og eierskapsberetning. Oppfølging av eierskap er nærmere beskrevet i et eget kapittel i årsberetningen.

Avdeling for virksomhetsstyring definerte i 2021 følgende indikatorer og målsettinger for sin virksomhet:

Mål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2030	Kommentar
God internkontroll	Antall avvik rapportert i vårt avviks- og kvalitetssystem (QM+)	Rundt 60 avvik meldt per måned i 2020 og 2021	200 avvik (HMS, uønskede hendelser, kvalitetsforbedringer) meldes per måned	Antall er en indikator på om bruken av systemet er reelt. Det er ikke et mål å ha få eller mange avvik, men at det meldes avvik i henhold til fylkeskommunens rutiner.
God økonomistyring.	Andel av midler til investeringsprosjekter som overføres til neste budsjettår	149 mill. kr i mindreforbruk.	Lavest mulig	Indikatoren beskriver i hvilken grad vi lykkes med realistisk budsjettering på framdrift på våre investeringsprosjekter .

Mål	Indikator	Resultat 2021	Mål 2030	Kommentar
God finansforvaltning	Referanseindeks	Aksjefond/rentefond henholdsvis 2,6 og 3,2 % over referanseindeks.	Høyere enn referanseindeks	Det vises til løpende finansrapportering
God forvaltning av låneporteføljen	Rentenivå - flytende	Margin mot 3 mnd. NIBOR på 0,18 %	Lavere enn 3 mnd. NIBOR + 0,6 %	Det vises til løpende finansrapportering

15 Samferdsel og eiendom

15.1 Innledning

Hovedansvarsområdene til direktørområdet samferdsel og eiendom er, i tråd med målene i Regionplan Agder 2030 og budsjett for 2021, å:

- utvikle all mobilitet på Agder som fylkeskommunen har ansvar for, herunder kollektivtrafikk, båttruter, fylkesvegferjer og digital infrastruktur
- forvalte, drifte, vedlikeholde og utvikle fylkesvegene
- utføre forvaltningsoppgaver etter lov og regelverk (vegloven)
- forvalte, drifte, vedlikeholde og utvikle fylkeskommunal bygningsmasse og eiendom

På bakgrunn av erfaringen fra første driftsår ble det i 2021 gjennomført en organisasjonstilpasning med tydeligere samling av fagområdene. Direktørområdet har fortsatt fire avdelinger, og den vesentlige endringen er skillet mellom vegområdet og bygg/eiendomsområdet. Den geografiske tilstedeværelsen er som tidligere. Fagansvaret for samfunnssikkerhet og beredskap ble overført til avdeling for jus og informasjonsforvaltning.

Fra 1.5.2021 består direktørområde av følgende avdelinger:

- Forvaltning, drift og vedlikehold veg
- Strategi og mobilitet
- Utbygging veg
- Bygg og eiendom

Direktørområdets prioritet innen samferdselsområdet har vært å gjennomføre prioriterte investeringsprosjekt og følge opp politiske vedtak, herunder sørge for effektiv og forutsigbar drift på vegnettet. Fylkesvegene våre skal være trafikksikre og fremkommelige, og vegkapitalen og miljøperspektivet skal ivaretas.

Agder fylkeskommune har ansvaret for 3 960 km fylkesveger derav 294 km med gang- og sykkelveg. 538 km av vegnettet har grusdekke. Fylkesvegnettet i Agder utgjør 50 prosent av det offentlige vegnettet og har om lag 50 prosent av trafikkarbeidet.

Oppgavemengden på vegforvaltning og vegeierskap er betydelig, og vi har fremdeles kapasitetsutfordringer på forvaltningsseksjonen med lang saksbehandlingstid. Økt

bemanning fra høsten 2021 viser imidlertid at antall ubehandlede saker reduseres, og redusert saksbehandlingstid forventes i 2022.

De politiske forventningene og bestillingene på planprosesser og utbygging av fylkesvegnettet er store, og overgår for tiden organisasjonens gjennomføringsevne. Det har vært nødvendig å prioritere oppgavene og flere prosjekt har redusert fremdrift/gjennomføring. Det arbeides med å inngå rammeavtaler med ulike fagmiljøer for å øke kapasiteten i gjennomføringen. Høy aktivitet på samferdselssektoren i Agder gir dessuten konkurranse i arbeidsmarkedet og gjør det vanskelig å rekruttere medarbeidere på enkelte fagområder. Den høye aktiviteten i sektoren ser også ut til å påvirke konkurransen i entreprisene. Både innenfor drift og vedlikehold og investering forventes kostnadsnivået å kunne øke i tiden som kommer. Vi jobber med enklere løsnings- og gjennomføringsmodeller som vil kunne redusere kostnadsnivået.

Bygg- og eiendomssektoren har prioritert å styre de pågående større investeringsprosjektene, samt å planlegge og starte prosjekter som har blitt generert i skolebruksplanens konseptfase. Arbeidet har pågått uten forsinkelser og påvirkning av koronasituasjonen som ellers har preget året. I 2021 har vi dessuten analysert og kostnadsberegnet fylkeskommunens samlede vedlikeholdsportefølje for bygg og eiendom. Som del av standardiseringsprosjektet har vi også forberedt sentralisering av byggdrifterne for å sikre enhetlig organisering, felles arbeidsformer, praksis og rutiner for våre virksomheter. Arbeidet med en overordnet eiendomsstrategi med målsetting om å profesjonalisere eiendomsutvikling og forvaltning ble gjenopptatt høsten 2021. Det tas sikte på å legge frem en sak til politisk behandling innen sommeren 2022.

Koronasituasjonen har preget arbeidsformene i hele 2021 med i det alt vesentlige digitale møtepunkter både internt og eksternt. Økt kompetanse og effektiv utnyttelse av de digitale løsningene har ført til at produksjonen likevel i liten grad har blitt hemmet, og området har holdt en generell høy aktivitet på alle fagområder. Utviklingen av interne rutiner, samhandling og kultur både avdelingsvis og i direktørområdet har imidlertid lidd under at medarbeiderne har hatt kun korte perioder med fysisk tilstedeværelse på arbeidssstedet. Gode prosesser for å bedre dette vil bli prioritert fremover etter at restriksjonene som følge av koronasituasjonen er avviklet.

For samferdsel og eiendom er utviklingen av de prioriterte næringsvegene på Agder et viktig satsingsområde. I 2021 har det vært jobbet mye med å avklare prosjektene og påvirke nasjonale myndigheter. Etter at fylkestinget i desember vedtok finansieringsopplegg for flere av prosjektene forventes det stor aktivitet fremover med å realisere prosjektene.

Avdeling for forvaltning, drift og vedlikehold veg

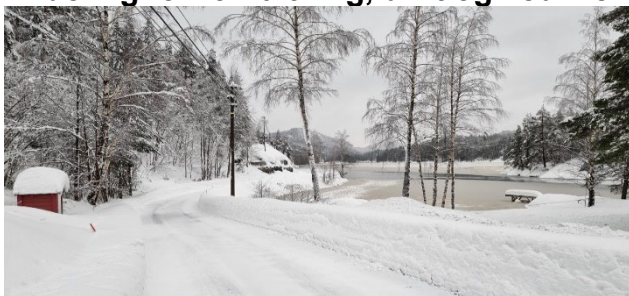

Foto: F. Meier

Ved siden av det omfattende drift- og vedlikeholdsansvaret på fylkesvegene, utøver avdelingen også vegeier- og vegforvaltningsansvaret. Dette omfatter blant annet behandling av søknader om graving i veg, etablering

av avkjørsler, dispensasjoner for byggegrense og vurdering av støytiltak, i tillegg til løpende oppgaver som innhenting og drift av veg-data. Videre behandles gjennomføringsavtaler for alle nye tiltak på og langs fylkesveg som utføres av andre utbyggere og kvalitetssikring av arealplaner som berører fylkesveg.

Avdeling for strategi og mobilitet

Avdelingen har ansvar for det langsiktige arbeidet knyttet til mer bærekraftig mobilitet i Agder, og er i gang med å utarbeide regional plan for mobilitet som skal gi en tydelig bærekraftig retning for mobiliteten i Agder.

Avdelingen har ansvar for samarbeid med staten og kommuner gjennom bl.a. byvekstavtaler, areal og transportsamarbeid, bompengeprojekt, sykkelbyavtaler samt arbeid knyttet til Nasjonal transportplan. Videre administrerer avdelingen bredbåndutbygging i fylket gjennom Det digitale Agder (DDA). Avdelingen bidrar også til forskning og utvikling på nye energikilder for transportsektoren, ladeinfrastruktur og innovative løsninger for drift og vedlikehold av veg.

Avdeling for utbygging veg

Avdelingen planlegger, prosjekterer og gjennomfører utbyggingsprosjekter på fylkesveg primært finansiert gjennom fylkeskommunens egne budsjetter. Utbygging kan også være finansiert gjennom andre kilder som for eksempel gjennomførings- og finansieringsavtaler med kommuner, bompenger eller andre vegeiere som for eksempel Nye Veier AS.

Avdeling for bygg og eiendom

Avdelingens skal sikre at eiendomsmassen understøtter fylkeskommunens strategiske og funksjonelle mål på en best mulig måte. Avdelingen gjennomfører investeringsprosjekter innen bygg og har overordnet ansvar for forvaltning, drift og vedlikehold av fylkeskommunens bygg og eiendommer og for internservice ved fylkeshuset i Kristiansand og administrasjonsbygget i Arendal.

Avdelingen forvalter 300 000 m² fylkeskommunalt eide lokaler bestående av blant annet bygningsmassen for 18 videregående skoler, SMI skolen og fagskolen i Agder. Fylkeskommunen leier i tillegg ca. 150 000 m² fordelt på 25 haller/idrettsanlegg, 28 tannklinikker og 25 - 35 000 m² skole/kontorer. Leieforholdene forvaltes gjennom om lag 85 avtaler med private og offentlige aktører.

15.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg. budsjett 2021	Avvik 2021
8000 Samferdsel og eiendom	1 835	1 690	1 827	- 8
8001 Forvaltning, drift og vedlikehold veg	519 699	518 606	526 704	7 005
8002 Forvaltning og samfunnssikkerhet	1 690	14 602	1 735	45
8003 Strategi og mobilitet	633 777	573 161	635 649	1 872
8004 Utbygging veg	22 195	51 141	22 321	126
8005 Bygg og eiendom	118 137	112 864	132 034	13 897
Sum 80 Samferdsel og eiendom	1 297 333	1 272 064	1 320 270	22 937

Styring mot tildelt budsjett har vært god i 2021. Avvik mot budsjett utgjør et samlet mindreforbruk på 22,9 mill. kroner, om lag 1,7 prosent. Mindreforbruket er knyttet til flere poster, hvorav de største avvikene er innen vedlikeholdstiltak eiendom og drift og vedlikehold veg. Som følge av koronasituasjonen har det vært lengre leveringstid hos leverandører for vedlikeholdstiltak på bygg. Videre har ansatte hatt hjemmekontor og administrasjonsbygg har vært nedstengt, noe som har ført til lavere driftskostnader for bygg og administrasjonskostnader for ansatte.

I henhold til økonomireglementet er 5 prosent av mindreforbruk drift og vedlikeholdsmidler veg og vedlikehold eiendom blir overført til disposisjon i 2022. Dette utgjør 6,1 mill. kroner for drift og vedlikehold veg og 1,2 mill. kroner for vedlikehold eiendom.

Drift og vedlikehold veg har i 2021 fått tilført 29,3 mill. kroner i statlige midler til generelt vedlikehold av fylkesveg. Midlene har blitt benyttet til ulike tiltak på veg i 2021.

Bygg og eiendom har fått tilført 16 mill. kroner til tiltak i forbindelse med skolebruksplan fase 1. Tiltakene har startet opp i 2021 og vil bli fullført i 2022.

15.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	154	160
 Midlertidige årsverk	8	8

Bemanningen i direktørområdet har vært relativt stabil i 2021. Innen samferdsel er det for enkelte fag-/kompetanseområder vanskelig å rekruttere personell.

Samlet økning på seks årsverk i samferdsel og eiendom i 2021 har bakgrunn i styrking av forvaltningsseksjonen med tre stillinger og tre nyopprettede stillinger knyttet til oppstarten av byggherrestyrt kontrakt i Sirdal. Av 57 medarbeidere i avdeling for forvaltning, drift og vedlikehold veg er 17, eller mer enn 30 prosent av arbeidsstokken, ansatt i 2021.

Ved lønnsoppgjøret i 2021 avsatte fylkestinget en utvidet ramme for å utjevne utilsiktede skjevheter og for å beholde konkurranseutsatt kompetanse i samferdsel og eiendom.

Avdeling strategi og mobilitet startet i 2021 en prosess for å vurdere avdelingens oppgaver, ansvar og grensesnitt mot andre avdelinger og direktørområder. Arbeidet avsluttes i 2022.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	1%	0,9%
Langtid	3,3%	3,5%
Sum fravær	4,3%	4,4%

Samlet sykefravær er 4,4 prosent i 2021, en liten økning fra 2020. Området har likevel et lavere sykefravær enn målsetning for Agder fylkeskommune som er 5,5 prosent. Sykefraværet er i liten grad arbeidsrelatert.

15.4 Aktiviteter og måloppnåelse

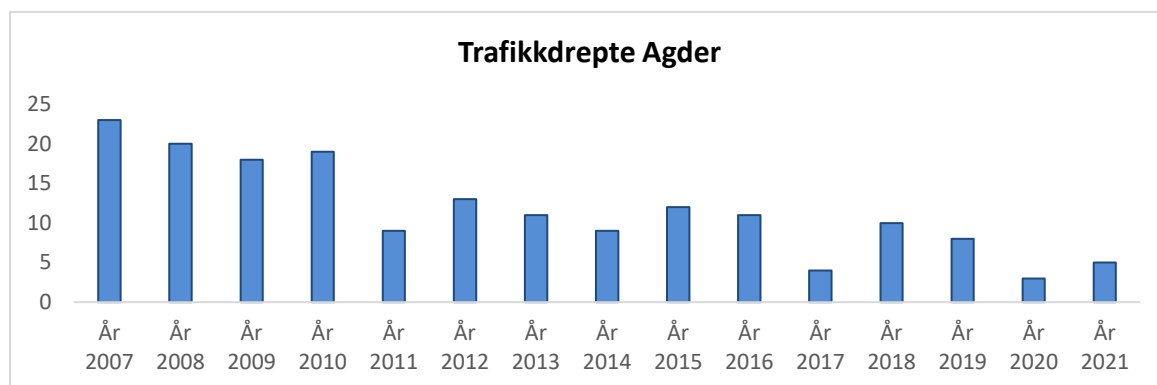
Forvaltning, drift og vedlikehold - veg

Vegforvaltning

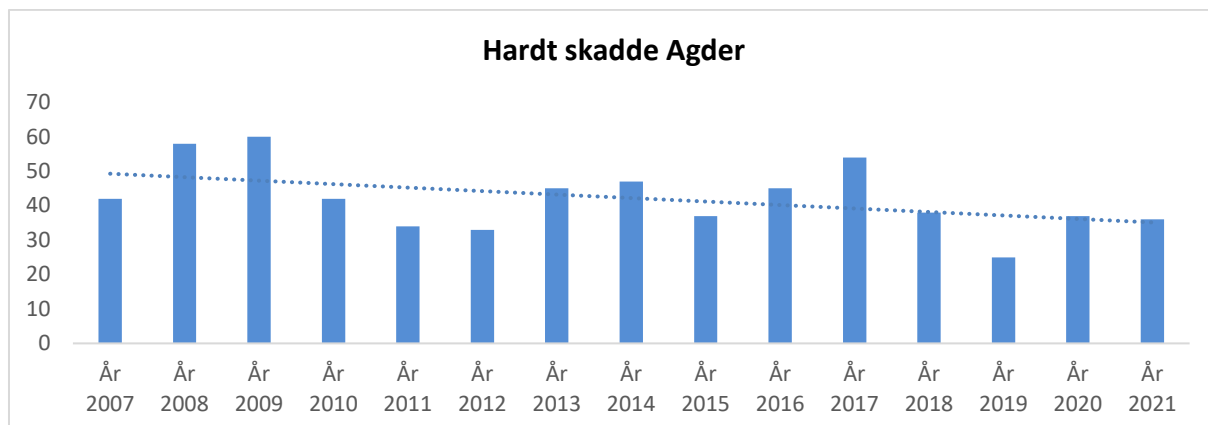
Det er i 2021 behandlet 730 gravesøknader på fylkeskommunal veggrunn i tillegg til 120 avkjørselssaker. I tillegg kommer et stort antall henvendelser på trafiksikkerhet og saker der fylkesvegen er nærmeste nabo. Anslagsvis anslår man at det er 3 000-5 000 henvendelser i løpet av året. Fra mai til september økte restanselisten på ubehandlede saker med 30 prosent. Frem til nyttår har det vært en reell nedgang selv om saksbehandlingstiden fremdeles er vesentlig lengre enn ønsket. Med økte bemanning mot slutten av året er det forventning om at denne trenden kan fortsette.

Forebyggende trafiksikkerhetsarbeid

Totalt ble 87 drept i trafikken i 2021. I Agder ble fem mennesker drept i trafikken, to flere enn året før. To av dem var MC-ulykker, en møteulykke, en sykkelulykke og en utforkjøring. Tre av dødsulykkene var på fylkesveg.

Tall fra SSB. Fem personer mistet livet i trafikken i Agder i 2021. To i bilulykker, to i MC-ulykker og en i sykkelulykke.

Trafikksikker fylkeskommune

Agder fylkeskommune ble i 2021 godkjent som trafikksikker fylkeskommune, som nummer to i landet. Søkelys på trafikksikkerhet i kommuner og fylkeskommuner er at kommunalt ansatte oppfører seg sikrere i trafikken og tenker mer på trafikksikkerhet i hverdagen gjennom gode styringssystemer og rutiner.

Samarbeid gir resultater

I Agder samarbeider flere prosjekter og organisasjoner for å innfri nullvisjonen. Blant annet disse tiltakene finansieres gjennom samarbeidet:

Nullvisjonen Agder

Nullvisjonen Agder setter søkelys på holdninger og adferd i trafikken. Tre ansatte besøker skoler, barnehager, bedrifter og andre med informasjon, kurs og opplevelser for bedre trafikksikkerhet. Nullvisjonslederne har i 2021 holdt kurs for rundt 10 000 personer.

Trafoen

Trafoen er et tiltak i et eget, helt unikt bygg i Sørlandsparken i Kristiansand. Gjennom ulike rom og filmer får deltakerne følge en trafikkulykke og konsekvensene på svært nært hold.

18pluss

18pluss er et gratis trafikksikkerhetskurs på 4,5 timer for unge mellom 18 og 25 år som har førerkort klasse B og tilhørighet til Agder.

Trafoen og 18pluss har hatt 1 238 kursdeltakere, mens 1 293 påmeldte deltakere har fått sine kurs kansellert grunnet korona.

Trygg Trafikk

Sykkelgården på Myra i Arendal ambassadører i vgs

Trygg Trafikk i Agder jobber i tett samarbeid med fylkeskommunen. To prosjekter drevet av Trygg Trafikk finansieres av Agder fylkeskommune, nemlig Myra sykkelgård i Arendal og ambassadører i videregående skole.

Myra sykkelgård tilbyr barn og elever ved skolene opplæring i trafikkregler og trafikksikkerhet under trygge forhold. Sykkelgården fremmer sykkelglede, og er åpen for alle når organisert undervisning pågår. Selv i et korona-år deltok 1 393 fjerde- og

femteklassinger på sykkelopplæring i sykkelgården.

I videregående skoler i Agder er 50 elever «ansatt» som ambassadører for å drive trafikksikkerhetsarbeid for sine medelever og fremmer gode holdninger og trafikksikker atferd.

Kjør for livet

Prøveprosjektet "Kjør for livet" skulle «fange» opp risikovillige ungdommer. Prosjektet ble lagt ned i 2021 etter tre år, da erfaringen var at kun unge ungdommer (under videregående alder) deltok, og treningen ble heller ikke avsluttet som planlagt. Dermed var det få ungdommer i målgruppen som fikk delta i prosjektet.

MC-forum og TS-forum

Fylkeskommunen tok i 2021 over ansvaret fra Statens vegvesen for å administrere MC-forum. Likedan ivaretar fylkeskommunen koordinerende rolle for TS-forum, som disponerer 700 000 kroner til målrettede prosjekter etter søknad.

Drosjeløyve

Løyveordningen for drosje ble endret fra 1.11.2020. Det er ikke lenger kjøreplikt og antallsbegrensning av løyver. Løyver kan tildeles dersom søker er kvalifisert. Det ble i 2021 tildelt 162 drosjeløyver i Agder. Kategorien selskapsvognløyve og løyve for transport for funksjonshemmede vil falle bort, og har en overgangsordning frem til 31.10.2022. Utvidet drosjeløyve (maxitaxi), har en overgangsordning til 31.10.2025.

Trafikktelling

Ved årsslutt 2021 hadde fylkeskommunen 91 kontinuerlige trafikkregistreringspunkter (punkter som står fast og teller kontinuerlig gjennom hele året) for motorkjøretøy på fylkesveg i Agder. Punktene er fordelt over hele fylket, men har størst konsentrasjon rundt byer og tettsteder.

174 apparater disponeres til periodisk registrering. Denne type registrering gjøres i syv til ti dager av gangen, fem ganger per år med en syklus på fire år. I 2021 ble det ikke gjennomført periodiske målinger grunnet pandemi, mangel på utstyr og tilpasninger etter overføring fra SVV.

I 2021 ble det gjennomført 43 ekstra tellinger som er bestilt for å måle gjennomsnittsfart og antall kjøretøy ofte i tilknytning til ønskede trafikksikkerhetstiltak.

I tillegg har vi ni sykkelpunkter som teller kontinuerlig på fylkeskommunale GS-veger. To i Kristiansand, tre i Grimstad og fire i Arendal. Ytterligere syv nye sykkelpunkter er under etablering i sykkelbyene.

Skadesaker

Hvert år blir det gjort skader på utstyr og installasjoner langs våre veier. Der skadevolder er kjent blir dette en forsikringssak mellom fylkeskommunen og skadevolders forsikringsselskap. Der skadevolder er ukjent kjøretøy dekkes beløpet av Trafikksforsikringsforeningen (TFF) med et fordelsfradrag på 10 prosent. I 2021 var det 343 saker med ukjent skadevolder og 107 med kjent. Totalt fikk Agder refundert 7,3 mill. kroner som oppgjør etter skader i 2021.

Drift veg

For driften av vegnettet har værforholdene stor betydning. 2021 må karakteriseres som et rimelig normalt år frem til desember. Andre uka i desember bød på mer vinter en vanlig, spesielt på strekningen Arendal - Vestfold og Telemark grense. Det ble brøytet kontinuerlig i fem døgn. Fylkesveien mellom Samkom og Vatnestrøm har i løpet av vinteren hatt flere utfordringer med at trailere som ikke er egnet for norske vinterforhold har sperret vegen. Ved overgang til varetransport på tog for Voss water ble vinterstandard på strekningen tilbakeført til vinterveg-strategi. Når vinterføre sammenfaller med de periodene godstog ikke fult ut dekker transportbehovet for bedriften blir det utfordringer på vegen.

Foto: J. Nedrejord

Ny byggherrestyrt kontrakt i Sirdal

1. september 2021 startet det opp ny byggherrestyrt kontrakt i Sirdal. Det er inngått 17 nye enkeltkontrakter som det fortløpende gjøres avrop på gjennom året. Vakt, utkalling og beredskap gjøres av medarbeidere i Agder fylkeskommune, og ikke som i de funksjonsbaserte der entreprenør får betalt for å gjøre den delen av oppdraget. Som konsekvens er det ansatt tre nye medarbeidere for å følge opp entreprenørene direkte i dette kontraktsområdet. Også i Setesdal er byggherrestyrte kontrakter valgt strategi, og her er vi fremdeles i et samarbeid med Statens vegvesen.

Ny Mandalskontrakt

Hovedutvalg for samferdsel behandlet 18. mai 2021 føringer for valg av kontraktsstrategi for ny drift- og vedlikeholdscontrakt i Mandalsområdet. Utfordringen er å velge en kontraktsform som bremser prisveksten, som har vært stor i hele landet. Kontraktsform, redusert standard og samarbeid med kommunen er aktuelle tema i utarbeidelsen av kontrakten. Det legges opp til å dele opp kontraktsområdet i både funksjons- og byggherrestyrte kontrakter.

Luftkvalitet i Kristiansand sentrum

Måling av luftkvalitet i Kristiansand kommune er et samarbeidsprosjekt mellom vegeierne Kristiansand kommune, Statens vegvesen og Agder fylkeskommune. I 2021 ble det igangsatt tiltaksutredning for lokal luftkvalitet. Høsten 2021 ble det utarbeidet en plan for tiltak som skal settes inn i perioder med høy luftforurensning. I 2021 var det registrert 21 dager med verdier over anbefalt nivå.

Asfalt og vegoppmerking

Prioritering av hvilke strekninger som asfalteres baseres på årlige utførte spor- og jevnhetsmålinger på hele vegnettet. I tillegg dokumenteres tilstanden på vegen med foto/vegbilder.

Asfaltarbeidet i 2021 er utført av NCC Industry og Velde Asfalt As. Det ble lagt ut ca. 110 000 tonn asfalt, herav 67 768 tonn LTA (miljøasfalt). Dette fordeler seg med

153 km slitelag, 30 km flatelapping og 4,7 km GS-veg. Det er asfaltert 95 steder/parseller i Agder i tillegg til asfaltering i forbindelse med TS-prosjekter 20 forskjellige steder i fylket.

Det er asfaltert 8,5 km mer fylkesveg i 2021 enn 2020. Vår gjennomsnittlige fornyelsestakt på slitelag veg er 20,5 år.

Oppmerkingssesongen har gått som planlagt i godt samarbeid med entreprenørene, Vegmerking Vest AS på langsgående merking og ZEBRA AS på tverrgående merking.

Bruer, ferjekaier og fiskerihavner

Det er i 2021 gjennomført enkeltinspeksjoner på 989 bruer/konstruksjoner og utført hovedinspeksjon på 229 bruer.

På vedlikeholdskontrakten er det utført jobb på 29 bruer i tillegg til overflatebehandling (sandblåsing og maling) av syv bruer. Det er gjennomført en større forsterkningsjobb på Kleveland bru.

Det ble avdekket og utbedret skader som følge av flom på fundamentene på Haddeland bro i Lindesnes.

I budsjettet for 2021 er det avsatt 1,5 mill. kroner til vedlikehold av fiskerihavner. Midlene er overført til samme formål i 2022.

Strøm og veglys

Totalforbruket for strøm har hatt en økning i 2021. Dette skyldes i hovedsak overføring av belyste vegstrekninger på tidligere E18 gjennom Grimstad og Lillesand. Kostandene ble til og med 2020 dekket av Statens vegvesen. Det må påregnes ytterligere økning av strømforbruket ettersom en stadig større andel av E18, E39 og GS-veger blir omklassifisert til fylkesveg. Dette gjelder for eksempel overføring av eksisterende E39 mellom Kristiansand og Mandal.

Tunneler og veglys

Som en følge av overgangen fra SAMS vegadministrasjon har Statens vegvesen besluttet å trekke seg fra felles drift av styringssystemene for tunnel og veglys. Derfor må Agder fylkeskommune etablere egen styringssentral utenfor kontorlokasjon som knyttes direkte til objektet som skal styres, og ikke mot eier. Arbeidet er påbegynt og forventes fullført i løpet av 2022.

Ekstra vedlikeholdsmidler fra staten - kritisk forfall

Foto: K.S.Horverak

Staten tildelte 29,3 mill. kroner til ekstraordinære vedlikeholdstiltak i Agder, som blant annet ble brukt til betydelig vegetasjonsrydding langs veg, utskifting av en stor stikkrenne på Birkeland i tillegg til å starte et omfattende arbeid med sikring av bergskjæringer. 12 mill. kroner av tildelingen ble også brukt til asfaltering og oppmerking av elleve strekninger.

Det ble foretatt utbedring av automasjonsanlegg i Prestheitunnelen, utbedring av enkelte bergskjæringer og flere strekninger med vegetasjonsrydding.

Strategi og mobilitet

Regional plan for mobilitet

Arbeider med regional plan for mobilitet i Agder (mobilitetsplanen) er et stort og viktig prosjekt, som også omfatter å utarbeide en enkel Barnas transportplan for Agder. Hensikten er å bidra til mer bærekraftig mobilitet i regionen. Arbeidet videreføres i 2022, og prosessen samkjøres med regional plan for handel og senterstruktur og regional plan for kristiansandsregionen.

Byveksttalen for kristiansandsregionen

Bompengepakken for fase 3 er vedtatt i bystyret i Kristiansand og i fylkestinget. Bompakken vil være en viktig del av en framtidig byveksttale (BVA). Selve forhandlingene vil starte opp etter at bompengepakken er forventet behandlet i Stortinget i 2022. Det har vært gjennomført forberedende arbeider med prosjektporteføljen sammen med Kristiansand kommune og dialog med samferdselsdepartementet for å komme i gang med forhandlingene.

Areal- og transportsamarbeidet i kristiansandsregionen

ATP samarbeidet ble våren 2021 et eget IPR (interkommunalt politisk råd) som følge av endringer i kommune- og fylkesgrenser og endringer i kommuneloven. Samarbeidet har et eget administrativt sekretariat, et administrativt fagråd og et politisk utvalg; Areal- og transportplanutvalget (ATP-utvalget).

ATP-samarbeidet håndterer belønningsmidlene som bevilges til de største byområdene i Norge. Kristiansandsregionen er en av disse. Hensikten er å sikre nullvekst i personbiltrafikken, lavere utslipp av klimagasser, øke antall kollektivreiser og stimulere til sykkel og gange. Kristiansandsregionen har fått belønningsmidler siden starten i 2004.

Arendal/grimstadregionen

Nasjonal transportplan 2022-2033 beskriver statlig tilskudd for å styrke satsingen på miljøvennlig transport i byområdene Bodø, Ålesund, Haugesund og arendal-grimstadregionen. Det er en forutsetning at regionbyene forplikter seg til å følge opp nullvekstmålet for persontransport med bil, og gjennomfører tiltak innenfor egne

ansvarsområder som bidrar til måloppnåelsen. I arendal-grimstadregionen er det etablert samarbeid mellom kommunene Arendal, Grimstad, Froland og Tvedestrand. Fylkeskommunen koordinerer arbeidet, som er i oppstartsfasen.

Det Digitale Agder (DDA)

Det er et mål å tilby bredbåndsdekning til husstander, næringslivet og offentlige instanser i hele landet. Fylkeskommunen administrerer ordningen med statsstøtte til bredbåndsutbygging. Tilskuddet fra staten sammen med tilskudd fra fylkeskommunen og kommunene fordeles på aktuelle prosjekter i hele Agder gjennom en dialogbasert anskaffelse. Det arbeides med 29 prosjekter i tolv kommuner. Vektingskriteriene for tilbudene prioriterer kapasitet før pris. Videre fremover vil 5G-utbyggingen legge til rette for at man kan endre vektingen slik at mobile løsninger over 5G-nettet kan bli gode løsninger i spredtbygde områder hvor det er svært kostnadskrevenende å bygge ut fiber. Sammen med rabattordningen på 5G konsesjonene vil nok tempoet i utbyggingen øke i hele landet.

Sykkel og gange

Det er inngått og signert nye avtaler med de etablerte sykkelbyene på Agder; Arendal, Farsund, Grimstad og Lindesnes (sykkelbyen Mandal). I tillegg ble det i fylkestingssak 39/21 opprettet et nytt programområde: Sykkel i sentrum.

Kollektivtransport

Nøkkeltall for Agder kollektivtrafikk (AKT)

Agder Kollektivtrafikk AS (AKT) mottok i 2021 et samlet tilskudd fra Agder fylkeskommune på 466,5 mill. kroner. I tillegg fikk AKT overført 64,8 mill. kroner i statlig tilskudd via fylkeskommunen som kompensasjon for tapte billettinntekter og merkostnader som følge av koronasituasjonen. AKT fikk også overført 76 mill. kroner i belønningsmidler gjennom ATP-samarbeidet i kristiansandsregionen, i tillegg til 20,6 mill. kroner fra Samferdselsdepartementet til takstreduserende tiltak i kristiansandsregionen.

Koronasituasjonen

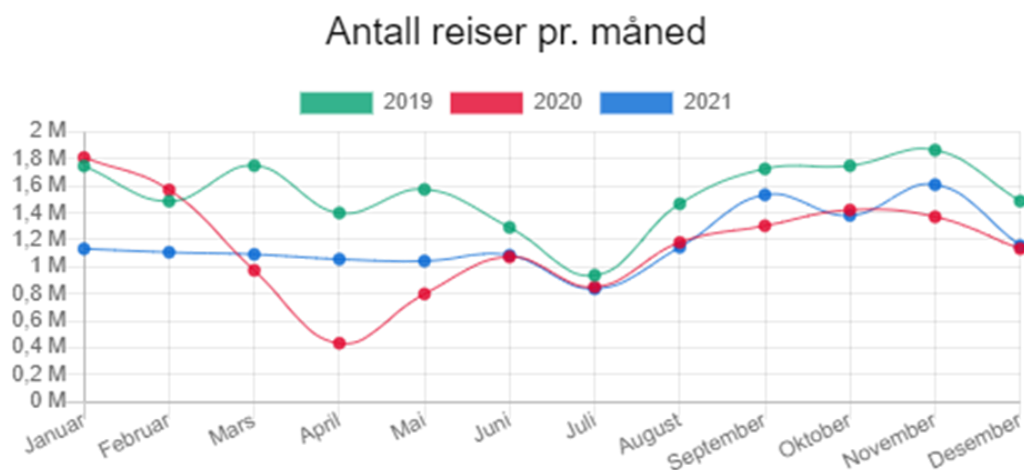
AKT har i 2021 jobbet for å ivareta at innbyggere som har samfunnskritiske funksjoner og skoleelever har mulighet for å reise kollektivt. AKT har opprettholdt full ruteproduksjon og forsterket tilbudet på noen strekninger for å unngå fulle busser.

For å kunne gi kundene muligheten til å ta gode reisevalg og for å overvåke kapasitetsutnyttelsen på bussene, har AKT bl.a. utviklet en kapasitetsindikator som viser hvor full bussen er.

AKT har samarbeidet med Agder fylkeskommune og alle kommunene i Agder i håndteringen av koronasituasjonen. Kommuneoverlegene i Agder har bidratt med smittevernfarende reiseråd for kundene i kollektivtrafikken. I tillegg har det vært et tett samarbeid med skolene for å løse skoleskyssen for elevene.

Reisestatistikker for kollektivtrafikken i Agder

Antall passasjerer har blitt kraftig redusert fra og med mars 2020. Starten på 2020 viste økning på 4,5 prosent i forhold til 2019. I 2021 viser antall passasjerer en nedgang på 22 prosent målt mot 2019. Grafen under viser utviklingen i antall reiser per måned i årene 2019, 2020 og 2021.

Tabellen under viser antall reiser i perioden 2019 til 2021 med prosentvis endring i 2021.

Kontraktnavn	2019	2020	2021	2020- 2021 i %	2019 - 2021 i %
Kristiansandsområdet	11 708 152	8 741 021	8 862 058	1,4 %	-24,0 %
Aust-Agder pakke vest	3 830 725	2 910 068	2 927 620	0,6 %	-24,0 %
Mandal - Lindesnes - Lista	1 410 093	1 069 371	1 112 368	4,0 %	-21,0 %
Aust-Agder pakke øst	660 884	484 022	525 593	9,0 %	-20,0 %
Flekkefjord - Kvinesdal - Sirdal	494 031	369 128	400 259	8,4 %	-19,0 %
Setesdal inkl. Åseral	386 303	353 089	357 655	1,6 %	-7,0 %
Undertransportører uten APC	493 525	484 120	615 932	27,5 %	25,0 %
Total	18 983 713	14 410 819	14 801 485	2,7 %	-22,0 %

Nye kontrakter

Det har ikke vært oppstart av nye kontrakter på buss og drosjetjenester i 2021. Det ble gjennomført anbudskonkurranse for persontransporttjenester med drosje i kjøreområde Kristiansand, Søgne og Songdalen som har oppstart 1.1.2022. Kontrakt for busstjenester i anbud vest ble inngått i 2021 med oppstart av kjøringen sommeren 2022.

Utvikling av rutetilbudet

I 2021 ble tilskuddet fra Agder fylkeskommune til AKT redusert med 13 mill. kroner. For å tilpasse ruteproduksjonen til et lavere tilskuddsnivå gikk AKT gjennom alle ruteområder og identifiserte mulige rutekutt fordelt over hele Agder. Forslagene ble beskrevet og vurdert etter fire kriterier:

- antall berørte passasjerer
- kundeulempe for berørte passasjerer
- samfunnsmessig ulempe
- ulempe for rutenettet i Agder

Dette resulterte i en prioritert liste over de svakeste linjer og avganger, som ble brukt

som grunnlag for nødvendige tilpasninger i produksjonen. Ruteendringene ble i hovedsak gjennomført fra sommeren 2021.

22. desember 2021 åpnet ny E39 på strekning Mandal – Døle bru i Lindesnes kommune. Linje 200 ble fra samme dato flyttet over på ny veg. Gammel veg blir dekket av fem daglige avganger på linje 210, og to bestillingsavganger på kveldstid mandag til fredag og dagtid lørdag og søndag.

Infrastrukturtiltak

Det er gjennomført en rekke mindre tiltak for tilrettelegging for kollektivtrafikken, slik som sjåførpauserom, lehus og universell utforming av holdeplasser.

Transport for personer med funksjonsnedsettelse (TT-ordningen)

Fylkeskommunens TT-ordning bidrar til å legge til rette for bevegelsesfrihet, mobilitet og aktiv deltakelse i lokalsamfunnet for personer med funksjonsnedsettelse. I 2021 har Agder hatt to ulike TT-ordninger, slik det var i tidligere Aust-Agder og Vest-Agder fylkeskommuner. Tidligere Aust-Agder fylkeskommune har statlig tilskuddsordning. Høsten 2021 vedtok fylkestinget reglement for Agders nye TT-ordning. Det ligger som forutsetning for vedtaket, at hele Agder blir del av den utvidede nasjonale TT-ordningen. Det er sendt søknad til departementet om å utvide den nasjonale ordningen til å omfatte hele Agder. Imidlertid gir de nasjonale rammene for ordningen ikke rom for dette nå.

Koronasituasjonen har påvirket reisefrekvensen for TT-brukerne i Agder. Brukere har som følge av reiserestriksjoner og generell oppfordring om å ikke reise, hatt et lavere forbruk enn det som er normalt. Det har vært en nedgang i antall reiser i 2021 på samme måte som for året før.

Tabellen nedenfor viser reiseaktivitet 2021 for transporttjenesten for funksjonshemmede. Netto utgift er eks. mva.

Kjøreområde	Antall brukere	Antall turer	Antall km	Regnskap eks. mva
Totalt i Vest-Agder	2580	51 390	464 891	17 084 535
Totalt i Aust-Agder	3 059	29 858	290 562	16 318 733

Intermodal transport, havner, jernbane

Fylkeskommunen er medarrangør i den årlige nasjonale havnekonferansen som avholdes i Kristiansand.

Sammen med Telemark og Vestfold fylkeskommune og regionene på Jylland ble det ferdigstilt et forprosjekt om godstransport over Jyllandskorridoren til sørnorske havner. Deltakere var operatører, transportører og offentlige etater.

Ferjedrift

Etter planen skulle nye elektrisk drevne ferjer settes inn i rutesambandene i Flekkefjord kommune i 2021. På grunn av brann hos underleverandør, ble oppstarten utsatt til 2022. Billetteringssystemet ble endret slik at det nå er fører med kjøretøy som betaler ferjebilletten. Billettinntektene er økt noe i forhold til budsjettet. I 2021

økte antall kjøretøy med om lag 11 prosent i forhold til 2020, i alt 161 477 kjøretøy.

Prosjektet "Ferjefritt Agder" har ikke blitt prioritert i 2021 på grunn av svært høy utbyggingsaktivitet og stort press på tilgjengelige planleggingsressurser. I 2022 planlegges det å gjennomgå eksisterende rapporter og kvalitetssikre disse, og på grunnlag av dette legge frem en politisk sak om videre handlingsalternativer, i tråd med fylkestingets vedtak.

Båtruter

Sammen med AKT er det foretatt utlysning av båtrutene i Tvedestrand. Samarbeidet med Tvedestrand kommune videreføres. Oppstart for denne kontrakten er 1. januar 2023. For øvrig ytes det fylkeskommunalt tilskudd til de øvrige båtrutene i fylket.

Utbygging veg

Digitale verktøy

ISY prosjektøkonomi, et verktøy for økonomistyring og kontraktsoppfølging av byggeprosjekter, har blitt implementert i utbyggingsprosjekter veg. Utbyggingsprosjekter bygg vil ta i bruk verktøyet i 2022. Verktøyet er integrert mot ERP systemet og skal sikre en konsekvent tilnærming til rapportering i samsvar med prosjektrammeverket vårt.

Arbeidet med behovsavklaringer og nye avtaler for programvare/dataløsninger for samferdselsområdet er godt i gang gjennom VIGO-samarbeidet.

Klimafordelaktig materialbruk for vegbygging i fylkeskommunens konkurransegrunnlag

Ved valg av entreprenør for prosjektgjennomføringen vil to tildelingskriterier legges til grunn; pris og miljø. Entreprenør som dokumenterer reduserte klimautslipp sammenliknet med tradisjonell anleggsdrift vil bli honorert. Endelig regnskap for CO₂-utslipp vil bli satt når prosjektet er slutført.

Pilotprosjekt klimaregnskap

Pilotprosjekt for klimaregnskap er utført i to utbyggingsprosjekter; fv. 415 Selåsvatn - Simonstad og fv. 456 Hølleveien GS-veg. Evalueringsrapporten anbefaler å benytte verktøyet VegLCA for å utarbeide klimabudsjett og klimaregnskap på vegutbyggingsprosjekter.

Lærlinger

Samferdsel og eiendom benytter lærlinger i egen organisasjon. Innenfor drift og vedlikehold eiendom er det ved utgangen av 2021 tre lærlinger. I løpet av 2021 har to lærlinger tatt fagbrev og avsluttet sin lærlingekontrakt, og det er i 2021 inngått en ny lærlingekontrakt. Internservice har seks lærlinger i kontor- og administrasjonsfag 2. halvår 2021. I 1. halvår var det to lærlinger internservice og fire i politisk sekretariat. Lærlingene som var i politisk sekretariat, ble overført til internservice fra og med august.

Som oppdragsgiver stiller fylkeskommunen krav om at entreprenører innen utbygging bygg, utbygging veg og driftskontrakter veg, må være tilknyttet en lærlingeordning. Lærlinger skal delta i utførelsen av kontraktsarbeidet. Entreprenørene gir

tilbakemelding om at det tidvis kan være vanskelige å få tak i kvalifiserte lærlinger.

Eiendomsstrategi

Arbeidet med å få på plass en overordnet eiendomsstrategi startet opp på nytt etter omorganiseringen innenfor direktørområdet med virkning fra juli 2021. Det overordnede målet med eiendomsstrategien er å:

- Drive eiendomsarbeidet i fylkeskommunen på en profesjonell måte som i størst mulig grad underbygger arbeidet med å levere på bærekraftsmålene i Regionplan Agder 2030.
- Fungere som et strategiske styringsverktøy for eiendomsutviklingen og forvaltningen og gi større grad av systematikk og forutsigbarhet i arbeidet med eiendomsmassen.
- Være en forutsetning for mye av det kommende arbeidet med å implementere en profesjonell eiendomsutvikling og forvaltning etter «best practice».

Det er intensjon å levere en politisk sak for vedtak om en overordnet eiendomsstrategi innen sommeren 2022.

Drift og vedlikehold av eiendomsmassen

Fylkeskommunens samlede areal formålsbygg økte fra 296 704 m² i 2020 til 297 113 m² i 2021, dvs. 409 m². Energiforbruket økte fra 84 til 93 kWh/m².

Statsforvalteren flyttet ut av lokalene i administrasjonsbygget i Arendal 1. januar 2021. Det har vært jobbet med å få inn nye leietagere. Agder arbeidsmiljø IKS flyttet inn i bygg 3 i februar 2021, Karriere Agder Arendal flyttet inn i bygg 3 våren 2021, prøvestasjon for helsefag ble etablert i hus 2 høsten 2021, og IKT-Agder skal flytte inn i bygg 2 (1 030 m² BTA) fra sommeren 2022, etter ferdigstilt ombygging.

Fossilfri og mest mulig utslippsfri bygge- og anleggs plass

Ny fagskole og tannklinikk

Entreprenør rapporterer månedlig på energiforbruk. Med unntak av behov for en mindre mengde sveisegass har entreprenøren løst oppgaven tilfredsstillende. Det har vært flere positive presseoppslag. Hittil i anleggsperioden har tiltaket redusert klimagassutslippene med ca. 130 tonn CO₂.

Tangvall skolesenter

Anlegget gjennomføres i henhold til plan og kontrakt med bruk av biodiesel som hovedgrep for å redusere klimagassutslippene.

Nytt fylkeshus

Det vil bli en høy grad av elektriske anleggsmaskiner slik at ca. 70 prosent av energiforbruket i byggefasen blir utslippsfritt.

Kartlegging av egne kjøretøy og maskiner/maskinpark og utskiftingsplan

Det er i løpet av 2021 gjort en kartlegging av kjøretøy og maskinparken til Agder fylkeskommune. Oversikten blir oppdatert fortløpende ved seksjon for internservice, samt oppdateres årlig med andel elektriske personbiler/varebiler/busser/lastebiler/båter etc. Ved utgangen av 2021 er det totalt 268 kjøretøy og maskiner i Agder fylkeskommune, og av disse er 42 elektriske. Total

elektrifiseringsgrad 16 prosent. Vedrørende utskiftingsplan ble det på fylkestinget i juni vedtatt følgene mål; 100 prosent utslippsfri kjøretøy og maskinpark innen 2030.

Energioppfølging i bygg

Gjennom bruk av vedlikeholdsmidler er det byttet ut to glassfasader på Sirdal vgs. Det er byttet ut ca. 60 vinduer på Vennesla vgs. og 120 vinduer på KKG. Et større utskiftingsarbeid av vinduer ved Kvadraturen vgs. ble avsluttet i 2021. Videre har det på mange skoler blitt byttet ut lysarmaturer i klasserom og haller til LED-armaturer.

Energy Manager er installert som energioppfølgingssystem for hele virksomheten. Det gjenstår oppkobling av flere målere i det enkelte bygg for bedre overvåkning og styring av energiforbruk. Det gjenstår opplæring og etablering av gode rutiner for å identifisere og følge opp unødvendig energiforbruk. Energiforbruket steg med 9 prosent fra 2020, dvs. 2,3 millioner kilowatt timer. Betydelig kaldere vintermåneder i 2021 er hovedforklaringen.

Det ble i tillegg startet arbeid med en utvidelse av energioppfølgingssystemet (EOS) for å ha en felles plattform for overvåking av alle våre solcelleanlegg. Dette arbeidet forventes ferdigstilt medio mars 2022.

15.5 Status for verbalforslag budsjett 2021

Her rapporteres status for verbalvedtak fra vedtatt budsjett 2021 (fylkestingssak 93/2020) som følges opp av direktørrområdet. En oversikt over status for alle politiske vedtak finnes på Agder fylkeskommunes nettsider: <https://agderfk.no/politikk/status-for-politiske-vedtak/>.

Vedtakstekst	Status
Fylkestinget ber om at følgende behandles politisk i samferdselsutvalget:	
o Fordelingen av handlingsprogrammets programområder kollektivtiltak, rekkverk og TS – tiltak	Fordelingen av de aktuelle midlene ble lagt frem for hovedutvalg for samferdsel i sak 10/21
o Aktiviteten for asfalt og dekkelegging	Asfaltprogrammet ble lagt frem for hovedutvalg for samferdsel i sak 9/21 og 16/21. Gjennomføringen av asfaltprogrammet for 2021 startet opp 3. mai og vil pågå frem til medio oktober. Prisene vi har fått til nå i år i asfaltkontraktene er lavere enn vårt byggherreoverslag. Agder fylkeskommune har også fått tildelt en ekstrabevilgning fra staten i mars 2021 til generelt vedlikehold. Det betyr at Agder fylkeskommune kan asfaltere flere km fylkesveg enn det som er lagt inn i asfaltprogrammet. Vi har for tiden en ny asfaltkontrakt ute i markedet. Oppstart på denne vil være i slutten av juni. En stor del av denne kontrakten inneholder asfaltarbeider som vi får utført på grunn av statlige ekstrabevilgningen på 12 mill. kr. Det vil bli asfaltert ca. 174 km fylkesveg i 2021. Av dette er 6 km g/s- veg
Fylkestinget øker investeringsnivået på og langs fylkesveg slik at nye prosjekter som vedtas i handlingsprogrammet kan igangsettes fra 2022. Det er viktig at administrasjonskostnadene tilpasses investeringsnivået.	Investeringsrammen er økt betydelig, og muliggjør oppstart av nye prosjekter i Handlingsprogram for fylkesveg. Det arbeides kontinuerlig med å tilpasse administrasjonens kapasitet for effektivt å kunne gjennomføre vedtatte prosjekter.
Fv 415 er en viktig næringsveg i Agder. En utbedret fv 415 vil bidra til forutsigbar, effektiv og sikker transport til og fra bedriftene som er eller planlegges etablert. Fylkestinget setter av 15 mill. kroner i 2021 og 10 mill.	Agder fylkeskommune har søkt Samferdselsdepartementet om støtte til utbedring. Senere har kriteriene vist at staten stiller som forutsetning at det gjennomføres generelt

Vedtakstekst	Status
kroner i 2022 til prosjektet og forventer at det blir gitt statlige tilskudd til å fullfinansiere prosjektet slik at anleggsarbeidene kan komme i gang.	vedlikeholdsarbeid for å gi slik støtte, og at tiltakene skal utgiftsføres på driftsbudsjettet. Det regulerte prosjektet ble derfor ikke tildelt statlige midler. Prosjektet er spilt inn til NTP som et av de viktigste prosjektene i Agder. Forslag til Handlingsprogram for fylkesveg legger opp til en styrket finansiering av prosjektet, som fremdeles er avhengig av ekstern finansiering for å kunne bygges som regulert.
Fylkestinget ber rådmannen om å etablere et mulighetsstudie eller lignende som kan fremvise potensielle og fremtidige utbyggingsmuligheter ved og langs jernbanestasjonene i Agder, og dermed bidra til at næringsetableringer og befolkningen i distriktene kan øke. Bane nor eiendom er en sentral medspiller i et slikt mulighetsstudie ettersom de sitter på arealer tilknyttet jernbanestasjonene.	Fylkeskommunen har hatt et innledende møte med Bane Nor og Bane Nor eiendom om dette. I dette møtet var ladeinfrastruktur på togstasjonene tema. Administrasjonen jobber videre med et videre vurderingsgrunnlag. Arbeidet ledes av avdeling Strategi og mobilitet
Fylkestinget ber om at det igangsettes et mulighetsstudie	Arbeidet med å følge opp vedtaket om "ferjefritt Agder" er startet opp.
Fylkestinget er opptatt av at AKT videreutvikles som et godt og fremtidsrettet kollektivselskap med forutsigbar økonomi, og som vil være i stand til å imøtekomme ønsket passasjervekst. Bestillingstjenesten AKT – svipp vil kunne bidra til å oppnå økt passasjer tilgang til kollektivtransporten. Kollektivtransportens utfordringer økonomisk og driftsmessig bør få en vesentlig utredning i behandlingen av Agder fylkeskommunes mobilitetsplan.	Kollektivtransport vil være et gjennomgående tema i Regional plan for mobilitet som utarbeides nå. Fylkeskommunen har jevnlig møter med AKT fylkeskommunen på operativt og strategisk nivå.
Fylkestinget ber om en sak der veien til nullutslippsbusser frem mot 2030 belyses, og kostnadsberegnes. Saken gir en oversikt over hvilke busskontrakter som skal ut på konkurranse i inneværende periode (2019-2030).	Arbeidet ble fulgt opp i egen sak til politisk behandling 2021.
AKT bes om å forsere utviklingen i retning av å bli et mobilitetsselskap og prioritere ny forretningsutvikling. Dette må ses i sammenheng med behandling av Agder fylkeskommunes mobilitetsplan.	Arbeidet med å utrede AKT som mobilitetsselskap pågår og vil bli ferdigstilt i 2022. Utredningen er knyttet til regional plan for mobilitet.

16 Utdanning

16.1 Innledning

Utdanning utfører lovpålagte tjenester for befolkningen innenfor hovedområdene:

- videregående opplæring i skole og bedrift
- videregående opplæring for voksne med opplæringsrett
- opplæring av grunnskoleelever i sosiale og medisinske institusjoner
- opplæring for minoritetsspråklige elever med grunnskolevedtak
- pedagogisk psykologisk tjeneste
- fagskoleutdanning
- karriereveiledning og andre pedagogiske støttetjenester
- oppfølgingstjeneste, herunder tilbud til ungdom i målgruppen som er utenfor videregående opplæring
- opplæring innenfor kriminalomsorgen.

Agder fylkeskommune har 18 videregående skoler, en fagskole og to SMI-skoler (sosial, medisinsk institusjon. Disse ble slått sammen til en skole 1.1. 2022). I tillegg har utdanning ansvar for Karriere Agder, med tre karrieresenter. I fylkesadministrasjonen er Utdanning organisert i fire avdelinger.

Avdeling for opplæring og karriereveiledning

Avdeling for opplæring og karriereveiledning har ansvar for å følge opp skolene, og videreutvikle og styrke skolenes profesjonsfellesskap og opplæringskvalitet. Avdelingen samarbeider med kommunene, næringslivet og universitets- og høyskolesektoren for å sikre kvalitet i hele opplæringstilbudet. Eksamen og dokumentasjon (eksamenskontoret), som administrerer privatisteksamen er en seksjon i denne avdelingen.

Avdeling for fag- og yrkesopplæring

Fag- og yrkesopplæring har ansvar for opplæring av lærlinger og lære kandidater som har fag-/svennebrev eller kompetansebrev som mål. Avdelingens hovedoppgave er å formidle alle søkere til en lære plass. Avdelingen samarbeider med flere interne og eksterne aktører.

Avdeling for inntak og elevtjenester

Avdelingen er delt i to hovedområder, inntak og elevtjenester, men har også ansvar for skoleadministrative systemer. Inntak har ansvaret for utarbeidelsen av tilbudsstrukturen og for dimensjonering og inntak til videregående opplæring. Elevtjenesten har ansvar for faglig oppfølging og utvikling av elevtjenestene ved skolene, samt oppfølgingstjenesten.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) er en tjeneste for elever, lærlinger og lære kandidater som opplever at deres utfordringer gjør det vanskelig å følge den ordinære opplæringen i skole eller bedrift. PPT utarbeider sakkyndig vurdering og følger opp elever med rett til spesialundervisning.

16.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9000 Utdanning	-6 808	6 954	-7 606	-797
9001 Opplæring og karriereveiledning	-103 160	-18 424	-107 744	-4 584
9002 Fag- og yrkesopplæring	325 535	331 892	299 765	-25 770
9003 Inntak og elevtjenester	25 798	42 361	31 854	6 056
9005 Pedagogisk-psykologisk tjeneste	22 361	24 336	23 822	1 461

16.2.1 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	2 007	2 046
 Midlertidige årsverk	270	278

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	0,9%	1,3%
Langtid	4,9%	5,2%
Sum fravær	5,8%	6,5%

Det samlede sykefraværet har steget noe i 2021. Fylkeskommunedirektøren antar at noe av økningen har sammenheng med høyt arbeidspress i koronaperioden og den situasjonen følger vi nøye. Samtidig er det naturlig med noe underrapportering siden vi har hatt hjemmekontor og hjemmeundervisning i deler av året. Målsettingen om et sykefravær på maks 5 prosent er ikke nådd. Det vil fortsatt være fokus på systematisk arbeid for å redusere sykefraværet.

16.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Agder fylkeskommune har gjennom flere år hatt tre strategiske hovedmål for videregående opplæring. Målene ble revidert i 2020, bl.a. for å favne den økte bevisstheten rundt bærekraft, mangfold og etisk bevissthet som preger Regionplan Agder 2030 og overordnet del av læreplanverket.

- **Læringsmiljø**
Alle elever og lærlinger er del av et inkluderende og mangfoldig fellesskap, opplever mestring og får faglige utfordringer. Læringsmiljøet preges av skaperglede og kritisk tenkning.
- **Læringsutbytte**
Alle elever og lærlinger som går ut av videregående opplæring har fag- og samarbeidskompetanse, som gjør dem i stand til å mestre videre utdanning og arbeidsliv. Livsmestring, innovasjon og bærekraft er sentrale elementer i opplæringen.
- **Gjennomføring**
Alle elever og lærlinger som er i stand til det gjennomfører opplæringen. Skolene og lærebedriftene bruker varierte opplærings- og vurderingsformer, som møter forutsetningene til den enkelte.

Læringsmiljø

Informasjon om elevenes opplevelse av læringsmiljøet hentes i Elevundersøkelsen, som gjennomføres i de videregående skolene hvert år i november/desember. Lærlingenes læringsmiljø måles gjennom lærlingundersøkelsen, som gjennomføres for andreaårslærlinger annet hvert år.

Elevene og lærlingene svarer, gjennom en skala på 1 (dårligst) til 5 (best), på en

rekke spørsmål. Resultatene fra undersøkelsene kategoriseres i fem fargekoder, der mørk grønt er best. På fylkesnivå og nasjonalt nivå er resultatene stabile over tid, og de vil i hovedsak være konsentrert rundt de tre midterste kategoriene. På skolenivå vil det være større variasjon.

Målet for skolemiljø er å ligge over grensen for grønt nivå på alle indikatorer.

Elevundersøkelsen	Agder 2020-21	Nasjonalt 2021-22	Agder 2021-22	
Motivasjon	3,6	3,6	3,6	
Mestring	3,9	3,9	3,9	
Trivsel	4,2	4,2	4,2	
Støtte fra lærerne	4,1	4,1	4,2	
Læringskultur	4,0	4,0	4,0	
Vurdering for læring	3,4	3,4	3,4	
Elevdemokrati	3,5	3,6	3,6	
Praktisk opplæring	3,3	3,4	3,3	

Kilde: Hjernene og Hjertet

Lærlingundersøkelsen	Agder 2020	Nasjonalt 2021	Agder 2021
Motivasjon	4,3	4,2	4,3
Trivsel	4,4	4,2	4,3
Opplæring i skole som forberedelse til arb.livet	3,7	3,6	3,6
Yrkesfaglig fordypning	4,0	3,9	3,9
Medvirkning, veiledning og egenvurdering	4,0	3,6	3,9

Kilde: Hjernene og Hjertet

Elevundersøkelsen og lærlingundersøkelsen har også spørsmål om mobbing. Disse svarene angis som prosentandel av de som har svart på undersøkelsen. 2,1 prosent av elevene oppgir at de har blitt mobbet av medelever. 0,7 prosent har blitt utsatt for digital mobbing, og 1,4 prosent har blitt mobbet av en voksen på skolen. 1,9 prosent av lærlingene oppgir at de har blitt mobbet på arbeidsplassen, mens 1,3 prosent oppgir uønsket seksuell oppmerksomhet.

Agder fylkeskommune har nulltoleranse for alle former for mobbing og trakassering, og arbeider kontinuerlig for å forebygge dette. Alle tilfeller av mobbing og trakassering skal oppdages raskt og håndteres i henhold til opplæringsloven kap. 9 A, og fylkeskommunens retningslinjer for håndtering av saker som gjelder skolemiljø.

Læringsutbytte

Læringsutbytte måles primært gjennom karakterer. Skoleåret 2020/2021 ble det ikke gjennomført eksamen. Vi bruker derfor standpunktkarakter som indikator.

Målet for læringsutbytte er resultater tilsvarende nasjonalt nivå eller bedre.

Standpunkt	Agder 2019/2020	Nasjonalt 2020/2021	Agder 2020/2021
Engelsk, Vg2 yrkesfag	3,6	3,8	3,6
Matematikk 2P-Y	3,4	3,6	3,6

Standpunkt	Agder 2019/2020	Nasjonalt 2020/2021	Agder 2020/2021
Matematikk 2P	3,8	3,7	3,8
Norsk, Vg2 yrkesfag	3,6	3,8	3,7
Norsk hovedmål, Vg3 studieforberedende	4,1	4,2	4,1

Kilde: Utdanningsdirektoratet statistikkportal

Gjennomføring

Gjennomføring i videregående opplæring måles gjennom to ulike indikatorer, skoleårsgjennomføring og årskullgjennomføring. Tall for skoleårsgjennomføring viser hvor stor andel av elevene som har fullført og bestått ett enkelt skoleår. Tall for årskullsgjennomføring viser hvor stor andel i ett årskull som har fullført og bestått to år etter normert fullføringstid. Måletidspunktet er fem år etter oppstart i videregående opplæring for elever på studieforberedende utdanningsprogram, og seks år etter for elever på yrkesfaglige utdanningsprogram.

Målet for gjennomføring er minimum 90 prosent fullført og bestått årskull.

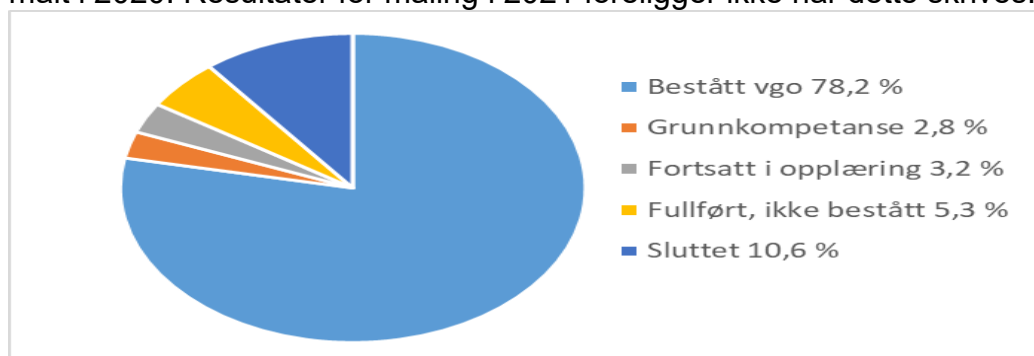
Status for skoleårsgjennomføring

	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Fullført og bestått	84,0	87,3	88,9
Fullført og ikke bestått	5,5	2,7	2,9
Mangler grunnlag	6,8	6,6	4,9
Sluttet	3,7	3,4	3,3

Kilde: Hjernem og Hjerter

Status for årskullgjennomføring

Gjelder kullet som startet på yrkesfag i 2014 og studieforberedende i 2015, og ble målt i 2020. Resultater for måling i 2021 foreligger ikke når dette skrives.

Kilde: SSB

Tiltak for 2021

I økonomiplandokumentet for perioden 2021 til 2024 ble det angitt følgende tiltak opp mot mål i Regionplan Agder 2030 for direktørområde utdanning:

Mål	Tiltak	Status
Syssetsettingen har økt, særlig for utsatte og marginaliserte grupper.	Tett oppfølging av alle elever og læringer. Avviker noen fra	I forbindelse med pandemien har fylkeskommunen fått midler til tiltak

Mål	Tiltak	Status
	forventet progresjon skal det settes inn tiltak	for elever som ikke har fullført opplæringen og sårbare elever.
Alle kvalifiserte ungdomssøkere skal få læreplass	I samarbeid med opplæringskontorene utarbeide og implementere tiltak og kvalitetsrutiner som sikrer utsatte og marginaliserte grupper et tilbud rettet inn mot arbeidslivet	Samhandling skole, opplæringskontor og fagopplæring er satt i system. Totalt 102 flere ungdommer fikk læreplass etter Vg2, og alle lærlinger med behov for særskilt tilrettelegging er vurdert av tiltaksteamet, som er samarbeid mellom fagopplæring og PPT.
	Gjennomføringskurs for elever og lærlinger som ikke har bestått	Sommeren 2021 ble det arrangert sommerkurs i matematikk, kroppsøving og naturfag i Arendal og Kristiansand. På grunn av svak interesse og lav gjennomføringsgrad vil evt. videreføring av ordningen vurderes.
	Satse videre på kombinasjonsklasser for minoritetsspråklig ungdom i alle regioner, og øke kvaliteten i opplæringen.	Kombinasjonsklasser er etablert som felles ordning i Agder fylkeskommune, og tilbud gis i alle regioner.
	Økt innsats for å kvalifisere voksne for videre studier og arbeidsliv med særlig vekt på å styrke kvaliteten på opplæringen for voksne minoritetsspråklige.	Karriere Agder samarbeider med skolene om opplæringstilbud for voksne, og er i gang med å utarbeide en helhetlig opplæringsmodell for voksne flerspråklige.
	Videreføre samarbeid om opplæringen med kommuner og NAV.	samarbeidet fortsetter, det er styrket med at en rådgiver fra fylkeskommunen ivaretar oppfølgingstjenesteoppgaver for lærlinger
Det har skjedd betydelige forbedringer når det gjelder likestilling, inkludering og fysisk og psykisk helse.	Psykisk helse blir en del av faginnholdet på videregående skole. Aktiviteter som VIP og VIP makkerskap innføres på alle skoler	En arbeidsgruppe vurderte status og kom med anbefalinger til videre arbeid med psykisk helse i skolen våren 2021. Anbefalingene følges opp.
	Elever og lærlinger som trenger særskilt tilrettelegging blir oppdaget tidlig, og får et tilbud som er tilpasset den enkelte. Opplæringen skal ha en pedagogisk og spesialpedagogisk tilrettelegging som sikrer at alle opplever sosial, kulturell og faglig inkludering.	Skolene har etablert team med ansvar for å følge opp elever med spesielle behov. Det er i 2021 etablert tiltaksteam i fagopplæringen som skal sikre at lærlingene følges opp.
	Styrke skolehelsetjenesten og prøve ut nye digitale løsninger.	Den digitale skolehelsetjenesten Preikes ble lansert i september 2021.
	Skolefrokost og kroppsøving er en del av skolens arbeid for bedre folkehelse.	På grunn av pandemien var det ikke tilbud om skolefrokost i 2021. Kroppsøvingsfaget bidrar til aktivitet og kunnskap om kropp og helse.

Mål	Tiltak	Status
Barnehager, skoler, høyere utdanning og bedrifter fremmer kultur for læring, helse og trivsel.	Arbeide for at opplæring i skole og bedrift har oppdatert kompetanse på nye læreplaner og retningslinjer i fagfornyelsen.	Fylkeskommunen har samarbeidet med UiA om utvikling av en digital ressurs for kompetanseheving knyttet til fagfornyelsen. Skolene har også arbeidet mye med dette. Eksamenskontoret har utarbeidet retningslinjer for eksamen i samsvar med nye læreplaner.
	Plan for elevenes skolemiljø evalueres, fornyes og tas i bruk.	Retningslinjer for elevenes skolemiljø ble evaluert høsten 2021, og er tatt i bruk på skolene.
	Skolefrokost og kroppsøving er en del av skolens arbeid for bedre folkehelse.	På grunn av pandemien var det ikke tilbud om skolefrokost i 2021. Kroppsøvingsslaget bidrar til aktivitet og kunnskap om kropp og helse.
	Systematisk oppfølging av tilbakemeldinger i elev- og lærlingundersøkelsen og Ungdata.	Resultater fra elev- og lærlingundersøkelsene er analysert og fulgt opp, både på skoleeier- og skolenivå. Ungdata ble ikke gjennomført i 2021.
Agder er internasjonalt anerkjent som kompetanseregion for fremtidens produksjon, distribusjon og bruk av energi.	Legge til rette for endring av utdanningsløp som møter regionens kompetansebehov.	Tilbudsstrukturen er tilpasset arbeidslivets behov. Dette er også grunnlaget for Karrieresentrene veiledning av voksne utdanningssøkere. Utdanning tar sikte på å møte batterifabrikkens kompetansebehov.
	Styrke internasjonalisering i opplæringen	Det er overført midler til avdeling for samskaping og internasjonalisering for å styrke arbeidet med internasjonalisering.
En høyere andel elever og studenter gjennomfører videregående opplæring, fagskole og høyere utdanning.	Sikre tett oppfølging av elever og lærlinger gjennom hele opplæringsløpet	I 2021 har det vært gitt nasjonale tiltaksmidler. Utdanning har fordelt disse.
	Tilby gjennomføringskurs for alle med ikke bestått fag	Sommeren 2021 ble det arrangert sommerkurs i matematikk, kroppsøving og naturfag i Arendal og Kristiansand. På grunn av svak interesse og lav gjennomføringsgrad vil evt. videreføring av ordningen vurderes.
	I samarbeid med NAV og kommunene tilby persontilpassede tiltak for ungdom i opplæring og i oppfølgingstjenesten	Trepartsarbeidet i Agder har skapt nasjonal interesse. Forskningsrådet skal nå forske på Venneslabroa og utvidelsen av tiltak i østre del av Agder.
Alle kvalifiserte ungdomssøkere skal få læreplass.	Intensivere arbeidet for flere lærebedrifter og at alle søkere får læreplass.	84 % av alle ungdomssøkerne fikk læreplass, mens 6 % fikk en opplæringskontrakt. Det er inngått 170 flere lærekontrakter i 2021 sammenliknet med året før. I tillegg kommer en økning på 60 fagbrev på jobb kontrakter.
Ny Vg3 modell er en del av arbeidet med helhetlige yrkesfaglige utdanningsløp, slik at	Utvikle ny modell for VG3 fagopplæring som støtter opp om økt formidling til bedrift.	Ordningen er under utvikling sammen med skolene våren 2022,

Mål	Tiltak	Status
flere gjennomfører videregående opplæring og kvalifiseres for arbeid.		og går inn i drift fra skolestart 2022.
	Legge til rette for fleksible og desentraliserte fagskoletilbud som møter arbeidslivets behov.	Fagskolen i Agder gir tilbud innen helse, tekniske fag og veiledning i Grimstad og Lyngdal. De har også helt nettbaserte studier. I tillegg har andre fagskoletilbydere studier innen helse i Arendal, Kristiansand, Lyngdal, Mandal og Flekkefjord.
	Legge til rette for økt kvalitet på opplæring og ledelse og få på plass et rammeverk for god opplæring.	Rammeverk for god undervisning ble i 2021 satt midlertid på pause i påvente av en konkretisering av oppdraget. Vi viderefører arbeidet med kvalitetsutvikling og lederstøtte, og økt fokus på kjerneoppgavene.
Det er god balanse mellom tilbud og etterspørsel etter kompetanse i det regionale arbeidsmarkedet.	Aktivt bruk av YFF i formidlingsarbeidet	Yrkesfaglig fordypning, YFF, er blitt den viktigste arenaen for utprøving av yrker og formidling til læreplass.
	Krav om antall lærlinger i samarbeidsavtalene med kommunene	Samarbeidsavtalene med kommunen er utgått. Fylkeskommunen vil arbeide for å få på plass nye avtaler.
	Høy status og kvalitet på yrkesfagene.	Det er høy status og kvalitet på yrkesfagene i Agder.
	Tilbudsstrukturen inkluderes og er et viktig virkemiddel i regionens kompetansepolitiske arbeid.	Tilbudsstrukturen i Agder er godt tilpasset arbeidslivets behov. Formidlingstallene i Agder har hatt en betydelig oppgang. Næringssammensetningen i Agder er i utvikling og dette følges nøye.
	Arbeide med entreprenørskap.	Entreprenørskap brukes der dette samsvarer med kompetansemål i fagene.

16.5 Status for verbalforslag budsjett 2021

Her rapporteres status for verbalvedtak fra vedtatt budsjett 2021 (fylkestingssak 93/2020) som følges opp av direktørområdet. En oversikt over status for alle politiske vedtak finnes på Agder fylkeskommunes nettsider: <https://agderfk.no/politikk/status-for-politiske-vedtak/>.

Vedtaketstekst	Status
Posisjonen ønsker å opprettholde en desentralisert skolestruktur og dermed ønsker vi å opprettholde muligheten for å gjøre dagens utdanningsprogram søkbare. Vi er imidlertid av den oppfatning at dersom det ikke er nok søkere til tilbudene, med 60 % oppfylning av klassene, så er det ikke hensiktsmessig at alle opprettholdes.	Det er utarbeidet kriterier for dimensjonering av tilbudsstrukturen som ble vedtatt av hovedutvalget november 2021. Kriteriene danne grunnlag for den administrative behandlingen av tilbudsstrukturen i vårbehandlingen. Kriteriene tar høyde for fylkestingets vedtak om å opprettholde en desentralisert skole- og tilbudsstruktur.
Fylkestinget ber fylkesrådmannen vurdere og kostnadsberegne en idrettslinje med spesialisering innen kajakkpadling ved studiested Flekkefjord. Fylkesrådmannen bes involvere forbundet og	I forbindelse med mulighetsstudie for Flekkefjord videregående skole, avdeling Kvinesdal er det foreslått flere ulike tilbud som kan styrke skolen. Disse forslagene må behandles i sammenheng med

Vedtakstekst	Status
Olympiatoppen i denne vurderingen. Sak fremlegges hovedutvalg for utdanning og kompetanse i løpet av 2021.	bestillingen om en idrettslinje med spesialisering innen kajakkpadling. Mulighetsstudie ble i 2021 forsinket og ferdig rapport ble levert i slutten av desember 2021. Arbeidet med å vurdere og kostnadsberegne en idrettslinje vil bli utført sammen med behandling av mulighetsstudie våren 2022.
Fylkestinget ber fylkesrådmannen i skolebruksplanen fase 2 utarbeide ulike alternativer og finansieringsmuligheter for å kunne etablere byggfag ved Vennesla videregående skole. Arbeidet med mulighetsstudien ved Flekkefjord videregående skole, studiested Kvinesdal skal prioriteres.	Arbeidet med å vurdere ulike muligheter for etablering av byggfag ved Vennesla vgs. er gjennomført. Arbeidet har resultert i vedtak om å igangsette byggfag i leide lokaler fra høsten 2021. Samtidig er det vedtak om å starte opp bygging av byggfaglokaler på skolens arealer. Mulighetsstudie ble delt i to deler. Del handlet om en leveranse på lokaler til tilrettelagt opplæring. Dette arbeidet er gjennomført og det er vedtatt igangsetting av påbygg ved Flekkefjord vgs. Øvrige del av mulighetsstudierapporten er levert ved årsskiftet 21/22. Det planlegges en politisk sak våren 2022. Deretter er planen å fordele innspill i mulighetsstudie til arbeidet med skolebruksplan og tilbudsstruktur. Begge sakene vil komme til politisk behandling i 2022
Bistå skolene i få gjennomført sertifiseringen som dysleksivennlige skoler.	Saken ble ikke behandlet politisk i 2021. Grunnet korona er flere utviklingssaker utsatt til 2022. Imidlertid har noen skoler arbeidet med sertifisering som dysleksivennlig skoler og vi har i dag noen skoler som har oppnådd sertifiseringen. Det er planlagt å videreføre arbeidet med sertifisering i 2022 og det planlegges en politisk sak våren 2022 som viser hvordan arbeidet legges opp.
Fylkestinget ber om at det gjennomføres en gjennomgang av virkemiddelapparatet for tiltakene rettet mot dropout-problematikk i Agder.	Det er gjennomført en gjennomgang av virkemiddelapparatet våren 2021. Gjennomgangen er lagt frem for hovedutvalget for utdanning og kompetanse. Det er lagt vekt på at gjennomgangen er gjort kjent for andre råd og utvalg.
Fylkestinget ber fylkesrådmannen om at hovedutvalg for utdanning og kompetanse får en sak på å etablere Unginvest i Arendal etter modell fra Viken og Rogaland. Dette er for å gi et tilbud til unge mellom 16 og 24 som ikke gjennomfører ordinær opplæring.	Behandlet i hovedutvalget i mai 2021 og fylkestinget juni 2021. Nytt vedta i juni 2021 ber administrasjonen fremme ny sak. Saken forberedes og planlegges lagt frem for politisk behandling vinter 2022. Det legges vekt på at saken er godt forankret blant samarbeidspartnere i regionen før saken legges frem for politisk behandling.
Fylkestinget ber fylkesrådmannen etablere arenaer for tettere kontakt mellom rådgivere i de videregående skolene og næringslivet, sikre at alle våre rådgivere har tilstrekkelig og oppdatert kompetanse og satse på karriereveiledning allerede fra Vg1.	Saken er innarbeidet i arbeidet for å styrke elevtjenesten (rådgivertjenesten) Samtidig er det et pågående arbeid med å øke gjennomføringen på yrkesfag. I dette arbeidet vil en vektlegge karriereveiledning, samhandling mellom skoler og næringslivet og behovet for økt kompetanse. Det er satt av ressurser til å få på plass en samarbeidsavtale med UiA der vi kan utforme tilbud om kompetansepåfyll.
Fylkestinget ber fylkesrådmannen kartlegge og fremlegge en oversikt over antallet elever som har fritak fra gym undervisning, og vurdere om det er tiltak som kan gjøres for å forebygge og redusere antallet fritak.	Arbeidet er utført i samarbeid med direktørrområde folkehelse. En politisk sak ble levert høsten 2021 og ønske fra hovedutvalget var at administrasjonen kom med en orientering om hvordan skolene arbeidet for å inkludere elevene i kroppsøving. Orienteringen er planlagt våren 2022.

17 Arendal videregående skole

17.1 Innledning

<https://arendal.vgs.no/>

Arendal videregående skole er lokalisert to steder i byen, Barbu og Tyholmen. Elevene kommer hovedsakelig fra Arendalsregionen, samt nabokommunen Froland. Arendal vgs. har et bredt realfagstilbud hvor egen forskerlinje inngår som en del av tilbudet til elevene. Det er et nært

samarbeid både med offentlige institusjoner og privat næringsliv. Det internasjonale engasjementet ved skolen har gjennom flere år vært høyt, både hva gjelder utveksling og tilbud om språkopplæring. Som eneste videregående skole i landet, tilbyr Arendal vgs. portugisisk som eget programfag.

Gjennom samarbeid med nærliggende kommuner, tilbyr skolen forsering av matematikk for ungdomsskoleelever. Dette ses i sammenheng med fylkeskommunens satsing på tilbud til elever med stort læringspotensial.

Informasjon om skolen

Skolen tilbyr følgende utdanningsprogram:

- International Baccalaureate (IB)
- Kunst, design og arkitektur
- Påbygging til generell studiekompetanse
- Salg, service og reiseliv
- Studiespesialisering
- Studiespesialisering m/internasjonalisering
- Studiespesialisering m/forskning og miljø
- Voksenopplæring på dag- og kveldstid

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Antall elever	801	817	799
Antall ansatte	112	120	114

17.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9101 Arendal vgs.	94 430	90 317	98 788	4 358

Skolens regnskap for viser mindreforbruk i 2021. Dette er blant annet et resultat av at det ikke ble gjennomført noen elevkursjoner i 2021, og sykemeldinger i skolens ledelse gjennom hele året.

17.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	92	92
 Midlertidige årsverk	10	10

De midlertidige årsverkene er i all hovedsak knyttet til lærlinger og vikarer i forbindelse med permisjoner og læreres videreutdanning gjennom ordningen Kompetanse for kvalitet.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	0,6%	0,8%
Langtid	4,8%	5%
Sum fravær	5,4%	5,8%

Det totale sykefraværet har økt med 0,4 prosentpoeng. Skolens ledelse er i tett dialog med de sykemeldte, og det er rimelig å anta at koronasituasjonen er en medvirkende årsak til denne økningen.

Skolen arbeider systematisk med tiltak for å få ned sykefraværet. Orientering om sykefravær er fast sak i møtene i Arbeidsmiljøutvalget, hvor også en representant for Agder Arbeidsmiljø er til stede.

17.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Virksomhetsdata, resultater

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021
Andel fullført og bestått	84,8 %	88,4 %
Standpunkt matematikk 2P-Y	3,5	3,0
Standpunkt matematikk 2P	3,5	3,8
Standpunkt norsk, Vg2 yrkesfag	3,2	3,8
Standpunkt norsk hovedmål Vg3 studie-forb. skriftlig.	4,1	4,3
Karakterpoeng fra grunnskolen	44,4	44,6

Spesialundervisning

Behovet for spesialundervisning er stabilt. Elevenes behov ivaretas i stor grad gjennom tilpasset opplæring (TPO), og sosialpedagogiske utfordringer møtes med økt bemanning av blant annet elevassistenter. Skolen har utarbeidet egen TPO-plan for å øke elevenes læringsutbytte, men også for å styrke gjennomføringsgraden. Av

tiltak som er iverksatt for å øke gjennomføringsgraden kan nevnes: jevnlig klasselærerråd med oppfølging av elevfravær og elevenes faglige utvikling. Til påbyggklassene gis det en ekstratime i matematikk, og det er avsatt ekstra rådgiverressurs til klassene.

Andelen av elever som har behov for særskilt språkopplæring er økende.

Formidling til lære

Våren 2021 var det 14 elever i Vg2 Salg, service og sikkerhet. Elleve av disse elevene søkte læreplass. Ni av elevene ble formidlet innen august, fire elever i kontor- og administrasjonsfaget og fem elever i salgsfaget.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Indikator	Resultat 2020/2021	Resultat 2021/2022
Faglig utfordring	4,5	4,5
Støtte fra lærerne	4,1	4,1
Læringskultur	4,1	4,0

Profesjonsfelleskap

Skolen arbeider systematisk med å utvikle lærernes profesjonsfelleskap. Det gjennomføres regelmessige møter i skolens fellestid til faglig samarbeid for skolens pedagogiske ansatte. Samarbeidet foregår i fagteams på de forskjellige trinn, mellom lærere i samme fag og mellom fagkoordinatorerne. Skolen er organisert i fagavdelinger. Innenfor hver fagavdeling er det fagseksjoner som ledes av en fagkoordinator. Fagkoordinatorerne bidrar til det faglige og pedagogiske utviklingsarbeidet gjennom systematisk arbeid med blant annet skolebasert vurdering, utvikling av tverrfaglige undervisningsopplegg, faglig og pedagogisk bruk av fagdager og innføring av fagfornyelsen.

Undervisningskvalitet

Det arbeides med undervisningskvaliteten på flere nivåer. Ledergruppa legger rammene for arbeidet og legger til rette for samarbeid gjennom skolens halvårsplaner. Det er to faste dager i uka med fellestid for personalet, og det er satt av tid til regelmessige fagmøter og faglig samarbeid. Innenfor hver fagavdeling er det fagseksjoner som ledes av en fagkoordinator. I seksjonene drives det pedagogiske utviklingsarbeid, hvor det blant annet settes søkelys på undervisningskvalitet. Lærerne gjennomfører undervisningsevaluering i hver termin. Undervisningsevalueringen tas inn i medarbeidersamtalene.

Arendal vgs. jobber aktivt for at elevene skal ha et godt fysisk og psykososialt læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Gjennom nysgjerrighet, innsats, refleksjon og kritisk tenking vil elevenes kompetanse i fagene kunne øke, og gjennomføringsgraden styrkes. Elevene skal «lære å lære».

Skolen har særskilt fokus på flg. indikatorer i elevundersøkelsen:

- **Motivasjon.** Det arbeides videre med elevenes motivasjon og innsats. Fokus på klasseledelse, elevmedvirkning og tettere oppfølging av enkeltelever

videreføres gjennom inntaks- og overgangssamtaler.

- **Trivsel.** Det gjennomføres faste møter mellom elevrådet og skolens ledelse. For å styrke elevmedvirkningen er det hvert skoleår avsatt timeplanlagt tid til dette. Det rapporteres om ro i timene og svært lite mobbing ved skolen. Det viser stabilitet over flere år. Områdene trivsel, motivasjon og mestring, er på samme gode nivå som tidligere.
- **Læringskultur.** Elevundersøkelsen viser i sin helhet en positiv utvikling på området læringsmiljø. Elevene rapporterer om gode relasjoner til lærerne, god faglig støtte og relevante høye faglige utfordringer.
- **Vurdering for læring.** Det arbeides videre med elevenes motivasjon, vurderingskultur og innsats. Fokus på klasseledelse, kultur for læring og tettere oppfølging av enkeltelever videreføres.
- **Mobbing.** Skolen har gjennom flere år hatt tall som indikerer svært lite mobbing. Dette kan bl.a. skyldes høyt fokus og aktiv satsing på trivsel i klassemiljøet.
- **Andel fullført og bestått skoleår.** Gjennomføringsgraden, med spesielt fokus på elever som tar påbygg til generell studiekompetanse har høy oppmerksomhet. Skolen har utarbeidet gode interne rutiner for oppfølging av elever som står i fare for ikke å fullføre og bestå opplæringen. Det er en økende andel elever som gjennomfører videregående opplæring over fire eller fem år, og har behov for tilrettelegging.

Det er et mål for skolen at:

- elevenes dannelse og mestring skal fremmes gjennom et trygt og godt læringsmiljø
- alle lærerne skolerer innenfor tema psykisk helse, og benytter VIP-makker systematikken
- lærer/elevrelasjonen styrkes gjennom arbeidet med overordnet del i Fagfornyelsen
- inntakssamtaler og overgangs-/elevsamtaler brukes aktivt for å fremme trivsel og god læring
- elevdemokrati og elevmedvirkning skal fremmes gjennom kursing og aktiv deltakelse i egen læringssituasjon
- samarbeid med eksterne aktører videreutvikles både lokalt, nasjonalt og internasjonalt

Systematikk og organisering

Hovedmålene i skolens virksomhetsplan er etablert iht. mål i Regionplan Agder 2030 og overordnet del av læreplanverket. Planene evalueres og justeres årlig.

Ledergruppen, i samarbeid med tillitsvalgte og fagkoordinatorer, utarbeider en årsplan for hele skoleåret. Denne planen revideres to ganger i løpet av skoleåret. Planen er helt sentral for å sikre pedagogisk utviklingsarbeid, faglig og tverrfaglig, og arbeid med elevenes læringsmiljø/skolemiljøet i klasser og på trinn. Rektor sender hver uke ut Lederinfo til personalet med aktuell/viktig informasjon. Lederinfo sendes ut på e-post. Avdelingslederne jobber mer med skoleadministrative oppgaver gjennom VIS. Dette er første året skolen benytter VIS, og det arbeides med å fordele oppgaver mellom avdelingslederne og medarbeiderne i merkantil avdeling.

Helhetlig vurdering av skoleåret

Elevrådets vurdering

Undervisningen i 2021 var noe uvanlig på grunn av en oppblomstring av smitte. Skolen har vært nøye på å oppfordre til å sprute hendene og å holde én meters avstand i gangene og fellesområdene. Vi følger disse reglene så godt som mulig, men vi merker det er vanskelig inne i klasserommene. Der er det veldig fristende å sette seg ved siden av en venn og det er lett å glemme restriksjonene.

Undervisningen under rødt nivå kunne variere veldig. Den halvdelen av klassen som hadde fysisk undervisning klarte å følge med og bli involvert i timen, i tillegg var samholdet i klassen bra selv om bare halvparten var der. Dette var vanskeligere for de som hadde hjemmeundervisning. Det er vanskelig å føle at man har noe kontakt med læreren eller de andre elevene på andre siden av skjermen. Dermed er det vanskelig å føle seg motivert til å henge helt med og det er vanskelig å komme til hvis man lur på noe. I tillegg kunne det variere hvor bra opplegget til lærerne var tilpasset de som var hjemme. Dette førte til at elevene som var hjemme var mye mindre forberedt til prøver som resten av klassen var klare for, og noen elever sitter mye lenger med et opplegg enn det som var beregnet fordi det er vanskelig å få hjelp. Heldigvis var det god kommunikasjon mellom elevrådet og styret når det gjaldt spørsmål om situasjonen eller andre ting.

Profesjonens vurdering

I skoleåret 2020/ 2021 har hovedfokuset vært rettet mot de store utfordringer som korona-pandemien har medført. Det har tvunget fram alternative måter å gi elevene opplæring på og nye løsninger for faglig samarbeid mellom kollegaer. Både opplæring og samarbeid har ikke vært optimalt under disse forholdene. Ekstra belastende har det vært at vi samtidig skulle arbeide med nye læreplaner og nytt skoleadministrativt system (VIS). Likevel har de fleste lærere gjort sitt ytterste for å gi elevene god opplæring og brukt ekstra tid på å holde god kontakt med elevene.

Rektors vurdering

Skoleåret 2020/2021 har, som både elever og tilsatte rapporterer, vært et utfordrende år. I tillegg til koronasituasjonen, fagfornyelsen og VIS, har også ulike prosesser knyttet til sammenslåing av fylkene vært både ressurs- og tidkrevende.

Jeg ønsker å berømme elever og tilsatte som har gjort en formidabel innsats gjennom dette krevende skoleåret.

18 Byremo videregående skole

18.1 Innledning

<https://byremo.vgs.no/>

Skolen har følgende visjon: "Å skape begeistring ved å yte og mestre".

Verdigrunnlaget vårt er å være: Elevorientert, inkluderende, holdningsskapende og

nytenkende. Skolens elever har over tid prestert godt med svært høy gjennomføring, og elevundersøkelsen viser gode resultater. Vi har i samarbeid med UiA gjennomført et prosjekt hvor vi har forsøkt å bli bevisst skolens styrker og årsaker til høy grad av gjennomføring over flere år. Vi tro at summen av mange enkle faktorer betyr en forskjell. En holdning om at alle ansatte har en viktig rolle som bidrar til elevutvikling er blitt styrket.

Vi har prioritert profesjonsutvikling med å legge til rette for etterutdanning, og arbeid med innføring av læreplanverket for Kunnskapsløftet, LK20. Vi har utviklingsprosjekter, finansiert av Senter for yrkesutdanning ved UiA (SYA), hvor vi forsøker å ta inn ny spennende teknologi, både innen e-helse, robotisert utstyr og digitalisering innenfor elektro. Skolens undervisningskraftverk videreutvikles med ny nettstasjon for øving i henhold til Standard for elektroinstallasjon på el nett, innen høyspent og lavspent. Dette er unikt i skolesammenheng i Norge, og utvikles i tett samarbeid med UiA, næringsliv og skolen.

Informasjon om skolen

Skolen tilbyr følgende utdanningsprogram:

- Bygg- og anleggsteknikk Vg1, Anleggsteknikk Vg2 og Byggteknikk Vg2
- Elektrofag Vg1 og Data og elektronikk Vg2
- Helse- og oppvekstfag Vg1, Barne- og ungdom og Helsearbeiderfag Vg2
- Teknikk og industriell produksjon Vg1 og Arbeidsmaskiner Vg2
- Påbygg til generell studiekompetanse Vg3

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Antall elever	170	168	160
Antall ansatte	40	40	41

18.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9102 Byremo vgs.	30 358	26 608	31 350	992

Skolen har et positivt avvik på 1 mill. kroner, som i hovedsak settes av til investering i utstyr.

Etablering av anleggsteknikk har gitt skolen et betydelig løft, men samtidig medfører det noen økonomiske utfordringer. Vi har etablert oss på Byremo industriområde og utvidet øvingsarealet med ca. 2,5 mål.

Lønn er under kontroll og tilskudd til sårbare elever har styrket lønnsbudsjett. Tiltak som er satt i gang vil fortsette i 2022. Lavt sykefravær gir klare økonomiske uttellingene.

Det er foretatt betydelige oppgradering av utstyr på ulike programområder. Innføring

av KL 20 krever betydelige midler til robotisering og digitalisering på flere programområder.

Utvikling av Tungefoss undervisningsprosjekt med ny nettstasjon er under oppbygging innenfor planlagte budsjetter. Bidrag fra næringslivet på prosjektering og rabatt på utstyr er betydelig.

18.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	30	30
 Midlertidige årsverk	3	4

Antall ansatte har vært stabilt. I samarbeid med HR avdelingen har en funnet gode løsninger hvor det har vært nødvendig.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	0,3%	0,7%
Langtid	3,7%	1,4%
Sum fravær	4%	2%

Bemerkelsesverdig lavt fravær i 2021! Til tross for koronasituasjonen har fraværet gått ned. En årsak kan jo være mulighet for å gi digital undervisning fra hjemmekontor hvor man ikke behøver egenmelding.

Vi har registrert økt fravær i høst, særlig ved slutten av året og inngang til 2022. Til tross for lavt fravær er det ikke grunn til å legge skjul på at det har vært en betydelig slitasje i personalet under pandemien. Det er krevende når en skal tilrettelegge for læring både for elever på skolen og følge opp flere som har fravær.

18.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Virksomhetsdata, resultater

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021
Andel fullført og bestått	96,9%	93,5%
Standpunkt matematikk 2P-Y	3,6	3,7
Standpunkt norsk, Vg2 yrkesfag	3,4	3,1
Karakterpoeng fra grunnskolen	37,4	37,6

Til tross for en liten nedgang i andel fullført og bestått, arbeides det systematisk med gjennomføring. En vil alltid være sårbar for elevers ulike valg og helse utfordringer. Gjennomføringen er likevel høy, med 93,5 prosent. Vi har prioritert en klassestruktur som er tilpasset lokalt næringsliv, og det ser ut til at våre elever lykkes i stor grad

med å komme videre i lære eller studier. Skolen har videreutviklet systematisk arbeid med å sjekke ut elever som er i faresonen, vise omsorg og sette inn ulike tiltak for sårbare elever. Vi har et mål om at alle elever skal lykkes med sine mål.

Skolen har arbeidet med profesjonsutvikling i ulike faggrupper for å finne "fellesnevner" for å være samkjørt i tolkning av nye læreplaner.

Vi ser at karakterutvikling i ulike fag er relativt stabilt.

Vi har blitt en ren yrkesskole og ser at elevene er stolt over sin fagkompetanse.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Indikator	Resultat 2020/2021	Resultat 2021/2022
Faglig utfordring	4,6	4,6
Støtte fra lærerne	4,4	4,5
Læringskultur	4,1	4,4

Det er utrolig artig og inspirerende at de gode resultatene på elevundersøkelse holder seg stabilt. Når elevene gir så positive signaler, tyder det på at det er gode relasjoner mellom lærere og elever. Variert og god undervisning som bidrar til en god læringskultur.

Det er mye spennende utviklingsarbeid på skolen, og vi legger "Vurdering for læring" til grunn i skolens pedagogiske arbeid.

Skolens pedagogiske årshjul hjelper oss til å sette møter og systemtenkning.

Helhetlig vurdering av skoleåret

Elevrådets vurdering

Koronasituasjonen har påvirket undervisning og samvær, og i tillegg skapt bekymring for mange. Til tross for dette viser elevundersøkelsen gode resultater på flere områder som mestring, motivasjon, trivsel og læringskultur. Elevrådet har gitt elevene en mulighet til å lære, medvirke og dele forslag. I klassen får de også påvirke hvordan undervisningen skal foregå. Dialogbasert vurdering i orden og atferd gjør at elever blir behandlet på en mer rettferdig og voksen måte.

Profesjonens vurdering

Koronasituasjonen har preget store deler av året. Utfordringer knyttet til organisering av skolehverdagen, fravær av elever og ansatte, og generell uforutsigbarhet har rammet også oss. I sum har dette gitt oss en mer krevende skolehverdag, men også bidratt til nytenkning og kompetanseutvikling knyttet til undervisnings- og samarbeidsformer. Arbeidet med å utvikle gode lokale læreplaner har nok blitt noe redusert av pandemien, men vi ser positivt på å fortsette arbeidet under mer normale samarbeidsforhold. De grunnleggende funksjonene i VIS har blitt tatt i bruk på en god måte, og innføringen har gått tilfredsstillende i samarbeid med en fleksibel administrasjon. En utfordring knyttet til VIS er at utvikling av systemet skjer parallelt med bruken. For mye endringer og justeringer underveis i skoleåret kan svekke lojaliteten til systemet.

Rektors vurdering

Koronasituasjonen har preget skoleåret. Vi er fornøyde med at vi i hovedsak har klart å gjennomføre undervisning på skolen, med enkelte innslag av digital undervisning. Det har vært en krevende øvelse å justere driften tilpasset stadige endringer og anbefalinger. I et krevende år har vi opplevd at ansatte har stilt opp.

Innføring av VIS med skoleårsplanlegging, timeplaner og aktiviteter har gitt svært arbeidskrevende forhold spesielt for avdelingslederne. Det har vært vanskelig å være pedagogiske leder samtidig som man har hatt ansvar for innføring av VIS.

Resultatene på årets elevundersøkelse er utrolig motiverende for alle som arbeider på skolen. Vi fortsetter vårt systematiske arbeid med å danne et godt og trygt arbeidsmiljø, en forutsetning for at det skal bli et godt læringsmiljø. Psykososialt ressursteam bidrar positivt med å gi tillitselever kurs og tilføre kompetanse til å bidra i dette arbeidet. Gjennom involvering har vi tro på at elevene tar ansvar for å bidra til et trygt læringsmiljø.

Det er gledelig at så mange av våre elever lykkes med gjennomføring og kommer seg videre i lære eller studier.

19 Dahlske videregående skole

19.1 Innledning

<https://dahlske.vgs.no/>

Dahlske vgs ligger sentralt rett ved kollektivaksen i Grimstad by, og har nærmere 1 000 elever og 160 ansatte. Skolen har god innsøking og tilbyr en bredde av utdanningsprogram.

Skolens hovedsatsningsområde er:

Eleven som læringsaktør - den studieforbereidte og den yrkesforberedte eleven: Aktiv, bevisst, engasjert og ansvarlig. Bygger på skolens visjon «Dahlske tar deg videre».

Generelt har implementering og gjennomføring av nye satsingsområder og tiltak for skolen vært forhindret av koronasituasjonen, kapasitet i ledelsen og arbeid med innføringen av nytt skoleadministrativt system (Visma InSchool). Skolen har mange nytilsatte ledere, og det er derfor et fokusområde for skolen å få etablert et godt lederteam og den enkelte leders ansvarsområder på en god måte.

Skolen satser på videre utvikling av profesjonsfelleskap, bl.a. ved gjennomføring av personalseminar i oktober 2021 i Kragerø med Thomas Nordahl (skoleforsker). Dette var et svært vellykket seminar som danner grunnlaget for godt videre arbeid. Sentralt i det videre arbeidet er tverrfaglig samarbeid, praksisdeling, utvikling av metodevariasjon og metodikk for elevmedvirkning og tilpasset opplæring.

Skoleåret 2021/2022 tar 17 lærere ved Dahlske vgs. videreutdanning. De fleste innenfor IKT og digitalisering. Dette vil være hovedprioriteringen også neste skoleår. Innføringen av Visma InSchool er et viktig arbeid for skolen.

Informasjon om skolen

Skolen tilbyr følgende utdanningsprogram:

- Bygg- og anleggsteknikk
- Elektro og datateknologi
- Helse- og oppvekstfag
- Studieforbereidende med helse
- Musikk, dans og drama
- Påbygging til generell studiekompetanse
- Salg, service og reiseliv
- Studiespesialisering
- Teknologi- og industrifag

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Antall elever	897	956	927
Antall ansatte	198	199	197

Elevtallene er hentet fra VISMA per nå. Dette er ikke tall fra 1.oktober

19.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9103 Dahlske vgs.	127 201	106 731	126 992	-209

Det er ekstraforbruk på variabel lønn og overtid i 2021 grunnet korona, korttids sykefravær og innføring av nytt skoleadministrativt system.

Skolen har en ledergruppe hvor åtte av ti er nye, som har måtte sette seg inn i skolens drift, inkludert økonomi på flere plan. Det har særlig knyttet seg usikkerhet til beskjeftigelsen til lærerne, og følger av koronasituasjonen som har vært vanskelig å dokumentere i ettertid.

På spesialundervisning har det vært økt aktivitet og større behov enn tidligere. Flere lokale ungdommer med ulike ekstra behov ønsker og søker seg til Dahlske som nærscole. Dette er en økonomisk og pedagogisk utfordring. Grunnet mindre tildeling enn forespeilet til spesialundervisning, har den økte aktiviteten ikke hatt økonomisk dekning. Dette merforbruket tar vi med oss inn i 2022 frem til sommeren.

Ny læreplan (LK2020) krever nye læremidler. Skolen har stått midt i valg av digitale og/eller analoge læremidler. Dette er en prosess som pågår.

Skolen hadde et mindreforbruk fra 2020 på 3 326 000 kroner inn i 2021, og et merforbruk i 2021 på 209 000 kroner. Dette gir et forbruk på 3 535 000 kroner over tildelt budsjett for perioden.

Merforbruket kan blant annet forklares med økt forbruk i forhold til 2020 på lønn for ledelse og merkantile for å løse utfordring med ny ledergruppe og innføring av VISMA (1 100 000 kroner), på energi (el. og fjernvarme) (914 000 kroner), innkjøp av læremidler grunnet fagfornyelsen (500 000 kroner), overtid (820 000 kroner) i forhold til 2020.

19.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	128	133
 Midlertidige årsverk	22	22

Antallet faste årsverk kan forklares i økt aktivitet innenfor spesialundervisning. Det ble også opprettet nye programområder høsten 2021 som krevde ansettelse av nye folk. I tillegg til noen overlappende ansettelser. Antallet ansatte vil reduseres hvis spesialundervisningstildeling justeres ned.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	0,8%	1%
Langtid	3,8%	6,6%
Sum fravær	4,6%	7,7%

Det totale sykefraværet er høyere enn tidligere år. Langtidsfraværet er i hovedsak godt avklart, men økende. Dette skyldes nok flere faktorer. Men en faktor er slitasje i personale over tid, samtidig med en krevende koronasituasjon. Mye av fraværet er ikke arbeidsrelatert. Ny ledergruppe er tett på og følger opp disse sakene. Det er tett kontakt med Agder Arbeidsmiljø der det er behov.

19.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Målsettinger:

- økning i tall for fullført og bestått, både for yrkesfag og studieforbereidende (inkl. påbygg)
- opprettholde gode karakterresultater og godt samsvar mellom standpunktkarakterer og eksamenskarakterer
- ledere opplever at de har tid til ledelse – nærhet og tillit mellom ledelse og ansatte
- økt skår på variabler i elevundersøkelsen tilknyttet trygghet, trivsel og læringsmiljø

Virksomhetsdata, resultater

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021	Mål
Andel fullført og bestått	83,7%	88,4%	90%

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021	Mål
Standpunkt matematikk 2P-Y	3,4	3,4	3,6
Standpunkt matematikk 2P	3,8	3,5	3,8
Standpunkt norsk, Vg2 yrkesfag	3,8	3,6	3,8
Standpunkt norsk hovedmål Vg3 studieforb. skriftlig.	4,2	4,1	4,3
Karakterpoeng fra grunnskolen	42,5	43,1	

Skoleårgjennomføring/ elevenes forutsetninger:

Vi ser en økning i gjennomsnittlig karakterpoeng fra grunnskole. Vi ser samtidig en liten nedgang i standpunktkarakterer i tre av fire fag, samtidig som andelen fullført og bestått har økt. Dahlske har tradisjonelt hatt stort samsvar mellom standpunktkarakterer og eksamenskarakterer, denne faktoren mangler vi i tabellen.

Spesialundervisning og tilpasset opplæring

Skolen har omfattende aktivitet fordelt på flere områder:

- Miljøteam med to miljøterapeuter og fem miljøarbeidere fordelt på totalt ca. 570 prosent stilling. Disse arbeider både med enkeltvedtak i undervisningen og skolehverdagen i form av støtte en-til-en/ to-til-en og i grupper, samt med elevmiljøet generelt ved skolen.
- Læringsverksted med spesialpedagog og faglærere, totalt ca. 250 prosent stilling, fleksibelt benyttet for støtte en-til-en og i mindre grupper iht. enkeltvedtak og større behov for tilrettelegging, kartlegging og veiledning av elever og lærere.
- Individuelle oppfølgingsressurser og støtte til kontaktlærere for særlig sosialpedagogisk oppfølging av enkeltelever, totalt ca. 50 prosent stilling.
- Faglærerressurser iht. enkeltvedtak (en-til-en, tolærer eller mindre grupper), totalt ca. 500 prosent stilling.

Skolen har inneværende skoleår ca. 60 elever med enkeltvedtak om spesialundervisning fordelt på alle utdanningsprogrammer.

Skolen har de siste årene til enhver tid hatt flere elever med omfattende og komplekse tilretteleggingsbehov som tilsier særskilte ressursbehov. Skolen arbeider etter en modell der den enkelte elev i så stor grad som mulig er tilknyttet sin klasse og elevmiljø og får sitt behov for tilrettelegging og støttetiltak der.

Formidling til læreplass

Av 62 søkere til læreplass var det totalt 59 som ble formidlet. Formidling på 95,2 prosent.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Indikator	Resultat 20/21	Resultat 21/22	Mål
Faglig utfordring	4,4	4,4	4,5
Støtte fra lærerne	4,0	4,0	4,5
Læringskultur	3,9	3,9	4,5

Skolen har de siste årene arbeidet kontinuerlig med å sikre et trygt og godt skolemiljø for alle elever. Som et grunnlag for dette, har utvikling av relasjonskompetanse vært en sentral satsing over flere år. Skolen har flere konkrete tiltak for å sikre et godt skolemiljø, herunder skolestart-opplegg, bruk av VIP og VIP makker, tid til basisgruppemøter, bruk av trivselsvakter og miljøarbeidere i fellesarealene og utvikling av kontaktlærerrollen.

Systematikk og organisering

Siden koronaens inntog har det viktigste for skolen vært å ha stort fokus på kjerneoppgavene.

Undervisning for elevene på skolen i størst mulig grad selv med en pågående pandemi har vært vårt hovedmål hele veien. Mange elevaktiviteter har dessverre likevel blitt avlyst.

Skolen har en felles møteplan med fastlagte møter i AMU, dialogmøter med tillitsvalgte hver tredje uke, SU/SMU, personalmøter, faste ledermøter to ganger per uke, osv. I tillegg er det en stram plan for klasselærerråd, ressursmøter gjennomføres hver uke. Vi har også organisert egen AR (avdelingsleder og rådgiver) og ARK (avdelingsleder, rådgiver og kontaktlærer) for å sikre tett oppfølging av enkeltelever og klasser, etc. Tett oppfølging av elevrådet. Vi savner et godt overordnet system for god elevoppfølging i praksis.

Helhetlig vurdering av skoleåret

Elevrådets vurdering

Opplevelsen og tilværelsen i skoleåret 2021 har for elevene vært preget av koronasituasjonen nok en gang. For noen er pandemi-preget skolehverdag den eneste opplevelsen de har av videregående opplæring. Nettundervisning og stadig endrende tiltak både lokalt og nasjonalt har vært krevende for alle elever. Sosialt blir vi (elevene) mer adskilt, og bekymringer for fremtiden blir ofte dratt frem som eksempler på utbredte opplevelser og erfaringer. Det blir dog også sagt at nettundervisningen generelt har forbedret seg det siste året, og glede av å kunne ha noe normal undervisning også. I tillegg opplever elevene at de blir sett og hørt muligens mer enn i starten av pandemien, og vi er som nevnt fornøyde med at skolehverdagen har blitt mer og mer normal i 2021.

Profesjonens vurdering

Skolen er preget av et godt elevmiljø og engasjerte lærere. Likevel merker man at det har vært et år med mange utfordringer. Skolen har en ledelse bestående av mange nye. Disse trenger tid til å etablere noe nytt og bli samstemte. Samtidig har sykemeldinger og studier blant lederne tatt litt av fokuset bort fra det skolen som helhet trenger. I tillegg har fokuset i stor grad vært på VIS og innføringen av denne, samt smittevern, noe som har ført til at arbeidet med nye læreplaner har blitt satt litt

til side. Pedagogene har opplevd en slitasje over tid, både i forbindelse med elevoppfølging på grunn av korona og hyppige endringer i smittevernnivå, samt en ustabil ledelse over tid. Dette opplever vi nå er i endring, i positiv retning, blant annet ved å arrangere personalseminar og arbeide med å styrke profesjonsfellesskapet og skape bedre samarbeid på tvers i skolen.

Rektors vurdering

Året 2021 har vært rektor sitt første år ved Dahlske. Det har vært et krevende år med mye nytt som f.eks. Visma InSchool som krever svært mye arbeidstid og detaljarbeid/kunnskap fra skolens ledelse. I tillegg til koronasituasjonen som har hatt et altoverskyggende og styrende fokus, og dermed mye fokus på drift, trafikklysmoell og fravær, heller enn utvikling. Det har vært krevende å holde skole i gang parallelt med strenge smittevernregler, samtidig med at resten av fylkeskommunen (støttetjenestene våre) og samfunnet har vært på hjemmekontor. Det har vist seg å være vanskelig å ha et stort utviklingsfokus og langsiktig blikk parallelt med koronaskole. Men vi har likevel fått til mye godt utviklingsarbeid med tanke på internasjonalisering, dysleksivennlig skole, et godt personalseminar for alle ansatte, skolevalg og debatt for alle elevene våre, osv.

Jeg vil trekke frem et utrolig solid og dyktig personale, sammen med en flott elevmasse som gjør en formidabel innsats og som sporty står i dette sammen. Vi gleder oss til en mer normal skolehverdag for alle med fokus på læring og utvikling.

20 Eilert Sundt videregående skole

20.1 Innledning

<https://eilertsundt.vgs.no/>

Eilert Sundt videregående skole har om lag 500 elever og 100 ansatte. Hovedskolen ligger i Farsund, men skolen har også et studiested i Lyngdal.

Vi ønsker å utvikle skolekulturen ved Eilert Sundt vgs. slik at den

legger til rette for et skolefelleskap hvor samarbeid, medvirkning og deltakelse er sentralt. Våre satsingsområder, mål og tiltak er derfor preget av dette.

I tråd med den nye overordnede delen av læreplanen har vi på skolen gjennomført viktige verdidiskusjoner i 2021. Skolen har valgt at formuleringen «Med tilhørighet og mangfold mot fremtiden» skal være med å peke retning videre. Skolen er stolt av mangfoldet ved skolen, og legger vekt på at elevene skal lære å respektere forskjellighet og forstå viktigheten av at alle skal ha en plass i fellesskapet.

Informasjon om skolen

Skolen tilbyr følgende utdanningsprogram:

- Bygg- og anleggsteknikk
- Elektro og datateknologi
- Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign
- Helse- og oppvekstfag
- Teknologi- og industrifag
- Studiespesialisering

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Antall elever	550	500	500
Antall ansatte	110	100	100

20.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9104 Eilert Sundt vgs.	81 675	71 970	85 839	4 164

Økonomisk resultat for 2021 ble som forventet et mindreforbruk som utgjør 4,1 mill. kroner.

20.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	81	82
 Midlertidige årsverk	8	14

Skolen har hatt et stabilt antall årsverk de siste to årene. I 2021 økte vi til totalt syv lærlinger på skolen. For tre år siden var det kun to lærlinger på skolen.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	0,9%	1,2%
Langtid	5,5%	4,6%
Sum fravær	6,3%	5,8%

Sykefraværet ved skolen har vært stabilt og høyere enn skolens mål om et nærvær på 95 prosent. Byggeprosjektet i Farsund, koronasituasjonen og innføringen av Visma InSchool har ført til et stort arbeidspress for enkelte ansatte. Skolen antar at noe av langtidssykefraværet har sammenheng med arbeidspresset, og dette er en situasjon vi følger nøye.

20.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Virksomhetsdata, resultater

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021
Andel fullført og bestått	88,1%	89,4%
Standpunkt matematikk 2P-Y	3,4	4,1
Standpunkt matematikk 2P	3,6	4,0
Standpunkt norsk, Vg2 yrkesfag	3,7	3,8
Standpunkt norsk hovedmål Vg3 studie-forb. skriftlig.	4,1	4,4
Karakterpoeng fra grunnskolen	40,0	40,3

Skolen har siden skoleåret 2017/2018, hvor fullført og bestått var på 78,3 prosent, hatt en jevn økning i antall elever som fullfører og består skoleåret. Målet fremover blir å øke gjennomføringen uten at nivået på sluttkompetansen blir svekket, og uten at målene, verdiene og prinsippene for opplæringen fra overordnet del blir satt i bakgrunnen.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Indikator	Resultat 20/21	Resultat 21/22
Faglig utfordring	4,4	4,4
Støtte fra lærerne	4,1	4,2
Læringskultur	3,9	3,9

Skolen jobber strategisk med å utvikle en skolekultur hvor samarbeid, medvirkning og deltakelse er sentralt. Tall fra elevundersøkelsen viser at vi er på rett vei. Hvis vi sammenligner med fjoråret, går vi opp på ti av indikatorene, vi er likt med fjoråret på fire indikatorer og går ned på en indikator.

Det har vært et krevende år å utvikle profesjonsfellesskapet på skolen siden vi har måtte begrense antall fysiske møteplasser på grunn av koronasituasjonen. I fellesskapet har vi i 2021 likevel klart å diskutere vårt verdigrunnlag og kompetansebegrepet. I 2022 må vi i større grad observere hverandre og reflektere over egen praksis i profesjonsfellesskapet.

Systematikk og organisering

Skolen har planer, rutiner og årshjul som aktivt brukes av organisasjonen. Som en følge av innføringen Visma InSchool har mange av disse dokumentene blitt revidert i 2021, men noe av arbeidet gjenstår fortsatt. Skolen har også fått fastlagt en møtestruktur som gjør at partssamarbeidet fungerer godt.

Innføringen av Visma InSchool har imidlertid krevd store administrative ressurser. Spesielt ledergruppen har brukt mye tid på dette, og det har gjort at de har måttet bruke mindre tid på kjerneoppgavene som omhandler elevenes læring.

Helhetlig vurdering av skoleåret

Elevrådets vurdering

Året har vært lite forutsigbart. Det har vært mye fravær, og flere elever snakker om lav motivasjon. Koronasituasjonen nevnes selvsagt som en faktor til hvorfor det har blitt slik. Ellers nevnes det at fordi om det har vært en del barnesykdommer, er elevene fornøyd med nytt bygg i Farsund. Det er bra med mangfold, og elevene blir bedre kjent på tvers av utdanningsprogram.

Profesjonens vurdering

Året har i år som i fjor vært preget av koronasituasjonen. Det har ført til nok et år der ansatte må endre planer og jobbe på andre måter enn vi skulle ønske. Selv om skolen har vært forholdsvis skjermet, har det ført til en del ekstra jobb og slitasje. I Farsund har årets høydepunkt vært innflytting i ny skole. Dette har gitt et stort løft i hverdagen for både ansatte og elever.

Rektors vurdering

2021 har på Eilert Sundt vgs. vært preget av koronasituasjonen, innflytting i nye skolelokaler i Farsund og innføringen av det skoleadministrative systemet Visma InSchool. Til sammen har dette gjort 2021 til et utfordrende år både for elever og ansatte. Skolen har likevel klart å jobbe aktivt med det som har vært ett av våre hovedmål for året, nemlig å bygge gode sosiale felleskap hvor alle hører til. I dette ligger det også at det har vært en prioritering av arbeidet med skolens verdigrunnlag og prinsippene for opplæringen fra overordnet del.

21 Flekkefjord videregående skole

21.1 Innledning

<https://flekkefjord.vgs.no/>

Flekkefjord vgs. ligger helt vest i fylket og tilbyr skoleåret 2021/2022 ni utdanningsprogram, og har egen hverdagslivsavdeling.

Med to studiesteder og en pandemi har det vært viktig å videreutvikle det profesjonelle felleskapet. Vi vil

gjøre det med å videreutvikle hele laget på skolen på en enda mer systematisk måte. Alle ansatte blir deltakere, lærende og bidragsyttere i prosjektet "lærende felleskap". Oppstart er 8.2.2022.

Selv om skolen har høy grad av gjennomført og bestått, er det fortsatt ca. 10 prosent av elevene som av ulike grunner ikke fullfører/består. Våre ambisjoner er å få alle elevene til å fullføre og bestå. Et viktig grep er å delta i "lærende felleskap". Der fokus er læreplanverket for Kunnskapsløftet, LK20, sine verdier knyttet til vårt profesjonsfelleskap. I den nye arbeidstidsavtalen for lærere er dette tydeliggjort, vi vil ha med alle profesjonsgrupper og bygge videre på de gode grepene i alt gjør. Skolens samfunnsoppdrag er styrende for oss.

Informasjon om skolen

Skolen tilbyr følgende utdanningsprogram:

- Studiespesialiserende/studieforberedende
- Media og kommunikasjon
- Bygg - og anleggsteknikk
- Elektro og datateknologi
- Helse- og oppvekstfag
- Naturbruk
- Restaurant- og matfag
- Salg, service og reiseliv
- Teknologi. og industrifag
- Påbygg til generell studiekompetanse
- Hverdagslivstrening

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Antall elever	666	636	555
Antall ansatte	ca 110	110	107

21.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9105 Flekkefjord vgs.	93 879	88 011	95 083	1 204

Mindreforbruket på 1,2 mill. kroner skyldes i hovedsak tildelinger i 2021 som gjelder hele skoleåret 2021/2022. Dette utgjør ca. 0,6 mill. kroner. Resten av mindreforbruket overføres naturbruk, da dette er en del av de faste tildelte midlene til Vg2 Akvakultur som ikke er brukt. Overførte midler til Vg2 Akvakultur fra budsjettåret 2021 som ikke brukt opp utgjør 1,5 mill. kroner. Disse midlene planlegges brukt i 2022, og vil føre til en svekket budsjettbalanse for skolen i 2022.

Skolen innførte kjøpestopp medio oktober 2021, da vi ble klar over at det ville bli et merforbruk dette skoleåret. Kun helt nødvendig materiell ble innkjøpt. Realiteten er at skolen i 2021 har hatt et merforbruk på ca. 2 mill. kroner. Det ville blitt større uten innkjøpsstoppen.

Noe av bakgrunnen for merforbruket er varslet i tertialrapporter, og skolen har måtte bruke disse og andre midler til å dekke merkostnader på spesialundervisning, opprettholde et tilbud på Vg2 Restaurant- og matfag, en fagarbeider på naturbruk, miljøarbeider, økt rådgiverressurs samt større forbruk på IT.

21.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	99	96
 Midlertidige årsverk	11	11

Skolen har mange godt kvalifiserte ansatte både i fellesfag og i programfag. Flere av de ansatte holder på med praktisk pedagogisk utdanning. Andre videreutdanningsordninger fra Utdanningsdirektoratet blir også benyttet. Tre av avdelingslederne går på rektorskolen i regi av UiA, mens to andre tar videreutdanning i regi av BI. Alle disse kan bygges på til en master i skoleutvikling/skoleledelse.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	0,9%	1,4%
Langtid	5,1%	3,7%
Sum fravær	6%	5,1%

Skolen har god oversikt over langtidsfraværet. Deler av korttidsfraværet skyldes korona.

Samlet sett har vi nedgang i sykefraværet fra 2020 og nærmer seg fylkeskommunes målsetting om samlet sykefravær under 5prosent.

21.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Virksomhetsdata, resultater

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021
Andel fullført og bestått	90,0 %	92,5 %
Standpunkt matematikk 2P-Y	3,6	3,4
Standpunkt matematikk 2P	3,5	3,5
Standpunkt norsk, Vg2 yrkesfag	3,8	3,7
Standpunkt norsk hovedmål Vg3 studie-forb. skriftlig.	3,8	3,9
Karakterpoeng fra grunnskolen	41,0	40,6

Skolen har med sitt systematiske arbeid med elevene, over tid fått flere til å fullføre og bestå. Trenden de siste årene er at vi lykkes med dette samfunnsoppdraget. Men vi vil mer. Ca. 10 prosent av elevene fullfører likevel ikke. Det er en utfordring skolen vil jobber mer målrettet med, og vi har gode erfaringer med at hele laget på skolen er med. Dette vil vi bygge videre på i prosjektet "Lærende fellesskap for elevens beste". I møter med elever og foresatte sier vi at vi SER alle elevene våre, at vi LIKER dem og at vi RESPEKTER dem som de er. Vi påpeker også at elevene er viktige for at vi skal lykkes.

Spesialundervisning

Skoleåret 2021-2022 hadde Flekkefjord vgs. 34 elever med enkeltvedtak om spesialundervisning. 13 av disse gikk på grupper for hverdagslivstrening, ti hadde mål om grunnkompetanse, og elleve fikk spesialundervisning i ordinære klasser.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Indikator	Resultat 2020/2021	Resultat 2021/2022
Faglig utfordring	4,4	4,4
Støtte fra lærerne	4,2	4,2
Læringskultur	4,2	4,0

Koronasituasjonen har på mange måter påvirket skolehverdagen vår, også når det gjelder hvordan vi jobber med profesjonsfellesskapet. Skolens ledelse sammen med lærerspesialistene har hatt et overordnet ansvar for å styrke og lede profesjonsfellesskapet, og styrke det faglige fellesskapet innenfor sine arbeidsområder. To timer i uka er planfestet for slikt arbeid. Noen fagmiljø har funnet tid til samarbeid utenom disse tidspunktene, og i kontorfellesskap synes det lettere å gjøre avtaler/samarbeide om skolefaglige forhold. Planleggingsdager og fagforum er også andre arenaer for dette arbeidet. Stor bruk av digitale treffpunkter har vært en metode for å få dette til. Ny flerbrukshall ved siden av skolen i Flekkefjord, gir skolen muligheter både i fellesfag og programfag.

Systematikk og organisering

Alle viktige dokumenter for skoledriften er samlet i eget område på teams. Her finnes årshjulene for elevoppfølging, skoleårsplaner, skolens kalender for daglig drift og våre administrative rutiner. Bildene er en illustrasjon på systematikken vår. Ukentlige infomøter i hhv. Flekkefjord og Kvinesdal har blitt streamet, tatt opp og delt på teams.

Skoleåret 2020/2021 har vært krevende for mange. Kontaktlærerne har hatt krevende oppgaver i forbindelse med pandemien, og det samme kan sies om lederne. Pandemi, nye læreplaner, innføring av VIS har kommet i tillegg til den "normale" driften av skolen for skolelederne.

Helhetlig vurdering av skoleåret

Elevrådets vurdering

Elevundersøkelsen gir et godt bilde av elevenes vurdering av å være elev på skolen. Siden vi nå forholder oss til skoleåret 2020/2021 er det noe utfordrende å få gode tilbakemeldinger.

Profesjonens vurdering

Pandemien har påvirket profesjonens arbeid mindre enn forventet i 2021. De største utfordringene har vært å få på plass rammene som regulerer undervisningspersonalets arbeidstid. Det har vært krevende å få gjennomslag for at arbeidsåret skal bygges opp slik arbeidstidsavtalen beskriver. Når dette rammeverket kommer på plass og blir praktisert, vil dette føre til større grad av forutsigbarhet for faglærerne, noe som igjen vil legge til rette for å holde progresjon i både undervisningen og oppfølging av elevene.

Rektors vurdering

Landet og verden har vært og er rammet av en pandemi. Å drive skolen vår har vært preget av dette. Alle skolens ansatte har stått i første linje i møte med kollegaer og elever. Smittefare har vært reell, og usikkerheten rundt konsekvensen av smitte har også preget oss. Likevel har vi gjennomført skoleåret og i stor grad holdt hjulene i gang på en forbilledlig måte. Gode smittevernrelaterte rutiner og noe flaks har gjort at smittetrykket i 2020/2021 ikke var stort. Det gjenspeiler seg i lite sykefravær. Likevel har skolen måtte endre måter å gjennomføre faglige og andre jobbrelevante treff via digitale plattformer. Pandemien kom midt i innføringen av LK2020, noe som burde tale for at gjennomføringstakten burde blitt utvidet. Savnet av de gode møtene har vært påtakelig.

22 Kristiansand katedralskole Gimle

22.1 Innledning

<https://kkg.vgs.no/>

Skolens visjon: Der du vokser som menneske.

Skolens mål: KKG øker læringsutbyttet til alle elever.

KKG skal være en inkluderende skole for alle elever. Uavhengig av bakgrunn og forutsetninger, skal alle kunne ha en aktiv rolle i skolesamfunnet og bidra med noe til fellesskapet. Alle elever skal fullføre planlagt løp med maksimalt utbytte i forhold til sine forutsetninger.

KKG skal ha et godt læringsmiljø og et godt skolemiljø. Dette henger sammen og er viktig for trivsel og utvikling. Gjennom god medvirkning fra elevene, skal vi ha en skole hvor det er godt å lære, og godt å være, for alle.

Våre verdier, *Kunnskap, Kultur og Glede*, ligger til grunn for vårt arbeid.

Våre innsatsområder

Alle elever på KKG, uavhengig av forutsetninger og mestringsnivå, skal oppleve å få utvikle sin kompetanse og sin evne til å lære. Gode og trygge læringsmiljø, sammen med systematisk elevoppfølging, skal bidra til dette. Elevene på KKG skal oppleve god klasseledelse i et miljø hvor det bygges gode relasjoner og hvor elevenes behov blir sett. Elevaktivitet og vurdering som fremmer læring er også viktige elementer for at elevene skal få ut sitt læringspotensial. Dette skal prege opplæringen på KKG.

Fylkeskommunen har gjennom flere år hatt som hovedmål å øke andelen som gjennomfører og består videregående opplæring. For bedre levekår og folkehelse, og for å bidra til større deltakelse i arbeidslivet. Dette arbeidet skal vi fortsette med, og skal ligge til grunn for vår skoleårsplanlegging. Resultatene på KKG viser at elever som starter med høye inntakspoeng, ikke har et tilsvarende positivt skolebidrag som elever som starter med lavere inntakspoeng. Vi skal derfor jobbe videre med å tilpasse undervisningen også for elever som trenger ekstra utfordringer for å

videreutvikle sin kompetanse og læringsevne.

Elevmedvirkning skal prege skolens praksis både i og utenfor klasserommet.

Elevrådet, sammen med avdelings- og trinnstyrene, skal ha en sentral plass i skolen.

Elevene skal bli lyttet til, og oppleve at de har reell innflytelse på skolehverdagen sin.

Dette gjelder i det daglige arbeidet med fagene, og generelt på skolen gjennom elevråd og andre møter og utvalg elevene deltar i. Med hjelp og tilrettelegging av våre ansatte, skal elevene oppmuntres til aktiv deltakelse og medvirkning i aktiviteter på skolen, i og utenfor klasserommet.

For å være godt i stand til å lede og støtte elevene i deres læring, skal vi ha et profesjonsfaglig fellesskap som kjennetegnes av en reflekterende praksis som knyttes til planlegging og gjennomføring av undervisningen. Vi skal ta vare på de gode fagmiljøene, samtidig som vi skal være i stand til å vise sammenhenger på tvers av fag. Undervisningen skal ledes av en relasjonsorientert klasseleder som inkluderer og involverer elevene i undervisningen.

Som en indikasjon på om vi lykkes, vil vi erfare større aktivitet og engasjement i og utenfor klasserommet. Vi vil ha over 90 prosent på gjennomført og bestått skoleår, og i elevundersøkelsen vil vi se en positiv utvikling på de fleste indikatorer, og særlig elevdemokrati og medvirkning, læringskultur, innsats, motivasjon og vurdering for læring.

Informasjon om skolen

Skolen tilbyr følgende utdanningsprogram:

- Studiespesialisering
- Idrettsfag
- International Baccalaureate
- Helse- og oppvekstfag
- Salg, service og reiseliv
- Tilrettelagte grupper

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Antall elever	1 530	1 580	1 600
Antall ansatte	235	235	235

22.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9106 Kristiansand katedralskole Gimle	180 406	163 765	185 805	5 399

Akkumulert overskudd er i 2021 redusert med 945.000 kroner til 5,4 mill. kroner. Dette er i tråd med prognose ved 2. tertial. Vi arbeider med å tilpasse oss et lavere driftsnivå som følge av ny fordelingsmodell, og har vært forsiktige med å bruke for mye av overskuddet. Koronasituasjonen har også i 2021 medført et unormalt lavt aktivitetsnivå. Vårens eksamen ble ikke gjennomført, og elevkursjoner og

aktiviteter utenfor skolen er utsatt. Lønnskostnader over budsjett må ses i sammenheng med inntekter for voksenklassene, refusjon for sykelønn og svangerskapspermisjoner, kantineinntekter og utleie av undervisningspersonale til universitet og kommune. På tross av vakanser i ledelse og støttetjenester har vi merforbruk på lønn knyttet til tilrettelagt undervisning.

Redusert aktivitetsnivå har gjort det mulig for oss å driftsfinansiere utskifting av møbler i elevenes fellesarealer, etablering av praksisrom til helse- og oppvekstfag, ny utendørs basketballbane og nødvendig utskifting av digitalt utstyr.

22.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	191	193
 Midlertidige årsverk	23	17

Vi har en økning på to fast ansatte fra 2020, men har en nedgang på totalsum årsverk. Økningen er innenfor budsjett, og knytter seg til en tilpasning til tildelt renholdsressurs og en endring av undervisningspersonale fra midlertidig til fast ansettelse. Andelen midlertidige årsverk har sin forklaring i utleie av undervisningspersonale, videreutdanning, permisjoner og langtidsfravær.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	0,8%	1,4%
Langtid	3,9%	3,6%
Sum fravær	4,7%	5%

Sykefravær er innenfor Agder fylkeskommunes målsetting om et sykefravær på maks 5 prosent. Langtidsfraværet har gått ned. Økning av korttidsfravær henger sammen med koronasituasjonen. Fraværet følges opp i IA-møter, skolens ledergruppe og arbeidsmiljøutvalg.

22.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Virksomhetsdata, resultater

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021
Andel fullført og bestått	92,7 %	93,3 %
Standpunkt matematikk 2P-Y		3,7
Standpunkt matematikk 2P	4,0	4,1
Standpunkt norsk, Vg2 yrkesfag	4,0	3,9
Standpunkt norsk hovedmål Vg3 studie-forb. skriftlig.	4,2	4,1
Karakterpoeng fra grunnskolen	45,2	45,7

Det store flertallet av elevene fullfører og består skoleåret på KKG. Skoleåret 2020/2021 leverer idrettsfag, helse- og oppvekstfag og studiespesialisering bedre enn forventet, og vi løfter også elever med de lavere inntakspoeng (under tre) mer enn snittet i fylket og landet. Samlet for alle fag på skolen var det en positiv karakterutvikling fra 2019/2020 til 2020/2021. Dette gjelder særlig andelen som fikk høy måloppnåelse.

Med unntak av en elev på grunnkompetanse, fikk alle våre elever som søkte læreplass våren 2021, tilbud om læreplass.

Det gjennomføres fortløpende vurderinger rundt behov for spesialundervisning både i fellesfag og programfag for elever som har sakkyndig vurdering. På særskilte vilkår har vi omkring 20 elever som går mot grunnkompetanseløp, fordelt på mindre grupper og i ordinære klasser. På hverdagslivstrening har vi i år 15 elever.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Indikator	Resultat 2020/2021	Resultat 2021/2022
Faglig utfordring	4,5	4,5
Støtte fra lærerne	4,1	4,2
Læringskultur	4,0	4,1

For at alle elever skal oppleve å få utviklet sin kompetanse og sin evne til å lære, trengs trygge og gode læringsmiljøer i alle undervisningsgrupper. Makkenskap og klassens time inngår i dette, og undervisningen skal ledes av en relasjonsorientert klasseleder som inkluderer og involverer elevene i undervisningen. Elevrådet har stort engasjement i dette, og bidrar også inn mot personalet. Skolen er opptatt av eleven som ressurs, at de blir lyttet til og tatt på alvor. Vi jobber målbevisst med å bli bedre på det formelle elevdemokratiet ved skolen, og med å trene elevene i at disse mekanismene også er viktige i sin involvering i å bidra til de gode læringsmiljøene i de ulike fagene. Tverrfaglighet og bredde og variasjon i vurderingsarbeidet er fremhevet i læreplanverket for Kunnskapsløftet, LK20, og er områder hvor vi har et forbedringspotensial. Elevene melder at de trives og lærer på skolen, men vi har en målsetting om en videre positiv utvikling på indikatorene for "Vurdering for læring" og "Elevdemokrati og medvirkning".

To av avdelingene har testet ut kollegaveiledning ved bruk av Lesson Study som metode for å utvikle profesjonsfellesskapet og forbedre undervisningskvaliteten. Vi vil vurdere om vi skal utvikle dette videre, for hele eller større deler av personalet.

Indikator	Resultat 2020/2021	Resultat 2021/2022
Trivsel	4,3	4,3
Vurdering for læring	3,3	3,4
Elevdemokrati og medvirkning	3,5	3,6

Systematikk og organisering

Skolen har gode systemer og strukturer for arbeidet, blant annet for systematisk elevoppfølging, og for å styrke dette feltet opprettet vi høsten 2021 avdeling for elevtjenester. Skolens årsplan og utviklingsplan bidrar også til at vi gjør det vi har

bestemt oss for, og setter dagsorden for den pedagogiske møtevirksomheten. Idrettsfag og yrkesfag er organisert rundt programområde, mens studiespesialisering er fagorganisert. Dette krever systematikk rundt vår møtestruktur og det organiserte utviklingsarbeidet. Skolens ledergruppe er delt i tre, med et hovedansvar for å følge opp rundt sitt ansvarsfelt. Det er *Pedagogisk kjernevirksomhet*, *Pedagogisk organisering* og *Drift og miljø*. Dette hjelper oss til å holde fast i utviklingsarbeidet selv et år som dette, der koronasituasjonen i stor grad har påvirket skolehverdagen vår.

Helhetlig vurdering av skoleåret

Elevenes vurdering

Elevene opplever at det har vært krevende å forholde seg til varierende smittevernstiltak gjennom året, og dertil varierende undervisningsformer. Ut over det mener de at skolen er blitt mer samlet på tvers av trinn og avdelinger. Aktiviteten i skolens fellesarealer som følge av opprettelsen av Elevtjenesten og et aktivt elevråd, har vært viktige i dette. De opplever også at engasjementet for å jobbe med gode klasse- og læringsmiljøer har vært positivt for skolen.

Profesjonens vurdering

Profesjonen opplever 2021 som et krevende år. Høyt elevfravær, undervisning på flere flater samtidig, og skiftene mellom ulike trafikklys som krever ulik undervisningsform, har vært utfordrende. De ser at de gjennom denne perioden har fått økt sin IT-kompetanse, men at det ellers har vært noe vanskeligere å samles rundt felles utviklingsarbeid som f. eks. fagfornyelsen, enn i et normalt år. Innføringen av VIS har vært krevende for alle, men både når det gjelder dette og samarbeid for øvrig, peker de på godt arbeid og god samhandling internt på skolen som en viktig faktor for at vi har kommet gjennom året på en god måte.

Rektors vurdering

2021 har vært et spennende år, med vekt på fagfornyelsen på Vg1 og Vg2. Tverrfaglig arbeid, arbeid med flere og varierte læringsfremmende vurderingsformer, elevaktivitet knyttet til formelle strukturer, inn mot fagene og i fellesarealene, har hatt stort fokus hos oss. Det er også spennende å se hvordan vår satsing på Lesson Study kan videreutvikles internt på skolen framover. Vi har et aktivt elevråd som bidrar positivt, og som ved to anledninger i høst har snakket til et samlet personale om det som de er mest opptatt av – nemlig de trygge og gode læringsmiljøene i alle faggrupper.

Året har vært krevende på mange måter, med mye ekstra arbeid og høyt fravær som følge av koronasituasjonen. Innføringen av VIS har også tatt svært mye tid. Men året har vist at vi er en fleksibel organisasjon som samarbeider godt rundt elevene og deres læring og utvikling. Vi hadde svært gode gjennomføringstall og en positiv karakterutvikling. Og også i år har våre elever utmerket seg på mange måter. Vi har blant annet en 1. og 3. plass i Eilert Sundt-prisen, deltakelse i biologi- og kjemi-OL, og flere entreprenørskapspriser. Deriblant årets entreprenørskapslærer. Vi var vertskap for den norske finalen i Skandinavias største språkkonkurranse, og fikk 1. plass i kategorien engelsk. Våre elever har fått med seg omkring ti medaljer fra NM i ulike idretter, og elleve elever har representert Norge internasjonalt. Det er også spennende at vi i år har første elevkull på Vg3 *Innovatørlinja* som nå følger faget *Markedsføring og ledelse* på UiA. Vi hadde elever og lærere som deltok på

minnemarkeringen 22. juli med et innslag fra SPOR, og dokumentaren om arbeidet med SPOR ble vist på NRK i høst. Dette arbeidet førte også til at en av våre lærere i år – vel fortjent - fikk fylkeskulturprisen.

23 Kvadraturen videregående skole

23.1 Innledning

<https://kvadraturen.vgs.no/>

Kvadraturen videregående skole har en historie tilbake til 1812, med stolte tradisjoner fra yrkesfagene. I dag er Kvadraturen videregående skole en virksomhet som kan tilby et mangfold av utdanningstilbud. Vi arbeider aktivt med å videreutvikle et godt samarbeid med lokalt næringsliv, kommuner og universiteter. Vi

skal være en inspirerende og inkluderende skole som fremmer likeverd, demokrati og toleranse. Undervisningen skal være virkelighetsnær, forsknings- og kunnskapsbasert. Skolen skal være godt organisert, og ha motiverte og endringsvillige ansatte med høy faglig og pedagogisk kompetanse. **Helse og teknologi** er skolens uttalte utviklingsområder!

Alle elever og ansatte skal oppleve at de betyr noe og at de blir sett og hørt. Skolens visjon for læring er "**Her er - og blir du noe**". Eleven settes i sentrum for læringsarbeidet, og gjennom tilpasset opplæring skal alle elever bli utfordret til å utvikle sosial og faglig kompetanse og oppleve mestring. Her skal de møte dyktige og engasjerte ansatte, som gjennom sin klasseledelse bygger relasjoner og skaper et trygt og forutsigbart læringsmiljø. Vi har en godt utviklet elevtjeneste som trykker og forbedrer elevenes hverdag på skolen.

Skolen skal være utviklingsorientert og opptatt av læring for alle ansatte. Vi skal ha en etablert kultur for å dele kunnskap, prøve ut nye idéer i klasserommet og utveksle god praksis. Skolens personale skal ha tydelig fokus på faglig og pedagogisk utvikling, nyere forskning og nye læreplaner/styringsdokumenter. Skolens utviklingsarbeid kjennetegnes av systematisk evaluering, med tanke på videreutvikling av gjeldende praksis. Internasjonalisering blir en viktig faktor i skolens utvikling og kompetansebygging

Vi jobber systematisk med å styrke og videreutvikle de ansattes faglige og pedagogiske kompetanse, gjennom aktiv bruk av lærerspesialister og fagkoordinatorer i de fleste fag slik at all pedagogisk personale involveres i nyeste fagoppdateringer. Utviklingsarbeidet skal være preget av et samarbeid som gir rom for refleksjon over egen praksis og analyse av resultater. Et fastlagt program for kollegabesøk gir personalet muligheter og rom for delingskultur. Nye erfaringer blir gjennom kollektiv bearbeiding i team og faggrupper til kompetanse, som videre får

innvirkning på den enkelte lærers undervisningspraksis.

Informasjon om skolen

Kvadraturen videregående skole er en stor kombinert videregående skole med om lag 1 200 elever. I tillegg til elever i ordinær videregående skole, tilbyr skolen kursvirksomhet for voksne i samarbeid med Karriere Agder og fagopplæring for elever som ikke har fått læreplass.

Skolen tilbyr følgende utdanningsprogram:

Yrkesfag

- Helse- og oppvekstfag
- Elektrofag
- Teknologi og industrifag

Studieforberedende

- Idrett
- Studieforberedende med helse
- Studieforberedende med elektro
- Påbygning til generell studiekompetanse
- Hverdagslivstrening

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Antall elever	1222	1191	1234
Antall ansatte	232	235	238

Elever i ordinære videregående klasser samt voksenopplæring (karriere) og fagopplæring.

23.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9107 Kvadraturen vgs.	170 810	143 685	170 351	-459

Kvadraturen videregående skole er i tilnærmet økonomisk balanse i 2021 (merforbruk på 0,5 mill. kroner).

I 2021 har det vært store ekstra utgifter knyttet til koronasituasjonen, både i form av vikarutgifter, samt ekstra undervisning og tilpasninger knyttet til at elever ikke kunne utplasseres grunnet smittefare. Utgiftene har her i stor grad blitt kompensert.

Skolen har hatt stort fokus på økonomisk omstilling de to siste årene, slik at skolen kunne tilpasse seg en ny nedskalert økonomisk hverdag og ramme knyttet til endringer i strukturen. Endringene i strukturen skyldtes at fagskoledelen, eksamenskontoret og fengselsundervisningen ble skilt ut fra skolen 1.1.2020. Skolen har derfor holdt igjen på nødvendige investeringer i utstyr og ellers spart inn der vi kunne på driftsmidler for å ikke overskride budsjettet.

23.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	183	184
 Midlertidige årsverk	24	23

Antall årsverk er stabilt fra 2020 til 2021.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	0,7%	1,1%
Langtid	6,2%	5,1%
Sum fravær	6,9%	6,1%

Skolen arbeider systematisk med sykefraværsoppfølging og analyser for å finne årsaker og sette inn tiltak der målet er ett sykefravær ikke over 5 prosent. I 2020 kan også digitalt merarbeid og usikkerhet rundt koronasituasjonen ha spilt inn som en årsak der ekstra utfordringer for noen var store og komplekse. I 2021 gikk vi gradvis over til en mer normal undervisningssituasjon selv om koronasituasjonen fortsatt var en utfordring i hele 2021. Samtidig kan det være en viss underreportering av sykefravær grunnet digital hjemmeundervisning og hjemmekontor.

23.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Virksomhetsdata, resultater

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021	Mål
Andel fullført og bestått	83,2%	86,4%	85%
Standpunkt matematikk 2P-Y	3,4	3,6	3,5
Standpunkt matematikk 2P	4,1	3,8	4,0
Standpunkt norsk, Vg2 yrkesfag	3,7	3,8	4,0
Standpunkt norsk hovedmål Vg3 studieforb. skriftlig.	3,6	3,9	4,0
Karakterpoeng fra grunnskolen	37,9	38,9	39

Resultat fullført og bestått samt resultat utvalgte fellesfag.

Spesialundervisning

Kvadraturen vgs. har skoleåret 2021/2022 18 elever som går mot grunnkompetanse. Disse er fordelt på teknikk- og industrifag og helse- og oppvekstfag. Skolen har fattet 28 enkeltvedtak om spesialundervisning. Det er i tillegg 20 elever som følges opp med tilpasset undervisning av spesialpedagog for å unngå å måtte henvises til PPT.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Indikator	Resultat 2020/2021	Resultat 2021/2022	Mål
Faglig utfordring	4,4	4,4	4,5
Støtte fra lærerne	4,1	4,1	4,5
Læringskultur	4,0	4,0	4,5

Undervisningskvaliteten

I et turbulent år har skolen utviklet seg veldig bra i forhold til digital opplæring og ved utstrakt bruk av digitale møter/undervisning. Det er utfordrende å lage gode opplegg for elever som ikke er på skolen og når skolen veksler mellom gult og rødt nivå blir planleggingen og forutsigbarheten komplisert. Her har gode faggrupper med økt satsing på fagkoordinatorer gitt gode resultater.

Profesjonsfellesskapet

Skolen jobber aktivt med profesjonsutvikling gjennom systematisk å styrke og videreutvikle de ansattes faglige og pedagogiske kompetanse. Vurdering og dokumentasjon av oppnådd kompetanse for elevene har vært et gjennomgående tema i hele kalenderåret, vi har nedfelt satsingen i skolens virksomhetsplan og sett på hvordan vi som profesjon planlegger, gjennomfører og dokumenterer opplæringen.

Systematikk og organisering

Kvadraturen har en godt organisert merkantil stab. Skolen har en person på personal, en person på regnskap og to personer på dokumentasjon og digitale administrative systemer. I tillegg har vi personer på kvalitetssystem, IT og servicetorget. Avdelingen ledes av en økonom som med sin avdeling server skolens ledelse og ansatte på en veldig god måte. Dette har vært spesielt nyttig når det er innført nye systemer som elevene skal administreres i.

Ledergruppen på skolen ble delt i to arbeidsgrupper da vi første halvdel av året ble kurset og fikk opplæring i det nye skoleadministrative programmet VIS (Visma In School). Dette var helt nødvendig på grunn av arbeidsmengden og tiden dette tok administrativt. Skoleårsplanleggingen ble gjort på våren og det pedagogiske personalet ble kurset i juni og på planleggingsdagene for å bruke dette fra skolestart. Det har vært mye arbeid og mange oppdateringer på systemfeil gjennom høsten for å få dette til å fungere for lærerne og elevene i skolehverdagen. Skolens ledelse har utarbeidet mange nye rutiner og administrative oppgaver for skolens ansatte og elever. Parallelt med endrede fraværsregler og delvis digitale opplæring har dette vært krevende. Det vil være et godt administrativt system når vi etter hvert kjenner dette og vi får brukt det på en god måte til elever og foresatte.

Helhetlig vurdering av skoleåret

Elevrådets vurdering v/elevrådsleder

koronasituasjonen har påvirket skolene i Kristiansand mye. Det har vært hjemmeskole, delvis hjemmeskole og fysisk skole på rundgang. Det er den såkalte trafikklysmodellen som bestemmer hvor mye eller lite eleven skal være fysisk på skolen. Dette har vært en stor påkjenning for mange, både det sosiale liv, psyken,

karakterer og den daglige kontakten med andre utenom de vi elever bor med. Ungdommer som krever mye sosial kontakt med andre føler at de har blitt stengt inne. På Kvadraturen vgs. har vi noe vi kaller en oppstartsfestival, med en avsluttende konsert på Odderøya.

Denne oppstartsfestivalen er for å gjøre starten på skoleåret litt bedre, og mindre tung. Det skaper bedre samhold i klassen, og alle blir bedre kjent. Festivalen er et høydepunkt i løpet av skoleåret, kanskje den til og med er med å trekke søkere til skolen.

Andre tiltak skolen gjør for å skape et bedre miljø og høyere trivsel er elevrådsskoleringer for de tillitsvalgte i klassen. Disse foredragene tar de tillitsvalgte videre til klassen, og holder et litt kortere foredrag om samme tema. Det er temaer som «stress», «kunsten å være uenig» og «er vi like mye verdt?» blant annet. Alle temaene er viktige for ungdommens psykiske helse, samtidig for trivselen på skolen og livet generelt.

Profesjonens vurdering

Skoleåret var preget av Kunnskapsløftet 2020. På Vg1 kom det nye kompetansemål og kjerneelementer i fagene, og det medførte utvikling og tilpasning av undervisning og vurdering. På alle trinn medførte Kunnskapsløftet 2020 generell del, at dybdelæring, tverrfaglige temaer, og nytt kompetansebegrep ble implementert i undervisningen. Skolens fagkoordinatorer bistod, slik at det ble jobbet systematisk og strukturert med dette.

En pågående pandemi skapte utfordringer med vekslende smittenivåer, hurtige endringer i undervisningsopplegg og noe digital hjemmeundervisning. Vi ser oss fornøyd med at tross alle utfordringer, klarte vi i stor grad å gjennomføre mye undervisning på skolen, på en tilnærmet «normal» måte. Åpen skole og 10. klassebesøk ble ikke gjennomført med omvisning på skolen hvor elever og lærere bidrar i stor grad. Det ble i stedet utviklet gode digitale løsninger slik at kommende elever fikk et innblikk i skolehverdag og ulike utdanningsprogram.

Rektors vurdering

Kalenderåret 2021 har vært preget av mye uforutsigbarhet og endringer i forhold til rammebetingelser for skolens ansatte og elever. I tillegg har det vært mye ekstraarbeid i forhold til planlegging og innføring av et nytt helhetlig administrasjonsprogram Visma InSchool. Elevenes læring er på grunn av veldig god innsats fra skolens ansatte ivare tatt på en god måte. Dette viser igjen på gjennomføring og bestått for skolens elever. Det har også vært perioder med tilnærmet vanlig drift slik at vi i perioder har fått til "vanlig opplæring".

24 Lillesand videregående skole

24.1 Innledning

<https://lillesand.vgs.no/>

Over de to siste årene har Lillesand videregående skole hatt en økning på ti prosentpoeng på antall elever som fullfører og består, etter å ha skåret lavt over flere år på dette området. Skolen vil fortsatt jobbe for å øke antall elever som fullfører og består.

For å fortsette den gode utviklingen av disse resultatene har skolen valgt en strategi ved å fokusere på noen utvalgte områder og sette inn innsats og konkrete tiltak på disse. Etter analyse av resultater på ulike indikatorer og en helhetsvurdering er disse fire satsingsområdene valgt for de neste tre årene; Elevdemokrati og elevmedvirkning. Trivsel, og trygt og godt læringsmiljø. Vurdering for læring, og vurderingspraksis. Redusert elevfravær.

For å aktivere og styrke elevdemokratiet blir elevrådsledere skolert i en metode der de får en konkret fremgangsmåte de kan bruke for å få i gang medvirkning i egen klasse. Dette utføres i elevrådsmøter og i aktiviteter gjennom hele skoleåret.

Etter påtrykk fra elevrådet har skolen endelig åpnet ny elevkantine, og ifølge elevene har et samlingspunkt som dette meget stor betydning for skolemiljøet.

Vi har sett betydningen av å få elevene raskt inn i en god og trygg læringskultur, og for å legge et godt grunnlag for dette iverksettes en helhetlig oppstartplan for nye elever. Denne skal gjøre elevene "videregående-skole-klare" fra de starter i Vg1, og dette håper vi vil gi positiv effekt gjennom hele opplæringsløpet.

Indikatorene for vurdering for læring viser at det er et behov for å utvikle vurderingspraksisen. Vurdering for læring og vurdering i kunnskapsløftet 2020 er tema i lærernes fagteam-møter; "hvilken vurdering lærer elevene best av?"

Elevfravær er en betydelig og direkte årsak til ikke fullført-bestått, derfor er økt fokus på tilstedeværelse et viktig satsingsområde.

I januar 2022 startet alle pedagoger på skolen studie i veiledningspedagogikk ved Universitetet i Agder. Dette er et utviklingstiltak som forventes å gi et samlet løft i hele profesjonsfellesskapet.

Informasjon om skolen

Skolen tilbyr følgende utdanningsprogram:

- Studiespesialiserende
- Medier og kommunikasjon
- Kunst, design og arkitektur
- Påbygg til generell studiekompetanse
- Helse og oppvekstfag
- Salg, service og reiseliv
- Bygg og anleggsteknikk
- Hverdagslivstrening
- Vg3 fagopplæring i skole

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Antall elever	511	453	462
Antall ansatte	114	104	107

24.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9108 Lillesand vgs.	77 854	78 079	80 561	2 707

Skolen har totalt et mindreforbruk for regnskapsåret 2021. Dette skyldes primært tildelte koronamidler som overføres til planlagte tiltak i løpet av våren 2022, ombyggingsprosjektet på arealer for bygg- og anleggsfag og skolekantina hvor noe investering gjenstår og derfor overføres til 2022. Det er også satt av midler til personaleseminar skoleåret 2022/2023. I tillegg er det planlagt innkjøp av minibuss neste skoleår, samt utskifting av arbeidsplasser til lærere som har blitt utsatt pga. koronasituasjonen.

24.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	86	81
 Midlertidige årsverk	12	18

Nedgangen i faste årsverk henger sammen med tilbudsstruktur samt avvikling av programområder (restaurant og matfag, medier og kommunikasjon og kunst design og arkitektur). Økningen i midlertidige årsverk har sammenheng med at flere ansatte har hatt permisjoner i 2020/2021, hovedsakelig knyttet til videreutdanning, samt et behov for vikarer ved sykdom og annet fravær.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	1,7%	1,9%
Langtid	6,3%	8%
Sum fravær	7,9%	9,9%

Vi ser at det samlede sykefraværet dessverre stiger. Korttidsfraværet er ikke mye endret, men langtidsfraværet er økt. Langtidsfraværet er knyttet til noen enkeltstående sykemeldinger over lengre tid. Det merkes også en slitasje i organisasjonen etter to år med pandemi.

Det arbeides jevnt med å redusere sykefraværet etter etablerte prosedyrer med oppfølging, tilrettelegging og tiltak for økt nærvær. Med det høye fraværet er det nødvendig med en mer konkret plan for å øke nærværet. Skolen jobber med en konkret plan i samarbeid med NAV arbeidslivskontakt for å få ned det høye sykefraværet.

24.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Virksomhetsdata, resultater

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021	Mål
Andel fullført og bestått	76,7%	83,3%	85%
Standpunkt matematikk 2P-Y	2,8	3,1	
Standpunkt matematikk 2P	4,5	4,0	
Standpunkt norsk, Vg2 yrkesfag	3,7	4,0	
Standpunkt norsk hovedmål Vg3 studie-forb. skriftlig.	3,7	3,9	
Karakterpoeng fra grunnskolen	40,5	41,2	

- Standpunkt: Skolen er fornøyd med at standpunktkarakterene i flere fag har økt i 2020/2021. Det tyder på at vi har klart å opprettholde et godt læringstrykk, til tross for et krevende år med delvis digital undervisning og avlyst eksamen grunnet koronasituasjonen. Økning i gjennomsnittlig karakterpoeng fra grunnskolen må også regnes inn som en medvirkende årsak.
- Spesialundervisning: Skolen har en avdeling for hverdagslivstrening med 14 elever. I tillegg har det vært innrettet spesialundervisning for 13 enkeltelever i ordinære klasser. Dette inkluderer også elever som har fått vedtak om utvidet tid. Spesialundervisning organiseres i ordinære klasser, i små grupper, og i noen få tilfeller en-til-en. Skolen har også etablert et læringsverksted for elever hvor det er tilknyttet ressurs på en stilling, fordelt på ulike fag. Her tilbys faglig støtte og ekstra tiltak.
- Formidling til læreplass: Av 43 søkere til læreplass ble 25 formidlet. ti av søkerne som ikke ble formidlet er elever fra ambulansesfag hvor bransjen har begrensede læreplasser og sjeldent tar elever i lære før de er fylt 18 år.

Disse elevene velger påbygg til generell studiekompetanse. Av de resterende søkerne kommer fem fra IKT servicefag og Salg, service og sikkerhet, og en søker fra barne- og ungdomsarbeiderfag. Skolen jobber målrettet for at alle elever skal bli formidlingsklare.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Indikator	Resultat 2020/2021	Resultat 2021/2022
Faglig utfordring	4,4	4,5
Støtte fra lærerne	4,1	4,1
Læringskultur	4,1	4,1

Elevundersøkelsen viser forbedring på flere indikatorer. Skolen har jobbet for styrke elevmedvirkningen bl.a. ved at miljøarbeider jobber sammen med elevrådet og hjelper dem å utvikle elevdemokratiet. Alle elevrådsrepresentanter har fått opplæring i et verktøy for å få i gang elevmedvirkningen i egen klasse.

Skolen arbeider med profesjonsfellesskapet på avdelingsmøter og på fagteam. For å styrke skolens vurderingspraksis jobber lærerne i fagteam administrert av fagkoordinator i hvert fag.

Vi tror at økt elevmedvirkning og styrket elevdemokrati, sammen med en mer læringsrettet vurderingspraksis, kan øke elevenes motivasjon og læring.

På grunn av koronasituasjonen har det dette skoleåret stort sett vært søkelys på å sikre best mulig opplæring til elevene og daglig drift. Med tilrettelegging og hjemmekontor utenom undervisning har ikke forutsetningene for utvikling av profesjonsfellesskapet vært det beste.

Systematikk og organisering

Skolen har generelt gode strukturer og rutiner for å sikre oppmerksomhet rundt kjerneoppgavene gjennom faste møtearenaer organisert for å ivareta de ulike områdene.

Det avholdes faste møter for elevoppfølging med kontaktlærer, rådgiver og avdelingsleder. For å sikre god oversikt og fremdrift i oppfølgingen av elevene, gjennomføres det ukentlig samarbeidsmøte mellom elevtjenesten og avdelingsledere hvor tiltak drøftes og iverksettes så raskt som mulig.

Avdelingsmøter og fagteam-møter er arena for pedagogiske og faglig samarbeide mellom lærere. Avdelingene er i hovedsak knyttet til utdanningsprogram innen studieforberedende og innen yrkesfag, og organisert deretter.

Ledelsen har ledermøte hver uke for driftssaker og utviklingssaker, og i tillegg noen lengre samlinger i løpet av året hvor det jobbes spesielt med saker knyttet til strategi og skoleutvikling.

Helhetlig vurdering av skoleåret

Elevrådets vurdering

Det siste året startet nærmest rett på med koronatiltak, men selv om dette var en stor utfordring til elever, lærere og skoler, så gikk dette bedre enn våren 2020. Både ansatte og elevene hadde lært mye fra fjorårets koronasituasjon og tilpasset seg mer og mer en gjennomførbar arbeidsmetode. Selvfølgelig var også dette ikke så lett som vi hadde håpet og derfor var alle glade da skolen åpnet opp igjen. Skoleåret skiftet en del mellom rødt og gult nivå, noe som noen ganger ble litt slitsomt. Likevel ble det et fint skoleår med en god ledelse som ledet oss så rolig som mulig gjennom disse opp og ned turene. Vi har et godt felleskap på skolen og det tok ikke skade av korona. Det ble tvert imot nesten enda bedre når vi alle var samlet igjen.

Profesjonens vurdering

I personalet merkes det at året var utfordrende på mange plan. Ledelsen var mye opptatt med opplæring i og klargjøring av VISMA til skoleåret 2021/2022.

Pedagogene hadde utfordringer knyttet til undervisning og gjennomføring av vurderingssituasjoner på ulike nivåer av smitteverntiltak. Oppfølging av elever faglig, både på skolen, på hjemmeskole og når elever var langvarig hjemme pga. sykdom og/eller karantene var arbeidskrevende. Smittevernregler gjorde det vanskelig å få til samarbeid blant lærere på ulike avdelinger i så stor grad som man skulle ønske.

Samtidig var året første år med nye læreplaner i mange fag. Både ledelsens fokus på Visma og smitteverntiltak, og pedagogenes fokus på å få gjennomført undervisning og vurderingssituasjoner, gikk på bekostning av arbeid med nye læreplaner.

Rektors helhetlige vurdering av skoleåret

Skoleåret 2020/2021 har vært preget av pandemien, og den har hatt innvirkning på alle nivå. Skolens ledelse har hatt sin fulle oppmerksomhet på å opprettholde en så god opplæring som mulig, og dette har gitt lite rom for utviklingsarbeid.

Jeg er mektig imponert over hvordan elevene har taklet skolehverdagen under pandemien og ansattes positive innstilling og evne til å hive seg rundt under stadige endringer. Alle har stått på, og tross vanskelige forutsetninger økte skolen resultatet på antall elever som gjennomførte og besto til 83,3 prosent. Det er gledelig!

25Mandal videregående skole

25.1 Innledning

<https://mandal.vgs.no/>

Mandal videregående skole har visjonen **Vi bryr oss, om læring, hverandre og andre.** Det betyr at alle elever skal fullføre planlagt løp med maksimalt utbytte i forhold til

sine forutsetninger. Elevene skal bidra til et godt læringsmiljø og utvikle toleranse for fellesskapet. Skolen har stort fokus på gjennomføring, som har resultert i en veldig bra

utvikling. Andel elever som fullfører og består skoleår ligger rundt 90 prosent.

Informasjon om skolen

Skolen tilbyr følgende utdanningsprogram:

- Idrettsfag
- Studiespesialisering
- Bygg- og anleggsteknikk
- Elektro og datateknologi
- Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign
- Helse- og oppvekstfag
- Restaurant- og matfag
- Salg, service og reiseliv
- Teknologi- og industrifag

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Antall elever	929	938	929
Antall ansatte	165	174	172

25.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9109 Mandal vgs.	140 958	106 130	145 402	4 444

Skolen kommer samlet ut med et mindreforbruk på 4,444 mill. kroner per 31.12.2021 (etter gjennomført avsetning til bundet fond, hovedsakelig statlige midler til fengselsundervisning). Hvis Vg3 fagopplæring i skole (der midler også brukes utover i 2022) holdes utenom, er den ordinære skoledriften i positiv balanse med ca. 1 mill. kroner per 31.12.21. Det ble meldt i 2. tertialrapport at skolen tok sikte på å være i økonomisk balanse per 31.12.2021. Overført mindreforbruk fra 2020 utgjorde ca. 5,650 mill. kroner, og dette er brukt som planlagt i 2021, men noen aktiviteter (bl.a. personalseminar) er forskjøvet pga. koronasituasjonen.

Skolen har i 2021 ført drøyt 3 mill. kroner i investeringsregnskapet, med finansiering fra disponibel driftsbudsjetttramme. Dette gjelder bl.a. ombygging av klasserom, utstyr til TIF (robotisering) og div. maskiner til anleggsgartnerfag, ny minibuss og elbil. Det kan bli nødvendig med ekstra egenfinansiering i 2022 på områder der ikke sentrale bygg/vedlikeholdsmidler dekker nok og tilsvarende også til andre viktige utstyrsanskaffelser.

25.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	133	140
 Midlertidige årsverk	21	14

Sum årsverk i 2021 er uendret i forhold til 2020. Faste årsverk har gått opp og midlertidige har gått tilsvarende ned. Bruk av midlertidige stillinger er gjennomgått, jf. tidligere rapportering.

Skolen har grei kontroll på bruk av personalressurser/årsverk sett i forhold til tilbudsstruktur- og budsjett.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	1,1%	1,4%
Langtid	5,8%	4,2%
Sum fravær	7%	5,6%

Sykefraværsprosenten viser en positiv utvikling. Skolen har et mål om å ligge under 5 prosent sykefravær, og arbeider for å klare dette.

25.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Virksomhetsdata, resultater

Skoleårsgjennomføring, karakterer i fag og elevenes forutsetninger, inntakspoengsum.

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021	Mål
Andel fullført og bestått	92,7%	90,7%	92%
Standpunkt matematikk 2P-Y	3,4	3,8	
Standpunkt matematikk 2P	4,0	3,9	
Standpunkt norsk, Vg2 yrkesfag	3,7	3,9	
Standpunkt norsk hovedmål Vg3 studieforb. skriftlig.	4,1	4,1	
Karakterpoeng fra grunnskolen	40,8	41,3	

Skolen har over flere år satset på økt gjennomføring. Dette arbeidet starter ved inntak til utdanningsprogrammet. Satsingen på formidlingskoordinatorer har vært viktig for skolen. Elever som trenger ekstra støtte i skolehverdagen, kan få oppfølging av Lindesnes-Losen som er en del av skolens elevtjeneste. Skolen har hatt 90 prosent

gjennomføring som mål, men har økt det til 92 prosent. Det har også vært vektlagt økning i standpunktkarakterer og eksamen i gjennomgående fag. Her har det ikke vært mulig å sammenligne eksamen og standpunktkarakterer i forbindelse med avlyste eksamener i flere år. Det som er gledelig, er at grunnskolekarakterene har bedret seg litt. Her må vi også stille spørsmål med at eksamen også er avlyst der. Skolen har tatt initiativ til å samarbeide mellom Lindesnes kommune og Mandal vgs. om å øke grunnskolepoengene, og få færre elever som går mot grunnkompetanse.

Spesialundervisning

Dette året har skolen hatt 32 elever som har fått spesialundervisning i ordinære klasser, Dette utgjør ca. 3,7 prosent. Skolen har også et HT-tilbud som er et helhetlig spesialpedagogisk tilbud med 12 elever. Dette utgjør 1,4 prosent. Skolen har 850 elever.

Formidling til læreplass

I 2021 var det 92 ungdommer som søkte læreplasser etter Vg2 yrkesfag. 68 søkere fikk læreplass, noe som utgjør 74 prosent. Skolen har også voksne søkere til læreplass. I år søkte 42 voksne læreplass etter Vg2. 15 voksne elever fikk læreplass. De som ikke fikk læreplass, har fått tilbud om Vg3 i skole.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Indikator	Resultat 2020/2021	Resultat 2021/2022
Faglig utfordring	4,5	4,5
Støtte fra lærerne	4,2	4,2
Læringskultur	4,1	4,2

Undervisningskvalitet

Skolen har oppmerksomhet på fagfornyelsen med tilhørende nye læreplaner og overordnet del. De nye planene påvirker praksis og måten vi jobber på. Mye av arbeidet skjer i de ulike seksjonene, hvor det jobbes med tolkning av læreplaner og utvikling av tilhørende praksis innenfor de ulike fagområdene. Mangel på tilgjengelige læremidler er utfordrende i flere fag, men bidrar samtidig til kreativt arbeid og fokus på undervisning som bidrar til måloppnåelse i fagene.

Innenfor flere fag, for eksempel matematikk og norsk, fortsetter vi et årelangt arbeid for å videreutvikle undervisningen og bidra til økt læringsutbytte. I matematikkfagene har vi tatt i bruk vertikale tavler (5-6 små tavler i klasserommet). Disse brukes ved at grupper av elever i samarbeid løser oppgaver gjennom aktiv skriving og diskusjon på tavlene. Tiltaket viser gode resultat og utvides nå til flere rom.

Arbeidet i de ulike seksjonene ledes av avdelingsleder og fagkoordinator.

Profesjonsfellesskapet

Skolen har mål om å utvikle profesjonsfellesskapet til et lærende fellesskap. Vi har startet arbeidet og ser at fagfornyelsen har skapt et økt samarbeid, delingskultur og refleksjon blant lærerne. En utfordrende tid hvor oppmerksomheten i større grad har måttet være på basisfunksjonene i skolen, har ført til at vi ikke har kommet så langt som vi planla. Utvikling av profesjonsfellesskapet er svært viktig for skolens utvikling og vil bidra til alle de ansattes utvikling.

Systematikk og organisering

Året 2021 har i stor grad blitt viet fagfornyelsen, nytt skoleadministrativt system (Visma InSchool) og stor usikkerhet i forhold til koronasituasjonen. Visma InSchool krever at ledergruppa må lage nye rutiner og jobbe sammen om flere oppgaver enn før. Kjerneoppgavene er viktige og vi har utvidet supportressurs til å støtte lærere i VIS, slik at det er kort vei for å få hjelp. Da får lærere bedre tid til å følge opp elevene. Den viktigste kjerneoppgaven i år har vært å legge til rette for god undervisning på skolen for flest mulig. Vi har strekt oss langt for at skolen skal være åpen og at elever på yrkesfaglige utdanningsprogram får praktisk opplæring. Det har gått mye tid til vikarhåndtering, smittesporing og fraværproblematikk. Skolen har videreført VIP-makkerskap (oppfølging av elevenes psykiske helse) for alle elever som begynner på Vg1. Dette gjøres for alle elever, og evalueringen er veldig positiv. Godt vennskap og klasse miljø skapes på en strukturert måte.

Mandal vgs. fikk styrket sin lederressurs fra 1.8.2021 med 100 prosent. Denne styrkingen er viktig i det videre arbeidet med å skaffe tid til kjerneoppgavene. Skolen har i flere år fått midler til lærerspesialister og har nå ni lærere som får ekstra betalt for fagutvikling. Denne ordningen avvikles, og skolen legger nå om på fagkoordinatorerne slik at vi får mer ut av den ressursen skolen har. Et helt kull med elever har vært elever ved Mandal vgs i hele pandemien. Det har vært viktig for skolen å gjøre årene best mulig.

Helhetlig vurdering av skoleåret

Elevrådets vurdering

Elevrådsarbeidet har vært hemmet av koronarestriksjonene. Likevel har vi gjennomført en del aktiviteter som skissert:

- elevrådskolering – tre samlinger i regi av pedagogisk/psykologisk team PPT Agder fylkeskommune
- sosiale samlinger i kantina i den grad det har vært mulig, eksempler er kahoot, quiz, servering julegrøt
- seminar med elevrådsstyret på Rosfjord, med Tema § 9a og ellers fokus på elevens skolemiljø
- deltakelse på OD-dagen
- møter med utdanningsdirektøren

Elevundersøkelsen viser at elevene på Mandal vgs. trives godt. Elevrådet håper å kunne bidra til høy trivsel videre i dette skoleåret, og forhåpentligvis komme sterkt tilbake neste skoleår under mer normale tilstander.

Profesjonens vurdering

Mandal videregående skole er en arbeidsplass som byr på en utfordrende, variert og spennende arbeidshverdag. Året 2021 var et spesielt år for både ansatte og elever. Koronapandemien har preget hverdagen til alle i stor grad. De ansatte har måttet håndtere en uforutsigbar hverdag preget av stadige nivåendringer i trafikklysmodellen, som ofte har ført til plutselige endringer i skolehverdagen. Summen av denne uforutsigbare arbeidshverdagen og mange ansattes frykt for å bli smittet i klasserommet, har ført til en stor ekstrabelastning for mange.

Høsten 2021 gjennomgikk vi på Mandal vgs. en stor IKT-reform. Innføringen av VIS som skolens nye skoleadministrative system har påvirket alle ansatte ved skolen, og selv om de fleste vil si at programmet har noen styrker, vil nok alle, både ledere og ansatte, si at systemet har en del svakheter som har ført til både frustrasjon og merarbeid for alle involverte. Likevel har skolen arbeidet godt med dette, og flere vil nok si at VIS fungerer bedre nå enn de fryktet ved starten av skoleåret.

Året 2021 har bydd på flere utfordringer. Likevel har de ansatte ved Mandal videregående skole mestret utfordringene i felleskap, og vi har sammen jobbet for å videreutvikle skolen som arbeidsplass for arbeidstakerne og læringsarena for elevene.

Rektors vurdering

Skoleåret 2020/2021 har vært et år hvor covid19 har styrt all aktivitet i skolen. Planlagte felles aktiviteter er i liten grad gjennomført. Skolen har prioritert undervisning på skolen for så mange elever som det har vært lovlig og forsvarlig å ha samtidig. Elevene har mistet det sosiale stedet som en skolen er. Hver kohort har vært klassen, så det store felleskapet har uteblitt. Likevel mener jeg at elevene våre har fått mye undervisning på skolen på tross av pandemien.

26 Risør videregående skole

26.1 Innledning

<https://risor.vgs.no/>

2021 ble nok et år preget av pandemi. Skolen har likevel klart seg relativt godt og elevresultatene er jevnt over bedre enn foregående skoleår.

Ut over ordinær skoledrift vil skolen trekke frem hendelser som:

- sertifisering som dysleksivennlig skole
- tildeling av Utdanningsforbundets klimapris
- resertifisering som Miljøfyrtårn
- oppstart av forprosjekt innenfor smarthus- og velferdsteknologi
- arbeidet med forprosjektet BærekraftLAB fortsatte og ble forankret i handlingsprogrammet til Regionplan Agder 2030
- oppstart av utviklingsprosjekt innen bærekraftig strategi for yrkesfaglig fordypning i samarbeid med UiA

Informasjon om skolen

Skolen tilbyr følgende utdanningsprogram:

- Elektro- og datateknologi
- Forberedende kurs for minoritetsspråklige
- Helse- og oppvekst for voksne, samarbeid med Tvedestrand vgs. og Risør kommune
- Medier og kommunikasjon
- Salg, service og reiseliv
- Studiespesialisering
- Teknologi- og industrifag
- Vg3 Fagopplæring i skole

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Antall elever 1. okt.	263	214	197
Antall årsverk 31. des.	55	53	51

26.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9110 Risør vgs.	42 045	42 407	43 883	1 838

Skolen har et akkumulert mindreforbruk i 2021, og over halvparten er knyttet til mindreforbruk i 2020. Skolen har vært avhengige av å justere aktivitetsnivået av hensyn til endrede rammer og etterslep på oppdatert undervisningsmateriell. En tar sikte på å disponere mindreforbruket til utstyrsoppgraderinger og skolens øvrige satsinger på Smarthus, BærekraftLAB og oppbygging av nytt tilbud innenfor Informasjonsteknologi og medieproduksjon i 2022.

26.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	51	47
 Midlertidige årsverk	2	4

Utviklingen i årsverk har sammenheng med overtallighet, ansatte i permisjon og langvarig sykefravær.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	0,9%	1,6%
Langtid	2,7%	6,7%
Sum fravær	3,6%	8,3%

Virksomheten har det siste året hatt et høyere langtidsfravær enn ønskelig. En følger opp dette i henhold til rutinene for oppfølging av sykefravær.

26.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Skolen har i 2021 hatt fokus på:

Elevmedvirkning, læringskultur og vurdering for læring.

Skolen har jobbet kontinuerlig med å utvikle en felles vurderingspraksis. Vi har tilpasset arbeidsplanen slik at en både samlet og i fagseksjoner har arbeidet med vurderingsbegrepet, vurderingsformer, variasjon og bruk av karakter, i tråd med opplæringsloven og læreplanverket for Kunnskapsløftet, LK20. Målet er at dette skal bidra til økt lærelyst, motivasjon, gjennomføring og læring som sosial praksis. Dette arbeidet vil fortsette i 2022.

Det gjenstår fortsatt noe jobb med å involvere elevene i å påvirke hvordan det skal arbeides med fagene.

Innovasjon, bærekraft, skaperglede og kritisk tenkning.

Satsingen «BærekraftLAB» ble forankret i handlingsprogram 2021-2024 for Regionplan Agder 2030. Skolen utvikler gjennom satsingen en prosjektorientert, praktisk og tverrfaglig metodikk basert på prinsipper fra "Design Thinking". Det er innledet dialog om samarbeid med Universitetet i Agder, OsloMet, Lørenskog kommune samt konsulenter innen prosessledelse i skolen. Skolen har også innledet et samarbeid med Vennesla videregående skole.

Skolen startet et forprosjekt for å etablere en fysisk læringsarena med søkelys på smarthus- og velferdsteknologi. Dette forprosjektet støttes økonomisk av Senter for yrkesfag og opplæring i arbeidslivet (SYA) ved Universitetet i Agder.

Virksomhetsdata, resultater

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021	Mål
Andel fullført og bestått	81,0 %	82,2 %	85 %
Standpunkt matematikk 2P	4,0	4,6	
Standpunkt norsk, Vg2 yrkesfag	3,4	4,0	
Standpunkt norsk hovedmål Vg3 studieforb. skriftlig.	4,1	3,9	
Karakterpoeng fra grunnskolen	40,5	40,9	

Skolen har sett en økt gjennomføring siste skoleår, og er optimistiske på målet om 90 prosent gjennomføring. Vi ser også en positiv utvikling i karaktersnitt fra skoleåret 2019/2020 til 2020/2021. Dette er spesielt tydelig på yrkesfag. Elevenes forutsetninger reflektert som inntakspoengsum har også økt. Dette er en positiv utvikling som vi ønsker å bygge videre på. Selv om det ikke har vært tradisjon for å sette karaktermål i de ulike fagene, har skolen har en klar ambisjon om å heve det generelle nivået på læringsutbyttet.

Vi har for tiden fire elever som mottar spesialundervisning i h.ht. enkeltvedtak. Spesialundervisningen gis stort sett som 1:1-undervisning.

16 av 19 elever som søkte læreplass er formidlet til lære.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Indikator	Resultat 2020/2021	Resultat 2021/2022	Mål
Faglig utfordring	4,4	4,4	
Støtte fra lærerne	4,3	4,3	
Læringskultur	4,2	4,1	

På en skala fra 1 til 5 ser en at skolens resultater på elevundersøkelsen ligger høyt. Dette er en trend vi har sett over flere år. Vi ser en liten nedgang på læringskultur, som er en påminnelse om at vi fortsatt må fokusere på elevenes arbeidsmiljø, noe som blant annet er fast tema på møtene mellom ledelsen og elevrådet. For å sikre høy undervisningskvalitet jobber vi systematisk med observasjon og veiledning samt målrettet etter- og videreutdanning for lærere.

Profesjonsfellesskapet har faste møtearenaer som blant annet er brukt til justering av praksis i h.ht. endringene i den nye vurderingsforskriften. Fagseksjonene har også utviklet varierte undervisningsopplegg, samt reflektert og diskutert disse. Lærerne har også delt erfaringer på tvers av fagseksjonene.

Systematikk og organisering

For å sikre god oppmerksomhet på og kvalitet i elevarbeidet har skolen laget en egen håndbok med informasjon om gjeldende rutiner og prosedyrer for både pedagogisk og administrativ oppfølging. De administrative rutinene kvalitetssikres gjennom jevnlig møter mellom avdelingsledere, kontaktlærere og merkantilt ansatte, samt andre støttefunksjoner for å sørge for best mulig administrative rammer rundt kjernevirksomheten, som fortsatt vil være undervisning og oppfølging av elevene. Skolens ledelse benytter moderne digitale verktøy til planlegging og møteledelse for best mulig å sikre de administrative rammene rundt kjernevirksomheten.

Helhetlig vurdering av skoleåret

Eleverådets vurdering

Elevene opplever at lærerne bryr seg om dem og behandler dem med respekt. I skolearbeidet opplever elevene at de får godt begrunnede tilbakemeldinger og god veiledning av lærerne. Trivselen er høy blant elevene, men skolen bør i større grad involvere dem i å medvirke til å bestemme arbeidsmåter og vurderingskriterier i fagene.

Profesjonens vurdering

Skoleåret har vært krevende, med fagfornyelsen, innføring av VIS og flere parallelle faglige og pedagogiske satsinger. I tillegg har arbeidet med håndtering av pandemien vært en utfordring som har krevd mye. Gjennom gode relasjoner med elever og ledelse samt gode rutiner for samarbeid med tillitsvalgte har likevel skoleåret som helhet vært positivt. Imidlertid uttrykker mange ansatte en bekymring for usikkerhet knyttet til skolens eksistens.

Rektors vurdering

Skolen har skoleåret 2021/2022 levert solide resultater og demonstrerer en positiv trend på gjennomføring. Likevel har vi forbedringspotensial blant annet innen norsk og læringskultur. Dette jobbes det videre med.

Gjennom fremtidsrettede satsinger har skolen markert seg som innovativ og lydhør for målene i Regionplan Agder 2030, og har fått mye oppmerksomhet fra forskningsmiljøer, næringsliv og organisasjoner i Norge og utlandet. Samarbeidet med både ansatte, tillitsvalgte og elever oppleves som svært godt, og er preget av en åpen og tillitsfull dialog. I tillegg er det gledelig å se et betydelig sammenfall mellom resultatene fra ståstedsanalysen og elevundersøkelsen.

27 Sam Eyde videregående skole

27.1 Innledning

<https://sameyde.vgs.no/>

Sam Eyde videregående skole i Arendal kommune har per i dag ca. 1 500 elever fordelt på 112 klasser, fordelt på syv programområder, samt hverdagslivstrening og påbygg. Vi har 11 voksenklasser og Vg3 i skole. Vi tilbyr en rekke av fagene i

«utdanningsviften» på Vg2. Skolen har også ansvar for undervisning i Agder fengsel, avdeling Froland. Fengslet er et moderne høysikkerhetsfengsel med 200 innsatte, vi har der egen skoleavdeling. Til daglig har skolen over 350 ansatte som sammen skaper et godt grunnlag for læring og utvikling hos våre elever. I arendalsregionen er Sam Eyde og Arendal videregående skoler på mange måter komplimentære med våre fagretninger. Dette har utviklet seg over mange år, og vi har et godt samarbeid om elevene i vår del av Agder.

Informasjon om skolen

Skolen tilbyr følgende opplæring og utdanningsprogram:

- Bygg- og anleggsteknikk
- Elektro og datateknologi
- Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign
- Helse- og oppvekstfag

- Håndverk, design og produktutvikling
- Idrettsfag
- Informasjonsteknologi og medieproduksjon
- Innføringsklasser
- Medier og kommunikasjon
- Påbygging til generell studiekompetanse
- Restaurant- og matfag
- Teknologi- og industrifag
- Hverdagslivstrening
- Yrkessjåførbilbud
- Vg3 fagopplæring i skole
- Voksenopplæring
- Fengersundervisning

	2020/2021	2021/2022
Antall elever	1500	1500
Antall ansatte	350	350

27.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9111 Sam Eyde vgs.	271 288	232 713	270 064	-1 224

Sam Eyde videregående skole har et merforbruk på 1,22 mill. kroner i 2021. Merforbruket forklares delvis med at skolen har hatt store utfordringer med pandemi og sykefravær. Vi har satt inn ekstra ressurser for å gi elevene våre et best mulig skoleår, og dette er bare delvis kompensert. Det samme skjedde i 2020, og har medført at opparbeidet overskudd har blitt vesentlig redusert over en toårs periode. Økte kostnader til utstyr og materiell er også medvirkende da enkelte varer har hatt en prisstigning langt over forventet.

Et spesielt område som bør nevnes er kantinedrift, som for vår del har hatt svært sviktende omsetning, samtidig er bemanning og kostnad til lønn konstant. Her ligger tap i forhold til budsjettbalanse på ca. 0,8 mill. kroner. Også andre avdelinger opplever redusert inntekt på grunn av pandemi og tilpasninger mot eksterne kunder. Vi har også sykkelønnsrefusjoner som først kom nå i 2022, ca. 0,4 mill. kroner. Disse skulle vært anført på 2021. Innføring av VIS fra høsten 2021 har medført økt forbruk av timer, noe som også er med å øke våre kostnader.

Økt bruk av vikarer og derav også overtid som følge av pandemi utfordrer økonomien. Totalt sett er økonomien anstrengt, og det arbeides med å opparbeide handlingsrom gjennom tilpasninger i aktivitet, som eksempelvis sammenslåing i fag.

27.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	277	278
 Midlertidige årsverk	32	36

Innføring av VIS har gitt noe endring i antall tilsatte, allikevel viser tallene en marginal økning.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	1,2%	1,6%
Langtid	5,7%	5,7%
Sum fravær	6,8%	7,3%

Sykefraværet er på et nivå som bekymrer skolen. De siste årene har mange faktorer og nye oppgaver ført til tretthet i personalet. Vi må dessverre se at sykefraværet stiger, spesielt er korttidsfravær problematisk da det også gir store økonomiske utslag. Vi jobber kontinuerlig med å redusere sykefraværet både internt og i samarbeid med Agder arbeidsmiljø. Igjen er pandemien til besvær og gir usikre utslag.

27.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Virksomhetsdata, resultater

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021	Mål
Andel fullført og bestått	88,0%	87,0%	90%
Standpunkt matematikk 2P-Y	3,3	3,6	3,5
Standpunkt matematikk 2P	3,9	3,9	4,0
Standpunkt norsk, Vg2 yrkesfag	3,8	3,6	4,0
Standpunkt norsk hovedmål Vg3 studieforb. skriftlig.	4,1	3,8	4,0
Karakterpoeng fra grunnskolen	38,2	38,5	

Mål på fullført og bestått settes til 90 prosent da dette er det overordnede målet både nasjonalt og for vårt fylke. I vårt innspill til mål for 2021 var målsettingen noe differensiert, og vårt daværende mål var 80 prosent for yrkesfag, 85 prosent for studieforberedende og 75 prosent for påbygg. Ut fra tall hentet i tabell er vi godt innenfor dette målet. Igjen må det poengteres at vi er usikre på om oppnådd resultat i fullført og bestått er påvirket av pandemien.

Skolen opplever at økt inntakspoengsum ikke samsvarer med elevenes opplevde kompetanse. Vi er bekymret for at karakterutviklingen fra grunnskolen ikke er basert

på sammenlignbare måltall, og at pandemien også her gir grunnlag for usikre tall.

Spesialundervisning utgjør en vesentlig del av vår undervisning og tilpasning mot enkeltelever og grupper. Vi har i inneværende år 53 elever på hverdagslivstrening. Skolen kjøper plasser ved Asdal kompetansesenter, og har en rekke tiltak for den mer ordinære elev med særlige behov. Forsterket undervisning og økt lærertetthet ved bruk av små grupper er noen tiltak som er iverksatt. Elever med IOP følges opp gjennom igangsatte tiltak og evaluering. Skolen følger også en IKO strategi og vurderer hele tiden behov for tiltak.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Indikator	Resultat 2020/2021	Resultat 2021/2022	Mål
Faglig utfordring	4,4	4,4	4,4
Støtte fra lærerne	4,1	4,1	4,1
Læringskultur	3,9	3,9	3,9

Det store spørsmålet her er om dette er koronabaserte tall, eller om det speiler virkeligheten slik vi har vært vant til. Vi kunne fryktet en nedgang fra i fjor til nå, tallene viser stabilitet.

Skolen har gjennom 2021 hatt et sterkt fokus på å opprettholde et godt faglig tilbud til våre elever. Med en pandemi og stadig skiftning i trafikklysmodellen har skolen i år valgt å legge vekt på en mer helhetlig undervisning der alle elever i alle fag skal ha et tilbud fysisk på skolen i løpet av skoleuken. Mye hjemmeundervisning når smittetrykket var som verst ble organisert for både fellesfag og programfag. Vi har grunn til å tro at resultatene for skolen er en følge av god undervisningsplanlegging og oppfølging av enkelteleven.

Skolen er teambasert, og vi har jevnlig gjennomført teammøter og klasselærerråd på teams. skolen opplever en økt kompetanse innen digitale ferdigheter og har klart å opprettholde et godt profesjonsfellesskap, pandemi til tross. Vi har vektlagt etter- og videreutdanning og prosessledelse. Vi har et sterkt fokus på en best mulig skole for våre elever.

Systematikk og organisering

Vern av kjerneoppgaver er krevende i nåværende situasjon. Omlegging av rutiner, standardisering og stadige endringer, samt en pågående pandemi gir lite rom til skolens kjerneoppgave som er elevenes læring og pedagogisk arbeid. Her skiller skolen seg vesentlig fra andre virksomheter og avdelinger. Vi har gjennom hele 2021 hatt sterkt fokus på nytt skoleadministrativt system VIS. Systemet har til tider vist seg å være arbeidsintensivt og krever stor tilgang på ressurser. Oppgaver som før kunne legges lokalt i egne fagsystemer må nå synkroniseres og her får vi utfordringer ved å tilby stadige endringer i forhold til elvers behov. Det som ikke følger automatikk og helårsplan krever til dels stor innsikt og mange manuelle arbeidsoppgaver for å bli riktig i å komplimentere systemer. Yrkesfaglige programområder både er og har vært et område der vi har behov for stadig endring på bakgrunn av elevenes definerte behov. På mange måter har dette vært et av våre kvalitetsområder, noe som nå er vanskeliggjort. Våre medarbeidere har lagt ned et stort arbeid med å implementere alle endringer i rutiner, systemer og organisering. På sikt vil dette sikkert bli bra, men

nye måter å gjøre ting på krever tid for å oppnå ønsket kvalitet. Det jobbes kontinuerlig med å systematisere og kvalitetssikre organiseringen av det administrative arbeidet ved skolen. Endring i ledelsesressurs har vært krevende å håndtere da oppgavene vokser og ressursen reduseres.

Helhetlig vurdering av skoleåret

Vurdering av kalenderåret 2021 for Sam Eyde videregående skole.

Utsagn fra elevrådet

Vi har mye variert undervisning, og gjør en del praktisk, og vi elever kan også være med å bestemme hvordan undervisningen skal være.

Skolemiljøet er ganske spesielt når det er en så stor skole, og det kan virke skremmende, men det er også noen her for alle.

Fra Maria og Anja

Utsagn fra tillitsvalgt

Året har vært preget mye av korona, med ulike fargenivåer. Dette har vært en utfordring, men føler at skolen har hatt godt samarbeid mellom ledelsen, smittevernsansvarlig og de tillitsvalgte underveis for å løse ulike temaer som har dukket opp. Elevene er prøvd ivaretatt på best mulig måte, enten på skolen eller digitalt. Lærerne har gjort en svært god jobb under vanskelig omstendigheter. Drift og renhold skal også ha en stor takk for en god innsats.

Fra rektor

Året har vært sterkt preget av koronasituasjonen og mange endringer i dagligundervisning. Trafikklysmodellen har gitt stadige utfordringer og krav til omstillingsevne. Med nytt skoleadministrativt system, VIS, fra høsten 2021 har dette vært mer enn krevende. Krav til hurtige endringer for å ivareta elevenes opplæring er vesentlig vanskeliggjort med VIS. Skolen er utfordret både gjennom pandemi direkte og indirekte ved økt sykefravær og anstrengt økonomi. Vi mener at med de forutsetninger året har gitt, har vi allikevel opplevd å kunne gi våre elever en god og riktig opplæring. Alle i skolesamfunnet har velvillig stilt opp for sammen å skape en god skolehverdag til tross for utfordringene.

28 Setesdal videregående skule

28.1 Innledning

<https://setesdal.vgs.no/>

Setesdal videregående skule, SVGS, har visjonen: «Vi vil vere ei drivkraft for kunnskap, utvikling og mangfald.» Satsingsområda er: Rekruttering, miljø og samhandling.

SVGS er ein langstrakt skule med 150 km mellom nordlegaste avdeling som er Hovden

og sørlegaste avdeling som er Hornnes. I mellom her er avdelinga i Valle. Skulen har stor avstand mellom avdelingane og derfor er det ikkje like lett å møtast. Vi har et potensiale til å lære meir av kvarandre på tvers av avdelingane og på den måten få eit større og betre profesjonsfelleskap.

Elevane er dei viktigaste personane på skulen, og vi kan i større grad involvere dei i og lytte til dei i skulekvardagen. Elevane er ein stor ressurs som lærast til å ta ansvar og vere med å forme framtida.

SVGS kan bli flinkare til å samhandle med det lokale næringslivet og kommunale tenester. Dette for i større grad å ha ein oversikt over kva for yrke det er arbeidsmoglegheiter i etter fullført utdanning. Det vil då gje oss betre prognosar for kvar elevane kjem til å søkje, mogelegheiter for praksis under skulegangen og auke andelen som får læreplass.

SVGS har ein stor andel som gjennomfører og består vidaregåande utdanning, men vi kan bli endå betre. Skulen er av den oppfatning at eit godt læringsmiljø bidrar til å betre denne viktige indikatoren. Elevar som trivst og finn seg til rette på skulen vil få betre resultat. Dette kan også vere med på å auke karaktersnittet på skulen. Auka gjennomføring og auka karaktersnitt er i seg sjølv eit lite paradoks.

Vi ser at fleire i samfunnet slit med livsmeistring og det kjem fram at den psykiske helsa kan vere ei utfordring for stadig fleire. Som skule må vi ta dette på alvor og kan sannsynlegvis heile tida bli betre på området.

Skulen kan bli endå betre på miljø i form av å iverksette fleire energiøkonomiske tiltak på bygga. Utbetring/modernisering av lokala innvendig kan også bidra til auka trivsel. I tillegg kjem AV utstyr til bruk i undervisninga som kan bli betre.

Vi har tru på at betring på områda over vil skape eit betre renommé og dermed auke rekrutteringa.

Informasjon om skolen

Skulen tilbyr følgende utdanningsprogram:

- Studiespesialisering
- Bygg- og anleggsteknikk
- Teknologi og industrifag
- Helse og oppvekstfag
- Design og gullsmedhåndverk
- Salg, service og reiseliv

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Antall elever	305	289	283
Antall ansatte	85	90	95

28.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9112 Setesdal vidaregåande skule	54 026	46 963	55 882	1 856

Det økonomiske resultatet viser eit forholdsvis stort positivt avvik. Årsaker til underforbruket kjem av fagvalg, samt måten ein har lagt opp undervisninga på. I klassar med få elevar har vi enkelte fag slått saman klassane. For å ivareta yrkesrettinga har dei i periodar hatt mogelegheit til å vere delte. Vi har også i enkelte tilfelle hatt programfag med Vg1 og Vg2 saman.

I tillegg til dette har vi ein del inn på sjukelønnsrefusjonar som ikkje er budsjettert med, samt eit underforbruk på kjøp av tenester til tenesteproduksjon.

28.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	54	55
 Midlertidige årsverk	7	6

Ein liten auke i faste årsverk, samt nedgang i midlertidige årsverk heng saman med utviding av leiargruppa, samt vikariat som har gått over i fast stilling.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	1%	1,2%
Langtid	2,4%	4,5%
Sum fravær	3,3%	5,7%

Ein auke i kortidsfraværet heng truleg saman med stadig kortidsfravær relatert til korona. Ein har merka dette meir i 2021 enn i 2020 då skulen i 2020 var stengt (digital undervisning) eller på rødt og gult nivå i større grad enn i år.

Auke i langtidsfraværet heng saman med fleire langvarige sjukemeldingar. Totalt sett ligger vi under 5 prosent-målet til Agder fylkeskommune.

28.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Virksomhetsdata, resultater

Indikator	Resultat 19/20	Resultat 20/21
Andel fullført og bestått	90,4%	91,2%
Standpunkt matematikk 2P-Y	3,6	3,5
Standpunkt matematikk 2P	4,5	3,9

Indikator	Resultat 19/20	Resultat 20/21
Standpunkt norsk, Vg2 yrkesfag	3,9	3,8
Standpunkt norsk hovedmål Vg3 studie-forb. skriftlig.	4,3	4,2
Karakterpoeng fra grunnskolen	43,3	43,5

Fullført og bestått er vi veldig fornøgte med, men vi vil arbeide vidare for å få enda fleire gjennom utdanningsløpet. Ein nedgang i karaktersnitt med 0,1 prosentpoeng kan vi leve med, men vi er ikkje fornøgte med det. Det er uttalt at gjennomført og bestått er det viktigste målalet.

Karakterpoeng frå grunnskulen har gått litt opp. Årsaken til dette kan vere fleire, men vi stiller oss spørsmål om fråvær av eksamen er noko av grunnen.

2P har eit merkbart fall i karaktersnitt. Det er vanskeleg å seie den direkte årsaken, men grunnar kan vere undervisning på raudt nivå i delar av skuleåret der det halvparten av tida blei undervist digitalt. Fleire lærarar inne i faget gjennom skuleåret kan også vere ein årsak, eller så kan det vere elevane sine forutsetningar som ligg bak. Sjølv med dette karaktersnittet er vi likevel 0,1 prosentpoeng over snittet i fylket, og 0,2 over landsgjennomsnittet.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Indikator	Resultat 20/21	Resultat 21/22
Faglig utfordring	4,4	4,3
Støtte fra lærerne	4,2	4,1
Læringskultur	3,9	3,7

Setesdal vgs er ein langstrekt skule, og arbeid med profesjonsfelleskapet er ei utfordring. På kvar avdeling arbeider dei ansatte godt, og vi har også sett av tid der dei kan treffe kvarandre på tvers av avdelingane gjennom digitale hjelpemiddel som Teams og Zoom. Vi arbeider også med å gjennomføre tverrfaglege opplegg.

I klasselærarråd har vi vore opptekne av å jobbe med forebygging, samt lage gode klassemiljø. Det blir også diskutert tverrfagleg samarbeid. I tillegg er lærarane oppfordra til å diskutere metodar for å få variasjon i undervisninga.

For å gje rom for meir variasjon har vi kjøpt inn digitale tavler til bruk i undervisninga. Nedgang i nemnde indikatorar er ikkje bra, og ein trend vi må ha fokus på å snu. Nedgangen kan skuldast situasjonen med koronapandemien, der lærarane i periodar har hatt meir distanse til elevane og vore meir slitne enn i eit "normalt år". I tillegg kan det vere at for mykje fokus på andre indikatorar, som vi har hatt ønskje om å forbetre frå tidlegare elevundersøkingar, har tatt fokus vekk frå indikatorane over. For å forbetre oss framover må vi rette merksemd på dette i tilsettingar, og vi må tidleg inn med tiltak om det er naudsynt i enkelte klassar.

Systematikk og organisering

For å sikre tid og merksemd rundt kjerneoppgåvene til skulen har vi:

- hyppige klasselærarråd for å drive forebygging samt jobbe for gode

klassemiljø

- felles møtetid i bunden tid på alle avdelingane for å sikre samhandling blant tilsette
- aktiv bruk av Microsoft teams og QM+ for kommunikasjon, felles rutiner, retningslinjer, årsplan, registrering av avvik m.m. som sikrar lik informasjon og lik måte å følge opp på.
- "levande" årsplan i Microsoft teams i tillegg til timeplan i Visma InSchool som syter for at alle tilsette kan følge med på det som skjer på skulen til ei kvar tid
- jamlege drøftingsmøter, og møter i skulemiljøutvalg og arbeidsmiljøutvalg som gjev grunnlag for eit godt samarbeid mellom partane
- årlege vernerundar samt arbeid med miljøfyrtårn som bidreg til å bevare eit godt fysisk skulemiljø
- felles møter blant administrativt tilsette på tvers av avdelingane som skaper godt samarbeid og deling av viktig informasjon

Helhetlig vurdering av skoleåret

Elevrådet si vurdering:

Setesdal vgs har elevråd på alle tre avdelingane. Oppsummert har vi: Hatt elevrådsskoloringar i regi av Psykososialt Ressursteam (Felleskap og Utenforskap), vore opptekne av psykisk helse (preikes-chatteteneste, mobbeknappen, auka tilgjengelighet av helsesjukepleier) og trafikksikkerheit (Trafikkambassadørene), gjennomført sosiale arrangement (skidagar, fagdag, aktivitetsdag, halloweenfest, turneringar og aktivitetsdag), jobba med større og mindre saker (busstur, tilbud i kantina og nye stolar til avd. Hornnes). Elevrådet har hatt eit tett samarbeid med leiinga og administrasjonen.

Profesjonen si vurdering:

Arbeidssituasjonen for lærarar, leirarar og tilsette har i 2020/2021 vore krevjande, som følge av pandemien. Skuleåret har vore prega av ein del elevfråvær, og spesielt krevjande har det vore å følge opp elevar med mykje fråvær. Vi har bevega oss mellom dei ulike nivåa i trafikkløysmodellen (grønt, gult, raudt) med dei restriksjonane det har medført, blant anna korte perioder med digital undervisning for ulike elevgrupper.

Rektor si vurdering:

Samarbeid med elevråd har fungert bra, og eg opplev at det har blitt betre enn i tidligare år. Dei kjem med mange gode innspel, og sidan økonomien tillet det så kunne vi etter deira forslag kjøpe inn nye stolar til avdeling Hornnes. Koronasituasjonen har vore utfordrande i skuleåret, og for ein del elevar har det ut frå tilbagemeldingar vore tyngre for enn for andre. Helsesjukepleier har også vore engasjert med vaksine i periodar, og dermed ikkje brukt like mykje tid på skulen som planlagt.

Vi har godt resultat på gjennomført og bestått noko som vi er svært tilfredse med.

Halve klassar kan vere ei utfordring, men eg meiner vi finn gode løysingar for ei forsvarleg utdanning som også er samfunnsøkonomisk fornuftig. Dette er slik det må vere for å ha eit godt skuletilbod "på bygda".

Vi har tre avdelingar med lang avstand mellom kvar destinasjon. Dette gjev utfordringar som at eg til dømes må bruke ein del tid i bil, men digitale hjelpemiddel for møte er også blitt mykje nytta.

Elevheim/hybelbygg har vi på alle tre avdelingane. Det er ei utfordring med ungdomar som flyttar heimanfrå, ofte for fyrste gong, og skal klare seg aleine i veka. Å sikre eit godt og trygt tilvære har som tidlegare år vore ei utfordring. Det er ikkje alle som finn seg like godt til rette.

29 Sirdal vidaregåande skole

29.1 Innledning

<https://sirdal.vgs.no/>

Sirdal vgs. er en skole der idretten står i sentrum. Vi har studieforberedende idrettsfag med toppidrett skiskyting og langrenn, samt breddeidrett med multisport og fotball. Skolen har en klasse på hvert trinn. Skolen ligger på Tonstad i Sirdal, og elevene bor på Øyghedlar elevheim som drives av Sirdal

kommune.

Skolens visjon er: **"Et godt sted å være - et godt sted å lære"**.

Elever som flytter hjemmefra for å gå på vidaregåande skole må trives og ha det trygt om de skal kunne gjennomføre skolegangen og utvikle seg godt innen idretten. Skolen har hatt en god utvikling i resultatene de senere årene, både når det gjelder elevundersøkelsen og karakterer i fag. Sirdal vgs. skal være best på kombinasjonen skole og idrett, og dette medfører tilpasninger i driften i forhold til treningssamlinger og i forhold til snøforhold for våre skielever.

For å kunne tiltrekke skolen flere lokale elever er fagkombinasjonen i Vg1 og Vg2 endret slik at det er mulig å gå første året på Sirdal vgs., selv om man ønsker å ta studiespesialisering over tre år. Da kan man gå inn på en annen skole som tilbyr dette på Vg2 uten å mangle noen fag.

I henhold til opplæringslovens § 3-43 siste ledd, kan elever som satser innen toppidrett ta Vg3 over to år og likevel få førstegangsvitnemål. Dette medfører statistisk utfordring i forhold til gjennomføringsprosenten, men for skoleåret 2020/2021 gjennomførte 100 prosent av elevene ved Sirdal vgs. sitt planlagte løp.

Informasjon om skolen

Skolen tilbyr følgende utdanningsprogram:

- Idrettsfag - studieforberedende
- Studiespesialisering: Første år ved Sirdal vgs. er tilpasset i fagkretsen, slik at

elever som ønsker det kan over til Vg2 studiespesialisering på en annen skole som tilbyr dette.

- Vg3 over to år: For satsing innen idretten kan elever etter søknad ta Vg3 over to år, og samtidig få førstegangsvitnemål.

I antall ansatte nedenfor er også innleide lærere medregnet.

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Antall elever	59	52	57
Antall ansatte	20	20	20

29.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9113 Sirdal vgs.	12 695	11 543	13 075	380

Økonomien ved Sirdal vgs. er god. Vi hadde med oss et mindreforbruket fra 2020 på i overkant av en 0,5 mill. kroner. Vi har i 2021 brukt ca. 150 000 kroner av dette til å nytt kjøkken på personalrommet, samt oppgradering av to grupperom for elevene.

Driften i 2022 planlegges i henhold til tildelt budsjett, og mindreforbruket på ca. 0,4 mill. kroner fra 2021 planlegges brukt til å skifte ut en av minibussene. Hvis økonomien tillater det og vi finner aktuelle bilmodeller, er tanken at en minibuss kan erstattes med to åtteseters elektriske personbiler.

29.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	12	12
 Midlertidige årsverk	1	3

På grunn av økt antall skiskyttere ved skolen, har skolen ansatt en ekstra lærer/ trener fra høsten 2021. Vi har slik sett økt med et halvt årsverk. Dette er finansiert ved at vi har redusert innleie av trener til toppidrett rifleskyting som nå ikke tilbys lenger.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	0,5%	0,6%
Langtid	3,8%	1,8%
Sum fravær	4,2%	2,4%

Sykefraværet ved skolen er lavt.

29.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Virksomhetsdata, resultater

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021
Andel fullført og bestått	90,9 %	100,0 %
Standpunkt matematikk 2P	3,4	4,0
Standpunkt norsk hovedmål Vg3 studie-forb. skriftlig.	4,1	4,0
Karakterpoeng fra grunnskolen	43,7	45,6

Sirdal vgs. har gode resultater for skoleåret 2020/2021. Alle elevene gjennomførte sitt planlagte løp, og resultatene ellers er gode. Vi kunne ha alle elevene på skolen også i perioder med strenge smitteverntiltak.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Indikator	Resultat 2020/2021	Resultat 2021/2022
Faglig utfordring	4,5	4,8
Støtte fra lærerne	4,2	4,3
Læringskultur	4,1	4,1

Arbeidet med undervisningskvaliteten har hatt overskriften "Motivasjon for skolefagene". Verktøy for å oppnå dette har vært å bruke dialogbasert vurdering og fokus på elevmedvirkning. Kollegiet har også en kortfattet "standard for undervisning" som en sjekkliste planleggingsarbeidet.

Hver uke starter på Sirdal vgs. med et informasjonsmøte. Den første delen er for alle ansatte. Her gjennomgås kommende skoleuke, og det informeres om aktuelle saker. Den andre delen av møtet er for pedagogene. Det brukes til informasjon, pedagogisk utviklingsarbeid og vi har klasselærerråd for alle klassene hver 14. dag. I tillegg har idrettsseksjonen og fellesfaglærere egne møter på tirsdagene.

Systematikk og organisering

Som nevnt i forrige avsnitt har skolen faste rutiner med hyppige møter slik at alle blir godt orientert om hva som er planlagt og alle får beskjed om endringer som vi på vinteren ofte må gjøre for at skielevene våre skal få gode treningsforhold.

Sirdal vgs. skal være best på kombinasjonen idrett og utdanning, og for perioden fram til 2024 har vi valgt at utviklingsteamet skal være: "Variert, praktisk og relevant opplæring."

Helhetlig vurdering av skoleåret

Elevrådets vurdering

Året har vært annerledes, koronasituasjonen har gjort mye usikkert. Uten konkurranser synes vi skolen har løst situasjonen bra med vår helt egne sirdalscup. Vi er glade for at vi slapp hjemmeskole, og synes skolen har vært gode på å tilpasse og gjort det mulig å unngå hjemmeskole. Vi synes året har generelt vært bra, Sirdal er en god plass å være. Eneste ulempen med året er at vi har hatt mange plattformer

å forholde oss til, både Visma, teams og ITS Learning, vi ønsker helst bare en plattform.

Profesjonens vurdering

Fellesfaglærere ved Sirdal vgs. hadde en positiv opplevelse av skoleåret 2021/2022. Skolen hadde ikke covid-smitte dette skoleåret. Vi ligger i et område der det var lite smitte forrige skoleår, og det har i tillegg vært god smittevern håndtering fra både skoleledelse, elevheim og elever. Samarbeid i forbindelse med fagfornyelsen ble vanskelig pga. koronatiltak, men flere tverrfaglige undervisningsopplegg ble likevel gjennomført.

Idrettsseksjonen fikk gjennomført sine planer med en god del justeringer pga koronasituasjonen. Toppidrett ble særlig rammet på grunn av manglende konkurransemuligheter.

Rektors vurdering

Som det går fram vurderingene fra elever og lærere har Sirdal vgs. gode resultater i perioden som ligger bak oss. Likevel har året 2021 har vært krevende, administrativt særlig på grunn av all tiden innføringen av VIS-programmet har tatt.

Det var svært gledelig at søkertallet til skolen økte igjen i 2021, og det er oppløftende at elevene via elevundersøkelsen gir gode tilbakemeldinger og sier de trives ved Sirdal vgs.

30 Søgne videregående skole

30.1 Innledning

<https://sogne.vgs.no/>

Søgne videregående skoles visjon er "Et naturlig førstevalg", med verdiene Miljø, Muligheter, Mestring og Mangfold.

Skolen ønsker å sette søkelys på elevmedvirkning, læringskultur og

vurdering for læring i 2021-2024. Variert, praktisk og relevant opplæring og elevmedvirkning, læringskultur og vurdering for læring henger tett sammen med disse temaene, og må implementeres i tiltakene for at vi skal nå de målene vi ønsker. Forskning gjort av Hattie viser at de tre fokusområdene; elevmedvirkning, læringskultur og vurdering for læring fører til større grad av gjennomføring, et bedre læringsmiljø og et større læringsutbytte.

Informasjon om skolen

Skolen tilbyr følgende utdanningsprogram:

- Naturbruk

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Antall elever	106	87	93
Antall ansatte	37	40	46

30.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9114 Søgne vgs.	30 158	25 006	30 457	299

Vi har i året 2021 styrt mot balanse. Vi har investert i læringsmidler på gården og sitter med et mindreforbruk på 0,3 mill. kroner. Noen av innkjøpene som ble foretatt på høsten, ble forsinket på grunn av pandemien og fakturering av dette har derfor skjedd i 2022.

Vi anser at vi har god økonomistyring i 2021.

Søgne videregående skole står overfor store endringer og omstillinger allerede fra 2022. Skolen skal øke fra 100 elever og ca. 40 ansatte til 620 elever og 120 ansatte. Dette vil skje fra 2022 og frem til august 2024.

30.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	26	35
 Midlertidige årsverk	6	5

I 2021 har vi flere årsverk enn i 2020. I hovedsak har dette to årsaker. Vi har på avdelingen Hverdagslivstrening to tiltak der det til sammen er fem ansatte på to elever til enhver tid. Tre av disse er fagarbeidere med 83 prosent stilling hver.

Den andre årsaken er at vi skoleåret 2021/2022 har fire voksenklasser mot agronom/gartner finansiert av Landbruksdepartementet.

Vi har tatt inn en ekstra lærling i hestefaget.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	1,2%	1,6%
Langtid	9,6%	10,1%
Sum fravær	10,8%	11,6%

Skolen har hatt et høyt sykefravær over tid, særlig når de gjelder langtidssykemeldte. Det er ingen arbeidsrelatert fravær, men skolen legger vekt på å tilrettelegge for at

langtidssykemeldte kan komme raskt tilbake på jobb, blant annet med å tilpasse timeplanen til sykemeldte pedagoger som gir dem arbeidssituasjoner de kan klare å stå i. Søgne vgs. er en IA-bedrift, og er i tett dialog med tillitsvalgte og verneombud i alle saker som omhandler sykefravær.

30.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Virksomhetsdata, resultater

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021	Mål
Andel fullført og bestått	81,6%	74,2%	90 %
Standpunkt matematikk 2P-Y	3,2	3,6	3,8
Standpunkt matematikk 2P			
Standpunkt norsk, Vg2 yrkesfag	3,5	3,9	4
Standpunkt norsk hovedmål Vg3 studieforb. skriftlig.	4,6	4,0	4
Karakterpoeng fra grunnskolen	39,7	39,3	

Søgne videregående har over tid hatt svake resultater når det gjelder gjennomføring for elever. Statistikk fra Hjernen og Hjertet viser at det er spesielt elever med middels måloppnåelse som faller i karakter på skolen. Her er det derfor et stort potensial til forbedring. Skolen ønsker å bli bedre innen områdene gjennomføring, læringsmiljø og læringsutbytte. Samtidig som skolen skal jobbe for å få en større grad av gjennomføring, står vi overfor store endringer med utbygging av skolesenter på Tangvall. Arbeidet fremover må også ta hensyn til disse endringene.

Spesialundervisning

I 2020/21 hadde skolen ni elever på hverdagslivstrening. Ti elever på Vg1 fikk opplæring mot grunnkompetanse. Alle disse klarte å få vurdering med karakter våren 2021. Høsten 2021 var det ti elever på hverdagslivstrening og 19 elever gikk mot grunnkompetanse, fordelt på Vg1 og Vg2.

Formidling til lære

De fleste elever på Vg2 ved Søgne vgs. går videre til Vg3 naturbruk. To elever fra Vg2 fikk lære plass i hestefag, og en elev gikk fra Vg3 gikk videre til anleggsgartnerfaget.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Indikator	Resultat 2020/2021	Resultat 2021/2022	Mål
Faglig utfordring	4,4	4,4	4,5
Støtte fra lærerne	4,3	4,3	4,5
Læringskultur	3,8	3,8	4,5

Undervisningskvalitet

Vi har hatt fokus på tverrfaglig arbeid og det å bringe fellesfagene inn i de praktiske

fagene. Det har vært gjennomført fagdager der det har vært undervist i programfag og et fellesfag sammen, med pedagoger fra begge områder.

Alle elevene skal inkluderes i en aktiv prosess, gjennom dialog og handling, sammen med voksne, der det oppnås et substansielt sluttprodukt. Flere elever faller i gruppen som føler seg som «turister i klasserommet». Disse har en lovfestet rettighet til å bli inkludert, også i demokrati og demokratisk medborgerskap. Skolen vil jobbe tett sammen med elevrådet gjennom faste møteplasser for å få ut den effekten vi ønsker av undervisningen. Lærerne skal trenes i å tydeliggjøre elevmedvirkning som en komponent i undervisningen og å bidra til at unge kan utvikle gode redskaper for å kunne oppleve en reell innflytelse og medbestemmelse i egen skolehverdag.

Skolen har påbegynt et samarbeid med Senter for yrkesfag og opplæring i arbeidslivet (SYA) rundt vurdering for læring i yrkesfag. Dette arbeidet ønsker vi at skal bli et større utviklingsprosjekt, slik at vurdering for læring blir en enda større del av undervisningen for elevene. Vi tror at dette fører til en større og bedre gjennomføring. Vi ønsker også å starte et utviklingsprosjekt der søkelys på høsten blir å øve, i stedet for å ha prøve. Da vil lærerne i mye større grad være tett på elevene i dialog med dem. Dette vil resultere i en større grad av elevmedvirkning.

Det har vært jobbet med standardisering og rutiner på alle plan. Blant annet for å sikre at elevene får lik kvalitet i undervisningen, samme hvilken lærer de har.

Profesjonsfellesskap

Pedagoger og fagarbeidere har vært delaktig i arbeidet rundt utviklingsmålene. De har sagt noe om hva de ønsker fokus på, og i hvilken rekkefølge dette skal jobbes med. Ledelsen har ryddet i møtestrukturen og fått bedre tid til utviklingsarbeid. Det er viktig at lærerne har gode muligheter til samarbeidstid. Det skal etableres flere møteplasser der det blir tid til pedagogisk dialog mellom alle de voksne som jobber på skolen. Dette er et tiltak som vil øke profesjonsfellesskapet og dermed også læringskulturen.

Systematikk og organisering

Vi anser at kjerneoppgaven ved skolen er å sikre elevene en trygg opplæring av god kvalitet. Dette skjer blant annet ved at rutiner, systemer og organisering er på plass.

Vi har lærende møter, der pedagoger forteller fra egen praksis, altså en delingskultur. På slutten av året ble det også organisert at pedagogene selv styrer møtene, der det jobbes med pedagogisk utvikling, men med støtte fra ledelsen.

Det er også gjort en større jobb i å rydde på Teams, i tillegg til at det er laget rutiner for hvordan man skal markere viktige poster der. Outlook-kalender er tatt i bruk for å vise tilstedeværelsestid, sammen med den som er i Visma.

Helhetlig vurdering av skoleåret

Elevrådets vurdering

Det er etablert et godt elevrådsstyre som er engasjerte og har fokus på trivsel blant elevene. Elevene trives på skolen, noe Elevundersøkelsen også bekrefter (4,5). De opplever å få variert og relevant undervisning, hvor lærerne gir god støtte som igjen

gir mestring og motivasjon blant elevene. Elevrådet har medvirkning i skolens arbeid og er representert i AMU møter og i styringsgruppen som arbeider med den nye videregående skolen i Søgne. Elevrådslederne har søkt midler til skidag, og dette blir gjennomført for alle elevene i løpet av mars. Videre skal de også på elevtinget i Oslo.

Profesjonens vurdering

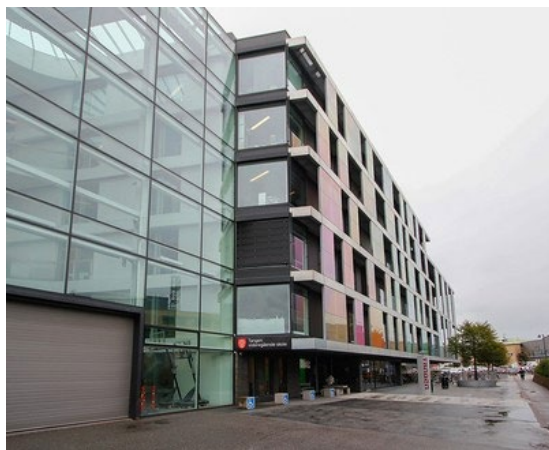
Skoleåret har vært preget av høy belastning og lite kontinuitet på grunn av koronasituasjonen. De ansatte har strukket seg langt for å gi elevene en trygg og forutsigbar skoledag. De sier at varierte arbeidsmåter har vært prioritert, slik at elevene har kunnet nyttiggjøre seg opplæringen enten i hjemmeundervisning eller på skolen.

Rektors vurdering

Det har vært et tøft år med sykefravær, oppsigelse og nyansettelse i ledergruppa. Innføringen av Visma inSchool og oppstart av prosjekt ny videregående skole med kun to ledere til stede i store deler av året, har vært krevende. Personalet og elevene har levert etter ønsket målsetting, hvor karakterene har vist økning i de fleste fagene. Vi har hatt en bærekraftig drift med positivt årsresultat. Det er startet spennende utviklingsprosjekt i samarbeid med Senter for yrkesfag og opplæring i arbeidslivet, hvor vi jobber for å få økt gjennomføring på Søgne vgs. Den nye videregående skolen i Kristiansand kommer dere til å høre mye om i nærmeste fremtid. Vi flytter inn med administrasjonen og HT avdelingen allerede i november 2022.

31 Tangen videregående skole

31.1 Innledning

<https://tangen.vgs.no/>

Tangen videregående skole har utarbeidet en strategisk plan for 2021-2024 som setter mål for skolen, som beskriver skolens verdigrunnlag og som definerer fire innsatsområder for de neste tre årene: Omdømme og rekruttering, Trygt skolemiljø, Fullføre og bestå samt Fagresultater. Skolens strategiske plan forholder seg til de overordnede målsettingene i Regionplan Agder 2030 og de konkrete målene i utviklingsavtalen for videregående skoler i

Agder. Skolens fremste målsetting er at "Tangen vgs. skal være den beste skolen for de elevene vi til enhver tid har".

Ansatte og elever ved Tangen skal systematisk jobbe for å fremme en ja-kultur, som er vår viktigste investering for å skape motivasjon og energi. Ja-kulturen er åpen og raus, men den har også tydelige grenser for hva som ikke er akseptabelt. Jaet er sånn sett forpliktende og krever noe av den enkelte. I ja-et ligger det også et sett med holdninger som regulerer hvordan vi møter hverandre og snakker til hverandre.

Tangens viktigste pedagogiske tiltak handler om at vi skal øke elevmedvirkningen og skape en mer praktisk rettet undervisning for der igjennom å øke motivasjonen. Vi skal også endre vurderingskulturen for å få til mer læring og lavere skuldre hos elevene. Vi har oppsummert vårt kulturendringsprosjekt i læringsmottoet “fra prøve til øve”. I stedet for en lang rekke tiltak som virker mot enkelte fagområder, for eksempel konkrete tiltak i matematikkfaget, har vi valgt å gjennomføre strukturelle endringer som griper inn i alle klasserom, og som påvirker alle læreres praksis. Vi har for eksempel etablert firergrupper for å gjøre det lettere for elevene å bruke hverandre som læringspartner, ikke minst ved vurdering. Firergruppene er også en arena for å trene evnen til refleksjon og kritisk tenkning, som igjen kan føre til en dypere forståelse av fagene. Høsten 2021 etablerte vi også fagdager for å skape en arena for økt faglig fordypning. I tillegg har vi bygget nytt studieverksted og makerspace for å skape undervisningsarenaer som tilrettelegger for programmering, variasjon og praktisk trening. De strukturelle endringene er dypt faglig begrunnet, de er tilpasset skolens elevgruppe og de er samtidig vår beste forsikring for at vi skal lykkes med å iverksette Fagfornyelsen.

Skolen har over flere år brukt store ressurser på å følge opp elevene, og mange elever har også blitt godt ivaretatt. Vi ser samtidig i analysene våre at resultatene for elever i det laveste karaktersjiktet historisk sett er for dårlige. Det er derfor grunn til å anta at flere av tiltakene ikke har virket etter hensikten, som igjen er den primære grunnen til at vi etablerer en ny rigg for hvordan vi følger opp elever. Begrepet “laget rundt eleven” har fra 2021 fått en tydelig konkretisering av roller, funksjoner, oppgaver og samarbeidslinjer. Samtidig vrir vi noen av innsatsene mot Vg1, fordi vi tror at en tidlig innsats vil gjøre det lettere å følge opp elevene gjennom hele det to-/treårige skoleløpet. Vi ser i analysene at vi har dårligere resultater i Vg1 enn i Vg3, og vi satser derfor ekstra på innskoling, tilstedeværelse, trivsel og klasse miljø i Vg1, som en investering for hele skoleløpet.

Informasjon om skolen

Skolen tilbyr følgende utdanningsprogram:

- Bygg- og anleggsteknikk
- Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign
- Informasjonsteknologi og medieproduksjon
- Kunst, design og arkitektur
- Medier og kommunikasjon
- Restaurant- og matfag
- Studiespesialisering

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Antall elever*	1187	1085	1160
Antall ansatte	162	163	184

* Opplyst elevtall inkluderer Spor2, 1+3 fagopplæring i skole og Vg3 i skole

31.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9115 Tangen vgs.	144 464	117 266	143 858	-606

Økning i budsjettrammer gjenspeiler økt aktivitetsnivå for inneværende skoleår. Tangen vgs. har et merforbruk på 0,6 mill. kroner for 2021, inkludert investeringer. Avviket skyldes blant annet følgende forhold:
Skolen har i 2021 foretatt omfattende interne ombygginger og flyttet deler av aktiviteten over i en tilleggslokasjon i Elvegata 2. Endret behov skyldes økt klassetall. Skolen har dekket deler av påløpte kostnader over eget budsjett.

Det har vært et år med store vikarutgifter som følge av en uforutsigbar og krevende fraværssituasjon gjennom pandemien.

Høye strømpriser har medført en økning til strøm og fjernvarme med 1,4 mill. kroner sammenlignet med 2020.

Tangen har bevisst økt aktivitetsnivået innen undervisning, studieverksted, grunnkompetanse, spesialpedagogikk og ledelse, for styrke kvaliteten på skolens kjernevirksomhet innenfor skolens handlingsrom.

31.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	142	155
 Midlertidige årsverk	21	26

Økning i antall årsverk på Tangen gjenspeiles i økt aktivitetsnivå, i hovedsak etablering av Vg2-klasser på Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign og Informasjonsteknologi og medieproduksjon.

Antall midlertidige årsverk henger sammen med sentrale standardiseringsprosesser. Dette arbeidet ventes slutført i 2022, og da vil flere av de midlertidige stillingene utlyses og gå over til faste stillinger.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	0,7%	1%
Langtid	2,8%	4,1%
Sum fravær	3,6%	5,1%

Tangen har over tid hatt et totalt sykefravær på under 5 prosent, for 2021 var sykefraværet 5,1 prosent. Vi har som mål å ligge under 5 prosent sykefravær.

Det er et økende fravær i årets siste måneder som i gjør at vi passerer 5 prosent. Vi ser en spirallignende sammenheng mellom økning i både kort- og langtidsfravær og pandemiens effekter på vikarbehov og tilleggsbelastninger.

Langtidsfraværet skyldes i stor grad sykdom uten kobling til arbeidssituasjon.

31.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Virksomhetsdata, resultater

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021	Mål
Andel fullført og bestått	81,6%	84,2%	90%
Standpunkt matematikk 2P-Y	4,1	3,3	3,6
Standpunkt matematikk 2P	3,2	3,1	3,5
Standpunkt norsk, Vg2 yrkesfag	3,3	3,6	4
Standpunkt norsk hovedmål Vg3 studieforb. skriftlig.	4,0	4,1	4,5
Karakterpoeng fra grunnskolen	38,5	38,9	40,0

Kommentar til tallene:

Skolens måltall settes i samsvar med en langtidsplan for skolen (2021-2024). Vi holder på med et omfattende endringsarbeid i den pedagogiske virksomheten, som skal gi bedre fagresultater etter hvert. Samtlige resultater, utenom 2P-Y, er i tråd med forventningene og innenfor naturlig avvik. Når det gjelder det store avviket i 2P-Y, har det følgende forklaring:

Sommeren 2020 fikk skolen beskjed om å ta imot en klasse på påbygging. Dette tilbudet var ikke søkbart, og Tangen fikk "overskuddselevne" som ikke fikk plass på andre skoler. Det resulterte i en klasse med svært lave inntakspoeng. Karaktersnittet i matematikk fra 10. klasse var 2,5. Året før, da påbygging var et søkbart tilbud på Tangen, var karaktersnittet i matematikk fra 10. klasse, 3,6. Forskjellen i grunnskolepoeng mellom disse to kullene, var 41,1 poeng for 19/20-kullet og 34,0 poeng for 20/21-kullet. Elevene i 20/20-kullet hadde med andre ord langt dårligere forutsetninger for å lykkes med videregående. Elevene har likevel blitt løftet i matematikk sammenliknet med nivået fra ungdomsskolen.

Spesialundervisning

Det er per februar 2022 60 elever som mottar spesialundervisning på Tangen vgs. Noen av disse har enkeltvedtak i et eller få fag, og får vurdering med karakter. Andre har hele sitt løp som spesialundervisning og er fritatt vurdering med karakter i ett, flere eller alle fag.

Elevene går på alle trinn og på alle avdelinger, mens hovedtyngden av grunnkompetanselevne går på de yrkesfaglige avdelingene.

Vi prøver å sette sammen elever med samme behov, slik at de kan tas ut som en

liten gruppe når særlige tema skal gjennomgås, ellers er spesialundervisning for elever som skal ha vurdering med karakter hovedsakelig organisert i gruppen eleven tilhører ordinært.

For elever med mål om grunnkompetanse er det hver elevs behov som er bakgrunn for organiseringen. På FBIE (frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign) og BA (bygg- og anleggsteknikk) er eleven i ordinære grupper med fagarbeider/økt pedagogisk tetthet i programfagene. På RM (restaurant- og matfag) er de fleste grunnkompetanselever i en liten gruppe, mens noen få er i ordinære grupper. Disse elevene er sammen i fellesfagene på tvers av avdelinger.

Formidling til lære 2021:

Bygg- og anleggsteknikk: 86, DH/frisør: 5, restaurant og matfag: 19, totalt 110.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Indikator	Resultat 2020/2021	Resultat 2021/2022	Mål
Faglig utfordring	4,3	4,3	4,5
Støtte fra lærerne	4,0	4,2	4,5
Læringskultur	3,8	3,9	4,3

Undervisningskvalitet

Skolens strategiske plan for 2021-2024 har fire innsatsområder. To av disse er Fullføre og bestå og Fagresultater. Sentralt i disse innsatsområdene er at Tangen skal endre sin lærings- og vurderingskultur *fra prøve til øve*. Det betyr at vi ser læring og vurdering i samme skål, tar ned antallet formelle vurderingssituasjoner og stimulerer til økt elevmedvirkning. For å unngå at tiltakene bare blir gode hensikter, har vi omorganisert samtlige klasserom til firergrupper, vi har innført fagdager i studieforberedende kurs, vi har etablert et nytt studiesenter som skal bistå elevene individuelt eller i gruppe og vi har bygd et makerspace for å stimulere til mer praktisk arbeid i teorifagene. Vi har også etablert en ordning der hver klasse har sin valgte *fagrepresentant*, som har som oppgave å være i førstelinjen for all fagkommunikasjon mellom klasse og faglærer. Vi tror tiltakene fører til økt motivasjon og høyere grad av bevisstgjøring, som igjen gir mer læring. Tiltakene er også vår måte å virkelig gjøre Fagfornyelsen på.

Profesjonsfellesskapet

Ved Tangen vgs. har vi gjennomført en omorganisering blant annet for å styrke det faglig-pedagogiske arbeidet. Vi har ansatt to avdelingsledere for fellesfagene og programfagene på ST. Disse kommer i tillegg til avdelingsledere for hvert utdanningsprogram. De faglig-pedagogiske lederne for fellesfagene har utelukkende fagansvar og personalansvar. Hele ledergruppen har flyttet fra 6. til 1. etasje for å oppnå bedre kommunikasjon og være tettere på lærerne og det faglig-pedagogiske arbeidet. Vi jobber også med å endre møtestrukturene våre, men er ikke helt i mål. Vi har som ambisjon å ha timeplanlagte fagmøter i alle fagseksjoner, i tillegg til avdelingsmøtene. Nå oppnår vi dette bare delvis. I tillegg jobber vi med å styrke fagutviklerrollen. Fagsamarbeidet ved Tangen har begynt å ta form, og profesjonaliteten har økt. Det er likevel mer å gå på.

Systematikk og organisering

Tangen vgs. er organisert i fagavdelinger, som hovedregel knyttet til utdanningsprogram. I tillegg er det to avdelingsledere som har ansvar for fellesfag og ansatte på henholdsvis humanistiske fag og realfag. Det er en avdelingsleder for Drift og miljø med administrasjonsansvar, timeplanlegging, økonomiansvar og øvrig drift.

Skolen har ti hjemler på ledelse. Ledergruppen har to ukentlige møter, ett for driftssaker og ett for strategi og utvikling.

Faglig og pedagogisk utvikling ivaretas på avdelingsmøter og i fagseksjoner. Avdelingslederne har merkantile støtteressurser som skal frigi tid til pedagogisk utviklingsarbeid. En person har eksamensansvar og det administrative arbeidet med elever. En annen person har lønnsansvar og tilhørende ansattadministrasjon. Det jobbes i tillegg for å finne en løsning for å ha en støtteressurs for å avhjelpe ledere med vikaroppfølging i VIS.

Skolens elevtjeneste har en sentral rolle i oppfølging av elevene, i tett samarbeid med avdelingsleder, kontakt- og faglærer som vi kaller "laget rundt eleven". Det er lagt opp til faste møter for å sikre at elevene får best mulig oppfølging så raskt som mulig. Her er det gjort et kartleggingsarbeid som har resultert i at alle klassers lærerteam har tidspunkter i løpet av uken hvor alle kan samles. Arbeidet følger et fast oppsatt årshjul for teamene og for å sikre en lik og god oppfølging i alle team. Skolen har to forebyggere som jobber aktivt med trivsel og elevmiljø.

Skolen har frikjøpte ressurser som bemanner studieverkstedet, som ekstra støtte for elevers skolearbeid. Har arrangeres kurs, studiestøtte, elevsamarbeid, kveldsåpen skole og sosiale happenings.

Helhetlig vurdering av skoleåret

Elevråd:

Det å gå på skole i 2021 var, som 2020, noe helt nytt. Etter et semester på mye gult nivå, så åpner skolen på grønt etter sommeren - noe som kom som en stor lettelse for mange elever, og ikke minst elevrådet. Vi så en stor økning i aktivitet i fellesområdene ettersom det ikke lenger var begrensninger på hvor mange man kunne sitte sammen. Spesielt bordtennisbordene ble mye brukt. Høsten 2021 så vi også en tydelig endring i undervisningen med både fagdager, 4er-grupper og fagrepresentanter for å nevne noen av dem. Vi opplevde en stor satsning på elevdemokrati i de forskjellige fagene. Noen av disse nye ordningene har fått ulik tilbakemelding, men vi har sett at ledelsen og lærerne tilpasser seg etter innspillene som kommer inn. I løpet av hele året har korona likevel preget mye av skolehverdagen vår. Med stadige endringer i tiltak, anbefalinger og karanteneregler, så har vi sett en del fravær og hjemmeundervisning. Noe som uten tvil har hatt en negativ effekt på læremiljøet.

Profesjonens vurdering:

Det faglige miljøet på Tangen står sterkt, noe som har hjulpet oss i en vanskelig koronasituasjon. Det er godt samarbeidsmiljø og vi har hatt jevnlig møter for å diskutere fagfornyelsen og komme til enighet om hvordan vi tilnærmer oss de nye kompetansemålene på best mulig måte. Elevmedvirkning er veldig viktig for oss, vi

skal alltid være den beste skolen for de elevene vi har. Vi har blant annet innført fagrepresentanter i hver klasse, noe som har vært meget positivt. Miljøet på skolen er meget bra, til tross for koronasituasjonen. Stadige forandringer i undervisningssituasjonen har vært utfordrende, men med tanke på situasjonen, har det likevel fungert ganske bra. Vi har et godt miljø og god atmosfære på Tangen, med en åpenhet mellom ledelsen og lærerne og andre ansatte, som blir satt stor pris på.

Rektor:

Skoleåret 2021/2022 har vært det mest krevende skoleåret i nyere tid, og det vanskeligste året i pandemien. Vi har vært gjennom samtlige varianter av pandemiltapasninger - nedstengt skole, rødt nivå, gult nivå, grønt nivå og ingen tiltak. Det er en stor slitasje i skolen nå, og vi har store fraværsutfordringer i elevgruppene, og vikarutføringer blant de ansatte. At fraværsgrensen er opphevet, og at det tidlig sendes signaler og spekuleres om avlyst eksamen, gjør det svært vanskelig å motivere elevene for skole. Til tross for utfordringene, har vi gjort vårt beste for å opprettholde en så god og stabil drift som mulig. Vi har benyttet hvert minste lille innsnitt, når tiltaksnivået har tillatt det, til å sprøyte energi inn i skolen. Vi opprettholder også, så langt det lar seg gjøre, våre utviklingsplaner for skolen. Min største bekymring er likevel elevene i Vg3, som knapt har opplevd vanlig videregående skole. Disse elevene har fått dårligere studiekvalitet enn elever før dem, og de er mindre studieforberedt. Jeg beundrer elevenes tålmodighet, og jeg dypt takknemlig for alle lærere og andre ansatte som alltid hadde noe ekstra å gi, og som brukte sin kreativitet til å finne løsninger.

32 Tvedestrand videregående skole

32.1 Innledning

<https://tvedestrand.vgs.no/>

Skolens hovedsatsingsområde er *økt læringsutbytte, økt gjennomføring og økt livsmestring*. Gjennom de siste årene har skolen jobbet målrettet med elevens skolemiljø og etableringen av trygge og gode klassemiljø. Arbeidet med tett oppfølging av eleven og kontaktlærers sentrale plass i dette arbeidet er styrket og systematisert

gjennom kvalitetsdokumentet «Tett på».

Resultater fra elevundersøkelsen viser at skolen har potensial for forbedring på faktoren undervisningsvurdering. Læringsfremmende vurderingsarbeid er en viktig del av Kunnskapsløftet 2020.

Skolen skal legge til rette for læring for alle elever, stimulere til motivasjon, lærelyst

og tro på egen mestring.

På bakgrunn av dette setter skolens seg disse utviklingsmålene:

1. skolens mål er å skape gode vurderingssituasjoner som fremmer motivasjon, lærelyst og tro på egen mestring
2. skolens mål er å skape trygge og varierte vurderingssituasjoner slik at flere elever gjennomfører med bedre karaktersnitt og færre stryk.

Informasjon om skolen

Skolen tilbyr følgende utdanningsprogram:

- Bygg- og anleggsteknikk
- Helse- og oppvekstfag
- Idrettsfag
- Naturbruk
- Påbygging til generell studiekompetanse
- Studiespesialisering
- Spesialpedagogisk avdeling, HT
- Vg3 fagopplæring i skole

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Antall elever	387	505	467
Antall ansatte	130	129	126

32.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9116 Tvedestrand vgs.	102 058	87 696	101 901	-157

Skolens resultat per 31.12.2021 er i balanse og viser et netto merforbruk på 157 000 kroner etter avsetning til bundne fond. Det reelle årsresultatet var i balanse da forsikringsoppgjør ifm. et lynnedslag på skolens gårdsbruk først ble inntektsført februar 2022.

Aktiviteten gjennom året er i henhold til budsjett. Til tross for økte vikarutgifter og driftsutgifter ifm. koronasituasjonen har skolen klart å holde seg innenfor de økonomiske rammer.

32.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	99	102
 Midlertidige årsverk	15	11

Skolen har redusert midlertidige årsverk og økt faste årsverk. Årsverk totalt er

redusert med én stilling sammenlignet med 2020. Per 31.12.2021 har skolen tre lærlinger.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	1%	1,5%
Langtid	3,6%	4%
Sum fravær	4,6%	5,6%

Sykefraværet ligger litt i overkant av fylkets mål på maks 5 prosent. Langtidsfraværet utgjør 4 prosent og skyldes hovedsakelig helsemessige årsaker som ikke er arbeidsrelatert. Majoriteten av de som er langtidssykemeldte per 31.12.2021 er det i deler av sin stilling.

32.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Virksomhetsdata, resultater

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021
Andel fullført og bestått	88,0 %	88,8 %
Standpunkt matematikk 2P-Y	3,6	4,2
Standpunkt matematikk 2P	4,1	3,5
Standpunkt norsk, Vg2 yrkesfag	3,6	3,8
Standpunkt norsk hovedmål Vg3 studie-forb. skriftlig.	3,6	3,7
Karakterpoeng fra grunnskolen	39,1	40,5

Skolens resultater de siste årene viser at andelen elever som fullfører og består fortsatt utvikler seg i positiv retning. Studieforbereidende utdanningsprogram med idrettsfag og studiespesialiserende utmerket seg med 93 prosent fullført og bestått. Resultatene for påbygg til generell studiekompetanse viste at påbygg Vg3 hadde større grad av fullført og bestått enn påbygg Vg4 med hhv. 83 prosent og 54 prosent. Det har vært krevende å skape stabile resultater for fullført og bestått for disse elevene, selv om vi har et bevisst forhold til hvordan vi organiserer opplæringen for disse gruppene.

På yrkesfagene var det 82 prosent som fullførte og besto. Bygg- og anleggsteknikk utmerket seg med en fullført- og beståttprosent på 90. Skolen har godt samarbeid med bedrifter, og elevene har i stor grad hatt utplassering i bedrift som normalt gjennom hele året. Dette mener vi har motivert elevene til å fullføre. På helse- og oppvekstfag var vi bekymret for motivasjonen til elevene fordi koronasituasjonen gjorde at elevene i Vg1 i liten grad kunne ut i bedrift i yrkesfaglig fordypning.

Undervisning på skolen kan ikke erstatte praksis ute i bedrift, men andelen elever som fullfører og består er på samme nivå som tidligere. Standpunkt karakterene i fagene matematikk 2P-Y og norsk Vg2 yrkesfag viser at skolens elever har et bedre resultat enn forrige skoleår, og resultatet var bedre enn snittet i fylket. Dette på tross av at karakterpoeng fra grunnskolen er lavere enn gjennomsnittet for fylket.

Standpunktkarakteren i norsk hovedmål Vg3 studieforbereidende viser en svak positiv utvikling de siste fire årene. Sammenlignet med fylkessnittet ligger vi noe under. For faget matematikk 2P viser resultatene en variasjon ca. +/- 0,5 fra år til år. Antall elever som velger 2P har vært stabil de siste årene. Vi har prøvd å gå bak tallene, men finner ingen systematikk. Sammenlignet med fylkessnittet har vi et svakere resultat.

Andelen elever med spesialundervisning: I underkant av 10 prosent av skolens elever har enkeltvedtak om spesialundervisning, og det ble til sammen fattet enkeltvedtak om spesialundervisning for 47 elever. 27 elever har enkeltvedtak om spesialundervisning med mål om grunnkompetanse, der 19 elever går på spesialpedagogisk avdeling og åtte elever får sin opplæring i ordinære klasser. 20 elever har enkeltvedtak om spesialundervisning i fag. Enkeltvedtak om spesialundervisning/utvidet tid er ikke tatt med.

Formidling til lære: Skolen klarer i stor grad å formidle søkere med ungdomsrett til læreplass på tømmer-, anleggsgartner- og hest og hovslagerfaget. Utfordringen er formidling til barne- og ungdomsarbeiderfaget og helsearbeiderfaget, der vi for sistnevnte fag dessverre bare klarte å formidle seks av 20. Vi registrerer også at det er krevende å formidle voksne til læreplass.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Indikator	Resultat 2020/2021	Resultat 2021/2022
Faglig utfordring	4,5	4,5
Støtte fra lærerne	4,1	4,1
Læringskultur	4,0	4,0

Elevundersøkelsen: Skolen hadde en forventning om at resultatene på disse faktorene ville gå tilbake på grunn av pandemien. God oppfølging av elever, og arbeid med læring har vært utfordrende med vekslende mellom hjemmeskole og oppmøte, fravær og karantene. På tross av dette opprettholder vi gode resultater også i 2021. De gode resultatene på faglig utfordring, støtte fra lærerne og læringskultur mener vi handler mye om skolens kultur og rutiner som har som mål å være tett på eleven.

Undervisningskvalitet

Skolens rutine for oppfølging av undervisningskvalitet inneholder skolevandring, kollegaveiledning, teamorganisering og undervisningsevaluering. Gjennom skolevandring vil ledergruppen være synlige og aktive ute i opplæringsmiljøet. Vi besøker og veileder alle nyansatte og flest mulig av øvrige lærere.

Skolens lærere er satt opp i makkerpar som gir hverandre kollegaveiledning. Makkerparene skal besøke hverandres undervisning, både til en klasse der en kjenner at en lykkes og i en klasse der ting kunne vært løst bedre.

Lærer skal gjennomføre undervisningsevaluering i en av sine undervisningsgrupper. Elevene svarer på en undersøkelse på ITS Learning. Resultatene diskuteres med klassen i "fagets time". Målet er å øke elevinvolveringen, og skape bevissthet rundt

egen undervisning.

Fra august 2021 ble undervisningen på yrkesfag organisert i team. Lærerne i teamet skal planlegge og gjennomføre undervisningen sammen. Målet var å skape et større rom for god tilpasset opplæring, variasjon i gruppestørrelse/gruppesammensetning og derav bedre resultater.

Profesjonsfellesskap

Skolens årshjul inneholder en møteplan som beskriver hvilke møter vi har og hva som er tema for møtene. Temaene handler i stor grad om elevens læring, utvikling og kjerneoppgavene i skolen, og utfordrer profesjonsfellesskapet til samarbeid og refleksjon om felles tema og mål. Koronasituasjonen og innføringen av VIS begrenset skolens muligheter til å gjennomføre alt vi hadde planlagt. Vi klarte heller ikke å ha den samme kvaliteten på teamsmøtene som på de fysiske møtene. Et tiltak som ble satt i verk for å ha fokus på skolens utviklingsmål, var en serie med tips og ideer, podkaster og foredrag om vurdering. Nye tips ble lagt ut på teams til pedagogisk personale ukentlig gjennom våren 2021.

Systematikk og organisering

Skolen sikrer tid og oppmerksomhet rundt kjerneoppgavene gjennom:

- skolens årshjul
- skolens rutine om grunnleggende møteaktiviteter for elevoppfølging
- skolens rutine for TPO, tiltakskort og spesialundervisning
- Agder fylkeskommunes retningslinje for oppfølging av elever i videregående opplæring – Tett på!

Helhetlig vurdering av skoleåret

Elevrådets vurdering

Skoleåret har vært lærerikt og nyttig, men ble mer utfordrende med hjemmeundervisning og økt smittetall. Vi har til tider kjent på mangel på motivasjon, og det har vært mye usikkerhet og stress med bytting mellom hjemmeskole og vanlig skole. Hjemmeskole har ført til at det har blitt «hull» i opplæringen og kunnskap har gått tapt. Koronasituasjonen har påvirket skolehverdagen mye og skolen var helt klart best på grønt nivå. Vi mener likevel det har vært et fint år med godt samspill og støttende lærere.

Profesjonens vurdering

De fleste er fornøyde og mener det har vært et fint år. Periodene med hjemmeskole og digital opplæring var få og korte, og undervisning på rødt nivå har fungert bra. Det oppleves ikke store endringer i elevenes motivasjon og læring. Det har vært krevende å få på plass et godt vurderingsgrunnlag, men lærerne har gjennom hele året vist hensyn til elevene og deres behov med god tilpasset undervisning og vurdering. Smittesporing, informasjonsflyt og håndtering av koronapandemien har vært veldig profesjonelt og ryddig og det har hele tiden føltes trygt å gå på jobb. Når det gjelder vurdering, gjøres det mye bra. Men det oppleves også at lærerne fortsatt vurderer på ulike måter og noen holder på «gammeldagse» vurderingsformer. Her

kunne vi hatt mer trykk sammen på å endre oss. Det samme gjelder variert undervisning fordi dette har mye å si for både motivasjon og læringstrykk. Ellers en flott skole med fantastiske elever og god ledelse.

Rektors vurdering

Det har vært et svært krevende år for skolen der VIS og håndtering av Koronasituasjonen har fått mye oppmerksomhet og tid. Skolens ansatte har gjort en kjempejobb på tross av hjemmekontor, hjemmeundervisning og stadige endringer i tiltaksnivå. Skolens ledelse har gjennom hele våren og høsten 2021 brukt mye tid på arbeidet med innføringen av VIS. Hjemmekontor for ansatte og møter på digitale flater har gitt dårlige kår for det pedagogiske utviklingsarbeidet og arbeidet med utviklingsmålene til skolen. På tross av dette viser resultatene at vi klarer å opprettholde andelen elever som fullfører og består på et høyt nivå og elevundersøkelsen viser stabilt gode resultater.

33 Vennesla videregående skole

33.1 Innledning

<https://vennesla.vgs.no/>

Vennesla videregående skoles inntaksområde har levekårsindekser som ligger under gjennomsnittet i Agder og landet for øvrig. Skolen ser det som en av sine viktigste

oppgaver å være et redskap for å endre dette forholdet til det bedre, og da med ekstra fokus på å øke elevenes motivasjon for læring, læringstrykk, gjennomføring og trivsel på skolen.

Informasjon om skolen

Skolen tilbyr følgende utdanningsprogram:

- Studiespesialiserende
- Teknologi- og industrifag
- Elektro og datateknologi
- Salg, service og reiseliv
- Hverdagslivstrening
- Helse- og oppvekstfag
- Vg3 påbygging til generell studiekompetanse

	2021/2022
Antall elever	343
Antall ansatte	98

33.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9117 Vennesla vgs.	68 534	65 032	75 529	6 995

Vennesla vgs. endte med et mindreforbruk på 7 mill. kroner i 2021. Skolen gikk inn i året med et overført mindreforbruk på 3,6 mill. kroner, så økningen blir derfor ca. 3,4 mill. kroner.

Dette var nesten 4 mill. kroner mer enn det som var estimert ved 2. tertial. Avviket skyldtes i hovedsak store forventede investeringer som var planlagt å gjennomføres høsten 2021, men som ble noe forsinket grunnet lengre leveringstider på utstyr og tjenester. Av den grunn ble varer og tjenester bestilt i 2021, men en stor del av dette kunne ikke leveres og gjennomføres før i januar/februar 2022. Dette ga derfor som resultat lavere utgifter i 2021, og tilsvarende høyere i 2022.

33.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	64	62
 Midlertidige årsverk	16	16

Antall årsverk har hatt en nedgang på to fra 2020 til 2021. Årsaken til dette er i hovedsak nedleggelsen av utdanningsprogrammet "medier og kommunikasjon" som skjedde i juni 2021. Denne nedgangen var planlagt, og medfører derfor ingen dramatikk.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	1%	0,9%
Langtid	5,3%	4,6%
Sum fravær	6,4%	5,5%

Sykefraværet viser en liten nedgang fra 2020 til 2021. Korttidsfraværet er svært lavt og har gått ytterligere ned. Noe av dette kan trolig forklares med økt bruk av hjemmeundervisning og hjemmekontor. Vi ser også en klar nedgang i langtidsfraværet, noe som indikerer et fortsatt godt arbeidsmiljø hvor HMS ivaretas på en god måte.

33.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Skolen har følgende satsingsområder:

- *Gjøre elever med ikke beståtte og ikke vurderte fag klar for lære og studier.*

Vi har rutiner som sikrer at vi kontakter *avgangselever som ikke har bestått enkelte*

fag, og vi sørger for at de får meldt seg opp til eksamen, samt at vi i forkant arrangerer relevante eksamenskurs.

- *Overgang til lære.*

Skolen har egne formidlingskoordinatorer som hjelper å få flest mulig elever knyttet til lærebedrifter. Formidling til lære gjennomsyrrer hele utdanningsløpet.

- *Forsterket elevtjeneste.*

Prosjektet «En styrket elevtjeneste for bedre levekår i Agder», med piloten Venneslabrua, har som hovedmål å utvikle metoder for tidlig innsats, som kan forsvare permanent overføring av midler fra folketrygdens overslagsbevilgning til fylkeskommunen, og på den måten øke den forebyggende innsatsen og redusere behovet for trygdeytelser til unge mennesker. Gjennom å styrke elevtjenesten i den videregående skolen, og samtidig styrke samarbeidet mellom den videregående skolen og lokalsamfunnet, skal prosjektet bidra til at flere unge bli i stand til å gjennomføre et utdanningsløp, komme i lønnet arbeid og bidra til lokalsamfunnet på sin måte. Prosjektet har Supported employment-metodikk rettet mot unge som tilnærming.

Agder Fylkeskommune og Norge er tildelt 6 mill. kroner fra Forskningsrådet for å forske på dette innovasjonsprosjektet.

- *Tverrfaglighet, samarbeidslæring og dybdelæring*

Gjennom skolens satsing på teknologi og bygging av MakerSpace, har skolen jobbet med å utvikle tverrfaglige arbeidsmetoder på tvers av programområder. Vi kaller MakerSpace fremtidens klasserom – dette er vårt teknologiverksted hvor elever fra ulike programområder møtes for å løse problemstillinger i fellesskap. Det er fokus på tverrfaglighet, samarbeidslæring og dybdelæring. Den pedagogiske tanken er at den ekspertisen man har med seg fra hvert sitt programområde til sammen er den kunnskapen man trenger for å løse læringsoppgavene. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom UIA, Senter for Yrkesfag og Vennesla videregående skole.

Vi er i tillegg snart ferdige med bygging av en helseteknologisk øvingsleilighet hvor elevene kan lære å ta i bruk teknologiske hjelpemidler, samt at vi har bygget om et klasserom til et MakerSpace for fellesfagene. Elevene har gitt oss svært gode tilbakemeldinger på denne arbeidsformen.

* Psykisk helse og "makkerskap".

Vi vet at det faglige og det sosiale henger tett sammen, og at elevene bruker mye energi de første ukene på å finne sin sosiale plass. Vi har derfor startet et strukturert arbeid med å skape et inkluderende nettverk allerede fra første skoledag.

Virksomhetsdata, resultater

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021
Andel fullført og bestått	86,1%	88,0%
Standpunkt matematikk 2P-Y	3,1	3,0
Standpunkt matematikk 2P	3,8	3,7

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021
Standpunkt norsk, Vg2 yrkesfag	3,7	3,8
Standpunkt norsk hovedmål Vg3 studie-forb. skriftlig.	4,0	4,0
Karakterpoeng fra grunnskolen	38,6	39,2

Vennesla vgs. har over tid hatt gjennomsnittlig grunnskolepoeng på våre elever på ca. 3,8. Vi har en stabil høy gjennomføringsprosent, noe som er gledelig. Skolen har også høy gjennomføring på elever som scorer under tre grunnskolepoeng (77 prosent), noe som viser at det jobbes godt for å få lavt presterende elever igjennom. Faglig dyktige pedagoger sørger for at vi greier å favne hele spekteret av elever, og skolen er fornøyd med de faglige resultatene.

Skolen har fokus på å få elever ut i lære. Vi formidlet 84 prosent av elevene i fjor.

Skolen har en avdeling med Hverdagslivstrening hvor mesteparten av spesialundervisningen på skolen foregår. I tillegg er det 16 elever med vedtak om spesialundervisning på skolen.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Indikator	Resultat 2020/2021	Resultat 2021/2022	Mål
Faglig utfordring	4,4	4,4	
Støtte fra lærerne	4,0	4,2	
Læringskultur	3,9	4,1	

Resultatet fra elevundersøkelsen er gledelig. Over tid har skolen hatt en jevn økning i resultatene på de fleste indikatorene. Selv om skolen har vekslet mellom ulike beredskapsnivå, har det vært stort fokus i kollegiet på å holde faglig trykk samtidig som skolen som sosial arena vektlegges. Skolen har også hatt økt fokus på ekstra sårbare elever. Vårt fokus på "MakerSpace"-pedagogikk og utvikling av mer elevaktiv læring har nok også innvirket på resultatet. Dette kommer skolen til å ha fokus på også i årene fremover.

Systematikk og organisering

Skolen har gode rutiner på å sikre tid og oppmerksomhet rundt kjerneoppgavene. Det er organisert faste møter, i samråd med tillitsvalgte og fagkoordinatorer, som ivaretar den felles profesjonsutviklingen. Det er også faste møter med klasseteam og rådgiver for å sikre god og systematisk oppfølging av enkeltelever. Skolen sikrer mål og retning gjennom å involvere medarbeiderne i planverket og målene som settes for skolen. Avdelingslederne følger opp det faglige og pedagogiske i sine avdelinger. Vi har et godt samarbeid med tillitsvalgte og fagutviklere i tillegg til skolens elevtjeneste. Vi jobber systematisk med resultatene av elevundersøkelsen. I tillegg bruker vi gjennomføringstall, inntakspoeng og sluttvurderingene som styringsmål.

Helhetlig vurdering av skoleåret

Fra elevrådet

Elevenes opplevelser av forrige skoleår har vært varierende. Noen har fått god oppfølging og har blitt hørt av lærerne, når det kommer til opplegg i klasserommene,

mens andre føler at de har blitt litt satt på vent.

Skolehverdagen har vært varierende for mange. De aller fleste av oss har vært frem og tilbake på skolen, og det sliter på psyken. Lærerne er slitne, og elevene er mer utslitte enn noen gang. Vi vet jo det at skolen ikke er til for å være en dans på roser, men forrige skoleår gikk elevene på torner. Uansett dag og uansett time, møtte elevene på nye utfordringer. Ingen ting var sikkert, elevene gikk ut og inn av karantene, og oppfølgingen av lærerne har derfor vært svært varierende.

Det er ikke lett å komme med en konkret konklusjon av hvordan elevene har hatt det. For noen har hatt det helt supert, mens andre har følt at skolen aldri tok slutt.

En ting skal være sikkert og jeg tror jeg snakker på vegne av alle elever når jeg sier at alle er glade for å kunne treffe vennene sine igjen. Endelig kan vi få oppleve det eneste som er 100 prosent bra med skolen, nemlig å treffe de vi bryr oss aller mest om. For når alt kommer til alt, så er psyken det viktigste, og spesielt for elever med en ellers stressende hverdag. Er ikke psyken på plass, så er ingenting på plass.

Rektors og profesjonens samlede vurdering

Selv om Vennesla vgs. hadde stor grad av normal drift dette skoleåret, bar det likevel preg av pandemien. Fra mai 2021 og ut våren var smittetrykket i kommunen stort, noe som gav seg utslag i stort elevfravær og mye usikkerhet hos lærerne. Alle ansatte strakk seg langt og skolen fikk gode gjennomføringstall også denne våren.

Det er en generell slitasje i organisasjonen etter å ha stått i førstelinje av pandemien i lang tid. Likevel har det pedagogiske personalet jobbet godt og videreutviklet skolens pedagogiske satsingsområde.

Profesjonen har hatt fokus på å gjøre undervisningen praktisk, relevant og variert. Det er også et mål å utvikle skolens vurderingspraksis. Vi ønsker å utfordre elevene på samarbeidslæring, innovasjon og skaperglede. Det er viktig for skolen å ha eleven og elevens læringsutbytte i fokus, dette er tema det jobbes kontinuerlig med på de fleste av skolens møtepunkt.

Vi har i løpet av året fått samlet våre elevretta tjenester under paraplyen "Elevtjeneste". Her er Venneslabrua en integrert del av avdelingen. Det er også tilført forskningsmidler til prosjektet via forskningsinstituttet Norce, som vil se på effekten av denne typen innovativ tenkning i offentlig sektor. Dette er et veldig spennende utviklingsarbeid som skolen er glad for å være en del av.

Skolen har hatt fokus på å gi så god opplæring som mulig og ivareta elever og ansatte i en krevende tid. At vi har økt gjennomføringen er svært gledelig. Det viser alle medarbeideres evne til å tilpasse seg stadige endringer å ha fokus på å tilpasse undervisningen og ta vare på elevene sine i året som har gått. Rektor er mektig imponert over hvordan organisasjonen har håndtert denne veldig uforutsigbare situasjonen og har på tross av krevende forhold økt skolens resultat og fortsatt det pedagogiske utviklingsarbeidet, samtidig som humør og godt arbeidsmiljø er ivarettatt.

34 Vågsbygd videregående skole

34.1 Innledning

<https://vagsbygd.vgs.no/>

Vågsbygd videregående holder til i Vågsbygd, vest i Kristiansand kommune. Skolen har gode resultater over tid, både i forhold til gjennomføring og resultatene elevene oppnår.

Kombinasjonsklassene gir skolen et større mangfold av elever, og vår satsing framover er å utvikle en skole for alle. I framtiden vil det derfor være naturlig å tilføre yrkesfag ved skolen.

Skolen jobber etter visjonen "kunnskap gir glede" hvor faglig kunnskap og venner for livet er gode holdepunkter.

Skolens utviklingsmål:

1. Alle elever skal inkluderes og bli sett. Trivsel, opplevelse av mestring og faglige utfordringer skal stå i sentrum. Vi har nulltoleranse for alle former for mobbing og diskriminering.
2. Alle ansatte ved skolen skal jobbe aktivt for å skape et godt læringsmiljø tilpasset hver enkelt elev. Eleven skal kunne prestere maksimalt ut fra egne forutsetninger med mål om å fullføre og bestå med best mulig resultat.
3. Skolen skal utforske bruk av digitale verktøy og være framoverlent teknologisk i undervisning og arbeidsprosesser.

Skolens tiltak:

1. Elevene skal bidra til et godt skolemiljø gjennom et aktivt elevdemokrati. Elevene skal påvirke sin egen skolehverdag gjennom innsats, inkludering og samarbeid.
2. Ansatte på skolen skal bidra positivt i arbeidsmiljøet ved aktiv innsats, høy kvalitet på arbeidet og arbeidsglede.
3. Gjennom systematisk arbeid i klasselærerråd skal læringsmiljøet i klassen ha høyt fokus og enkeltelevers skolesituasjon skal drøftes. Tiltakene klasselærerrådet blir enige om, skrives i referat, og det utarbeides en oppfølgingsplan/tiltakskort for den enkelte elev.
4. Ansatte har en delingskultur om undervisningsopplegg, vurderingssituasjoner, fagdager og andre aktiviteter.

Informasjon om skolen

Skolen tilbyr følgende utdanningsprogram:

- Studiespesialisering
- Studiespesialisering med forskerlinje
- Musikk, dans og drama
- Påbygg til generell studiekompetanse

- Kombinasjonsklasser for minoritetsspråklige elever

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Antall elever	630	600	580
Antall ansatte	115	112	110

34.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9118 Vågsbygd vgs.	79 963	70 741	84 073	4 271

Skolen hadde i 2021 et mindreforbruk. Aktivitetsnivået gjennom året er totalt sett redusert noe pga. koronasituasjonen. Skolen har gjennom året pusset opp bibliotek og vrimlehallen, samt oppgradert brann og adgangssystem. Mindreforbruket for 2021 vil bli benyttet til nødvendige oppgraderinger og videre oppussing av fellesområder, samt nødvendig oppgradering av diverse utstyr.

34.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	70	73
 Midlertidige årsverk	13	13

Skolen har et stabilt antall årsverk og har i 2021 også hatt fire innleide lærere fra Kristiansand kommune i tilknytning til kombinasjonsklassene.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	0,8%	1,1%
Langtid	6,3%	4,2%
Sum fravær	7,1%	5,3%

Skolen har et stabilt sykefravær og nedgangen fra 2020 skyldes i hovedsak redusert langtidsfravær.

34.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Virksomhetsdata, resultater

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021
Andel fullført og bestått	92,2%	93,6%
Standpunkt matematikk 2P	3,8	3,8
Standpunkt norsk hovedmål Vg3 studie-forb. skriftlig.	4,3	4,3

Indikator	Resultat 2019/2020	Resultat 2020/2021
Karakterpoeng fra grunnskolen	47,4	47,3
Samlet karaktersnitt	4,5	4,52

Andel fullført og bestått er høyt og skyldes også noe at eksamen er avlyst dette skoleåret.

Standpunkt matematikk 2P er på nivå med fylket og landet.

Standpunkt i norsk hovedmål Vg3 er 0,2 poeng over fylket 0,1 over landet. Det har vært jobbet godt med norsk faget over tid for å løfte det.

Karakterpoeng fra grunnskolen er ned 0,1 fra forrige skoleår og vil trolig gå ytterligere ned framover. Elevene har et høyt samlet karaktersnitt og det forventes at det også vil gå noe ned framover som følge av lavere karakterpoeng fra grunnskolen.

Vi ser en økende grad av behov for spesialundervisning ved skolen. Flere elever har fått innvilget vedtak om særskilt språkopplæring og vi ser også en økning i behov for spesialundervisning for enkeltelever i større grad enn tidligere. Spesialundervisning tilbys i forskjellige former avhengig av behov for den enkelte elev. Skolen har i dag ingen spesialpedagoger tilsatt og ser trolig et behov for det framover. Skolen tilbyr også mange elever særskilt språkopplæring i form av særskilt norskopplæring.

Skolen har ingen elever på yrkesfag og derfor ingen formidling til lære.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Indikator	Resultat 2020/2021	Resultat 2021/2022
Faglig utfordring	4,4	4,4
Støtte fra lærerne	4,2	4,2
Læringskultur	4,0	4,0

Elevundersøkelsen gjennomgås i personalet med samlet oversikt over skolen. Det utarbeides også en rapport per klasse som klasselærerrådet drøfter. Resultatene analyseres av ledelsen og i klasselærerrådet og det markeres noen områder for utvikling. Organisasjonene og SMU får tilgang til rapportene og er også med på å markere områder for utvikling. I evalueringsarbeidet trekkes det ut temaer som skolen/klasseene skal jobbe aktivt med som utviklingsmål utover i skoleåret.

Skolen gjennomfører undervisningsevaluering med lærer i de fleste fag/grupper. Ledelsen følger opp resultatene sammen med faglærer og bistår der hvor det er behov. Lærer presenterer resultatene for klassen og har en samtale med elevene om resultatene av undersøkelsen. Utgangspunktet for samtalen er hvordan elevene og lærer sammen kan forbedre undervisningen.

Videre er klasselærerråd en god arena for kollegaveiledning og utveksling av kompetanse knyttet til undervisningskvaliteten. Klasselærerråd gjennomføres fast hver fjerde til femte uke med fokus på enkeltelever og det generelle klasse miljøet.

Ledelsen gjennomfører trippesamtaler, dvs. en samtale om hver enkelt elev i klassen mellom kontaktlærer, rådgiver og avdelingsleder, to ganger i skoleåret. Her nevnes hver enkelt elev i forhold til status på fravær, evt. helseforhold, varsler og tilpasset opplæring. Status på klassemiljøet er også en del av samtalen.

Seksjonsmøter benyttes til deling av undervisningsopplegg og samhandling om progresjon og innhold i fag og evaluering av vurdering og vurderingskriterier.

Gjennom pandemien har vi hatt fokus på gjennomføring for elevene. De ansatte har strukket seg langt for å få elevene med og gjennom til vitnemål/standpunktvurdering. Resultatene har vært bra og vi ser at mange elever har hatt en fin utvikling.

Systematikk og organisering

Skolen organiserer møtetiden med de ansatte i skolens midttimer og i møtetiden på onsdager. Her ligger klasselærerråd, seksjonsmøter og personalmøter. Klasselærerrådene gjennomføres ca. hver fjerde uke. Innkalling med agenda og referat føres av kontaktlærer. Elever som har behov for spesiell tilpasning føres i tiltakskort som lagres i sikret elev dokumentasjon. Skolens TO-team, dvs. team for tilpasset opplæring, med deltakere fra PPT, rådgivere, helsesykepleiere og skolens ledelse, møtes hver andre uke for å gjennomgå elever med spesielle behov og utredninger. Her diskuteres hvilken tilrettelegging vi kan tilby elever som har et behov for tilpasset opplæring eller spesialundervisning. Arbeidet med å sikre gode rutiner for oppfølging av klassemiljø og enkeltelever har vært skolens satsingsområde en del år nå. Det er gode rutiner for gjennomføringen av klasselærerråd og oppfølging av enkeltelever. Dette skoleåret har vi også forsøkt å etablere klassens time fast på timeplan. Det er under utvikling og vi ser at vi kan bli bedre på organiseringen og gjennomføringen av klassens time.

De siste to årene har skoleutvikling vært svært krevende. Vi har hatt en fylkessammenslåing med mange nye retningslinjer og rutiner, fagfornyelsen med mye jobbing med høringer og svært mye arbeid og opplæring med implementering av VIS. Og alt dette i en pandemi. Dette har medført en høy arbeidsbyrde for ansatte på skolen på stort sett alle nivåer. Vi har derfor ikke kommet så langt som vi hadde ønsket med å videreutvikle våre rutiner, systemer og organisering av det administrative arbeidet.

Helhetlig vurdering av skoleåret

Elevrådet

Skolen har et aktivt elevråd som ved skolestart gjennomgår elevrådsskolering sammen med psykososialt ressursteam. Elevrådet er viktige bidragsyttere til rekrutteringen til fadderordningen vi har ved oppstart av skoleåret. Elevrådet velger representanter til elevrådsstyret, skolemiljøutvalg, kosekomite og miljøkomite. Videre velger de representanter til Ungdommens bystyre og søker Elevorganisasjonen om midler til prosjekter i elevrådet. Gjennom skoleåret gjennomføres det elevrådsmøter ca. hver mnd. og elevrådet tar opp saker som elevene er opptatt av og saker som skolens ledelse ønsker innspill på.

Profesjonens vurdering

Mye av utviklingsarbeidet har vært forbehold opplæring i VIS. Sammen med en

pandemi og mange høringer til fagfornyelsen (LK20) har det vært begrenset med tid til egen faglig oppdatering og seksjonsarbeid. Skoleåret har vært preget av overgangen til en del digital undervisning og mange elever som i perioder har hatt høyt fravær pga. smitte og karantene. For pedagogene og elevene har timeplanleggingen i Vis har skapt usikkerhet, frustrasjon og manglende forutsigbarhet ved oppstarten i høst. Det har bedret seg utover i skoleåret, men har medført at belastningen for ansatte har vært høy. Innføringen av flere fagdager ved skolen er spennende, men komplisert å få til i forhold til jevn belastning og forutsigbarheten har dette året ikke vært god nok.

Rektors vurdering

Skoleåret var naturlig preget av koronasituasjonen. Gjennom vårhalvåret var det stadig skiftende nivå som resulterte i mye digital undervisning for elever og lærere og mye jobb med smittesporing og fokus på smittevern. Gjennomføringsgraden på skolen var høy som følge av blant annet avlyst eksamen og at det ble arbeidet svært godt med å få elevene gjennom i de forskjellige fagene. Skoleutviklingsarbeidet har som følge av pandemien og innføringen i VIS fått for lite oppmerksomhet. Det har vært benyttet mye ekstra tid til å håndtere pandemien fra dag til dag med stadige skiftende retningslinjer om karantene og smittevern. Videre er det brukt svært mye tid til å implementere VIS som nytt skoleadministrativt program. Belastningen på personalet har vært høy som følge av dette.

35 SMI-skolen i Arendal

35.1 Innledning

SMI-skolen i Arendal har tre avdelinger: Sykehusveien 4, Skolestua på sykehuset og Furukollen.

Vi jobber med å skreddersy et sosialt og faglig pedagogisk opplegg, som gjør at eleven opplever trygghet og mestring. Det handler om å skape trygghet, identifisere hvilke forutsetninger hver enkelt elev har og deretter bruke dette konstruktivt i læringsarbeidet. Alle elevene våre kartlegges og følges opp med individuelle opplæringsplaner som evalueres og justeres underveis.

Respekt og empati, i kombinasjon med god faglig og pedagogisk kompetanse hos den enkelte ansatte, er avgjørende for å lykkes med hver enkelt elev. SMI-skolen i Arendal skal bidra til å skape et trygt fellesskap og godt skolemiljø for alle på skolen.

35.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
91190 SMI-skolen i Arendal	19 940	23 877	24 759	4 819

Vårt mindreforbruk i 2021 viser at vi har måtte utsette innkjøp til byggetrinn 2, ved SMI-skolen i Arendal, avdeling Furukollen. Dette bygget vil stå ferdig i slutten av mars/ i løpet av første uka i april. Det vil medføre at dette året isolert sett vil gi et merforbruk. Den nye delen av bygget på Furukollen består av «spesialrom» i forhold

til undervisning, som vi tidligere ikke har hatt.

Nye og større lokaler gjør at vi øker antallet elever ved avdelingen. Det vil også komme en kostnad i forbindelse med opparbeidelse av uteareal i tilknytning til skolens tomteareal.

Skolen må bidra med egne midler utenom prosjektmidlene til denne utbyggingen, og vi så behovet som ville komme i 2022. Vår tanke var at skolens akkumulerte mindreforbruk i 2021 skal kunne finansiere dette.

35.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	26	27
 Midlertidige årsverk	3	3

Dette året har vi hatt svært høyt sykefravær. Vi har 28 stillingshjemler. Året er gjennomført med to ledere i stedet for tre, i påvente av ny rektor. De tre midlertidige stillingene er vikariater for sykmeldte.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	2,1%	2,3%
Langtid	5,4%	18,7%
Sum fravær	7,5%	21%

Langtidsfraværet har vært svært høyt dette året. Gjennomsnittet på året er 21 prosent, noe som betyr perioder med stort fravær blant de ansatte. Langtidsfraværet er ikke arbeidsrelatert. Skolen har hatt lite koronarelatert fravær i 2021.

35.4 Aktiviteter og måloppnåelse

All undervisning ved SMI-skolen i Arendal er å regne som spesialundervisning.

Vi har ikke elevråd ved SMI-skolen i Arendal.

Vi har hatt totalt 223 elever inne hos oss dette året. Av disse har 129 elever vært på grunnskolen og 94 elever i videregående skoles alder. Fra barnevernsinstitusjonene har det vært 32 elever, og kommunene har kjøpt 16 plasser hos oss.

På videreutdanning har vi hatt en lærer på 30 studiepoeng engelsk, en på 30 studiepoeng matematikk.

Satsingsområder og sentrale arbeidsområder:

Skolen skal være et trygt sted for alle, både elever og ansatte. Vi har et nært samarbeid med barnevernsinstitusjonene, foresatte og ulike samarbeidsparter. På videregående fullfører elever etter 23/5 regelen.

- Byggetrinn 1 og 2 på Furukollen
- Vi har innført Visma på videregående.
- Sammenslåing av SMI-skolene i Agder
- FLIS-landssamling i Kristiansand

Utfordringer i 2021:

Samhandling med samarbeidsparter har fortsatt blitt holdt gjennom Teamsmøter og den fysiske kontakten var svært redusert dette året. De forskjellige avdelingene har hatt egne samlinger.

Smittevern hensyn i forhold til koronatiltak har vært umulig å gjennomføre på grunnskolen.

Vi mangler gode lokaler samt utearealer til de som er på barnetrinnet.

2021 har vært et støyende år for alle avdelinger. Det bygges ny legevakt utenfor Sykehusveien 4 og skolestua og Furukollen har hatt byggetrinn 1 på våren og startet byggetrinn 2 på høsten. Det har både vært boring, sprenging og graving i tillegg til økt anleggstrafikk. Arbeidsmiljøet forringes når dette pågår over lang tid.

36 SMI-skolen i Kristiansand

36.1 Innledning

Fylkeskommunen skal ifølge Opplæringsloven §§ 13-2 og 13-3a oppfylle retten til opplæring og spesialpedagogisk hjelp for klienter i sosiale- og medisinske institusjoner.

SMI-skolen i Kristiansand ivaretar denne retten ved å tilby:

- spesialpedagogisk hjelp til førskolebarn
- undervisning på grunnskolenivå (1.-10. klasse; gjelder også voksne)
- undervisning for elever i videregående skole
- voksenopplæring

I tillegg har skolen ansvar for at elever som er innlagt på offentlige og private barnevernsinstitusjoner i Agder får et skoletilbud.

Vi har også skoletilbud for multifunksjonshemmede barn og ungdom på Lillebølgen, etter avtale med elevenes hjemkommuner.

Elevene er på SMI-skolen fra en uke til flere års varighet. Det undervises i alle grunnskolefag samt alle fellesfag og enkelte programfag på videregående nivå. Det arbeides i nært samarbeid med institusjonene, foresatte, elevenes hjemmeskoler og andre aktuelle aktører.

Vi ønsker å ivareta et trygt og godt skolemiljø ved å ha tett oppfølging av den enkelte elev og tett voksendekning. Alle elevene har egne opplæringsplaner, hvor målet er å nå sitt læringspotensial og at de på den måten opplever mestring både faglig og

sosialt.

Våre verdier er: respekt, engasjement og kvalitet
Vår visjon er: Fellesskap - med blick for den enkelte!

36.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
91200 SMI-skolen i Kristiansand	19 086	18 663	21 153	2 066

Totalt sett har SMI-skolen i Kristiansand et mindreforbruk på i overkant av 2 mill. kroner. Det skyldes i hovedsak merinntekter på refusjoner fra kommuner.

Vi er ikke i mål med prosjekt nytt brakkebygg for lærerne, samt ombygging og innredning av nye klasserom til elevene, og ber derfor om å få overført mindreforbruket til 2022.

36.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	27	27
 Midlertidige årsverk	3	3

Skolen har hatt et stabilt antall årsverk, men har høsten 2021 hatt en ekstra fagarbeider grunnet spesielle forhold på avd. Lillebølgen under koronarestriksjoner

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	1,2%	1,9%
Langtid	5,1%	5,3%
Sum fravær	6,2%	7,2%

Sykefraværet er relativt høyt for året, men holder seg på landsgjennomsnittet.

Gjennomsnittlig korttidsfraværet er økt fra fjoråret og det er jo ikke uventet grunnet koronasituasjonen.

Ser en på utviklingen og sammenligner med siste kvartal for 2021 så øker korttidsfraværet ytterligere, mens langtidsfraværet heldigvis synker til 2,62 prosent, som vi er veldig godt fornøyd med.

36.4 Aktiviteter og måloppnåelse

2021 har vært preget av korona og vi har derfor ikke kunnet gjennomføre all den aktivitet vi hadde ønsket. Mye har foregått på teams og hver enkelt avdeling har fått

bedre tid til samarbeid innad i gruppa. Elevene har heldigvis stort sett fått gjennomført undervisningen som planlagt da vi har små grupper og vi har kunnet ivareta smitteverntiltak uten store endringer.

31.07.2021 gikk rektor av med pensjon og 01.03.2022 vil ny rektor tiltre. SMI-skolene i Arendal og Kristiansand fusjonerer per 01.01.2022. Det har vært en travel høst med forberedelser til sammenslåing mellom skolene, samt implementering av VIS og mange oppgaver konstituerte rektorer skal ivareta i tillegg til sine egne som avdelingsledere. Vi er derfor ikke helt i mål med prosjekt nytt brakkebygg for lærerne, samt ombygging og innredning av nye klasserom til elevene, men alt er tatt i bruk og vi håper å få slutført prosjektet i løpet av våren 2022.

Vi ser fram til et spennende nytt år og mange nye utfordringer!

Virksomhetsdata, resultater

SMI-skolen utfører spesialundervisning og er stedfortreder for hjemmeskolen. Vi måles derfor ikke slik som de øvrige videregående skolene, iht. elevene.

37 Karriere Agder

37.1 Innledning

Fylkeskommunens tre karrieresentre er organisert som en virksomhet - Karriere Agder. Det er karrieresenter lokalisert i Arendal, Kristiansand og Lyngdal.

Karriere Agder tilbyr karriereveiledningstjenester, vurderer realkompetanse og administrerer videregående opplæring for voksne, samt gjennomfører prosjekter og satsinger på kompetanse, integrerings- og levekårsfeltet.

37.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
9130 Karriere Agder	17 124	53 692	20 992	3 874

Midler gitt i budsjett skal dekke drift av fylkeskommunens tre karrieresentre. Regnskapet viser ikke alle utgiftene knyttet til opplæring for voksne. En del av midlene ligger på de videregående skolene, som gjennomfører opplæringen for voksne. I tillegg har fylkeskommunen fått midler for å kvalifisere voksne som følge av pandemien.

Karriere Agder har i 2021 gjennomført ungdomstiltak i Grooseveien i Grimstad. I løpet av 2022 vil Dahlske videregående skole overta drift av ungdomstiltak med tilhørende budsjett.

37.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk		25
 Midlertidige årsverk		8

Avdeling	Beskrivelse	Årsverk 2020	Årsverk 2021	Årsverk 2022	Endring 21/22
913000	Karriere Agder administrasjon	0	0	1	1,0
913001	Karriere Agder - Arendal	10,5	10,5	9,5	-1,0
913002	Karriere Agder - Kristiansand	6,9	6,9	8,0	1,1
913003	Karriere Agder - Lyngdal	6,9	6,9	6,9	0,0
	Totalsum	24,3	24,3	25,4	1,1

Antall faste årsverk er relativt likt fordelt mellom fylkeskommunens tre karrieresentre. Karriere Agders midlertidige årsverk dreier seg om prosjekter/forsøk og er i hovedsak tilknyttet Karriere Agder Kristiansand.

Dahlske videregående skole vil fra og med august 2022 få overført 2,8 faste årsverk fra Karriere Agder. Bakgrunnen for dette er overtakelsen av drift og gjennomføring av ungdomstiltak ved Grooseveien i Grimstad.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid		1,1%
Langtid		10,8%
Sum fravær		11,9%

Karriere Agder har i 2021 hatt et svært lavt korttidsfravær.

Karriere Agder sikrer medbestemmelse og ivaretar HMS-arbeidet gjennom faste møter i arbeidsmiljøutvalg og samarbeidsutvalg ved virksomheten. Det er en tillitsvalgt og til sammen tre verneombud; ett per karrieresenter.

Langtidssykefravær følges opp i henhold til gjeldende rutiner og retningslinjer i Agder fylkeskommune.

37.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Karriere Agders arbeid på utdannings-, kompetanse- og levekårsfeltet understøtter målene i Regionplan Agder 2030. Andelen voksne som fullfører og består videregående opplæring på Agder skal øke og gjennom dette bidra til økt sysselsetting i regionen.

Det var i overkant av 3 500 unike personer i 2021 som hadde behov for karriereveiledning, og det ble avholdt et betydelig antall gruppeveiledninger fordelt på fylkeskommunens tre karrieresentre. Dette er veisøkere som befinner seg i en eller annen karriereovergang. Antall veisøkere som ikke er i arbeid eller utdanning utgjør den største gruppen. Av disse er det mange som har gjennomført fem samtaler eller mer. Kvinner og aldersgruppen 30-49 utgjør største andelen av de som har vært i kontakt med Karriere Agder i 2021. Det har også vært gjennomført til sammen 70 karriereveiledninger for deltakere i introduksjonsprogram, jamfør integreringsloven som trådte i kraft 1. januar 2021. Arbeidet fordrer tettere samarbeid med kommunene, og kan være ett av tiltakene som kan bidra til bedre overganger i utdanningsløpet, sammenhengende og helhetlige utdanningsløp, og bedre gjennomføring i videregående opplæring for målgruppen

I tillegg til å tilby karriereveiledning til fylkets innbyggere, har Karriere Agder også ansvar for administrasjon av inntaket for voksne utdanningssøkere, samt etablere opplæringstilbud for disse. Dette arbeidet skjer i samarbeid med de fylkeskommunale videregående skolene og et kommunalt voksenopplæringssenter. Det har over flere år vært stadig flere voksne utdanningssøkere i Agder. En vesentlig andel av voksne utdanningssøkere er flerspråklige. For skoleåret 2021/2022 er det gitt opplæringstilbud innen studieforbereende og flere yrkesfaglig utdanningsprogram. Det er igangsatt til sammen 40 klasser (Vg1, Vg2 og Vg3) i seks ulike yrkesfaglige utdanningsprogram, og 370 voksne elever har fått tilbud om opplæring innen studieforbereende. I tillegg er det igangsatt klasser for voksne ved Vennesla voksenopplæring. Det er også igangsatt yrkesfaglig opplæringstilbud på Vg3- nivå. Det er per nå nesten 400 løpende lærekontrakter med voksne som har voksenrett. Av disse tegnet halvparten kontrakt i 2021. For voksne som ikke lykkes med å få læreplass, tilbys Vg3 fagopplæring i skole

Arbeidet understøtter handlingsprogram 2021-2024, pkt. 2.5 "Kvalifisering av voksne - flere fullfører og består videregående opplæring med fagbrev som mål": Karriereveiledning er et kraftig virkemiddel i arbeidet med kvalifisering til arbeidslivet. Det er en målsetting at igangsatte opplæringstilbud for voksne samsvarer i størst mulig grad med tilgang på læreplasser og næringslivets behov for kvalifisert arbeidskraft. Dette fordrer godt samarbeid internt i fylkeskommunen og øvrige samarbeidspartnere.

Karriere Agder har ansvar for gjennomføring og deltakelse i flere prosjekter. Av utvalgte satsinger og forsøk nevnes her modulstrukturert fag- og yrkesopplæring (MFY) og Utdanningsløftet. I MFY- forsøket prøver vi ut en fleksibel vei frem til fag- eller svennebrev for voksne gjennom modulstrukturerte læreplaner i utvalgte lærefag. Per 31. desember 2021 var det 51 aktive deltakere og 25 deltakere har bestått fagprøve. Utdanningsløftet er en satsing der voksne *uten rett* til videregående opplæring får et opplæringstilbud i Agder fylkeskommune. Det er til sammen over

200 personer som får opplæring innen studieforberende og yrkesfaglig utdanningsprogram.

Karriere Agder har egen samarbeidsavtale med Kristiansand kommune og NAV om å yte veiledningstjenester ved integreringsmottaket i Kristiansand. Det ble gjennomført over 200 individuelle veiledninger i 2021 og 39 gruppeveiledninger, samt høy aktivitet knyttet til tverrfaglig samarbeid med kommune og NAV mfl.

38 Fagskolen i Agder

38.1 Innledning

Fagskolen i Agder - Høyere yrkesfaglig utdanning

"Kompetanse for fremtiden"

Fagskolen i Agder (FiA), tidligere Fagskolen i Kristiansand og Sørlandets fagskole, ble etablert 1.1.2020. FiA vil opprettholde sine to eksisterende campuser frem til det nye fagskolebygget i Grimstad står klart august 2022. Styret for Fagskolen i Agder er skolens øverste styringsorgan og har åtte

medlemmer med personlige varamedlemmer.

Fagskolens samfunnsoppdrag

Fagskolen i Agder skal utvikle og tilby fagskoleutdanning av høy kvalitet i samsvar med behovet for kompetanse lokalt, regionalt og nasjonalt, og sikre studentenes evne til å møte endringer i arbeidslivet. Fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak.

FiA tilbyr ulike utdanninger innen helse- og oppvekstfag, tekniske fag og maritime fag. FiA ønsker å videreutvikle et allerede godt og bredt stedbasert studietilbud, både på heltid og deltid. FiA vil tilby fleksible utdanninger, bransjeprogram og kurs som gjør det mulig for studenter å tilpasse studiet til eget arbeids- og hverdagsliv. Dette vil vi blant annet gjøre ved å tilby flere nettstudier som sikrer at hele Agder får tilgang til høyere yrkesfaglig utdanning. Vi vil også starte opp desentraliserte utdanninger for å møte kompetansebehovet i distriktene.

FiA skal være en fagskole i utvikling og vekst. En fagskole med mange studenter vil gjøre det mulig å ha et stort og robust fagmiljø som har en størrelse og kompetanse som samsvarer med utdanningens innhold. Et slikt fagmiljø vil være viktig for studiekvaliteten på våre utdanninger.

Fagskolen som en aktør i regional utvikling

FiA er en viktig aktør innen regional utvikling. Fagskolen har med sine tette bånd til arbeidslivet mulighet til raskt å fange opp behovet for endringer i arbeids- og samfunnsliv og målrettet endre og utvikle nye utdanninger i takt med dette. FiA

samarbeider tett med lokalt arbeidsliv, bransjeorganisasjoner og fagnettverk for å sikre at utdanningstilbudene er relevante, oppdaterte og i samsvar med arbeidslivets behov. Et eksempel på dette er hvordan vi allerede nå er i dialog med planlagt batterifabrikk i regionen (Morrow) om behovet for kompetanse. Noen av de ansatte vil rekrutteres utenfra, mens andre må få oppdatere sin nåværende kompetanse for å kunne utføre nye arbeidsoppgaver. I dette bildet vil Fagskolen i Agder ha en sentral rolle.

Fagskolen med sine korte yrkesrettede utdanninger og fleksible måter å tilby utdanninger på (heltid, deltid, nett, i bedrift, desentralisert) vil møte både arbeidslivets og den enkelte students behov for kompetanseheving. FiA vil også være en pådriver for å heve statusen til høyere yrkesfaglig utdanning.

Strategisk plan for Fagskolen i Agder (2021-2025) er i tråd med perspektivene i *Regionplan Agder 2030*. Satsningsområdene i fagskolens strategi henger spesielt sammen med hovedsatsingsområdene verdiskaping, bærekraft, utdanning og kompetanse i *Regionplan Agder 2030*. *Kompetansestrategi Agder 2030* gir også føringer for satsingsområder i fagskolens strategiske plan.

Bærekraft er den del av fagskolens overordnede strategi og skal reflekteres i all aktivitet ved FiA. Vi vil bidra til å nå FNs bærekraftsmål gjennom inkluderende og rettferdig utdanning av høy kvalitet og legge til rette for livslang læring. For oss betyr dette også at kompetanse om bærekraft skal integreres i alle våre studier slik at våre kandidater har nødvendig innsikt til å bidra til bærekraftig utvikling innen sitt fagfelt.

Informasjon om skolen

Fagskolens viktigste oppgave er å tilby utdanninger av høy kvalitet som arbeidslivet etterspør. Frem til det nye fagskolebygget står ferdig, tilbyr FiA utdanning på begge campuser. FiA tilbyr ulike utdanning innen helse- og oppvekstfag, tekniske fag og maritime fag.

Helse og oppvekstfag, 121 studenter

- Barsel- og barnepleie (60 stp.)
- Psyk og rus (60 stp.)
- Tverrfaglig miljøarbeid (60 stp.)
- Velferdsteknologi (30stp.)
- Veiledning av lærlinger (30 stp.)

Tekniske fag, 327 studenter

- Elkraft (120 stp.)
- Automatisering (120 stp.)
- Bygg (120 stp.)
- KEM (120 stp.)
- Prosessteknikk (120 stp.)
- Prosessindustri+ (60 stp.)
- Maskinteknikk (120 stp.)
- Mekatronikk (120 stp.)

Maritime fag, 50 studenter

- Dekksoffiser (120 stp.)
- Maskinoffiser (120 stp.)

Bransjeprogram

Regjeringen har etablert tre-parts bransjeprogram for kompetanseutvikling der staten og partene i arbeidslivet samarbeider om å øke deltakelsen i kompetanseutvikling innenfor utvalgte bransjer. Målet med bransjeprogrammene er å bidra til kompetanseutvikling i tråd med bransjenes behov, slik at ansatte kan takle omstillinger og være bedre rustet for morgendagens arbeidsliv.

Fagskolen i Agder fikk tildelt midler fra regjeringen til utvikling av to bransjeprogram innenfor industri og byggenæringen.

Bransjeprogram – Industrifagskolen

Fagskolen i Agder har utviklet og gjennomført tre moduler, hver på 5 studiepoeng i samarbeid med Eyde-klyngen.

Bransjeprogram – Treindustri

Fagskolen i Agder har også fått midler til å utvikle kortvarige moduler for treindustrien i samarbeid med Fagskolen Innlandet, Byggenæringenes landsforbund (BNL), og Fagforbundet. Første modulen ble gjennomført høsten 2021.

38.2 Økonomi

Beskrivelse	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Reg budsjett 2021	Avvik 2021
90018 Fagskolen i Agder	43 251	45 604	45 421	2 236

FiA har et budsjettoverskudd som i hovedsak skyldes mindre aktivitet på grunn av den pågående pandemien. Det har vært mindre reise mellom campusene og til kurs/konferanser. Det har også vært gjennomført færre kurs/konferanse. FiA har på grunn av pandemien også benyttet egne ansatte til prosjekter vi har fått eksterne utviklingsmidler til.

38.3 Medarbeidere

Utvikling antall årsverk

Årsverk	2020	2021
 Faste årsverk	42	45
 Midlertidige årsverk	6	2

Økningen i antall årsverk skyldes økning av utdanningstilbud ved fagskolen.

Sykefravær

Sykefravær	2020	2021
Korttid	0,4%	0,4%
Langtid	3,7%	4,2%
Sum fravær	4,1%	4,6%

Verken korttidsfravær eller langtidsfravær kan knyttes til arbeidssituasjonen.

38.4 Aktiviteter og måloppnåelse

Mål fra regionplan, FNs bærekraftsmål eller annen føring	Satsningsområde fagskolen	Tiltak fagskolen 2021/22	Utfyllende beskrivelse
Det er god balanse mellom tilbud og etterspørsel etter kompetanse i det regionale arbeidsmarkedet.	Være en pådriver for utvikling av nye utdanninger.	Stille seg tilgjengelig som en kompetanseleverandør for batteribedrifter.	FiA ønsker å ta en ledende posisjon for å utvikle kompetanse innen batteriproduksjon/teknologi.
Det er god balanse mellom tilbud og etterspørsel etter kompetanse i det regionale arbeidsmarkedet.	Legge til rette for livslang læring.	Igangsette desentraliserte tilbud.	FiA planlegger, i samarbeid med Lister kompetanse, å starte opp to desentraliserte studier høsten 2022.
Barnehager, skoler, høyere utdanning og bedrifter fremmer kultur for læring, helse og trivsel.	Forbedre rutiner og systemer - internkontroll.	Utvikle og implementere nytt KS-system - internkontroll.	For å tilfredstille krav til kvalitet fra Nokut, sjøfartsdirektoratet og Veritas utarbeider fagskolen et nytt omfattende KS-system.
FNs bærekraftsmål 4: Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle - rett til gode lærere og kvalitet i undervisningen.	Videreutvikle den digitale kompetansen – FiA-modellen.	Utarbeide kurs i FiA-modellen. Alle nettpedagoger gjennomfører kurs i FiA-modellen.	Fagskolen har fått innvilget utviklingsmidler fra HKdir. til dette prosjektet.
FNs bærekraftsmål 4: Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle - rett til gode lærere og kvalitet i undervisningen.	Pedagogisk bruk av laboratoriene.	Utarbeide en plan for hvordan vi skal benytte laboratoriene i utdanningene.	Fagskolen har behov for mye nytt labutstyr for å tilby relevant og praksisnær undervisning. FiA har inngått en samarbeidsavtale med Uia om å benytte hverandres laboratorier.

Undervisningskvalitet, pedagogisk arbeid

Studentenes vurdering

Tilbakemelding fra studentene er et viktig bidrag for å sikre kvalitet i utdanningene. I april/mai 2021 gjennomførte NOKUT for tredje gang en nasjonal undersøkelse om studiekvalitet som ble sendt ut til cirka 20 000 fagskolestudenter på over 670 utdanningstilbud gitt av 61 fagskoler. Rundt 43 prosent svarte på undersøkelsen.

Svarprosenten for Fagskolen i Agder var på 55,5 prosent. Vi velger her å presentere resultatene for den enkelte campus. Svarprosenten ved campus Grimstad var på 57 prosent (104 besvarelser) og ved campus Kristiansand 54,5 prosent (157 besvarelser). Svarprosenten i Grimstad er lik som sist år, mens svarprosenten i Kristiansand er 20 prosent høyere enn sist år, dette gir FiA et godt grunnlagsmateriale for kvalitetsarbeidet.

I tabellene under vises årets resultat sammenlignet med fjorårets resultater på egen institusjon og sammenlignet med årets nasjonale resultat.

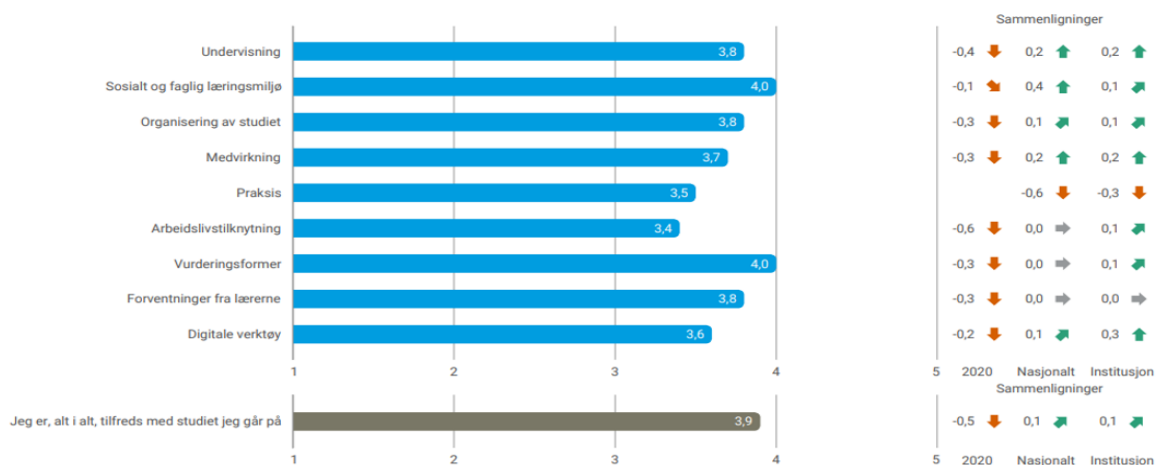
Resultatene for campus Kristiansand vises i tabellen under

Skala fra 1–5 hvor 1 er «Ikke tilfreds» og 5 er «Svært tilfreds».

Studentene på campus Kristiansand viser en overordnet tilfredshet som landsgjennomsnittet, også sammenlignet med de målinger som ble gjort i fjor. Også i år er det arbeidslivstilknytning og digitale verktøy som skiller seg ut med lav tilfredshet.

Resultatene for campus Grimstad vises i tabellen under

Skala fra 1–5 hvor 1 er «Ikke tilfreds» og 5 er «Svært tilfreds».

Studentene på campus Grimstad viser en overordnet tilfredshet som landsgjennomsnittet. Dette er en generell nedgang i tilfredshet fra forrige måling på alle indeksene i studiebarometeret. Arbeidslivstilknytning har også i Grimstad lavest tilfredshet.

Resultatene fra studiebarometeret vil bli presentert for ansatte høsten 2021 og det ble iverksatt ulike tiltak på de områdene hvor vi har lav tilfredshet. Flere av områdene der FiA skårer lavt er fokusområder i Handlingsplanen for studieåret 2021/2022.

Pedagogisk utviklingsarbeid

Fagskolen i Agder tilbyr flere nettbaserte utdanninger, de første startet opp høsten 2020. Disse to studiene baserte seg på en modell utviklet ved Fagskolen i Vestfold, en modell som hele lærerstaben ble kurset i. Denne modellen har siden blitt revidert og er gjenstand for en kontinuerlig utvikling. Vi har gått fra Vestfold-modellen til det vi nå kaller for FiA-modellen. Både det at modellen stadig utvikler seg, og at vi har flere nyansatte har ført til et behov for videre kursing av egne ansatte samt erfaringsdeling. Våren 2021 søkte vi Diku om midler til å møte dette behovet, og ble tildelt 400 700 kroner. Prosjektet skal være gjennomført innen høsten 2022.

Vi har i dette prosjektet utviklet et eget kurs med kursmateriell som blant annet beskriver pedagogisk modell og bruk av ulike digitale verktøy. Gjennom en tre-ukers periode har fagskolen gjennomført digitale samlinger med alle nettlærere, med utgangspunkt i dokumentasjon og ulikt opplæringsmateriale som er gjort tilgjengelig via læringsplattformen Its Learning.

Systematikk og organisering

Fagskolen har ukentlig felles tid der alle ansatte kan møtes for samarbeid og utvikling. Skolens ledelse har faste ukentlige møter for å sikre god drift.

FiA har inneværende år gjennomgått en større revisjon av kvalitetssystemet. Kvalitetsleder, øvrige ledelse, ansatte og studenter har vært involvert i prosessen. Systemet skal gjennomgå en revisjon av Det Norske Veritas våren 2022.

FiA har innført nytt skoleadministrativt system for studenter og ansatte fra studiestart 2021. Dette har vært svært tidkrevende og til tider frustrerende for skolens studieledere som skal bruke programmet til timeplanlegging, da programmet i utgangspunktet er utviklet for videregående skole og ikke tilpasset fagskolens behov. Vi håper og tror at systemet på sikt blir effektivt og bra for fagskolen.

Helhetlig vurdering av skoleåret

Fagskolen i Agder (FiA) har hatt et spennende, men utfordrende år preget av pandemi, sammenslåingsprosesser, implementering av nytt skoleadministrativt system (VIS) og bygging av ny skole. Samtidig har FiA utarbeidet en strategi for perioden 2021-2025 og ferdigstilt felles kvalitetssystem. FiA har for første gang satt i gang akkrediterte nettstudier, dette er et tilbud fagskolen ønsker å utvide i kommende år.

Som en del av arbeidet med skolens strategi ble det i fellesskap utformet en felles visjon for Fagskolen i Agder: **Kompetanse for fremtiden**

Et studieår med pandemi

En pågående koronapandemi gjennom hele studieåret har vært krevende for både studenter og ansatte. FiA har fulgt de nasjonale retningslinjene for universiteter, høyskoler og fagskoler, med mindre covid-19-forskriften regulerte det annerledes lokalt. På bakgrunn av dette har vi perioder hatt ulike bestemmelser på de to campusene. Det viktigste har hele tiden vært å ha et best mulig tilbud til studentene. Med stadig endring i retningslinjene har vi raskt måtte tilpasse tilbudet, fra helt nedstengt med all undervising på nett, til delvis gjenåpning eller ordinær undervisning. Studentene gir uttrykk for at det å måtte over på nettundervisning gjorde det mindre motiverende og vanskeligere å organisere studietiden. De var også bekymret for at læringsutbytte ville bli lavere.